

Lagrådsremiss

Ett likvärdigt betygssystem

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 29 januari 2026

Lotta Edholm

Eva Lenberg
(Utbildningsdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

Lagrådsremissen innehåller förslag till ändringar i skollagen (2010:800) som innebär att ett nytt mer likvärdigt betygssystem och en ny modell för att beräkna meritvärde införs. Syftet är att mer rättvisande spegla elevers ämneskunskaper och motverka betygsinflation. Förslagen innebär bl.a. följande:

- En ny modell för att beräkna elevernas meritvärden ska tas fram, där meritvärdet ska bestå dels av den sökandes betygsvärde, dels av resultatet från nationella slutprov.
- Det ska införas en betygsskala med tio betygssteg från 1 till 10, utan skarp gräns för godkänt, i de obligatoriska skolformerna och de frivilliga skolformerna på gymnasial nivå. Vid slutlig betygssättning i ett ämne ska lärare ha bedömningssamråd. Huvudmän ska lämna in uppgifter om betyg till en myndighet.
- Nationella slutprov ska införas i grundskolan, specialskolan, gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå. Proven bör rättas centralt.
- För att vara behörig till ett nationellt program i gymnasieskolan ska det krävas ett meritvärde om lägst 4 från grundskolan eller motsvarande.
- En gymnasieexamen ska utfärdas om en elev i genomsnitt har betyget 4 eller högre på minst 2 250 poäng och har betyget 4 i gymnasiearbetet.
- Meritvärde ska ersätta betyg som urvalsgrund vid ansökan till högskolan.

Ändringarna i skollagen ska i huvudsak träda i kraft den 1 juli 2028. För kommunal vuxenutbildning ska ändringarna dock träda i kraft den 1 januari 2031.

Innehållsförteckning

1	Beslut	5
2	Lagtext	6
2.1	Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)	6
2.2	Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)	27
2.3	Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)	37
3	Ärendet och dess beredning	41
4	Dagens betyg och meritvärden är inte rättvisande	42
4.1	Betygen garanterar inte likvärdighet och urvalet till nästa utbildningsnivå är därmed inte rättvist	42
4.2	Lärare tolkar betygsriterierna på olika sätt	42
4.3	Elever får ibland omotiverat höga betyg och bestämmelserna om nationella prov följs inte alltid	43
4.4	Den skarpa gränsen för godkänt betyg stänger ute elever från nästa utbildningsnivå	45
4.5	Lagrådsremissens disposition	46
5	Nuvarande reglering	47
5.1	Om skollagen och skolväsendet	47
5.1.1	Beslutad ändring i skollagen som inte börjat tillämpas än	48
5.2	Dagens betygssystem	48
5.2.1	Betyg sätts i flera skolformer och årskurser	48
5.2.2	Betygsskalan har i dag sex steg där A är högsta betyg, E är lägsta godkända betyg och F är icke godkänt	49
5.2.3	Sammantagen bedömning görs vid betygssättning för alla betygssteg utom för betyget E	49
5.2.4	Läraren får i undantagsfall bortse från enstaka delar av betygsriterierna	50
5.2.5	Nationella provresultat ska särskilt beaktas av läraren vid betygssättningen	51
5.3	Betyg används för behörighet och vid urval	51
5.3.1	Antagning till gymnasieskolans nationella program	51
5.3.2	Antagning till introduktionsprogram	52
5.3.3	Antagning till högre utbildning	52
5.3.4	Betygen i anpassade gymnasieskolan och vissa utbildningar inom komvux används inte för urval	53
5.4	Elever har möjlighet att höja sina betyg genom prövning för betyg	53
5.5	Andra planerade ändringar i skollagen som rör samma delar av regleringen	54
6	Ett nytt betygssystem med ett nytt sätt att beräkna meritvärdet ska införas för att öka likvärdigheten	57

6.1	Det behövs en ny modell för rättvisande meritvärden.....	57
6.2	En numerisk betygsskala med betygsstegen 1–10 ska införas utan någon skarp gräns för godkänt	65
6.3	Bedömningssamråd ska genomföras för att stärka likvärdigheten inom skolenheter och program	73
6.4	Det behöver införas ett nytt system med nationella slutprov.....	78
6.4.1	Huvudmän behöver använda nationella slutprov.....	78
6.4.2	Det ska vara möjligt att göra de nationella slutproven efter avslutad utbildning	83
6.4.3	De nationella proven ska inte längre särskilt beaktas när lärare sätter betyg	86
6.5	Huvudmän ska rapportera in uppgifter om betyg	88
6.6	Nya behörighetsregler ska införas för tillträde till gymnasieskolan	90
6.7	Lovskola ska inte längre erbjudas elever som avslutat grundskolan	97
6.8	Elever ska få betyget 1, 2, 3 eller 4 i gymnasiearbetet eller examensarbetet	98
6.9	Gymnasieexamen ska utfärdas om eleven har betyget 4 i genomsnitt samt betyget 4 i gymnasiearbetet.....	100
6.10	Gymnasieingenjörsexamen ska utfärdas om en elev har genomgått en fullständig utbildning med betyget 4.....	104
6.11	Meritvärde ska vara en urvalsgrund vid ansökan till högskolan	106
6.12	Ändringar för vissa introduktionsprogram	107
6.12.1	Språkintröduktion ska stå öppen för nyanlända som inte har tillräckliga kunskaper i svenska.....	107
6.12.2	Programinriktat val ska tas bort.....	108
6.13	Följdändringar i skollagen.....	109
7	Behandlingen av personuppgifter är förenlig med EU:s dataskyddsförordning.....	115
7.1	EU:s dataskyddsförordning kompletteras av nationella bestämmelser	115
7.2	Regleringen om personuppgifter behöver inte kompletteras	119
8	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	122
9	Konsekvenser av förslagen	133
10	Författningskommentar.....	145
10.1	Förslaget till lag om ändring i skollagen (2010:800).....	146
10.2	Förslaget till lag om ändring i skollagen (2010:800).....	163
10.3	Förslaget till lag om ändring i skollagen (2010:800).....	166
Bilaga 1	Sammanfattning av betänkandet Ett likvärdigt betygssystem (SOU2025:18).....	169

Bilaga 2	Betänkandets lagförslag	181
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	223

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i skollagen (2010:800),
2. lag om ändring i skollagen (2010:800),
3. lag om ändring i skollagen (2010:800).

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext

2.1 Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (2010:800)¹

dels att 10 kap. 22 §, 12 kap. 22 §, 13 kap. 21 a § och 16 kap. 30–32 och 34 §§ ska upphöra att gälla,

dels att 3 kap. 7, 10 och 12 i §§, 7 kap. 5, 14 och 15 §§, 10 kap. 17, 20 a, 23–23 b, 31 a och 35 §§, 11 kap. 20, 30 a och 34 §§, 12 kap. 17 och 20 a §§, 13 kap. 18 §, 15 kap. 22, 24–25 a, 33 och 36 §§, 16 kap. 24, 27–29 och 33 §§, 17 kap. 11 och 12 §§, 17 a kap. 14 och 15 §§, 18 kap. 4, 23 och 24 §§, 19 kap. 25 §, 22 kap. 13 § och 29 kap. 1 och 28 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 29 kap. 19 c och 28 a §§, av följande lydelse.

Lydelse enligt lagrådsremissen För- Föreslagen lydelse
bättrat stöd i skolan

3 kap.

7 §²

Om ansvarig lärare eller mentor inom ramen för undervisningen, eller på grund av resultatet på ett standardiserat test eller ett nationellt prov eller av andra skäl befarar att en elev inte kommer att tillgodogöra sig de kunskaper som anges i kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplanerna till en nivå som *minst* motsvarar betyget *E* eller motsvarande bedömningskriterium, ska läraren eller mentorn göra en skriftlig anmälan till rektorn om att elevens behov av särskilt stöd behöver utredas. En sådan anmälan ska också göras om stödundervisning

Om ansvarig lärare eller mentor inom ramen för undervisningen, eller på grund av resultatet på ett standardiserat test eller ett nationellt prov eller av andra skäl befarar att en elev inte kommer att tillgodogöra sig de kunskaper som anges i kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplanerna till en nivå som *lägst* motsvarar betyget *4* eller motsvarande bedömningskriterium, ska läraren eller mentorn göra en skriftlig anmälan till rektorn om att elevens behov av särskilt stöd behöver utredas. En sådan anmälan ska också göras om stödundervisning

¹ Senaste lydelse av

13 kap. 21 a § 2017:1104

16 kap. 30 § 2018:749

16 kap. 31 § 2018:749.

² Senaste lydelse 2026:000.

enligt 5 a § inte bedöms innebära tillräckligt stöd och en anmälan till rektorn enligt 5 a § därför inte görs, eller eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.

Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt. Samråd ska alltid ske med speciallärare eller specialpedagog. Samråd ska även ske med andra delar av elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt.

Lydelse enligt lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapskola *Föreslagen lydelse*

10 §³

För en elev i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att tillgodogöra sig de kunskaper som i ämnenas eller ämnesområdenas kursplaner anges i den del som avser mål och innehåll till en nivå som *minst* motsvarar betyget *E* eller motsvarande bedömningskriterium.

För en elev i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att tillgodogöra sig de kunskaper som i ämnenas eller ämnesområdenas kursplaner anges i den del som avser mål och innehåll till en nivå som *lägst* motsvarar betyget *4* eller motsvarande bedömningskriterium.

12 i §⁴

En nyanländ elev, som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan, anpassade grundskolan eller specialskolan och vars kunskaper har bedömts enligt 12 c §, ska få studiehandledning på modersmålet om det inte är uppenbart obehövligt. Studiehandledningen ska syfta till att ge eleven förutsättningar att tillgodogöra sig de kunskaper som i ämnenas eller ämnesområdenas kursplaner anges i den del som avser mål och innehåll till en nivå som *minst* motsvarar betyget *E* eller motsvarande bedömningskriterium.

En nyanländ elev, som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan, anpassade grundskolan eller specialskolan och vars kunskaper har bedömts enligt 12 c §, ska få studiehandledning på modersmålet om det inte är uppenbart obehövligt. Studiehandledningen ska syfta till att ge eleven förutsättningar att tillgodogöra sig de kunskaper som i ämnenas eller ämnesområdenas kursplaner anges i den del som avser mål och innehåll till en nivå som *lägst* motsvarar betyget *4* eller motsvarande bedömningskriterium.

³ Senaste lydelse 2026:000.

⁴ Senaste lydelse 2026:000.

Studiehandledningen får ges på elevens starkaste skolspråk, om det är ett annat än modersmålet.

7 kap.

5 §⁵

Barn som på grund av att de har en intellektuell funktionsnedsättning inte bedöms ha förutsättningar att tillgodogöra sig de kunskaper som i ämnenas kursplaner anges i den del som avser mål och innehåll till en nivå som *minst* motsvarar betyget *E* eller motsvarande bedömningskriterium som gäller för grundskolan, ska tas emot i anpassade grundskolan.

Barn som på grund av att de har en intellektuell funktionsnedsättning inte bedöms ha förutsättningar att tillgodogöra sig de kunskaper som i ämnenas kursplaner anges i den del som avser mål och innehåll till en nivå som *lägst* motsvarar betyget *4* eller motsvarande bedömningskriterium som gäller för grundskolan, ska tas emot i anpassade grundskolan.

Frågan om mottagande i anpassade grundskolan prövas av barnets hemkommun. Ett beslut om mottagande i anpassade grundskolan ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Samråd med barnets vårdnadshavare ska ske när utredningen genomförs.

Om barnets vårdnadshavare inte lämnar sitt medgivande till att barnet tas emot i anpassade grundskolan, ska barnet fullgöra sin skolplikt enligt vad som gäller i övrigt enligt denna lag. Ett barn får dock tas emot i anpassade grundskolan utan sin vårdnadshavares medgivande, om det finns synnerliga skäl med hänsyn till barnets bästa.

14 §⁶

Om eleven före den tidpunkt som framgår av 12 eller 13 § tillgodogör sig de kunskaper som i ämnenas kursplaner anges i den del som avser mål och innehåll till en nivå som *minst* motsvarar betyget *E* för den skolform där eleven fullgör sin skolplikt, upphör skolplikten.

Om eleven före den tidpunkt som framgår av 12 eller 13 § tillgodogör sig de kunskaper som i ämnenas kursplaner anges i den del som avser mål och innehåll till en nivå som *lägst* motsvarar betyget *4* för den skolform där eleven fullgör sin skolplikt, upphör skolplikten.

Frågan om skolpliktens upphörande enligt första stycket prövas av hemkommunen. För en elev som går i specialskolan prövas frågan av Specialpedagogiska skolmyndigheten.

15 §⁷

En elev i grundskolan, anpassade grundskolan eller specialskolan har rätt att slutföra den högsta årskursen, även om skolplikten upphör dessförinnan.

⁵ Senaste lydelse 2026:000.

⁶ Senaste lydelse 2026:000.

⁷ Senaste lydelse 2026:000.

En elev i grundskolan, anpassade grundskolan eller specialskolan har också rätt att efter skolpliktens upphörande slutföra utbildningen under ytterligare två år, om eleven inte har tillgodogjort sig de kunskaper som i ämnenas eller ämnesområdenas kursplaner anges i den del som avser mål och innehåll till en nivå som *minst* motsvarar betyget *E* eller motsvarande bedömningskriterium för respektive skolform. En elev i anpassade grundskolan har under denna tid rätt till minst 800 timmars undervisning utöver den i 11 kap. 7 § första stycket garanterade undervisningstiden, om eleven inte dessförinnan har tillgodogjort sig de kunskaper som i ämnenas eller ämnesområdenas kursplaner anges i den del som avser mål och innehåll till en nivå som minst motsvarar betyget *E* eller motsvarande bedömningskriterium.

En elev som har tagits emot i specialskolan enligt 6 § första stycket 1 och som på grund av sina funktionsnedsättningar inte kan få tillfredsställande förhållanden i anpassade gymnasieskolan eller gymnasieskolan, får efter det att skolplikten har upphört och i mån av plats genomgå ytterligare utbildning i specialskolan till och med vårterminen det kalenderår eleven fyller 21 år, om eleven inte bedöms ha förmåga att fullfölja utbildningen enligt andra stycket.

En elev i grundskolan, anpassade grundskolan eller specialskolan har också rätt att efter skolpliktens upphörande slutföra utbildningen under ytterligare två år, om eleven inte har tillgodogjort sig de kunskaper som i ämnenas eller ämnesområdenas kursplaner anges i den del som avser mål och innehåll till en nivå som *lägst* motsvarar betyget *4* eller motsvarande bedömningskriterium för respektive skolform. En elev i anpassade grundskolan har under denna tid rätt till minst 800 timmars undervisning utöver den i 11 kap. 7 § första stycket garanterade undervisningstiden, om eleven inte dessförinnan har tillgodogjort sig de kunskaper som i ämnenas eller ämnesområdenas kursplaner anges i den del som avser mål och innehåll till en nivå som *lägst* motsvarar betyget *4* eller motsvarande bedömningskriterium.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

17 §

Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Betyg för godkända resultat betecknas med A, B, C, D eller E. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F.

Betyg betecknas med ett heltal på skalan 1–10. Högsta betyg betecknas med 10 och lägsta betyg med 1.

20 a §⁸

Vid betygssättning enligt 19 och 20 §§ i ett ämne som det ges ett

Vid betygssättning i årskurs 10 ska det inom varje skolenhet genomföras

⁸ Senaste lydelse 2017:1104.

nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl.

bedömningssamråd mellan lärare som undervisar i samma ämne. Bedömningssamråd ska även genomföras i tidigare årskurser mellan lärare som undervisar i samma ämne om ett ämne avslutas i en tidigare årskurs. Syftet med sådana samråd är att öka betygens likvärdighet inom respektive ämne.

Rektorn ansvarar för att bedömningssamråd genomförs.

23 §⁹

Den som vill ha betyg från grundskolan har rätt att genomgå prövning för betyg. Denna kan avse hela utbildningen i grundskolan eller ett eller flera ämnen som ingår i utbildningen. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg i ett avslutat ämne eller slutbetyg från grundskolan.

Den som har fått undervisning i lovskola enligt 23 b § andra stycket ska av huvudmannen erbjudas att i anslutning till lovskolan genomgå prövning för betyg i de ämnen undervisningen i lovskolan har avsett.

Bestämmelserna om betygssättning i detta kapitel och i 3 kap. ska i tillämpliga delar gälla i fråga om prövningen.

Lydelse enligt lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapskola *Föreslagen lydelse*

23 a §¹⁰

En huvudman ska, om annat inte följer av andra stycket, erbjuda lovskola till elever som har avslutat årskurs 9 och som riskerar att i nästa årskurs inte kunna tillgodogöra sig de kunskaper som i ett eller flera ämnens kursplaner anges i den del som avser mål och innehåll till en nivå som *minst* motsvarar betyget *E* och som därigenom riskerar att inte uppnå behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan. Lovskolan ska anordnas i juni samma

En huvudman ska, om annat inte följer av andra stycket, erbjuda lovskola till elever som har avslutat årskurs 9 och som riskerar att i nästa årskurs inte kunna tillgodogöra sig de kunskaper som i ett eller flera ämnens kursplaner anges i den del som avser mål och innehåll till en nivå som *lägst* motsvarar betyget *4* och som därigenom riskerar att inte uppnå behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan. Lovskolan ska anordnas i juni samma

⁹ Senaste lydelse 2022:730. Ändringen innebär att andra stycket tas bort.

¹⁰ Senaste lydelse 2026:000.

år som eleven har avslutat årskurs 9 och uppgå till sammanlagt minst 50 timmar. Tiden för lovskola ingår inte i den minsta totala undervisningstiden enligt 5 §.

En huvudman får från ett erbjudande enligt första stycket räkna av den tid som eleven deltagit i lovskola som huvudmannen frivilligt anordnat från och med augusti det år eleven påbörjar årskurs 9 till och med vårterminen påföljande år. Om eleven har deltagit minst 50 timmar i sådan undervisning behöver huvudmannen inte lämna något erbjudande enligt första stycket.

år som eleven har avslutat årskurs 9 och uppgå till sammanlagt minst 50 timmar. Tiden för lovskola ingår inte i den minsta totala undervisningstiden enligt 5 §.

23 b §¹¹

En huvudman ska erbjuda lovskola till elever i årskurs 10 som riskerar att inte kunna tillgodogöra sig de kunskaper som i ett eller flera ämnens kursplaner anges i den del som avser mål och innehåll till en nivå som *minst* motsvarar betyget *E* och som därigenom riskerar att inte uppnå behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan. Lovskolan ska anordnas på loven under läsåret och uppgå till sammanlagt minst 25 timmar.

En huvudman ska också, om inte annat följer av fjärde stycket, erbjuda lovskola till elever som har avslutat årskurs 10 utan att ha uppnått behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan. Lovskolan ska anordnas i juni samma år som eleven avslutat årskurs 10 och uppgå till sammanlagt minst 50 timmar.

Tiden för lovskola enligt första och andra styckena ingår inte i den minsta totala undervisningstiden enligt 5 §.

En huvudman får från ett erbjudande enligt andra stycket räkna av den tid som eleven deltagit i lovskola som huvudmannen frivilligt anordnat från och med augusti det år eleven påbörjar årskurs 10 till och med vårterminen påföljande år. Om eleven har deltagit minst 50 timmar i

En huvudman ska erbjuda lovskola till elever i årskurs 10 som riskerar att inte kunna tillgodogöra sig de kunskaper som i ett eller flera ämnens kursplaner anges i den del som avser mål och innehåll till en nivå som *lägst* motsvarar betyget *4* och som därigenom riskerar att inte uppnå behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan. Lovskolan ska anordnas på loven under läsåret och uppgå till sammanlagt minst 25 timmar.

Tiden för lovskola enligt första stycket ingår inte i den minsta totala undervisningstiden enligt 5 §.

¹¹ Senaste lydelse 2026:000. Ändringen innebär bl.a. att andra och fjärde styckena tas bort.

sådan undervisning behöver huvudmannen inte lämna något erbjudande enligt andra stycket.

31 a §¹²

En kommun får begränsa utbildningen vid en viss skolenhet till att avse elever som är i behov av särskilt stöd (resursskola). För en resursskola gäller inte 30 och 31 §§.

Kommunen ansvarar för att bedöma om en elev är i behov av sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att eleven ska kunna tillgodogöra sig de kunskaper som i ämnenas kursplaner anges i den del som avser mål och innehåll till en nivå som *minst* motsvarar betyget *E* eller motsvarande bedömningskriterium eller för att eleven ska undvika svårigheter i sin skolsituation. Bestämmelser om särskilt stöd finns i 3 kap.

Kommunen ansvarar för att bedöma om en elev är i behov av sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att eleven ska kunna tillgodogöra sig de kunskaper som i ämnenas kursplaner anges i den del som avser mål och innehåll till en nivå som *lägst* motsvarar betyget *4* eller motsvarande bedömningskriterium eller för att eleven ska undvika svårigheter i sin skolsituation. Bestämmelser om särskilt stöd finns i 3 kap.

Kommunen beslutar om placering av en elev vid en resursskola, efter ansökan av elevens vårdnadshavare. Ansökan får även göras av elevens rektor, om eleven är placerad vid en av kommunens skolenheter och elevens vårdnadshavare medger det.

Om det inte finns plats för alla sökande ska ett urval göras. Vid urval ska de elever som har störst behov av det särskilda stöd som resursskolan erbjuder prioriteras.

35 §¹³

En fristående grundskola ska vara öppen för alla elever som har rätt till utbildning i grundskolan. Utbildningen får dock begränsas till att avse

1. vissa årskurser,
2. elever som är i behov av särskilt stöd (resursskola), eller
3. vissa elever som utbildningen är speciellt anpassad för.

Huvudmannen för en resursskola ansvarar för att bedöma om en elev är i behov av sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att eleven ska kunna tillgodogöra sig de kunskaper som i ämnenas kursplaner anges i den del som avser mål och innehåll till en nivå som *minst* motsvarar betyget *E* eller motsvarande bedömningskriterium eller för att eleven ska

Huvudmannen för en resursskola ansvarar för att bedöma om en elev är i behov av sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att eleven ska kunna tillgodogöra sig de kunskaper som i ämnenas kursplaner anges i den del som avser mål och innehåll till en nivå som *lägst* motsvarar betyget *4* eller motsvarande bedömningskriterium eller för att eleven ska

¹² Senaste lydelse 2026:000.

¹³ Senaste lydelse 2026:000.

undvika svårigheter i sin skolsituation. Bestämmelser om särskilt stöd finns i 3 kap.

För en resursskola gäller inte 36 §. Om det inte finns plats för alla sökande till en viss resursskola ska ett urval göras. Vid urval ska de elever som har störst behov av det särskilda stöd som resursskolan erbjuder prioriteras.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 39 § tredje stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana speciellt anpassade utbildningar som avses i första stycket 3.

undvika svårigheter i sin skolsituation. Bestämmelser om särskilt stöd finns i 3 kap.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

20 §¹⁴

Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D eller E användas. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E.

För den elev som inte uppfyller betygskriterierna för betyget E, ska betyg inte sättas i ämnet.

Betyg betecknas med ett heltal på skalan 1–10. Högsta betyg betecknas med 10 och lägsta betyg med 1.

Lydelse enligt lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapskola

Föreslagen lydelse

30 a §¹⁵

En kommun får begränsa utbildningen vid en viss skolenhet till att avse elever som är i behov av särskilt stöd (resursskola). För en resursskola gäller inte 29 och 30 §§.

Kommunen ansvarar för att bedöma om en elev är i behov av sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att eleven ska kunna tillgodogöra sig de kunskaper som i ämnenas eller ämnesområdenas kursplaner anges i den del som avser mål och innehåll till en nivå som *minst* motsvarar betyget E eller motsvarande bedömningskriterium eller för att eleven ska undvika svårigheter i sin

Kommunen ansvarar för att bedöma om en elev är i behov av sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att eleven ska kunna tillgodogöra sig de kunskaper som i ämnenas eller ämnesområdenas kursplaner anges i den del som avser mål och innehåll till en nivå som *lägst* motsvarar betyget 4 eller motsvarande bedömningskriterium eller för att eleven ska undvika svårigheter i sin

¹⁴ Senaste lydelse 2022:146. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

¹⁵ Senaste lydelse 2026:000.

skolsituation. Bestämmelser om särskilt stöd finns i 3 kap.

Kommunen beslutar om placering av en elev vid en resursskola, efter ansökan av elevens vårdnadshavare. Ansökan får även göras av elevens rektor, om eleven är placerad vid en av kommunens skolenheter och elevens vårdnadshavare medger det.

Om det inte finns plats för alla sökande ska ett urval göras. Vid urval ska de elever som har störst behov av det särskilda stöd som resursskolan erbjuder prioriteras.

skolsituation. Bestämmelser om särskilt stöd finns i 3 kap.

34 §¹⁶

En fristående anpassad grundskola ska vara öppen för alla elever som har rätt till utbildning i anpassade grundskolan. Utbildningen får dock begränsas till att avse

1. vissa årskurser,
2. elever som är i behov av särskilt stöd (resursskola), eller
3. vissa elever som utbildningen är speciellt anpassad för.

Huvudmannen för en resursskola ansvarar för att bedöma om en elev är i behov av sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att eleven ska kunna tillgodogöra sig de kunskaper som i ämnenas eller ämnesområdenas kursplaner anges i den del som avser mål och innehåll till en nivå som *minst* motsvarar betyget *E* eller motsvarande bedömningskriterium eller för att eleven ska undvika svårigheter i sin skolsituation. Bestämmelser om särskilt stöd finns i 3 kap.

Huvudmannen för en resursskola ansvarar för att bedöma om en elev är i behov av sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att eleven ska kunna tillgodogöra sig de kunskaper som i ämnenas eller ämnesområdenas kursplaner anges i den del som avser mål och innehåll till en nivå som *lägst* motsvarar betyget *4* eller motsvarande bedömningskriterium eller för att eleven ska undvika svårigheter i sin skolsituation. Bestämmelser om särskilt stöd finns i 3 kap.

För en resursskola gäller inte 35 §. Om det inte finns plats för alla sökande till en viss resursskola ska ett urval göras. Vid urval ska de elever som har störst behov av det särskilda stöd som resursskolan erbjuder prioriteras.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev, om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 38 § andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana speciellt anpassade utbildningar som avses i första stycket 3.

¹⁶ Senaste lydelse 2026:000.

12 kap.

17 §

Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Betyg för godkända resultat betecknas med A, B, C, D eller E. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F.

Betyg betecknas med ett heltal på skalan 1–10. Högsta betyg betecknas med 10 och lägsta betyg med 1.

20 a §¹⁷

Vid betygssättning enligt 19 och 20 §§ i ett ämne som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl.

Vid betygssättning i årskurs 11 ska det inom varje skolenhet genomföras bedömningssamråd mellan lärare som undervisar i samma ämne. Bedömningssamråd ska även genomföras i tidigare årskurser mellan lärare som undervisar i samma ämne om ett ämne avslutas i en tidigare årskurs. Syftet med sådana samråd är att öka betygens likvärdighet inom respektive ämne.

Rektorn ansvarar för att bedömningssamråd genomförs.

13 kap.18 §¹⁸

Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Betyg för godkända resultat betecknas med A, B, C, D eller E. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F.

Betyg betecknas med ett heltal på skalan 1–10. Högsta betyg betecknas med 10 och lägsta betyg med 1.

15 kap.22 §¹⁹

Betyg ska sättas i ämnen. Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

När ett godkänt betyg sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska *När ett betyg sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska*

¹⁷ Senaste lydelse 2017:1104.

¹⁸ Senaste lydelse 2010:2022.

¹⁹ Senaste lydelse 2022:147.

ska betyget anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer.

Betyg ska också sättas

1. efter genomfört gymnasiearbete och examensarbete, och
2. i grundskolans ämnen i de fall undervisning i dessa får förekomma i gymnasieskolan.

betyget anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer.

Lydelse enligt lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskaps-skola

Föreslagen lydelse

24 §²⁰

Som betyg för godkända resultat i ett ämne ska någon av beteckningarna A, B, C, D eller E användas. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F.

Betyg betecknas med ett heltal på skalan 1–10. Högsta betyg betecknas med 10 och lägsta betyg med 1.

Vid betygssättningen ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de kunskaper som i ämnesplanen anges i den del som avser syfte och centralt innehåll och med stöd av betygskriterierna sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper.

Vid en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till sådana delar av en ämnesplan som avser syfte och centralt innehåll och som rör säkerhet eller som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska elevens kunskaper i dessa delar, trots det som anges i andra stycket, som *minst* motsvara betyget E för att eleven ska kunna ges detta betyg i ämnet.

Regeringen *eller den myndighet som regeringen bestämmer* kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om betygs-kriterier.

Vid en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till sådana delar av en ämnesplan som avser syfte och centralt innehåll och som rör säkerhet eller som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska elevens kunskaper i dessa delar, trots det som anges i andra stycket, som *lägst* motsvara betyget 4 för att eleven ska kunna ges detta betyg i ämnet.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om betygs-kriterier.

²⁰ Senaste lydelse 2026:000.

25 §²¹

Som betyg på gymnasiearbetet och examensarbetet ska *någon* av *beteckningarna E eller F* användas. Betyget *E* ska användas om en elev har nått examensmålen för gymnasiearbetet eller examensarbetet. I annat fall ska *betyget F* användas.

Som betyg på gymnasiearbetet och examensarbetet ska *något* av *betygen 1–4* användas. Betyget *4* ska användas om en elev har nått examensmålen för gymnasiearbetet eller examensarbetet. I annat fall ska *betygen 1–3* användas.

25 a §²²

Vid betygssättning i ett ämne på en nivå som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl.

Vid betygssättning på en avslutande nivå i ett ämne ska det inom varje skolenhet genomföras bedömningssamråd mellan lärare som undervisar i samma ämne inom samma nationella program. Syftet med bedömningssamråden är att öka betygens likvärdighet inom respektive ämne.

Rektorn ansvarar för att bedömningssamråd genomförs.

Lydelse enligt lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapskola

Föreslagen lydelse

33 §²³

Varje huvudman för en fristående gymnasieskola ska ta emot alla ungdomar som har rätt till den sökta utbildningen i gymnasieskolan. Mottagandet till en viss utbildning får dock begränsas till att avse

1. elever som är i behov av särskilt stöd (resursskola), eller
2. vissa elever som utbildningen är speciellt anpassad för.

Huvudmannen för en resursskola ansvarar för att bedöma om en elev är i behov av sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att eleven ska kunna tillgodogöra sig de kunskaper som i ämnesplanerna anges i den del som avser syfte och centralt innehåll till en nivå som *minst* motsvarar betyget *E*, eller för att eleven

Huvudmannen för en resursskola ansvarar för att bedöma om en elev är i behov av sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att eleven ska kunna tillgodogöra sig de kunskaper som i ämnesplanerna anges i den del som avser syfte och centralt innehåll till en nivå som *lägst* motsvarar betyget *4*, eller för att eleven

²¹ Senaste lydelse 2014:530.

²² Senaste lydelse 2022:147.

²³ Senaste lydelse 2026:000.

ska undvika svårigheter i sin skolsituation. Bestämmelser om särskilt stöd finns i 3 kap.

När det gäller programinriktat val som utformas för en enskild elev, yrkesintroduktion, individuellt alternativ och språkintröduktion finns särskilda bestämmelser i 17 kap. 29 § om när huvudmannen för en fristående skola är skyldig att ta emot ungdomar som uppfyller behörighetskraven för sådan utbildning.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev, om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 16 kap. 54 § andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådan utbildning som avses i första stycket andra meningen.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

36 §

Ungdomar som har ett svårt rörelsehinder har rätt att få utbildning vid en gymnasieskola med Rh-anpassad utbildning om de

1. har slutfört sista årskursen i grundskolan eller motsvarande,
2. kan påbörja utbildningen senast under det första kalenderhalvåret det år de fyller 21 år, och
3. uppfyller de övriga behörighetsvillkor som följer av 16 kap. 29–34 §§, när det gäller nationella program

3. uppfyller de övriga behörighetsvillkor som följer av 16 kap. 29 och 33 §§, när det gäller nationella program.

Första stycket 1 gäller inte utbildning i form av ett introduktionsprogram. För att ha rätt till sådan utbildning krävs att grundskoleutbildning eller motsvarande har avslutats.

16 kap.

24 §²⁴

Har en elev efter en avslutad nivå i ett ämne eller ett genomfört gymnasiearbete fått lägst betyget *E*, är huvudmannen inte skyldig att erbjuda ytterligare utbildning av samma slag, om inte annat följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket.

Har en elev efter en avslutad nivå i ett ämne eller ett genomfört gymnasiearbete fått lägst betyget *4*, är huvudmannen inte skyldig att erbjuda ytterligare utbildning av samma slag, om inte annat följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som krävs för att en elev ska få

1. börja läsa ett ämne eller en viss nivå i ett ämne, och
2. läsa ett ämne eller en viss nivå i ett ämne på nytt.

²⁴ Senaste lydelse 2022:147.

27 §²⁵

Yrkesexamen ska utfärdas om en elev som avses i 26 § *har godkända betyg* på en utbildning som omfattar minst 2 250 gymnasiepoäng och som innefattar minst 100 gymnasiepoäng i vart och ett av ämnena

1. svenska eller svenska som andraspråk,
2. engelska, och
3. matematik.

Även gymnasiearbetet ska ingå i de godkända betygen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om

1. vilka nivåer i de ämnen som anges i första stycket som ska ingå i de godkända betygen för respektive yrkesprogram, och

2. vilka andra ämnen och vilka nivåer i dessa som ska ingå i de godkända betygen för respektive yrkesprogram.

Yrkesexamen ska utfärdas om en elev som avses i 26 § *i genomsnitt har betyget 4 eller högre* på en utbildning som omfattar minst 2 250 gymnasiepoäng och *har betyget 4 på gymnasiearbetet*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om *vilka ämnen som ska ingå i de betyg som genomsnittet beräknas på*.

28 §²⁶

Högskoleförberedande examen ska utfärdas om en elev som avses i 26 § *har godkända betyg* på utbildning som omfattar minst 2 250 gymnasiepoäng och som innefattar minst

1. 300 gymnasiepoäng i ämnena svenska eller svenska som andraspråk,

2. 200 gymnasiepoäng i ämnet engelska, och

3. 100 gymnasiepoäng i ämnet matematik.

Även gymnasiearbetet ska ingå i de godkända betygen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen

Högskoleförberedande examen ska utfärdas om en elev som avses i 26 § *i genomsnitt har betyget 4 eller högre* på en utbildning som omfattar minst 2 250 gymnasiepoäng och *har betyget 4 på gymnasiearbetet*.

²⁵ Senaste lydelse 2022:147.

²⁶ Senaste lydelse 2022:147. Ändringen innebär bl.a. att tredje stycket tas bort.

meddela föreskrifter om vilka nivåer i de ämnen som anges i första stycket som ska ingå i de godkända betygen.

29 §

För de nationella programmen gäller, utöver vad som föreskrivs i 15 kap. 5 §, *de ytterligare behörighetskrav i fråga om godkända betyg från grundskolan eller motsvarande utbildning som följer av 30–34 §§.*

För de nationella programmen gäller, utöver vad som föreskrivs i 15 kap. 5 §, ytterligare behörighetskrav i form av ett meritvärde om lägst 4 från grundskolan eller motsvarande utbildning.

Meritvärdet ska utgöras av den sökandes betyg och resultaten från de nationella slutprov som den sökande genomfört i grundskolan eller motsvarande utbildning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om

1. beräkning av meritvärde, och

2 undantag från andra stycket för fall då den sökande inte har deltagit i nationella slutprov.

33 §²⁷

En sökande som på annat sätt än genom grundskolestudier har förvärvat likvärdiga kunskaper i ett ämne ska vid tillämpningen av behörighetsreglerna anses ha godkänt betyg i ämnet.

Utöver vad som föreskrivs i 15 kap. 5 § kan regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om hur behörighetsprövning ska göras av den sökande som på annat sätt än genom grundskolestudier har förvärvat kunskaper som är likvärdiga med de kunskaper som krävs för behörighet till gymnasieskolan.

17 kap.

11 §

Yrkesintroduktion och individuellt alternativ står öppna för ungdomar som inte har *de godkända betyg* som krävs för behörighet till ett yrkes-

Yrkesintroduktion och individuellt alternativ står öppna för ungdomar som inte har *det meritvärde* som krävs för behörighet till ett *nationellt*

²⁷ Senaste lydelse 2018:749.

program enligt 16 kap. 30 §. De står dock inte öppna för ungdomar som ska erbjudas språkintröduktion.

Om huvudmannen för utbildningen finner att det finns synnerliga skäl, får ungdomar som uppfyller behörighetskraven för ett *yrkesprogram* tas emot till yrkesintröduktion eller individuellt alternativ.

program enligt 16 kap. 29 §. De står dock inte öppna för ungdomar som ska erbjudas språkintröduktion.

Om huvudmannen för utbildningen finner att det finns synnerliga skäl, får ungdomar som uppfyller behörighetskraven för ett *nationellt program* tas emot till yrkesintröduktion eller individuellt alternativ.

12 §²⁸

Språkintröduktion står öppen för nyanlända ungdomar som inte har *de godkända betyg som krävs för behörighet till ett yrkesprogram enligt 16 kap. 30 §* och som behöver en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket för att gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning. Om det finns särskilda skäl får även andra elever gå språkintröduktion.

Språkintröduktion står öppen för nyanlända ungdomar som inte har *lägst betyget 4 i svenska eller svenska som andraspråk* och som behöver en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket för att gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning. Om det finns särskilda skäl får även andra elever gå språkintröduktion.

17 a kap.

14 §²⁹

Har en elev efter en avslutad nivå i ett ämne eller ett genomfört examensarbete fått lägst betyget *E*, är huvudmannen inte skyldig att erbjuda ytterligare utbildning av samma slag, om inte annat följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket.

Har en elev efter en avslutad nivå i ett ämne eller ett genomfört examensarbete fått lägst betyget *4*, är huvudmannen inte skyldig att erbjuda ytterligare utbildning av samma slag, om inte annat följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som krävs för att en elev ska få läsa ett ämne eller en viss nivå i ett ämne på nytt.

15 §³⁰

Gymnasieingenjörsexamen ska utfärdas om en elev har gått igenom en fullständig vidareutbildning med *godkända betyg*.

Gymnasieingenjörsexamen ska utfärdas om en elev har gått igenom en fullständig vidareutbildning med *lägst betyget 4 på samtliga ingående*

²⁸ Senaste lydelse 2015:246.

²⁹ Senaste lydelse 2022:147.

³⁰ Senaste lydelse 2014:530.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *meddelar* närmare föreskrifter om gymnasieingenjörsexamen.

nivåer i samtliga ämnen och har betyget 4 i examensarbetet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela* närmare föreskrifter om gymnasieingenjörsexamen.

Lydelse enligt lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskaps-skola

Föreslagen lydelse

18 kap.

4 §³¹

Utbildningen i anpassade gymnasieskolan ska vara öppen för ungdomar vars skolplikt har upphört och som på grund av att de har en intellektuell funktionsnedsättning inte bedöms ha förutsättningar att i gymnasieskolan tillgodogöra sig de kunskaper som i ämnesplanerna anges i den del som avser syfte och centralt innehåll till en nivå som *minst* motsvarar betyget *E*.

Utbildningen i anpassade gymnasieskolan ska vara öppen för ungdomar vars skolplikt har upphört och som på grund av att de har en intellektuell funktionsnedsättning inte bedöms ha förutsättningar att i gymnasieskolan tillgodogöra sig de kunskaper som i ämnesplanerna anges i den del som avser syfte och centralt innehåll till en nivå som *lägst* motsvarar betyget *4*.

De ungdomar som tillhör målgruppen för anpassade gymnasieskolan har rätt att bli mottagna i anpassad gymnasieskola om utbildningen påbörjas före utgången av det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år.

23 §³²

Som betyg för godkända resultat i ett ämne ska någon av beteckningarna A, B, C, D eller E användas. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E.

Betyg betecknas med ett heltal på skalan 1–10. Högsta betyg betecknas med 10 och lägsta betyg med 1.

Vid betygssättningen ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de kunskaper som i ämnesplanen anges i den del som avser syfte och centralt innehåll och med stöd av betygskriterierna sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper.

Vid en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till sådana delar av en ämnesplan som avser syfte och centralt innehåll och som rör säkerhet

Vid en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till sådana delar av en ämnesplan som avser syfte och centralt innehåll och som rör säkerhet

³¹ Senaste lydelse 2026:000.

³² Senaste lydelse 2026:000. Ändringen innebär bl.a. att fjärde stycket tas bort.

eller som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska elevens kunskaper, trots det som anges i andra stycket, som *minst* motsvara betyget *E* i dessa delar för att eleven ska kunna ges detta betyg i ämnet.

För den elev som inte har tillgodogjort sig de kunskaper som i en ämnesplan anges i den del som avser syfte och centralt innehåll till en nivå som motsvarar betyget E, ska betyg inte sättas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om betygskriterier.

Nuvarande lydelse

eller som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska elevens kunskaper, trots det som anges i andra stycket, som *lägst* motsvara betyget *4* i dessa delar för att eleven ska kunna ges detta betyg i ämnet.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om betygskriterier.

Föreslagen lydelse

24 §³³

Som betyg på gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola ska *beteckningen E användas om eleven har nått målen för gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola. För den elev som inte har nått målen för gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola ska betyg inte sättas.*

Som betyg på gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola ska *något av betygen 1–4 användas. Betyget 4 ska användas om en elev har nått programmålen för gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola. I annat fall ska betygen 1–3 användas.*

19 kap.

25 §³⁴

Har en elev efter en avslutad nivå i ett ämne eller ett genomfört gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola fått lägst betyget *E*, är huvudmannen inte skyldig att erbjuda ytterligare utbildning av samma slag, om inte annat följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket.

Har en elev efter en avslutad nivå i ett ämne eller ett genomfört gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola fått lägst betyget *4*, är huvudmannen inte skyldig att erbjuda ytterligare utbildning av samma slag, om inte annat följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som krävs för att en elev ska få

1. börja läsa ett ämne eller en viss nivå i ett ämne, och

³³ Senaste lydelse 2022:1315.

³⁴ Senaste lydelse 2022:1315.

2. läsa ett ämne eller en viss nivå i ett ämne på nytt.

22 kap.

13 §³⁵

För behörighet till en utbildning i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan där distansundervisning används med stöd av 8 § ska den sökande när det gäller

1. gymnasieskolan, uppfylla de behörighetskrav som gäller för en sådan utbildning enligt 16 kap. 29–33 §§, 17 kap. 8–12 §§, 17 a kap. 4 § eller 16 § första stycket eller föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 34 § eller 17 a kap. 16 § andra stycket, eller

1. gymnasieskolan, uppfylla de behörighetskrav som gäller för en sådan utbildning enligt 16 kap. 29 §, 17 kap. 8–12 §§, 17 a kap. 4 § eller 16 § första stycket eller föreskrifter som avses i 16 kap. 33 § eller som har meddelats med stöd av 17 a kap. 16 § andra stycket, eller

2. anpassade gymnasieskolan, tillhöra målgruppen för skolformen enligt 18 kap. 4 §.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 kap.

1 §³⁶

I detta kapitel finns bestämmelser om

- bosättning (2–5 §§),
- hemkommun och hemregion (6 §),
- utlandssvenska elever (7 §),
- personer med begåvningsmässig funktionsnedsättning (8 §),
- kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar (9 §),
- handläggning (10 och 11 §§),
- talerätt (12 §),
- samverkan och anmälan till socialnämnden (13 §),
- tystnadsplikt (14 §),
- International Baccalaureate (17 §),
- överlämnande av betygshandlingar (18 §),
- informationsskyldighet (19 §),
- uppgiftsskyldighet (19 a och 19 b §§), och
- uppgiftsskyldighet (19 a–19 c §§), och
- övriga bemyndiganden (20–29 §§).

19 c §

En huvudman för grundskola, specialskola och gymnasieskola ska till den myndighet som regeringen bestämmer lämna sådana uppgifter

³⁵ Senaste lydelse 2022:1315.

³⁶ Senaste lydelse 2025:182.

om betyg som behövs för att upprätthålla stabilitet i prov- och betygssystemet och inför beräkning av meritvärden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas och när de ska lämnas.

28 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att delta i nationella prov.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att delta i nationella prov och nationella slutprov.

Lydelse enligt lagrådsremissen Förbättrat stöd i skolan

Föreslagen lydelse

28 a §³⁷

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om rätt att efter avslutad utbildning göra om eller för första gången genomföra ett eller flera nationella slutprov.

Regeringen får trots bestämmelser i denna lag om avgiftsfrihet meddela föreskrifter om skyldighet för den som på nytt vill genomföra ett nationellt slutprov att betala en avgift som tillfaller huvudmannen.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2028.
 2. Lagen tillämpas första gången i fråga om
 - utbildning som påbörjas höstterminen 2028 i årskurs 1–8 i grundskolan och anpassade grundskolan, i årskurs 1–9 i specialskolan samt i sameskolan,
 - utbildning som påbörjas höstterminen 2028 första året i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan, och
 - utbildning som påbörjas höstterminen 2028 på introduktionsprogram i gymnasieskolan och på vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år.
 3. Bestämmelserna i 15 kap. 36 §, 16 kap. 29 och 33 §§, 17 kap. 11 och 12 §§ och 22 kap. 13 § i den nya lydelsen ska dock tillämpas för första gången

³⁷ Tidigare 28 a § upphävd genom 2026:000.

vid antagning till utbildning i gymnasieskolan som påbörjas efter den 30 juni 2031.

4. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för årskurs 9 och 10 i grundskolan och anpassade grundskolan, för årskurs 10 och 11 i specialskolan, för andra och tredje året i gymnasieskolan och för andra, tredje och fjärde året i anpassade gymnasieskolan för läsåret 2028/29, för årskurs 10 i grundskolan och anpassade grundskolan, för årskurs 11 i specialskolan, för tredje året i gymnasieskolan och för tredje och fjärde året i anpassade gymnasieskolan för läsåret 2029/30 samt för fjärde året i anpassade gymnasieskolan för läsåret 2030/31.

5. Äldre bestämmelser gäller även fortfarande för utbildning på introduktionsprogram i gymnasieskolan och på vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år som har påbörjats före höstterminen 2028.

6. De upphävda bestämmelserna i 16 kap. 30, 31, 32 och 34 §§ gäller fortfarande för utbildning som påbörjas före den 1 juli 2031.

7. Utbildning i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan som har påbörjats före höstterminen 2028 men som inte slutförts inom den tid som anges i punkten fyra ska fullföljas enligt de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjas höstterminen 2028.

8. För elever som har påbörjat sin utbildning i grundskolan, anpassade grundskolan eller specialskolan före höstterminen 2028 och som fullföljer den senare än det nionde året, när det gäller grundskolan, eller anpassade grundskolan, eller tionde året, när det gäller specialskolan, efter det att eleven börjat fullgöra skolplikten, eller som avslutat grundskolan, anpassade grundskolan eller specialskolan enligt äldre bestämmelser men ansöker till utbildning på gymnasieskolan som påbörjas höstterminen 2031 eller senare, får regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddela föreskrifter om hur betyg som har satts enligt äldre bestämmelser ska hanteras vid tillämpningen av de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjas höstterminen 2028.

9. För elever som har påbörjat sin utbildning i gymnasieskolan före höstterminen 2028, och som fullföljer den senare än tre år från det att den påbörjades får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela

a) föreskrifter om hur betyg som har satts enligt äldre bestämmelser ska hanteras vid tillämpning av de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjas höstterminen 2028 och

b) övriga föreskrifter som kan behövas vid tillämpning av de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjas höstterminen 2028.

2.2 Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (2010:800)¹

dels att 17 kap. 10, 17, 20, 23–26, 30, 35 och 36 §§ ska upphöra att gälla,
dels att rubrikerna närmast före 17 kap. 17, 20 och 35 §§ ska utgå,
dels att 15 kap. 8 a, 11, 30 a–31 a, 32 a och 33 §§, 17 kap. 1–4, 8, 13, 14, 16, 18, 19, 21, 26 a, 28 och 29 §§ och 22 kap. 13, 14, 17 och 18 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 kap.

8 a §²

Information från en huvudman om erbjudande av nationella program och *introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion utformade* för en grupp elever ska tydligt ange utbildningens inriktning.

Information från en huvudman om erbjudande av nationella program och *introduktionsprogrammet yrkesintroduktion utformat* för en grupp elever ska tydligt ange utbildningens inriktning.

Informationen ska också ange vad utbildningen kan leda till när det gäller etablering på arbetsmarknaden och övergång till vidare studier.

11 §³

Utbildningen i gymnasieskolan ska i huvudsak vara skolförlagd, om inte annat anges i andra, tredje eller fjärde stycket.

Gymnasial lärlingsutbildning ska enligt 16 kap. 11 § i huvudsak vara förlagd till en eller flera arbetsplatser.

Introduktionsprogrammen *programinriktat val*, yrkesintroduktion och individuellt alternativ samt vidareutbildning i form av ett

Introduktionsprogrammen yrkesintroduktion och individuellt alternativ samt vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år får

¹ Senaste lydelse av

17 kap. 10 § 2018:749

17 kap. 17 § 2019:947

17 kap. 20 § 2018:749

17 kap. 23 § 2022:1089

17 kap. 24 § 2018:749

17 kap. 25 § 2018:749

17 kap. 30 § 2018:749

17 kap. 35 § 2018:749.

² Senaste lydelse 2022:1089.

³ Senaste lydelse 2020:605.

fjärde tekniskt år får utformas så att utformas så att de inte är i huvudsak
de inte är i huvudsak skolförlagda. skolförlagda.

Av 22 kap. 3 § framgår att utbildning där distansundervisning används
inte behöver vara i huvudsak skolförlagd.

30 a §⁴

Ett primärt samverkansavtal enligt 2 kap. 2 b § ska omfatta nationella program och *introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion utformade* för en grupp elever. En kommun i det primära samverkansområdet ska erbjuda all sådan utbildning som anordnas av någon av kommunerna i samverkansområdet.

Ett primärt samverkansavtal enligt 2 kap. 2 b § ska omfatta nationella program och *introduktionsprogrammet yrkesintroduktion utformat* för en grupp elever. En kommun i det primära samverkansområdet ska erbjuda all sådan utbildning som anordnas av någon av kommunerna i samverkansområdet.

Kommunen kan även erbjuda sådan utbildning anordnad av en kommun utanför det primära samverkansområdet eller en region enligt ett sekundärt samverkansavtal.

När det gäller övrig utbildning i gymnasieskolan kan kommunen erbjuda utbildning som anordnas av en annan kommun eller en region enligt ett sekundärt samverkansavtal.

30 b §⁵

När en kommun bestämmer vilka utbildningar som ska erbjudas och antalet platser på utbildningarna ska den ta hänsyn till

1. ungdomarnas efterfrågan, och
2. arbetsmarknadens behov.

Kravet på att ta hänsyn till arbetsmarknadens behov gäller endast de nationella programmen och *introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion utformade* för en grupp elever.

Kravet på att ta hänsyn till arbetsmarknadens behov gäller endast de nationella programmen och *introduktionsprogrammet yrkesintroduktion utformat* för en grupp elever.

31 §⁶

En region får anordna utbildningar på sådana nationella program som avser naturbruk och omvårdnad.

Efter överenskommelse med en kommun får regionen anordna utbildning även på andra nationella program.

Av 17 kap. 17 och 18 §§ följer vilken utbildning på introduktionsprogram som får anordnas av en region.

Av 17 kap. 18 § följer vilken utbildning på introduktionsprogram som får anordnas av en region.

⁴ Senaste lydelse 2022:1089.

⁵ Senaste lydelse 2022:1089.

⁶ Senaste lydelse 2019:947.

Av 17 a kap. 2 § följer att en region som anordnar utbildning på teknikprogrammet också får anordna vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år.

31 a §⁷

När en region bestämmer vilka utbildningar som ska erbjudas och antalet platser på utbildningarna ska den ta hänsyn till

1. ungdomarnas efterfrågan, och
2. arbetsmarknadens behov.

Första stycket gäller endast de nationella programmen och *introduktionsprogrammen programinriktat val* och yrkesintroduktion *utformade* för en grupp elever.

Första stycket gäller endast de nationella programmen och *introduktionsprogrammet* yrkesintroduktion *utformat* för en grupp elever.

32 a §⁸

När en enskild huvudman bestämmer vilka utbildningar som ska erbjudas och antalet platser på utbildningarna ska den ta hänsyn till

1. ungdomarnas efterfrågan, och
2. arbetsmarknadens behov.

Första stycket gäller endast de nationella programmen och *introduktionsprogrammen programinriktat val* och yrkesintroduktion *utformade* för en grupp elever, i den utsträckning den enskilde har godkännande som huvudman för utbildningarna.

Första stycket gäller endast de nationella programmen och *introduktionsprogrammet* yrkesintroduktion *utformat* för en grupp elever, i den utsträckning den enskilde har godkännande som huvudman för utbildningarna.

Lydelse enligt avsnitt 2.1

Föreslagen lydelse

33 §⁹

Varje huvudman för en fristående gymnasieskola ska ta emot alla ungdomar som har rätt till den sökta utbildningen i gymnasieskolan. Mottagandet till en viss utbildning får dock begränsas till att avse

1. elever som är i behov av särskilt stöd (resursskola), eller
2. vissa elever som utbildningen är speciellt anpassad för.

Huvudmannen för en resursskola ansvarar för att bedöma om en elev är i behov av sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att eleven ska kunna tillgodogöra sig de kunskaper som i ämnesplanerna anges i den del som avser syfte och centralt innehåll till en nivå som lägst motsvarar betyget 4, eller för att eleven ska undvika svårigheter i sin skolsituation. Bestämmelser om särskilt stöd finns i 3 kap.

När det gäller *programinriktat val som utformas för en enskild elev*, yrkesintroduktion, indivi-

När det gäller yrkesintroduktion, individuellt alternativ och språkintroduktion finns särskilda bestäm-

⁷ Senaste lydelse 2022:1089.

⁸ Senaste lydelse 2022:1089.

⁹ Senaste lydelse 2026:000.

duellt alternativ och språkin-
duktion finns särskilda bestäm-
melser i 17 kap. 29 § om när huvud-
mannen för en fristående skola är
skyldig att ta emot ungdomar som
uppfyller behörighetskraven för
sådan utbildning.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en
elev, om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt
16 kap. 54 § andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela
föreskrifter om sådan utbildning som avses i första stycket andra
meningen.

melser i 17 kap. 29 § om när
huvudmannen för en fristående
skola är skyldig att ta emot ung-
domar som uppfyller behörig-
hetskraven för sådan utbildning.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 kap.

1 §¹⁰

I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser (2–15 a §§),
- bestämmelser om utbildning på introduktionsprogram vid en
gymnasieskola med offentlig huvudman (16–27 §§), och
- bestämmelser om utbildning på – bestämmelser om utbildning på
introduktionsprogram vid en introduktionsprogram vid en
fristående gymnasieskola (28– fristående gymnasieskola (28–
36 §§). 34 §§).

2 §¹¹

Introduktionsprogrammen är

- *programinriktat val*,
- yrkesintroduktion,
- individuellt alternativ, och
- språkintröduktion.

3 §¹²

Utöver vad som gäller för all gymnasieutbildning enligt 15 kap. 2 § är
syftet med

- *programinriktat val att elever
ska få en utbildning som är inriktad
mot ett visst nationellt program och
att de så snart som möjligt ska
kunna antas till det programmet,*
- yrkesintroduktion att elever ska få en yrkesinriktad utbildning som
underlättar för dem att etablera sig på arbetsmarknaden eller som leder till
studier på ett yrkesprogram,
- individuellt alternativ att elever ska gå vidare till yrkesintroduktion,
annan fortsatt utbildning eller arbetsmarknaden, och

¹⁰ Senaste lydelse 2024:89.

¹¹ Senaste lydelse 2018:749.

¹² Senaste lydelse 2018:749.

– språkintröduktion att ge nyanlända ungdomar en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket, vilken möjliggör för dem att gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning.

4 §¹³

Programinriktat val och yrkesintröduktion får utformas för en grupp elever eller för en enskild elev. Övriga intröduktionsprogram ska utformas för en enskild elev.

Yrkesintröduktion får utformas för en grupp elever eller för en enskild elev. Övriga intröduktionsprogram ska utformas för en enskild elev.

8 §¹⁴

Utöver de gemensamma behörighetsvillkoren för gymnasieskolan i 15 kap. 5 och 6 §§ gäller 10–12 §§ för de olika intröduktionsprogrammen.

Utöver de gemensamma behörighetsvillkoren för gymnasieskolan i 15 kap. 5 och 6 §§ gäller 11 och 12 §§ för de olika intröduktionsprogrammen.

13 §¹⁵

En ansökan till *programinriktat val som har utformats för en grupp elever eller till yrkesintröduktion* som har utformats för en grupp elever ska ges in till den sökandes hemkommun.

En ansökan till yrkesintröduktion som har utformats för en grupp elever ska ges in till den sökandes hemkommun.

Om ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman, ska ansökan omedelbart sändas vidare till denne.

14 §¹⁶

Den huvudman som anordnar utbildningen prövar om en sökande till *programinriktat val som har utformats för en grupp elever eller till yrkesintröduktion* som har utformats för en grupp elever är behörig och om den sökande ska tas emot.

Den huvudman som anordnar utbildningen prövar om en sökande till yrkesintröduktion som har utformats för en grupp elever är behörig och om den sökande ska tas emot.

16 §¹⁷

Hemkommunen ansvarar för att alla behöriga ungdomar i hemkommunen erbjuds *programinriktat val*, yrkesintröduktion, individuellt alternativ och språkintröduktion. *Erbjudandet om*

Hemkommunen ansvarar för att alla behöriga ungdomar i hemkommunen erbjuds yrkesintröduktion, individuellt alternativ och språkintröduktion.

¹³ Senaste lydelse 2018:749.

¹⁴ Senaste lydelse 2018:749.

¹⁵ Senaste lydelse 2018:749.

¹⁶ Senaste lydelse 2018:749.

¹⁷ Senaste lydelse 2022:1315.

programinriktat val ska avse utbildningar som är inriktade mot ett allsidigt urval av de nationella program som kommunen anordnar eller erbjuder genom samverkansavtal.

Utöver det som följer av första stycket ansvarar hemkommunen för att elever från anpassade grundskolan erbjuds yrkesintroduktion och individuellt alternativ, om de önskar sådan utbildning. Hemkommunen behöver dock inte erbjuda sådan utbildning om det med hänsyn till elevens bästa finns synnerliga skäl att inte göra det.

Hemkommunen får erbjuda språkintröduktion enligt 12 § till elever som tillhör anpassade gymnasieskolans målgrupp.

18 §¹⁸

En region får, *utöver vad som följer av 17 §*, efter överenskommelse med en kommun anordna yrkesintroduktion och individuellt alternativ.

En region får efter överenskommelse med en kommun anordna yrkesintroduktion och individuellt alternativ.

19 §¹⁹

En kommun eller en region som anordnar *programinriktat val som har utformats för en grupp elever eller yrkesintroduktion* som har utformats för en grupp elever ska ta emot alla de behöriga sökande till utbildningen som hör hemma i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen.

En kommun eller en region som anordnar yrkesintroduktion som har utformats för en grupp elever ska ta emot alla de behöriga sökande till utbildningen som hör hemma i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen.

En elev ska vid beslut om mottagande enligt första stycket jämfställas med den som är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, om eleven vistas i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen på grund av placering i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 9 kap. 4 § socialtjänstlagen (2025:400) eller i ett sådant skyddat boende som avses i 9 kap. 6 § samma lag.

Om det finns platser över på utbildningen, sedan alla sökande som ska tas emot enligt första och andra styckena har antagits, får kommunen eller regionen ta emot andra behöriga sökande till utbildningen.

21 §²⁰

En kommun som anordnar *programinriktat val som har utformats för en enskild elev*, yrkesintroduktion som har utformats för

En kommun som anordnar yrkesintroduktion som har utformats för en enskild elev, individuellt alternativ eller språkintröduktion får

¹⁸ Senaste lydelse 2019:947.

¹⁹ Senaste lydelse 2025:440.

²⁰ Senaste lydelse 2019:947.

en enskild elev, individuellt alternativ eller språkintröduktion får ta emot ungdomar som uppfyller behörighetsvillkoren för respektive utbildning även om de inte kommer från kommunen.

Även en region som anordnar *programinriktat val som har utformats för en enskild elev*, yrkesintröduktion som har utformats för en enskild elev eller individuellt alternativ, får ta emot behöriga ungdomar till utbildningen oberoende av vilken kommun de kommer från.

ta emot ungdomar som uppfyller behörighetsvillkoren för respektive utbildning även om de inte kommer från kommunen.

Även en region som anordnar yrkesintröduktion som har utformats för en enskild elev eller individuellt alternativ, får ta emot behöriga ungdomar till utbildningen oberoende av vilken kommun de kommer från.

26 a §²¹

En kommun eller en region som enligt 19 § andra stycket har tagit emot en elev på *programinriktat val som har utformats för en grupp elever* eller yrkesintröduktion som har utformats för en grupp elever ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av elevens hemkommun. Detsamma gäller den kommun eller region som enligt 21 a § har tagit emot en elev på *programinriktat val som har utformats för en enskild elev*, yrkesintröduktion som har utformats för en enskild elev, individuellt alternativ eller språkintröduktion.

Om den anordnande huvudmannen och elevens hemkommun inte kommer överens om annat ska ersättningen för utbildningen motsvara anordnarens självkostnad.

28 §²²

En fristående gymnasieskola som anordnar ett nationellt program får anordna *programinriktat val som är inriktat mot det nationella programmet*, individuellt alternativ och språkintröduktion.

En fristående gymnasieskola som anordnar ett yrkesprogram får anordna yrkesintröduktion.

En kommun eller en region som enligt 19 § andra stycket har tagit emot en elev på yrkesintröduktion som har utformats för en grupp elever ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av elevens hemkommun. Detsamma gäller den kommun eller region som enligt 21 a § har tagit emot en elev på yrkesintröduktion som har utformats för en enskild elev, individuellt alternativ eller språkintröduktion.

En fristående gymnasieskola som anordnar ett nationellt program får anordna individuellt alternativ och språkintröduktion.

²¹ Senaste lydelse 2019:947.

²² Senaste lydelse 2018:749.

29 §²³

Huvudmannen för en fristående gymnasieskola är skyldig att ta emot en elev till yrkesintroduktion, individuellt alternativ och språkintröduktion bara om huvudmannen och elevens hemkommun har kommit överens om det bidrag som kommunen ska betala till huvudmannen för utbildningen.

Huvudmannen för en fristående gymnasieskola är skyldig att ta emot en elev till programinriktat val som har utformats för en enskild elev bara om huvudmannen och elevens hemkommun har kommit överens om det. Bidraget ska bestämmas enligt 35 §.

Lydelse enligt avsnitt 2.1

Föreslagen lydelse

22 kap.

13 §²⁴

För behörighet till en utbildning i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan där distansundervisning används med stöd av 8 § ska den sökande när det gäller

1. gymnasieskolan, uppfylla de behörighetskrav som gäller för en sådan utbildning enligt 16 kap. 29 §§, 17 kap. 8–12 §§, 17 a kap. 4 § eller 16 § första stycket eller föreskrifter som avses i 16 kap. 33 § eller som har meddelats med stöd 17 a kap. 16 § andra stycket, eller

2. anpassade gymnasieskolan, tillhöra målgruppen för skolformen enligt 18 kap. 4 §.

1. gymnasieskolan, uppfylla de behörighetskrav som gäller för en sådan utbildning enligt 16 kap. 29 §§, 17 kap. 8, 9, 11 och 12 §§, 17 a kap. 4 § eller 16 § första stycket eller föreskrifter som avses i 16 kap. 33 § eller som har meddelats med stöd av 17 a kap. 16 § andra stycket, eller

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §²⁵

Huvudmannen för en sådan utbildning som avses i 13 § prövar om en sökande är behörig och ska tas emot. Huvudmannen är vid denna prövning bunden av hemkommunens beslut enligt 18 kap. 5 § att en sökande tillhör anpassade gymnasieskolans målgrupp.

Behöriga sökande från hela landet ska tas emot till utbildningen (riksrekrytering). Huvudmannen är dock bara skyldig att ta emot en sökande till en utbildning som avser programinriktat val som har

Behöriga sökande från hela landet ska tas emot till utbildningen (riksrekrytering). Huvudmannen är dock bara skyldig att ta emot en sökande till en utbildning som avser yrkesintroduktion, indivi-

²³ Senaste lydelse 2018:749. Ändringen innebär att andra stycket tas bort.

²⁴ Senaste lydelse 2026:000.

²⁵ Senaste lydelse 2022:1315.

utformats för en enskild elev, yrkesintroduktion, individuellt alternativ eller språkintröduktion i gymnasieskolan eller till en utbildning som avser ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan om huvudmannen och den sökandes hemkommun har kommit överens om ersättningen.

duellt alternativ eller språkintröduktion i gymnasieskolan eller till en utbildning som avser ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan om huvudmannen och den sökandes hemkommun har kommit överens om ersättningen.

17 §²⁶

En offentlig huvudman som har antagit en elev till ett program i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan där distansundervisning används med stöd av 8 § ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av elevens hemkommun (interkommunal ersättning).

Om det är fråga om ett nationellt program i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan *eller programinriktat val som har utformats för en grupp elever i gymnasieskolan* ska hemkommunen betala det belopp som har beslutats i varje särskilt fall av Statens skolverk.

Om det är fråga om ett nationellt program i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan ska hemkommunen betala det belopp som har beslutats i varje särskilt fall av Statens skolverk.

Om det är fråga om en annan utbildning än som anges i andra stycket ska den interkommunala ersättningen motsvara anordnarens självkostnad, om inte den anordnande huvudmannen och elevens hemkommun kommer överens om annat.

Denna paragraf gäller inte om statsbidrag lämnas för en elevs utbildning på grund av att eleven är utlandssvensk.

18 §²⁷

Hemkommunen ska lämna bidrag till en enskild huvudman som har antagit en elev till ett program i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan där distansundervisning används med stöd av 8 §.

Om det är fråga om ett nationellt program i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan *eller programinriktat val som har utformats för en grupp elever i gymnasieskolan* består bidraget av ett grundbelopp enligt 19 § som har beslutats i varje särskilt fall av Statens skolverk och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 20 §.

Om det är fråga om ett nationellt program i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan består bidraget av ett grundbelopp enligt 19 § som har beslutats i varje särskilt fall av Statens skolverk och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 20 §.

²⁶ Senaste lydelse 2022:1315.

²⁷ Senaste lydelse 2022:1315.

Om det är fråga om en annan utbildning än som anges i andra stycket ska bidraget motsvara den enskilde huvudmannens självkostnad, om inte huvudmannen och elevens hemkommun kommer överens om annat.

Denna paragraf gäller inte om statsbidrag lämnas för en elevs utbildning på grund av att eleven är utlandssvensk.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2030.
2. Lagen tillämpas första gången på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2031.
3. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för utbildning som har påbörjats före den 30 juni 2031.

2.3 Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs att 20 kap. 35 a, 36–37 a, 40 a och 40 b §§ och 29 kap. 19 c § skollagen (2010:800) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 kap.

35 a §¹

I utbildning på gymnasial nivå och anpassad utbildning på gymnasial nivå ska betyg sättas i ämnen. Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

När ett *godkänt* betyg sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska betyget anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer. Detta gäller även om betygen på de lägre nivåerna har satts inom gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan.

När ett betyg sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska betyget anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer. Detta gäller även om betygen på de lägre nivåerna har satts inom gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan.

Betyg ska också sättas efter genomfört komvuxarbete.

36 §²

Som betyg på utbildning på grundläggande nivå och i svenska för invandrare ska någon av beteckningarna Godkänt eller Icke godkänt användas.

Som betyg på anpassad utbildning på grundläggande nivå ska beteckningen Godkänt användas. För den elev som inte uppnår betyget Godkänt ska ett intyg om att eleven har deltagit i kursen utfärdas.

Som betyg på utbildning på gymnasial nivå ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Betyg för godkända resultat betecknas med A, B, C, D och E. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F.

Betyg på utbildning på gymnasial nivå och anpassad utbildning på gymnasial nivå ska betecknas med ett heltal på skalan 1–10. Högsta betyg betecknas med 10 och lägsta betyg med 1.

Som betyg på anpassad utbildning på gymnasial nivå ska någon av beteckningarna A, B, C, D eller E användas för godkända resultat.

¹ Senaste lydelse 2022:1315.

² Senaste lydelse 2024:411. Ändringen innebär bl.a. att fjärde stycket tas bort.

Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. För den elev som inte uppnår betyget E i ett ämne ska det utfärdas ett intyg om att eleven har deltagit i utbildning i ämnet.

Lydelse enligt lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskaps-skola *Föreslagen lydelse*

37 §³

Vid betygssättning på en kurs ska läraren göra en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygskriterier som gäller för kursen. För att eleven ska få betyget Godkänt ska samtliga kriterier för detta betyg vara uppfyllda.

Vid betygssättning i ett ämne ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de kunskaper som i ämnesplanen anges i den del som avser syfte och centralt innehåll och med stöd av betygskriterierna sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper.

Vid en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till sådana delar av en ämnesplan som avser syfte och centralt innehåll och som rör säkerhet eller som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska elevens kunskaper, trots det som anges i andra stycket, som *minst* motsvara betyget E i dessa delar för att eleven ska kunna ges detta betyg i ämnet.

Betygskriterier ska finnas för varje kurs och ämne där betyg ska sättas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om betygskriterier.

Vid en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till sådana delar av en ämnesplan som avser syfte och centralt innehåll och som rör säkerhet eller som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska elevens kunskaper, trots det som anges i andra stycket, som *lägst* motsvara betyget 4 i dessa delar för att eleven ska kunna ges detta betyg i ämnet.

Betygskriterier ska finnas för varje kurs där betyg ska sättas.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om betygskriterier.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

37 a §⁴

Vid betygssättning i en kurs som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet

Vid betygssättning i en kurs i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare som det ges

³ Senaste lydelse 2026:000.

⁴ Senaste lydelse 2022:147.

särskilt beaktas. *Detsamma gäller vid betygssättning i ett ämne på en nivå som det ges ett nationellt prov i.* Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl.

ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl.

40 a §⁵

Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från utbildning på gymnasial nivå eller anpassad utbildning på gymnasial nivå ska ha möjlighet att genomgå provning i alla ämnen som det sätts betyg i och på samtliga nivåer i dessa ämnen. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg i ämnet och även om betyget omfattar den nivå i ämnet som provningen gäller. Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i anpassade gymnasieskolan får dock inte genomgå provning på en viss nivå i ett ämne om eleven tidigare har fått *minst* betyget *E* på den nivån.

Provning i ett ämne får göras bara hos en huvudman som anordnar utbildning i ämnet på den nivå som provningen gäller.

Med provning i ett ämne avses en bedömning av kunskaper på den nivå i ämnet som provningen gäller som resulterar i ett betyg som sätts i enlighet med bestämmelserna om betyg och betygssättning i 35–37 och 38 §§.

40 b §⁶

Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från utbildning på gymnasial nivå eller anpassad utbildning på gymnasial nivå ska ha möjlighet att genomgå provning i komvuxarbete. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på komvuxarbetet, ett gymnasiearbete eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i anpassade gymnasieskolan får dock inte genomgå provning i ett komvuxarbete om eleven tidigare har

Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från utbildning på gymnasial nivå eller anpassad utbildning på gymnasial nivå ska ha möjlighet att genomgå provning i alla ämnen som det sätts betyg i och på samtliga nivåer i dessa ämnen. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg i ämnet och även om betyget omfattar den nivå i ämnet som provningen gäller. Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i anpassade gymnasieskolan får dock inte genomgå provning på en viss nivå i ett ämne om eleven tidigare har fått *lägst* betyget *4* på den nivån.

Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från utbildning på gymnasial nivå eller anpassad utbildning på gymnasial nivå ska ha möjlighet att genomgå provning i komvuxarbete. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på komvuxarbetet, ett gymnasiearbete eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i anpassade gymnasieskolan får dock inte genomgå provning i ett komvuxarbete om eleven tidigare har

⁵ Senaste lydelse 2022:1315.

⁶ Senaste lydelse 2022:1315.

fått betyget *E* på ett gymnasiearbete eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola.

fått betyget *4* på ett gymnasiearbete eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola.

Prövning i komvuxarbete får göras bara hos en huvudman som anordnar utbildning inom det kunskapsområde som komvuxarbetet avser.

Lydelse enligt avsnitt 2.1

Föreslagen lydelse

29 kap.

19 c §⁷

En huvudman för grundskola, specialskola och gymnasieskola ska till den myndighet som regeringen bestämmer lämna sådana uppgifter om betyg som behövs för att upprätthålla stabilitet i prov- och betygssystemet och inför beräkning av meritvärden.

En huvudman för grundskola, specialskola, gymnasieskola *och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå* ska till den myndighet som regeringen bestämmer lämna sådana uppgifter om betyg som behövs för att upprätthålla stabilitet i prov- och betygssystemet och inför beräkning av meritvärden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas och när de ska lämnas.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2031.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå som har påbörjats före ikraftträdandet.

3 Ärendet och dess beredning

Regeringen beslutade den 22 juni 2023 att ge en särskild utredare i uppdrag att analysera och lämna förslag på förändringar i betygssystemet och systemet för meritvärdering i syfte att betyg och meritvärden från grundskola och gymnasial nivå mer rättvisande ska spegla elevers ämneskunskaper och motverka betygsinflation. Utredningen skulle bl.a. föreslå en systemförändring som innebär att resultat på nationella prov, examensprov, eller liknande, kan användas för att öka likvärdigheten i betyg eller meritvärden. Utredningen skulle också föreslå hur bristande likvärdighet i betygssättning kan motverkas i ämnen som inte har nationella prov. Därtill skulle utredningen analysera och vid behov föreslå ändringar i angränsande frågor, t.ex. behörighet till nationella program i gymnasieskolan och gymnasieexamen (dir. 2023:95).

Utredningen, som tog namnet Likvärdiga betyg och meritvärden, överlämnade den 19 februari 2025 betänkandet Ett likvärdigt betygssystem (SOU 2025:18). En sammanfattning av betänkandet finns i *bilaga 1*. Betänkandets lagförslag finns i *bilaga 2*. Betänkandet har remissbehandlats och en förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga på regeringens webbplats (regeringen.se) och i Utbildningsdepartementet (U2025/00401).

I denna lagrådsremiss behandlas alla lagförslag i betänkandet, utom de som lämnas i avsnitt 9.3.7 och 9.4.2 och de lagförslag i avsnitt 9.4.3 som rör annat än lovskola.

Andra planerade ändringar i skollagen som rör samma delar av regleringen

Lagrådsremissen föregås av två andra lagrådsremisser, lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola och lagrådsremissen Förbättrat stöd i skolan, i vilka det föreslås ändringar i samma paragrafer i skollagen (2010:800) som det föreslås i denna lagrådsremiss. Lagförslagen i de förstnämnda lagrådsremisserna träder i kraft före de ändringar som föreslås i förevarande lagrådsremiss. Lagförslagen i denna lagrådsremiss har därför utformats med beaktande av de nämnda lagförslagen.

Ytterligare ändringar i samma paragrafer i skollagen föreslås i lagrådsremissen Bättre förutsättningar för yrkesutbildning. De lagförslag som lämnas i förevarande lagrådsremiss träder i kraft före lagförslagen i lagrådsremissen Bättre förutsättningar för yrkesutbildning och lagförslagen i denna lagrådsremiss beaktas därför i den lagrådsremissen.

4 Dagens betyg och meritvärden är inte rättvisande

4.1 Betygen garanterar inte likvärdighet och urvalet till nästa utbildningsnivå är därmed inte rättvist

Betygen fyller flera viktiga funktioner. De ger t.ex. information om uppnådda kunskaper till elev och vårdnadshavare eller framtida arbetsgivare. Betygen används också för tillträde och urval till utbildning i gymnasieskolan respektive högre utbildning. Att betygen används för antagning till fortsatta studier ställer höga krav på en rättvis och likvärdig betygssättning. I flera publikationer visar Skolinspektionen emellertid att betygssättningen inte är likvärdig mellan de skolor som granskats (se t.ex. Rektorers arbete för rättvisande och likvärdiga betyg i gymnasieskolan, Skolinspektionen 2023). Även av rapporter från Skolverket framgår att det är stora skillnader i betygssättning mellan olika skolor (se t.ex. Analyser av likvärdig betygssättning mellan elevgrupper och skolor, Skolverket 2019). Skolverket anger att elever som har kunskaper och förutsättningar att klara en utbildning på högre nivå kan få stå tillbaka för elever som egentligen har sämre kunskaper, men som har fått mer generösa betyg. Skolverket framhåller också att om elever och föräldrar uppfattar att betygssättningen inte är likvärdig riskerar det att skada deras tilltro till skolan och samhället. Myndigheten drar slutsatsen att det finns inbyggda problem i betygssystemets utformning som orsakar bristande likvärdighet i betygssättningen och att det därför krävs mer grundläggande systemförändringar i betygssystemet för att nå en markant ökad likvärdighet i betygssättningen.

Vidare finns det vissa problem kopplade till betyg i modersmål. Tillgången till modersmålsundervisning varierar mellan kommuner och skolor, vilket framgår av betänkandet På språklig grund (SOU 2025:9). Alla elever har därmed inte möjlighet att få betyg i detta ämne.

4.2 Lärare tolkar betygskriterierna på olika sätt

Dagens betygssystem är målrelaterat och lärarna ska betygssätta varje elevs kunskaper i förhållande till betygskriterier. Betygsskalan består av betygen A–F där A är högsta betyg och F innebär icke godkänt resultat (se avsnitt 5). Gränsen mellan godkänt (betyget E) och icke godkänt (betyget F) har i flera avseenden fått en skarp karaktär, bl.a. genom att alla betygskriterier för betyget E ska vara uppfyllda för att en elev ska få detta betyg, medan lärare för högre betyg ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Som regeringen återkommer till i avsnitt 4.4 får detta betydelse för elevers

möjligheter att efter grundskolan fortsätta till gymnasieskolan och att efter gymnasieskolan fortsätta till högre studier.

I rapporten Huvudmäns arbete för att främja rättvisande och likvärdiga betyg i grundskolan framför Skolinspektionen (2022) att betygssättning är en subjektiv bedömning som föregås av tolkningar i flera led och att ett problem är att lärare tolkar, förstår och tillämpar kunskapskraven på olika sätt. Myndigheten anger att det därför är mycket svårt att få betygen att bli helt likvärdiga mellan lärare och mellan skolenheter. Skolverket (2020) bedömer i rapporten Likvärdiga betyg och meritvärden att det är en övermäktig uppgift för lärarna att åstadkomma en gemensam tolkning som leder till en nationellt likvärdig betygssättning av eleverna. De grundläggande problemen är enligt Skolverket inbyggda i betygssystemet och kan inte tillskrivas lärarkollektivet. Därtill anser myndigheten att det inte är lätt att formulera betygskriterier som alla lärare förstår och tolkar på ett likartat sätt (Analyser av likvärdig betygssättning mellan elevgrupper och skolor, Skolverket 2019). Av flera rapporter från Skolverket framgår det således att det inte är möjligt att utifrån dagens system sätta nationellt likvärdiga betyg.

4.3 Elever får ibland omotiverat höga betyg och bestämmelserna om nationella prov följs inte alltid

Nationella prov infördes i syfte att betygssystemet skulle bli mer likvärdigt ...

Riksdagen beslutade att nationella prov skulle införas i grundskolans årskurs 9 läsåret 1997/98 (prop. 1992/93:220, bet. 1993/94:UbU1, rskr. 1993/94:82). Av propositionen framgår att avsikten var att likvärdighet i betygssystemet, förutom genom betygskriterier, skulle upprätthållas genom riksgiltiga prov. Tidigare hade standardprov i grundskolan och centrala prov i gymnasieskolan varit normerande för betygssättningen. Betygsskalan bestod av fem steg med en föreskriven procentuell fördelning över betygsstegen och proven skulle stödja betygsfördelningen genom en normalfördelning av hela populationen, dvs. alla elever i samma årskurs. Detta relativa betygssystem avskaffades 1994 när målrelaterade betyg infördes. År 2018 infördes en bestämmelse i skollagen (2010:800) som innebär att elevens resultat på nationellt prov särskilt ska beaktas vid betygssättning. Till skillnad från tidigare, när betygssystemet var relativt, skulle resultatet på nationella prov stödja den målrelaterade betygssättningen av individen genom att särskilt beaktas.

De nationella proven har kritiserats för att inte alltid fungera som avsett. Av utredningens betänkande framgår bl.a. att svårighetsgraden varierar mellan provutgåvor och syftet med proven har varierat över tid. Olika syften, t.ex. resultatuppföljning av skolors verksamhet eller stöd för likvärdig och rättvis bedömning, kräver olika utformning av proven. Det förekommer också att ett provbetyg inte blir representativt för den individuella elevens genomsnittliga kunskapsnivå.

... men denna åtgärd har haft liten påverkan på likvärdigheten

Den officiella statistiken om elevers betygsresultat har över tid gett indikationer på att de nationella proven och bestämmelsen om att de särskilt ska beaktas vid betygssättningen har haft liten påverkan på likvärdigheten i betygssättningen.

Som framgår av avsnitt 4.2 gör lärare olika tolkningar av betygs-kriterierna. Det finns flera rapporter som visar att även rättning av nationella prov och hur de ska beaktas i betygssättningen tolkas olika. Av rapporten Likvärdig bedömning och betygssättning (Skolinspektionen 2024) framgår att det råder en osäkerhet om vad särskilt beakta innebär och att det finns en svag tillit till nationella prov på många skolor. Även Riksrevisionen (RiR 2022:22) konstaterar att bestämmelsen om att lärare särskilt ska beakta de nationella proven vid betygssättningen inte har haft en tydlig påverkan.

Skolinspektionen fick under åren 2009–2019 i uppdrag av regeringen att årligen ombedöma nationella prov. Lärare och rektorer har ofta olika förklaringar till avvikelser mellan betyg och resultat på nationella prov. Även om Skolinspektionen bedömer att en del av dessa förklaringar kan vara giltiga på individnivå, kan förklaringarna inte motivera att betygssättningen på en viss skola återkommande avviker från resultaten på de nationella proven. De nationella proven rättas för närvarande lokalt på skolorna och Skolinspektionen visar även på svårigheter i att objektivt rätta de nationella proven. Av rapporten Ombedömning av nationella prov, framgår att resultaten från den rättning och ombedömning av prov som myndigheten lät genomföra under 2019 skiljer sig från ursprungsbedömningen i fler än hälften av fallen (Skolinspektionen 2019). För att de nationella proven ska fungera betygssättande och därmed bidra till en mer likvärdig betygssättning har regeringen gett Skolverket i uppdrag att förbereda införandet av central rättning av digitala nationella prov (U2023/00237).

I rapporten Analyser av likvärdig betygssättning i gymnasieskolan, visar Skolverket (2020) att lärares tolkning av betygs-kriterierna relateras till de undervisningsgrupper de har erfarenhet av och att de därför ställer olika krav för samma betyg. I skolor där elevernas sammantagna prestationsnivå är hög utifrån ett genomsnitt på nationella prov är lärarna relativt sett mer restriktiva med att sätta höga betyg, jämfört med om den sammantagna prestationsnivån på skolan är låg. Skolverket skattar att detta kan förklara upp till 40 procent av den totala variationen mellan olika skolors betygssättning i relation till de nationella proven. Skolverket (2020) anger vidare i rapporten Likvärdiga betyg och meritvärden att den skarpa gränsen mellan E och F kan vara ett skäl till att många elever ges ett oförtjänt högt betyg. Detta gäller i synnerhet i årskurs 9 när det handlar om betyg som avgör gymnasiebehörigheten. I rapporten Analyser av likvärdig betygssättning i gymnasieskolan (2020) anger Skolverket även att det alltmer har uppmärksamats att lärare kan sättas under tryck från elever, föräldrar och rektorer för att sätta mer generösa betyg i förhållande till de nationella proven. Även utredningen beskriver hur lärare utsätts för press från elever och föräldrar som inte accepterar lärares bedömning, men också rektorer som föredrar s.k. ”snäll-E” i betygskatalogen. Bristande likvärdighet försvårar uppföljningen av utbildningens kvalitet samt av elevers kun-

skapsnivåer över tid. Den kan också bidra till en utveckling där betygen stiger i förhållande till kunskapsnivån, dvs. leda till en betygsinflation.

Riksrevisionen konstaterar vidare i rapporten Lärosätenas arbete mot avhopp från bristyrkesutbildningar (lärare, sjuksköterskor och högskoleingenjörer) att en viktig orsak till avhopp är att studenter inte har tillräckliga förkunskaper i svenska och matematik, trots att de har godkända gymnasiebetyg och således är behöriga. Flera lärosäten angav i granskningen att många studenter har omotiverat generösa betyg eftersom betygen inte motsvarar studenternas faktiska kunskaper. Riksrevisionen anger att myndigheten tagit fram underlag som visar att en mycket stor andel av de gymnasieelever som fick underkänt på de nationella proven i svenska och matematik vårterminen 2024, trots det fick godkända kursbetyg i samma ämnen (RiR 2025:3).

Den kommunala vuxenutbildningen är flexibel när det gäller studietakt och när kurser startar och slutar. Därför får nationella prov genomföras löpande under året men det är relativt vanligt att nationella prov inte genomförs i komvux trots att de är obligatoriska. Skolverkets officiella statistik visar att av de kursdeltagare som avslutat kurser på gymnasial nivå i vilka det ingår nationella prov hade enbart 51 procent genomfört ett helt nationellt prov under 2024 (Elever och studieresultat i kommunal vuxenutbildning, Skolverket 2024). Då enbart hälften av eleverna inom komvux genomför nationella prov är det också en begränsad andel av eleverna som kan få betyg där resultaten från den nationella proven särskilt beaktas.

Sammanfattningsvis visar rapporterna att elever ibland får högre, ibland lägre betyg än vad deras kunskaper och resultat på nationella prov indikerar.

4.4 Den skarpa gränsen för godkänt betyg stänger ute elever från nästa utbildningsnivå

Betyg och hur betyg ska sättas regleras i skollagen (2010:800) och beräkning av meritvärde i gymnasieförordningen (2010:2039). Hur meritvärde ska beräknas anges också i bilaga 3 till högskoleförordningen (1993:100). Meritvärde används för urval till gymnasieskolan respektive högskolan när antalet platser är färre än antalet behöriga sökande. Det finns även andra urvalsgrunder för tillträde till högskolestudier.

Som framgår av avsnitt 4.2 finns det i dag en skarp gräns mellan betyget E (godkänt) och betyget F (icke godkänt resultat). Den skarpa gränsen mellan E och F förstärks av de siffervärden som de olika betygsstegen översätts med vid beräkning av meritvärdet. I dagens betygsskala är det olika långt mellan betygsstegen. F ger noll poäng, E 10 poäng, D 12,5 poäng, C 15 poäng, B 17,5 poäng och A 20 poäng. Steget mellan betygen E och F är alltså lika stor som steget mellan det lägsta och det högsta godkända betyget.

För behörighet till gymnasieskolans nationella program ställs krav på godkända betyg i ett visst antal ämnen och i några särskilt utpekade ämnen (16 kap. 29 och 31–33 §§ skollagen och 7 kap. 1 § gymnasieförordningen). Betygsskalan och behörighetskraven innebär att icke godkända betyg (F) påverkar behörigheten, men också försämrar

möjligheten att konkurrera om en plats i gymnasieskolan för den elev som är behörig till ett nationellt program men har F i ett ämne som inte påverkar behörigheten.

För grundläggande behörighet till högskolan krävs ett antal kompetenser som kan ha uppnåtts t.ex. genom att en person har avlagt en högskoleförberedande examen i gymnasieskolan eller inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, eller har avlagt en yrkesexamen i gymnasieskolan eller inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och har lägst betyget E i ämnena svenska eller svenska som andraspråk och engelska på den nivå i respektive ämne som krävs för en högskoleförberedande examen i gymnasieskolan (7 kap. 5 a § högskoleförordningen). Betyget F kan alltså, på motsvarande sätt som vid tillträde till gymnasieskolan, påverka möjligheterna att antas till önskad utbildning i högskolan.

Av utredningens betänkande framgår, i en jämförelse med andra jämförbara länder, att en betydligt högre andel svenska grundskoleelever underkänns och att färre svenska ungdomar går vidare till en sammanhållen utbildning på gymnasial nivå, trots att kunskapsnivån är jämförbar. År 2018 låg Sverige nästan fyra gånger högre än genomsnittet i EU vad gäller andel obehöriga till gymnasial utbildning.

Ungefär var sjunde elev lämnar grundskolan varje år utan att vara behörig till ett nationellt program i gymnasieskolan. Det är också en låg andel elever i gymnasieskolan som tar en gymnasieexamen. År 2024 var andelen elever med grundläggande behörighet till högskolan 72,4 procent (Betyg och studieresultat i gymnasieskolan år 2024, Skolverket). Utredningen bedömer att detta delvis kan bero på regelverket för examen. Utredningen konstaterar att dagens betygssystem och behörighetskrav till gymnasieskolan sammantaget stänger elever ute från nationella program i gymnasieskolan i onödan. Betygssystemet kan också stänga ute personer från högskoleutbildning.

4.5 Lagrådsremissens disposition

I denna lagrådsremiss föreslås ändringar i skollagen i syfte att införa ett nytt likvärdigt betygssystem inklusive ett nytt sätt att beräkna meritvärden (avsnitt 6). I avsnitt 6.1. görs en bedömning att meritvärden som huvudregel bör utgå från kalibrerade betygsvärden och resultat från centralt rättade prov. I avsnitten 6.2 och 6.3 lämnas förslag om en ny numerisk betygsskala utan en skarp gräns för godkänt och att bedömningssamråd ska genomföras inom skolenheter och program. Förslag om nationella slutprov och att huvudmän ska rapportera in uppgifter om betyg lämnas i avsnitten 6.4 och 6.5. Förslag om nya behörighetsregler till gymnasieskolan och nya bestämmelser om vad som ska krävas för en gymnasieexamen behandlas i avsnitten 6.6, 6.8 och 6.9. Med anknytning till dessa avsnitt anges i avsnitt 6.7 att det inte längre ska finnas en skyldighet för huvudmannen att erbjuda lovskola till en elev som avslutat grundskolan. I avsnitt 6.10 lämnas förslag om vad som ska krävas för en gymnasieingenjörsexamen. Det föreslås vidare att meritvärde ska ersätta betyg som urvalsgrund vid ansökan till högskolan (avsnitt 6.11). Det föreslås också att introduktionsprogrammet programinriktat val tas bort

(avsnitt 6.12). I avsnitt 6.13 behandlas följdändringar i skollagen. Först lämnas dock en redogörelse för gällande rätt i avsnitt 5.

5 Nuvarande reglering

5.1 Om skollagen och skolväsendet

I skollagen (2010:800) regleras dels skolväsendet, dels viss annan verksamhet. I skolväsendet ingår skolformerna förskola, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, specialskola, sameskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning (komvux). Fritidshem ingår i skolväsendet men är inte en skolform (1 kap. 1 § skollagen). Förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, specialskola och sameskola är obligatoriska skolformer. Övriga skolformer är frivilliga.

Anpassade grundskolan och anpassade gymnasieskolan är skolformer som är anpassade för elever med intellektuell funktionsnedsättning (11 kap. 2 § och 18 kap. 2 § skollagen). Specialskolan är en skolform för barn som på grund av sin funktionsnedsättning eller andra särskilda skäl inte kan gå i grundskolan eller anpassade grundskolan och som har vissa i skollagen angivna funktionsnedsättningar (7 kap. 6 § och 12 kap. 2 § skollagen). Sameskolan ger en utbildning med samisk inriktning som i övrigt motsvarar utbildningen i årskurserna 1–6 i grundskolan (13 kap. 2 § skollagen). Elever från sameskolan läser årskurs 7–9 i grundskolan.

Komvux består av utbildning på grundläggande nivå, anpassad utbildning på grundläggande nivå, utbildning på gymnasial nivå, anpassad utbildning på gymnasial nivå och utbildning i svenska för invandrare (sfi) (20 kap. 3 § skollagen).

Kommuner är huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, fritidshem, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola och komvux (2 kap. 2 § skollagen). En region får vara huvudman för gymnasieskola, anpassad gymnasieskola och komvux i den utsträckning som anges i skollagen (2 kap. 3 § skollagen). Staten är huvudman för specialskolan och sameskolan samt för förskoleklass och fritidshem vid en skolenhet med specialskola eller sameskola (2 kap. 4 § skollagen). En enskild kan bara vara huvudman inom skolväsendet för vissa skolformer och bara om denne efter ansökan har godkänts som sådan (2 kap. 5 § skollagen). Prövningen görs av Statens skolinspektion när det gäller förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola eller fritidshem som anordnas vid en skolenhet med förskoleklass, grundskola eller anpassad grundskola. Kommunen prövar ansökningar om godkännande av enskild som huvudman för förskola (2 kap. 7 § skollagen).

Skollagen inleds med skolformsövergripande kapitel (1–7 kap.). Definitioner av olika begrepp finns dels i 1 kap. 3 § skollagen, dels i vissa bestämmelser i andra kapitel i lagen. I 3 kap. skollagen finns bestämmelser om barns och elevers utveckling mot målen vilket innefattar allmänna bestämmelser om betyg. Efter de övergripande kapitlen följer de s.k. skol-

formskapitlen som innehåller särskilda bestämmelser för respektive skolform. Bestämmelser om de obligatoriska skolformerna finns i 9–13 kap., bestämmelser om gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan i 15–19 kap. och bestämmelser om komvux i 20 kap. Skollagen innehåller vidare bl.a. bestämmelser om distansundervisning (22 kap.) och övriga bestämmelser, exempelvis bemyndiganden om skyldighet att delta i nationella prov (29 kap.).

5.1.1 Beslutad ändring i skollagen som inte börjat tillämpas än

Riksdagen har efter förslag i propositionen En tioårig grundskola beslutat att grundskolan ska utökas och bli tioårig genom att förskoleklassen upphör som skolform och ersätts av en ny första årskurs i grundskolan (prop. 2024/25:143, bet. 2024/25:UbU17, rskr. 2024/25:289). Även den anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan ska utökas med en ny första årskurs, så att den anpassade grundskolan blir tioårig, specialskolan elvaårig och sameskolan sjuårig. Ändringarna i skollagen ska träda i kraft den 1 juli 2026 och tillämpas första gången i fråga om utbildning och annan verksamhet som bedrivs efter den 30 juni 2028.

I denna lagrådsremiss lämnas fyra lagförslag.

Det första lagförslaget (avsnitt 2.1) innebär bl.a. att det införs en ny betygsskala i grundskolan och motsvarande skolformer samt i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan samt ändringar av regleringen om behörighet till gymnasieskolan och examen från gymnasieskolan. Den regleringen ska samordnas med införandet av den tioåriga grundskolan och föreslås därför träda i kraft den 1 juli 2028. Som närmare redovisas i avsnitt 5.5 ska lagförslaget i avsnitt 2.1 samordnas med lagförslag i lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola. Det andra lagförslaget (avsnitt 2.2) innebär att introduktionsprogrammet programinriktat val i gymnasieskolan tas bort (avsnitt 6.12.2). Det lagförslaget föreslås träda i kraft den 1 juli 2030 och tillämpas för första gången på utbildning som påbörjas höstterminen 2031.

Det tredje lagförslaget (avsnitt 2.3) innebär bl.a. att en ny betygsskala införs i komvux på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå. Det lagförslaget föreslås träda i kraft den 1 januari 2031.

5.2 Dagens betygssystem

5.2.1 Betyg sätts i flera skolformer och årskurser

Betygen inom svenska skolsystemet sätts i huvudsak av den undervisande läraren. Rektorn ansvarar för att se till att betygen sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 och 16 §§ skollagen).

I grundskolan sätts betyg i ämnen i årskurserna 7–9. Även i anpassade grundskolan sätts betyg i dessa årskurser, men bara om eleven eller elevens vårdnadshavare begär det. I sameskolan sätts betyg i ämnen i årskurs 6 och

i specialskolan i årskurserna 7–10. En rektor får också besluta att betyg ska sättas i årskurs 4 och 5 i grundskolan och sameskolan, i årskurs 5 och 6 i specialskolan och i förekommande fall i årskurs 4 och 5 i anpassade grundskolan, vid en skolenhet som rektorn ansvarar för. I gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan samt komvux på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå sätts betyg i ämnen och nivåer i ämnen (3 kap. 14 a §, 10 kap. 15 §, 11 kap. 19 §, 12 kap. 15 §, 13 kap. 16 §, 15 kap. 22 §, 18 kap. 22 § och 20 kap. 35 a § skollagen).

I komvux på grundläggande nivå, anpassad utbildning på grundläggande nivå och i sfi ska betyg sättas på varje avslutad kurs (20 kap. 35 § skollagen).

I årskurser och situationer där det inte sätts betyg används i stället kriterier för bedömning av kunskaper (se t.ex. 10 kap. 12 och 13 §§ skollagen).

5.2.2 Betygsskalan har i dag sex steg där A är högsta betyg, E är lägsta godkända betyg och F är icke godkänt

Som framgår av avsnitt 4.3. är betygssystemet i skolväsendet mål- och kunskapsrelaterat. De olika betygsstegen är avsedda att ge besked om elevens kunskapsnivå i förhållande till betygskriterier som finns för varje ämne eller kurs. Betyg ges i betygsskalan A–F där A utgör högsta betyg och F är ett icke godkänt betyg. Betyget F används dock inte i anpassade grundskolan, anpassade gymnasieskolan eller i komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå (10 kap. 17, 19 och 20 §§, 11 kap. 20, 22 och 23 §§, 12 kap. 17, 19 och 20 §§, 13 kap. 18, 20 och 21 §§, 15 kap. 23 och 24 §§ och 18 kap. 23 och 24 §§ och 20 kap. 36 och 37 §§ skollagen). Vid betygssättning av gymnasiearbete och examensarbete för de som läser ett fjärde tekniskt år används inte hela betygsskalan. Dessa arbeten betygs-sätts endast med betygen E eller F. För examensarbete i anpassad gymnasieskola används endast betyget E. Om en elev inte har nått upp till målen för gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola sätts inget betyg (15 kap. 25 § och 18 kap. 24 § skollagen).

I komvux på grundläggande nivå och som anpassad utbildning på grundläggande nivå och i sfi används en förenklad betygsskala i form av Godkänt och Icke godkänt. En förenklad betygsskala infördes i januari 2022 för dessa utbildningar bl.a. för att frigöra tid från lärarna för undervisning och för att anpassa betygssystemet till utbildningens syfte. Betygen i dessa nivåer används inte för vidare studier och därmed ansågs en förenklad betygsskala vara tillräcklig (prop. 2019/20:105 s. 84–93).

5.2.3 Sammantagen bedömning görs vid betygssättning för alla betygssteg utom för betyget E

Vid betygssättningen ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. För ett godkänt betyg krävs dock att samtliga kriterier för betyget E är uppfyllda. I skollagen finns upplysningsbestämmelser om att regeringen eller den myndig-

het som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om betygskriterier (10 kap. 20 §, 11 kap. 23 §, 12 kap. 20 §, 13 kap. 21 §, 15 kap. 24 §, 18 kap. 23 § och 20 kap. 37 §).

På förordningsnivå anges att betygskriterierna för betygen A, C och E ska beskriva typiska kunskaper för respektive betyg. Betygskravet för betyget D innebär att elevens kunskaper sammantaget bedöms vara mellan C och E. Kravet för betyget B innebär att elevens kunskaper sammantaget bedöms vara mellan A och C (10 kap. 19 och 20 §§, 11 kap. 22 och 23 §§, 12 kap. 19 och 20 §§, 13 kap. 20 och 21 §§, 15 kap. 24 §, 18 kap. 23 §, 20 kap. 37 § skollagen, 6 kap. 7 § skolförordningen [2011:185], 8 kap. 2 § gymnasieförordningen [2010:2039], 4 kap. 9 § förordningen om vuxenutbildning [2011:1108] samt förordningsmotiv Fm 2022:2).

Statens skolverk har bemyndigats att meddela föreskrifter om betygskriterier för samtliga ämnen och kurser i alla skolformer förutom de gymnasiegemensamma ämnen som finns inom gymnasieskolan och komvux på gymnasial nivå. Föreskrifter om dessa betygskriterier meddelas i stället av regeringen (3 § förordningen [SKOLFS 2010:37] om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, 2 § förordning [2010:255] om läroplan för anpassade grundskolan, 3 § förordningen [2010:250] om läroplan för specialskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet i vissa fall, 3 § förordningen [2010:251] om läroplan för sameskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet i vissa fall, 1 kap. 4 § gymnasieförordningen och 2 kap. 11–13 §§ förordningen om vuxenutbildning).

5.2.4 Läraren får i undantagsfall bortse från enstaka delar av betygskriterierna

För samtliga skolformer där betyg sätts finns det undantagsbestämmelser i skollagen som innebär att läraren vid betygssättningen får bortse från enstaka delar av betygskriterierna om det finns särskilda skäl för det. Med särskilda skäl avses en funktionsnedsättning eller andra personliga förhållanden som inte är tillfälliga och utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna uppfylla betygskriterierna för ett visst betyg. Inom anpassade grundskolan, anpassade gymnasieskolan och komvux som anpassad utbildning får en intellektuell funktionsnedsättning endast beaktas om det föreligger synnerliga skäl. För specialskolan gäller bestämmelsen funktionsnedsättningar utöver dövhet eller hörselskada. Inom gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan, komvux på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå gäller undantagsbestämmelsen dock inte samtliga betygskriterier. För dessa skolformer gäller att de betygskriterier som rör säkerhet och de som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter alltid ska uppfyllas (10 kap. 21 §, 11 kap. 23 a §, 12 kap. 21 §, 13 kap. 21 b §, 15 kap. 26 §, 18 kap. 25 § och 20 kap. 38 § skollagen).

5.2.5 Nationella provresultat ska särskilt beaktas av läraren vid betygssättningen

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bemyndigas i skollagen att meddela föreskrifter om skyldighet att delta i nationella prov (29 kap. 28 §). Det framgår av förarbetena till bemyndigandet att det syftar på skolhuvudmäns skyldighet att använda nationella prov (prop. 2009/10:165 s. 937 jämfört med 9 kap. 11 § skollagen [1985:1100]). Regeringen har meddelat föreskrifter om nationella prov, t.ex. i vilka ämnen det ska finnas nationella prov och när de ska ges. Ytterligare föreskrifter om nationella prov har meddelats av Skolverket.

Nationella prov i matematik och svenska eller svenska som andraspråk genomförs i grundskolans årskurs 3. I grundskolans årskurs 6 och 9, specialskolans årskurs 4, 7 och 10, i gymnasieskolan samt i komvux på gymnasial nivå genomförs prov i samma ämnen och även i engelska. I årskurs 9 i grundskolan respektive årskurs 10 i specialskolan genomförs dessutom prov i naturorienterande och samhällsorienterande ämnen. Nationella prov ska också göras inom komvux i svenska för invandrare (sfi). Där används andra prov än i grund- och gymnasieskolan i slutet av kurserna B, C och D (9 kap. 21 §, 11 kap. 11 § och 12 kap. 11 § skolförordningen, 4 kap. 10 och 10 a §§ förordningen om vuxenutbildning). Skolverket ansvarar för att utveckla och tillhandahålla nationella prov (5 § förordningen [2015:1047] med instruktion för Statens skolverk).

Vid betygssättning i ett ämne som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas (10 kap. 20 a §, 12 kap. 20 a §, 13 kap. 21 a §, 15 kap. 25 a § och 20 kap. 37 a § skollagen). Det framgår av propositionen Nationella prov – rättvisa, likvärdiga, digitala (prop. 2017/18:14) att detta innebär att proven ska utgöra stöd vid betygssättningen men att proven inte helt ska styra betyget. Det är fortfarande den betygssättande läraren som avgör hur provresultatet beaktas vid betygssättningen. Provresultatet eller resultatet på delprov ska dock inte beaktas om det finns särskilda skäl.

5.3 Betyg används för behörighet och vid urval

5.3.1 Antagning till gymnasieskolans nationella program

För att vara behörig till ett nationellt program i gymnasieskolan krävs det åtta eller tolv godkända betyg från grundskolan eller motsvarande utbildning. För behörighet till ett yrkesprogram krävs godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska, matematik och ytterligare fem andra ämnen. För behörighet till ett högskoleförberedande program krävs godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska, matematik och ytterligare nio andra ämnen. En sökande som saknar godkända betyg i engelska kan ändå anses behörig om den på grund av speciella personliga förhållanden inte haft möjlighet att delta i undervisningen och bedöms ha förutsättningar att klara studierna (16 kap. 29–32 §§ skollagen).

Om inte alla behöriga sökande kan antas till ett nationellt program ska ett urval göras. Urvalet grundas på sökandes meritvärde där en sökande som har ett högre meritvärde ska antas före en sökande med ett lägre meritvärde. Vid antagning till gymnasieskolan räknas betygen i varje ämne om från bokstavs betyg till ett siffervärde, betyg A ger 20 poäng, B ger 17,5 poäng, C ger 15 poäng, D ger 12,5 poäng, E ger 10 poäng och F ger 0 poäng. Meritvärdet beräknas som summan av elevens 16 bästa betyg och ett 17:e betyg om eleven har läst moderna språk som språkval (7 kap. 4 § gymnasieförordningen).

5.3.2 Antagning till introduktionsprogram

De som inte uppfyller behörighetskraven till ett nationellt program ska erbjudas utbildning inom ett introduktionsprogram, dvs. programinriktat val, yrkesintroduktion, individuellt alternativ eller språkintröduktion (17 kap. 2 § skollagen). Programinriktat val är öppet för dem som inte har alla de godkända betyg som behövs för att komma in på ett visst nationellt program, men som har godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk och antingen engelska eller matematik samt minst fyra andra ämnen eller i engelska och matematik samt minst tre andra ämnen. Yrkesintroduktion och individuellt alternativ står öppna för dem som inte har de godkända betyg som krävs för behörighet till ett nationellt yrkesprogram. Språkintröduktion är öppet för nyanlända ungdomar som inte har de godkända betyg som krävs för behörighet till ett yrkesprogram och som behöver gå en utbildning med tyngdpunkt på det svenska språket (17 kap. 10–12 §§ skollagen).

Eftersom introduktionsprogrammen inte har nationellt fastställda mål och programstrukturer blir skolhuvudmannens plan för utbildningen och elevens individuella studieplan särskilt viktiga. En individuell studieplan ska upprättas för alla elever i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan (16 kap. 25 §, 17 kap. 7 §, 17 a kap. 13 § och 19 kap. 26 § skollagen).

5.3.3 Antagning till högre utbildning

För att bli antagen till utbildning på högskolan krävs det att den sökande har grundläggande behörighet och, i de fall det finns föreskrivet, även särskild behörighet.

Grundläggande behörighet har den som har avlagt en högskoleförberedande examen i gymnasieskolan eller inom komvux på gymnasial nivå. Detsamma gäller den som avlagt en yrkesexamen i gymnasieskolan eller inom komvux på gymnasial nivå samt lägst har betyget E i ämnena svenska eller svenska som andraspråk och engelska på den nivå som krävs för en högskoleförberedande examen.

Den särskilda behörigheten avser krav som ska vara helt nödvändiga för att en studerande ska kunna tillgodogöra sig den sökta utbildningen. Kraven får bland annat avse kunskaper från ett eller flera ämnen med angiven nivå i respektive ämne i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper (7 kap. 2, 5, 5 a och 8 §§ högskoleförordningen [1993:100]).

Om inte alla behöriga kan antas till en utbildning ska ett urval göras. De urvalsgrunder som får användas är betyg, resultat från högskoleprovet och av högskolan bestämda urvalsgrunder (7 kap. 12 § högskoleförordningen). Samtliga betyg i de ämnen som ingår i ett program från gymnasieskolan ges vid meritvärderingen ett siffervärde: betyg A ger 20 poäng, B ger 17,5 poäng, C ger 15 poäng, D ger 12,5 poäng, E ger 10 poäng och F ger 0 poäng. Detta siffervärde multipliceras sedan med det antal gymnasiepoäng som betyget omfattar, varvid ett betygsvärde erhålls. Det sammanlagda betygsvärdet för alla betyg i de ämnen på de nivåer som ingår i ett fullständigt program ska sedan divideras med 2 400, vilket ger ett jämförelsetal. Jämförelsetalet blir ett tal mellan 0 och 20.

I syfte att motivera elever till fördjupade studier kan dock vissa kurser i gymnasieskolan, s.k. meritkurser, ge ytterligare meritpoäng. De kurser som kan ge sådana poäng är fördjupande kurser i ämnena moderna språk, svenskt teckenspråk för hörande, engelska och matematik. Högst 2,5 meritpoäng får med anledning av sådana kurser läggas till jämförelsetalet. Det innebär att det högsta jämförelsetalet som en elev kan uppnå är 22,5 poäng. En elev kan alltså förbättra sitt jämförelsetal genom att välja att inom ramen för sitt program läsa fördjupande kurser som inte är obligatoriska på det aktuella programmet och som sammanlagt ger högst 2,5 meritpoäng extra. Hur hög meritpoängen blir beror på vilken eller vilka kurser en elev har läst och vilken högskoleutbildning eleven söker (7 kap. 18 § högskoleförordningen och bilaga 3 till samma förordning).

Betygen kan också ha betydelse vid urval till utbildningar inom yrkeshögskolan (3 kap. 5 och 6 §§ förordningen [2009:130] om yrkeshögskolan). Yrkeshögskolan är en utbildningsform som består av eftergymnasiala yrkesutbildningar som svarar mot arbetslivets behov och som inte är utbildningar enligt högskolelagen (1992:1434) eller kan leda fram till en examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina (1 och 2 §§ lagen om [2009:128] om yrkeshögskolan).

5.3.4 Betygen i anpassade gymnasieskolan och vissa utbildningar inom komvux används inte för urval

Till skillnad mot betygen i gymnasieskolan och komvux på gymnasial nivå kan betyg från anpassade gymnasieskolan, komvux på grundläggande nivå, komvux som anpassad utbildning på grundläggande och gymnasial nivå och sfi inte användas för urval till högre studier. Det beror på att utbildning i dessa skolformer inte i sig ger behörighet till vidare studier.

5.4 Elever har möjlighet att höja sina betyg genom provning för betyg

Den som vill ha betyg från grundskolan eller specialskolan har rätt att genomgå provning för betyg. Det kan avse en hel utbildning eller ett eller flera ämnen som ingår i utbildningen. Rätten att genomgå provning gäller även om man avslutat ämnet och fått betyg eller om man har ett slutbetyg (10 kap. 23 § och 12 kap. 23 § skollagen).

Vidare ska den elev i grundskolan som har fått undervisning i lovskola i anslutning till lovskolan erbjudas att genomgå provning i de ämnen undervisningen i lovskolan har avsett (10 kap. 23 § skollagen). Erbjudande om lovskola ska ges till elever i årskurs 8 och 9 som riskerar att inte uppfylla betygskriterierna för E i ett eller flera ämnen och därigenom riskerar att inte bli behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan. Erbjudande ska även ges till elever som avslutat årskurs 9 utan att ha uppnått behörighet (10 kap. 23 a och 23 b §§ skollagen).

Rätten att genomgå provning gäller även elever i gymnasieskolan. En elev har rätt att genomgå provning för betyg vid den egna skolenheten i alla ämnen som ingår i den individuella studieplanen. Rätten till provning gäller alla ämnen på de nivåer som ingår i studieplanen. Detsamma gäller grundskoleämnen och det gymnasiearbete som ingår i den individuella studieplanen. Eleven får dock inte genomgå provning om eleven tidigare fått minst E på den aktuella nivån, på gymnasiearbetet eller i grundskoleämnet (8 kap. 24 § gymnasieförordningen). Den som inte är elev i gymnasieskolan har rätt att genomgå provning i alla ämnen på de nivåer som får finnas på ett nationellt program, utom de ämnen som bara får anordnas på vissa utbildningar. Detsamma gäller gymnasiearbetet. Provning får endast göras vid en skolenhet som anordnar utbildning i det aktuella ämnet och på den aktuella nivån, eller, när det gäller gymnasiearbetet, utbildning inom det kunskapsområde som gymnasiearbetet avser.

För provning i komvux gäller att den som är bosatt i landet och vill ha betyg från utbildning på gymnasial nivå eller anpassad utbildning på gymnasial nivå ska ha möjlighet att genomgå provning i alla ämnen som det sätts betyg i och på samtliga nivåer i dessa ämnen. Det gäller även om personen sedan tidigare har ett betyg som omfattar den nivå i ämnet som provningen avser. Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan får dock inte genomgå provning på en nivå i ett ämne som eleven tidigare fått ett godkänt betyg på. Provning får bara göras hos en huvudman som anordnar utbildning i ämnet på den nivå som provningen gäller (20 kap. 40 a § skollagen).

5.5 Andra planerade ändringar i skollagen som rör samma delar av regleringen

Regeringen har beslutat flera lagrådsremisser samma dag som denna lagrådsremiss. Det föreslås delvis ändringar i samma paragrafer i lagrådsremiserna.

I lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola, lämnas förslag om att de obligatoriska skolformerna ska ha samlade läroplaner med värdegrund, uppdrag, mål och riktlinjer för utbildningen, kursplaner och timplaner. Kursplanerna för dessa skolformer ska i sin tur innehålla syfte, ämnets bidrag till skolans mål, mål och innehåll, undervisningsstrategier och betygs- och bedömningskriterier. Läroplanerna för de obligatoriska skolformerna ska i sin helhet beslutas av regeringen och ha en tydlig kunskapsinriktning, där kunskaper som är tillförlitliga och mer beständiga i olika ämnen betonas. En central utgångspunkt ska vara att tyngdpunkten ska ligga på grundläggande kunskaper och färdigheter.

Syftesparagrafen i skollagen (1 kap. 4 §) föreslås formuleras så att det framgår att utbildningen inom skolväsendet har till syfte att förmedla och förankra kunskaper och värden hos barn och elever. Definitionen av undervisning (1 kap. 3 §) ska också formuleras så att det framgår att undervisningen syftar till att förmedla och förankra kunskaper och värden och att det tydliggörs att undervisningen bestäms och leds av lärare eller förskollärare. Avsikten är bl.a. att lärare inte längre ska göra en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till detaljerade betygs-kriterier. I stället föreslås att läraren ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de kunskaper som i ämnets kursplan anges i den del som avser mål och innehåll samt med stöd av betygs-kriterierna sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. För gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan och komvux föreslås att bedömningen ska göras i förhållande till den del av ämnesplanerna som avser syfte och centralt innehåll och med stöd av betygs-kriterier. Avsikten är att betygs-kriterierna, som kommer att regleras på förordningsnivå, inte längre ska innehålla någon information om vad eleverna ska kunna utan att betygs-kriterierna i stället ska uttrycka vilken grad som elevernas kunskaper motsvarar de kunskaper som i ämnens kursplaner, ämnesplaner respektive ämnesområdesplaner anges i den del som avser avsnittet mål och innehåll på en skala från låga till höga kunskaper. Detta innebär att det bara kommer att finnas ett nivårelaterat betygs-kriterium per betygssteg, men eftersom det finns flera betygssteg kommer det att finnas flera betygs-kriterier i betygssystemet. I nämnda lagrådsremiss hänvisas, när det gäller betygs-kriteriernas närmare utformning, till denna lagrådsremiss (se vidare avsnitt 6.2).

Det föreslås vidare i nämnda lagrådsremiss att bestämmelser i 3 kap. skollagen om stöd och särskilt stöd, bestämmelser om skolplikt och målgruppen för anpassade grundskolan, bestämmelser om utvecklingssamtal och skriftliga individuella utvecklingsplaner samt andra bestämmelser, som i dag innehåller formuleringar om bedömningar i förhållande till betygs- och bedömningskriterier som minst ska uppfyllas, ska omformuleras. De föreslås i stället innehålla formuleringar som tar sikte på bedömningar av huruvida eleven tillgodogör sig de kunskaper som anges i kurs-, ämnes- respektive ämnesområdesplanerna, i vissa paragrafer till en nivå som minst motsvarar betyget E eller motsvarande bedömningskriterium.

Det föreslås också i nämnda lagrådsremiss att läraren vid betygssättning ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper, där starka kunskaper inom ett område kan kompensera för svagare kunskaper inom ett annat område, inte bara som hittills för betygsstegen A–D, utan även för betygssteget E.

Lagändringarna ska när det gäller de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan samordnas med införandet av den tioåriga grundskolan och föreslås därför träda i kraft den 1 juli 2028. De ändringar som avser komvux föreslås träda i kraft den 1 januari 2031.

I lagrådsremissen Förbättrat stöd i skolan föreslås också ändringar i bl.a. 3 kap. skollagen. Dessa ändringar innebär bl.a. att bestämmelserna om garantin för tidiga stödinsatser och stöd i form av extra anpassningar (3 kap. 4–5 §§) tas bort och att det i stället införs nya bestämmelser om standardiserade tester och stödundervisning i svenska, svenska som andraspråk och matematik i mindre grupper eller enskilt. Ändringarna innebär

vidare bl.a. att kravet på att särskilt stöd ska ges i den elevgrupp som eleven normalt hör till tas bort, samt att även bestämmelser om att särskilda skäl krävs för särskilt stöd i mindre undervisningsgrupper tas bort. Dessa lagändringar har utgått från de förslag till ändringar i 3 kap. som har lämnats i lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola. Även dessa lagändringar ska samordnas med införandet av den tioåriga grundskolan och föreslås träda i kraft den 1 juli 2028.

Som framgår av avsnitt 6 lämnas i denna lagrådsremiss förslag till ett nytt betygssystem inklusive ett nytt sätt att beräkna meritvärden. Förslagen berör till stor del samma paragrafer som det föreslås ändringar i av lagrådsremiserna Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola och Förbättrat stöd i skolan. Förslagen har därför beaktats vid utformningen av lagförslagen i denna lagrådsremiss. Även förslagen i denna lagrådsremiss ska, när det gäller de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan, samordnas med införandet av den tioåriga skolan och de föreslås i den delen träda i kraft den 1 juli 2028 samt, i den del som avser komvux, den 1 januari 2031.

I lagrådsremissen Bättre förutsättningar för yrkesutbildning lämnas förslag om att det i utbildningen på alla yrkesprogram i gymnasieskolan ska få ingå ett yrkesprov som omfattar 100 gymnasiepoäng, i stället för ett gymnasiearbete. I utbildningen på de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan ska det få ingå ett yrkesprov som omfattar 100 gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola, i stället för ett gymnasiearbete i anpassade gymnasieskolan. Det ska också införas yrkesprov i komvux på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå. Proven föreslås betygssättas. Förslagen har i den lagrådsremissen anpassats till den betygsskala som föreslås i förevarande lagrådsremiss och lagändringarna avseende de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan rörande yrkesproven föreslås träda i kraft den 2 juli 2028. När det gäller yrkesprov i komvux på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå lämnas två lagförslag, ett som träder i kraft den 2 juli 2028 med nuvarande betygsskala och ett som träder i kraft den 1 januari 2031 med den nya betygsskalan.

6 Ett nytt betygssystem med ett nytt sätt att beräkna meritvärdet ska införas för att öka likvärdigheten

6.1 Det behövs en ny modell för rättvisande meritvärden

Regeringens bedömning

Det bör införas en ny modell för att beräkna meritvärden som ökar jämförbarheten och likvärdigheten vid antagning och urval till gymnasieskolan och högre utbildning.

Beräkningen av meritvärden bör som huvudregel utgå från dels kalibrerade betygsvärden, dels resultat från centralt rättade prov.

Utredningens förslag

Förslagen från utredningen stämmer överens med regeringens bedömning.

Remissinstanserna

En stor majoritet av remissinstanserna välkomnar åtgärder för att stävja en olikvärdig betygssättning och stödjer en genomgripande förändring av hur meritvärdena beräknas. Det gäller bl.a. *Statens skolverk*, *Statens skolinspektion*, *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU)*, *Malmö universitet*, *Motala* och *Örebro kommuner*, *Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)* och *Sveriges Lärare*.

Skolinspektionen, *Nätverket Sveriges ämneslärarföreningar*, *Almega utbildning*, *Internationella Engelska Skolan i Sverige AB (IES)* och *Svenskt Näringsliv* anser vidare att kalibrering minskar incitamenten för lärare att sätta omotiverat höga betyg.

Flera remissinstanser bl.a. *Statens skolinspektion*, *IFAU*, *Göteborgsregionen* och *Funktionsrätt Sverige* tillstyrker förslaget om att beräkna meritvärdet genom dels den sökandes kalibrerade betygsvärde, dels resultat från nationella slutprov. *Falun*, *Malmö* och flera andra kommuner ställer sig positiva till förslaget eftersom de anser att det bidrar till ökad likvärdighet. *Ale*, *Vallentuna* och *Vimmerby kommuner* instämmer i huvudsak men anser att förslaget riskerar att få till följd att lärares status undermineras.

IFAU, *Lunds och Stockholms universitet*, *Idéburna Skolors Riksförbund* m.fl. bedömer att utredningens förslag om att det kalibrerade betygsvärdet bör ge 70 procents vikt medan det genomsnittliga resultatet från nationella slutprov bör ge 30 procents vikt är väl avvägda proportioner. Även *Sveriges Lärare* anser att förslaget framstår som ett rimligt sätt att säkerställa

att meritvärdena blir jämförbara samtidigt som betyg som lärare sätter fortsatt utgör en betydande del av elevens meritvärde.

Bland annat *Academedi AB* och *Bildlärares förening* framför att den modell för beräkning av meritvärden som föreslås i betänkandet kan leda till att elever kan komma att prioritera studier i de ämnen som har slutprov vilket kan få negativa konsekvenser för praktiska ämnen.

Universitets- och högskolerådet (UHR), *Statskontoret*, *Göteborgs universitet* m.fl. är kritiska till att elevens meritvärde, genom att betygsvärdena föreslås kalibreras, kan komma att påverkas av faktorer som ligger utanför den enskilde elevens kontroll. *Skolverket* och *UHR* framför också att det finns viss risk för att de olika undantagen kommer att göra att systemet upplevs som komplicerat och orättvist.

Bland annat *Statskontoret*, *Uppsala* och *Örebro universitet*, flera kommuner, bl.a. *Göteborgs kommun*, och *Sveriges Lärare* lyfter fram farhågor med att den föreslagna modellen som innefattar kalibrering kan uppfattas som komplex. *Skolverket* bedömer dock att utredningen i huvudsak övertygar om att det går att förklara systemet för elever och vårdnadshavare. Bland annat *SKR* anför att det kommer att behövas omfattande implementeringsinsatser.

Flera remissinstanser, bl.a. *Skolverket* samt *Göteborgs* och *Uppsala universitet*, anser att utredningens förslag om att en elevs individuella betygsvärde i grundskolan eller specialskolan alltid ska utgöras av 16 ämnen skulle kunna få negativa konsekvenser för elevens språkkunskaper.

Utredningens förslag om att meritvärden för elever i kommunala vuxenutbildningen på gymnasial nivå enbart ska beräknas utifrån resultatet på de nationella slutproven avstyrks av ett stort antal remissinstanser, bl.a. *Skolverket*, *SKR*, *Riksförbundet Vuxenutbildning i Samverkan (VIS)* och *Svenskt Näringsliv*. *Skolverket* bedömer inte att förslaget kommer att bidra till mer likvärdiga betyg inom komvux. *SKR* anser att konsekvenserna för skolformen är oproportionerligt långtgående och att hänsyn behöver tas till den flexibilitet som kännetecknar skolformen.

Statens institutionsstyrelse (SiS) bedömer att meritvärdeskalibrering inte är lämplig i *SiS* skolverksamhet, eftersom eleverna vid myndighetens skolenheter ofta är få.

Skälen för regeringens bedömning

Meritvärden bör beräknas på ett nytt sätt

De betyg som lärare sätter fyller flera viktiga funktioner. Bland annat fungerar de som återkoppling på elevernas kunskapsutveckling och de används även vid urval och antagning till gymnasieskolan och högre utbildning. I det nuvarande systemet är det den sökandes betygsvärden, dvs. de samlade betyg som lärare sätter på en elevs kunskaper, som används som grund för antagning till vidare studier. För att bli antagen till ett nationellt program i gymnasieskolan krävs som huvudregel minst E i betyg i ämnena svenska eller svenska som andraspråk, matematik och engelska samt därutöver godkända betyg i minst fem respektive nio ytterligare ämnen för att bli antagen till ett yrkesprogram respektive ett högskoleförberedande program. För antagning till högre utbildning kan urvalet även ske på grundval av resultat från högskoleprovet eller av högskolan bestämda urvals-

grunder, t.ex. intervjuer. Majoriteten av studenterna antas dock på grundval av sina betyg. Som framgår av avsnitt 4 spelar betygen därför stor roll för den sökandes möjligheter att komma in på en önskad utbildning.

Regeringen kan konstatera att lärare på skolor i hela landet inte har möjlighet att göra samstämmiga tolkningar av betygsriterierna, vilket leder till att betygen inte alltid är rättvisande och inte heller nationellt likvärdiga. Dessutom har vi, vilket framgår av 4.3, i dag ett betygssystem som delvis skapar incitament för lärare att sätta omotiverat höga betyg. Utredningen beskriver också hur lärare utsätts för press från elever och föräldrar som inte accepterar lärares bedömning, men också rektorer som föredrar s.k. ”snäll-E” i betygs katalogen. Det faktum att det sätts omotiverat generösa betyg på vissa skolor innebär att konkurrensen till gymnasieskolan och högre utbildning snedvrids (se avsnitt 4.2 och 4.3). Denna brist på likvärdighet är ett stort problem med dagens betygssystem. Ytterligare ett stort problem är att dagens betygssystem med dess skarpa F-gräns tillsammans med antagningsreglerna till gymnasieskolan medför att en, i ett internationellt perspektiv, orimligt hög andel av eleverna i grundskolan inte blir behöriga till nationella program i gymnasieskolan (se avsnitt 4.4).

För att antagningen och urvalet till gymnasieskolan och högre utbildning ska bli mer rättvist behöver meritvärden bli jämförbara mellan skolor. Meritvärdet, som bygger på betygsvärdet, är det numeriska värdet för elevens samlade betyg som används vid antagning till gymnasieskolan och till högre studier.

I dagens system baseras meritvärdena uteslutande på de betyg som lärare sätter. Regeringen anser dock att ansvaret för att betygen ska bli nationellt likvärdiga inte kan läggas på lärarna, eftersom det är en omöjlig uppgift. I stället anser regeringen att det finns stora behov av en större systemförändring när det gäller beräkningen av meritvärden. En stor majoritet av remissinstanserna, bl.a. *Skolverket*, *Skolinspektionen* och *SKR*, välkomnar sådana genomgripande förändringar. Regeringen bedömer således att det bör införas en ny modell för att beräkna meritvärdet som ökar jämförbarheten och likvärdigheten vid antagningen till gymnasieskolan och högre utbildning.

I lagrådsremissen används ordet elev i samband med betygsvärde och meritvärde trots att individerna ofta får sitt meritvärde efter att de har avslutat sin utbildning. Ordet sökande används när det är uppenbart att texten avser den som söker till högskolestudier.

En del av elevens meritvärde bör bestå av kalibrerade betygsvärden

Trots de konstaterade bristerna när det gäller jämförbarhet, har betygen bättre prognosförmåga för studieframgång än t.ex. högskoleprovet. Detta beror bl.a. på att betyg i regel sätts utifrån underlag som samlats in under lång tid, vilket innebär att eleverna har fått flera möjligheter att visa vad de kan med avseende på olika delar i kurs- eller ämnesplanerna. För att fortsatt kunna använda betyg vid ansökan och urval till vidare utbildning har utredningen studerat flera modeller som på olika sätt stärker meritvärdenas likvärdighet och samtidigt bibehåller fördelarna som finns med de betyg som lärare sätter. En av modellerna bygger på att lärare själva justerar sin betygssättning i relation till resultat på nationella prov. Regeringen delar dock utredningens bedömning att en sådan modell skulle

vara alltför resurskrävande. Den skulle vara mycket tidskrävande och därmed inkräkta på lärares tid för undervisning.

Utredningen har även studerat antagnings- och betygssystem i några jämförbara länder, bl.a. Danmark och Norge. En kombination av betyg och resultat på någon form av slutprov eller examensprov är vanligt förekommande. En modell som på detta sätt delvis baseras på resultat från examensprov för in en mer oberoende mätning av elevers kunskaper, men hanterar inte problemet med att en del elever får alltför generösa betyg. Därmed bidrar inte ett sådant system till att minska snedvridningen när det gäller konkurrensen om platser till gymnasieskolan och högre utbildning. Regeringen anser alltså inte heller att en sådan modell är att föredra.

Regeringen förordar däremot, i likhet med utredningen, en modell för beräkning av meritvärden som innefattar två delar, där den ena delen består av elevers kalibrerade betygsvärden. Utgångspunkten för en sådan kalibrering är att en skolenhets genomsnittliga betygsvärde för samtliga elever jämförs med det genomsnittliga resultatet på centralt rättade prov för samma elever. Varje elevs betygsvärde justeras, eller kalibreras, sedan utifrån avvikelserna mellan det genomsnittliga betygsvärdet och det genomsnittliga resultatet på slutproven. Om det genomsnittliga betygsvärdet på skolenheten överstiger det genomsnittliga provresultatet på skolenheten, kalibreras varje enskild elevs betygsvärde ner. Är förhållandet det omvända, kalibreras varje elevs betygsvärde upp. För gymnasieskolan bör kalibreringen göras på programnivå för varje skolenhet. Detta förslag förutsätter ett nytt system med centralt rättade nationella slutprov som kan fungera som ett externt, objektiva mått på kunskaper. I avsnitt 6.4 redogör regeringen närmare för hur ett sådant provsystem bör se ut.

Regeringen bedömer, i likhet med *Sveriges Lärare*, att det framstår som rimligt och t.o.m. nödvändigt, att införa en modell för att säkerställa att elevers betygsvärden blir jämförbara. I praktiken innebär ett system med kalibrering att lärare sätter betyg utifrån sina egna betygsunderlag. En statlig myndighet genomför sedan själva kalibreringen, som utgår dels från de betyg som lärare satt, dels från resultaten på de nationella slutproven, som beskrivs i avsnitt 6.4. Det betyder att elever på avslutningsdagen i vanlig ordning får sina betyg, som utgör lärarnas återkoppling på elevernas kunskapsutveckling. Själva meritvärdet, alltså det värde som används när elever söker till nästa utbildningsnivå och som består av både betyg och resultat på nationella slutprov (se senare i detta avsnitt), fastställs i efterhand, när kalibreringen är genomförd.

Regeringen bedömer, liksom utredningen, att kalibreringen även bör hantera spridningen av resultat mellan eleverna på skolenheten, så att fördelningen av elevers betygsvärden motsvarar fördelningen av provresultaten mellan eleverna på samma skola. Det innebär bl.a. att elever som har mycket höga betyg och mycket goda resultat på nationella slutprov kan få ett mycket högt meritvärde även om betygsvärdena kalibreras ner på skolenheten.

Genom att använda kalibrerade betygsvärden blir meritvärdena nationellt likvärdiga och jämförbara även om de enskilda betyg som lärarna sätter inte är helt likvärdiga. Det innebär att elever som går på skolor där lärarna är generösa respektive strikta i sin betygssättning inte kommer att gynnas eller missgynnas. Regeringen bedömer också att incitamenten för att sätta omotiverat generösa betyg tydligt minskar när betygsvärdena

kalibreras, vilket även välkomnas av bl.a. *Almega Utbildning*, *Nätverket Sveriges ämneslärarföreningar* och *Svenskt Näringsliv*. Dessutom synliggör modellen när betygssättningen på en skola är alltför generös, vilket, som *Skolinspektionen* påpekar, sannolikt har en dämpande effekt i sig.

UHR, *Statskontoret*, *Göteborgs universitet* m.fl. är kritiska till att elevers meritvärde genom kalibrering kan komma att påverkas av faktorer som ligger utanför den enskilda elevens kontroll. Regeringen bedömer dock att det inte är möjligt att ta fram en modell för beräkning av meritvärden som bygger på betyg och samtidigt helt eliminerar faktorer som är utanför den enskildes kontroll. Även i det nuvarande betygssystemet finns det faktorer som elever inte helt kan kontrollera. Regeringen instämmer dock i att det är viktigt att det nya betygssystemet upplevs som tillförlitligt och rättvist. Det är bl.a. därför som regeringen i avsnitt 6.3 lämnar förslag om hur överensstämmelsen mellan lärares bedömningar inom skolenheterna ska kunna stärkas.

Bland andra *Vimmerby kommun* befarar att ett system där meritvärdena utgår från kalibrerade betygsvärden kan leda till att lärarens status undermineras. Regeringen delar inte den uppfattningen, utan anser att det är möjligt att utforma ett betygssystem där de betyg som lärare sätter fortfarande är betydelsefulla. Regeringen bedömer, liksom bl.a. *Stockholms universitet*, att utredningens förslag om att kalibrera elevernas betygsvärden i grunden är väl avvägt, då det respekterar lärarens professionella ansvar samtidigt som det tillför ett externt mått som motverkar systematiska avvikelser.

Regeringen bedömer att elevers individuella betygsvärde i de avslutande årskurserna i grundskolan bör utgöras av samma antal ämnen för alla elever. Det bör därmed inte längre vara möjligt att, som i det nuvarande systemet, lägga till ett betyg om eleven läst ett modernt språk. I dag beräknas meritvärdet i grundskolan som summan av elevens 16 bästa betyg och ett 17:e betyg om eleven har läst moderna språk som språkval (se avsnitt 5.3). Möjligheten att räkna med ett 17:e betyg infördes tidigare som ett incitament för elever att läsa moderna språk i grundskolan. Regeringen anser att beräkningen av betygsvärdet bör utgå från lika många ämnen för alla elever, eftersom det säkerställer att kalibreringen av betygsvärdena blir så likartad som möjligt. Att antalet ämnen behöver vara detsamma för alla elever kan, enligt bl.a. *Skolverket* samt *Göteborgs* och *Uppsala universitet*, innebära att färre elever kommer att välja att läsa moderna språk, vilket i förlängningen kan få negativa konsekvenser för svenska elevers kunskaper i språk. Regeringen håller till viss del med om att den föreslagna modellen kan få sådana effekter och anser att det är viktigt att elever i Sverige fortsätter att läsa moderna språk. Frågan behöver därför analyseras men faller utanför det område som denna lagrådsremiss behandlar. Regeringen överväger därför att utreda detta vidare.

Till skillnad från betyg i moderna språk, kan ett betyg i ämnet modersmål inte räknas in som ett 17:e betyg i elevens meritvärde. Ett betyg i modersmål kan dock ersätta ett lägre betyg i ett annat ämne vid beräkning av meritvärdet. Som framgår av avsnitt 4.1 omfattar detta dock inte alla elever och det kan därmed ifrågasättas om regelverket är helt ändamålsenligt. Regeringen överväger därför att se över denna fråga.

Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan eller sameskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter

elevens behov och förutsättningar, kan ett beslut om anpassad studiegång fattas (3 kap. 12 § skollagen). Ett sådant beslut kan innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen, vilket innebär att eleven kan läsa färre ämnen. Regeringen anser inte att detta bör föranleda något undantag från att beräkningen av betygsvärdet bör utgå från lika många ämnen för alla elever. Ett undantag från denna princip skulle kunna skapa incitament att läsa så få och så enkla ämnen som möjligt, vilket vore olämpligt.

Sammantaget bedömer regeringen därför att elevers betygsvärden som huvudregel bör kalibreras och att dessa kalibrerade betygsvärden bör utgöra en del av meritvärdet.

Den andra delen av elevens meritvärde bör bestå av elevens resultat på nationella slutprov

I utredningens förslag om hur meritvärdet bör beräknas används resultaten på de nationella slutproven för att kalibrera betygsvärden, men elevens resultat på proven utgör också en egen komponent i elevens meritvärde. Regeringen konstaterar att en väsentlig fördel med att resultatet på proven även vägs in i meritvärdet, är att det skapar incitament för elever att genomföra proven och anstränga sig vid provtillfället, vilket förbättrar förutsättningarna för att använda provresultaten för kalibreringssyfte. Vidare skulle ett sådant sätt att beräkna meritvärdet, enligt regeringen, kunna stärka systemets legitimitet eftersom centralt rättade prov skulle utgöra en oberoende mätning av elevers kunskaper.

För elever som söker till gymnasieskolan föreslås det framgå av skollagen att meritvärdet ska utgöras av den sökandes betyg från grundskolan eller motsvarande utbildning och resultaten från de nationella slutprov som den sökande genomfört i grundskolan eller motsvarande utbildning (se avsnitt 6.6). Den mer detaljerade regleringen om hur beräkningen ska gå till bör bestämmas på förordningsnivå. För sökande till högre studier bedöms det mer lämpligt att reglera vad meritvärdet bör bestå av på förordningsnivå. Regeringen bedömer att det är ändamålsenligt att ange den enskilde elevens meritvärde på en skala från 1 till 10, vilket även utredningen föreslår.

Det bör fastställas hur stor andel av meritvärdet som ska utgöras av kalibrerade betygsvärden respektive resultat på nationella slutprov

Regeringen gör bedömningen att meritvärdet ska bestå av två komponenter: elevens betyg (som sedan kalibreras) och ett genomsnittligt resultat från elevens nationella slutprov. Som regeringen återkommer till i avsnitt 6.4.1 bedöms antalet nationella slutprov motsvara det nuvarande antalet nationella prov i grundskolan och specialskolan, medan det blir något fler prov i gymnasieskolan. Hur de två komponenterna skulle kunna viktas är en intrikat fråga. En utgångspunkt för kalibreringen är att de nationella slutproven speglar elevernas faktiska kunskapsnivå. För att proven ska ge korrekt information om elevernas kunskaper krävs att eleverna är motiverade att prestera väl vid provtillfället. Regeringen bedömer därför att viktningen mellan elevens kalibrerade betygsvärde och elevens resultat på de nationella slutproven bör skapa incitament för eleverna att genomföra proven och anstränga sig vid provtillfället. Samtidigt bör

betygsvärdena ges så stor vikt att den prognosförmåga för att klara vidare studier som betyg har bibehålls.

Det bör dessutom, enligt regeringen, beaktas i vilken utsträckning olika ämnen påverkas av viktningen mellan de två komponenterna. Om resultatet från de nationella slutproven ges för stor vikt kan de ämnen som eleven skriver slutprov i få oproportionerligt stor betydelse för det totala meritvärdet. *Academedia AB, Bildlärares riksförening* m.fl. uttrycker t.ex. oro över att elever kommer att prioritera studier i de ämnen som har slutprov. Regeringen bedömer att denna risk minskar om den del som utgörs av det kalibrerade betygsvärdet blir relativt stor. Enligt utredningens förslag bör det kalibrerade betygsvärdet, vid en sammanräkning, ges 70 procents vikt, medan det genomsnittliga resultatet från nationella slutprov bör ges 30 procents vikt. Regeringen bedömer, liksom bl.a. *IFAU, Lunds universitet* och *Idéburna Skolors Riksförbund*, att dessa proportioner är väl avvägda. Samtidigt bedömer regeringen att det kan finnas anledning att framöver överväga justeringar av förhållandet mellan betygsvärde och resultat på nationella slutprov, om erfarenheter skulle visa att proportionerna inte på bästa sätt främjar likvärdighet och rättssäkerhet i betygssystemet.

Betygen inom anpassade grundskolan och anpassade gymnasieskolan används inte för att räkna ut ett meritvärde. Det är därför inte aktuellt med någon kalibrering i dessa skolformer.

Sammantaget bedömer regeringen att elevers meritvärde i grundskolan och gymnasieskolan som huvudregel bör utgöras av en kombination av kalibrerade betygsvärden och resultat på nationella slutprov.

Insatser behöver vidtas för att främja begriplighet och transparens

Det är rimligt att anta att kalibreringen, särskilt initialt, kan vara utmanande att förstå för såväl elever och vårdnadshavare som lärare och rektorer. Bland annat *Statskontoret, Uppsala* och *Örebro universitet* och *Sveriges Lärare* riktar kritik mot den föreslagna modellens komplexitet. Modellens begriplighet är, enligt regeringen, viktig för dess legitimitet, vilket även framhålls av en stor andel av remissinstanserna, bl.a. *Göteborgs kommun*. Regeringen instämmer i att modellen är teknisk och att den kan uppfattas som svårförståelig men bedömer, liksom *Skolverket*, att utredningen i huvudsak övertygar om att det är möjligt att förklara grundprinciperna i det föreslagna betygssystemet på ett sätt som bör vara begripligt för samtliga berörda. Det finns vissa risker med en modell som är svår att överblicka, men kalibreringsmodellen borgar för betydligt bättre likvärdighet än nuvarande system. Regeringen anser alltså att fördelarna tydligt överväger och konstaterar, i likhet med *Skolinspektionen*, att dagens bristande likvärdighet bl.a. riskerar att urholka förtroendet för betygssystemet. Regeringen anser vidare, i likhet med bl.a. *SKR*, att gedigna implementeringsinsatser är viktiga. Sådana kan bidra till en djupare förståelse för systemet och motverka eventuell osäkerhet i samband med förändringen.

Meritvärden behöver ibland beräknas på ett annat sätt

I vissa sammanhang är en modell som innefattar kalibrering inte tillämplig. För kommunal vuxenutbildning (komvux) kan det t.ex. finnas behov av ett annat sätt att beräkna meritvärden, bl.a. eftersom skolformen kännetecknas av flexibilitet med kontinuerlig antagning. Kalibreringen utgår

från att det finns sammanhållna undervisningsgrupper som har genomfört nationella slutprov samtidigt och därmed har jämförbara provresultat att kalibrera betygsvärden mot, vilket inte alltid är fallet inom komvux. Flera remissinstanser, däribland *Skolverket* och *VIS*, kritiserar utredningens förslag om att införa en modell för beräkning av meritvärden som enbart utgår från resultat på nationella slutprov i komvux. Frågan om hur meritvärdet för deltagare i komvux ska beräknas, regleras inte i lag och hanteras därmed inte i denna lagrådsremiss. Regeringen kan dock konstatera att kalibrering på gruppnivå inte är ett realistiskt alternativ inom komvux.

En modell för beräkning av meritvärden som innefattar kalibrering är inte heller ändamålsenlig i t.ex. specialskolan, eftersom antalet elever i undervisningsgrupperna i denna skolform ofta är lågt. När eleverna är mycket få är det inte sannolikt att det finns tillräckligt många elever i varje undervisningsgrupp för att kalibreringen av betygsvärden ska bli rätts-säker. Det gäller exempelvis, som *SiS* påpekar i sitt remissvar, ofta elever inom *SiS* skolverksamhet. Vid vissa skolenheter inom grundskolan och gymnasieskolan med få elever kan det av samma skäl vara lämpligt att beräkna meritvärden utan att kalibrera elevers betygsvärden. Regeringen bedömer, liksom utredningen, att gränsen bör gå vid sex elever, dvs. betygsvärden ska inte kalibreras om antalet elever är färre än sex i årskurs 9 eller på ett program i gymnasieskolan. Utredningen har föreslagit att meritvärdet för dessa elever ska utgöras av 50 procent betygsvärde och 50 procent resultat på nationella slutprov, vilket regeringen bedömer är en rimlig fördelning. Den närmare utformningen av hur meritvärdet kan beräknas på annat sätt kommer att regleras på förordningsnivå.

Skolverket och *UHR* framför att det finns viss risk för att olika sätt att beräkna meritvärden gör att systemet upplevs som komplicerat och orättvist. *UHR* ställer sig frågande till att individer med ett meritvärde som räknats ut på ett annat sätt än enligt huvudmodellen i förlängningen kan komma att konkurrera med varandra vid ansökan till högskolestudier. Regeringen håller med om att det kan finnas vissa utmaningar med detta och att frågan behöver analyseras vidare. Samtidigt bedömer regeringen att det kommer att handla om relativt få fall och att det därför inte kommer att påverka systemet som helhet. Regeringen bedömer också att det är viktigt att det finns visst utrymme för att tillämpningen kan behöva justeras utifrån olika förutsättningar, eftersom kalibreringen inte bedöms fungera ändamålsenligt i alla sammanhang.

Regeringen bedömer sammanfattningsvis att meritvärdet i vissa fall kan behöva beräknas på ett annat sätt än genom kalibrerade betygsvärden och resultat på nationella slutprov. Hur meritvärdet ska beräknas i dessa fall bör regleras på förordningsnivå.

6.2 En numerisk betygsskala med betygsstegen 1–10 ska införas utan någon skarp gräns för godkänt

Regeringens förslag

Det ska införas en ny betygsskala i grundskolan, anpassade grundskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan, kommunal vuxenutbildning (komvux) på gymnasial nivå och som anpassad utbildning på gymnasial nivå. I betygsättningen ska tio betygssteg användas. Betygsskalan ska betecknas med heltal på skalan 1–10, där 1 är det lägsta och 10 det högsta betyget. Det ska inte finnas någon skarp gräns för godkänt.

De upplysningsbestämmelser som anger att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om betygskriterier för gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan, komvux på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå ska ändras så att de bara upplyser om att regeringen kan meddela sådana föreskrifter.

Regeringens bedömning

Betygskriterierna bör regleras på förordningsnivå och uttryckas på följande sätt:

- 10 utmärkta kunskaper
- 8–9 mycket goda kunskaper
- 6–7 goda kunskaper
- 4–5 godtagbara kunskaper
- 1–3 begränsade kunskaper

Utredningens förslag

Förslagen från utredningen stämmer i huvudsak överens med regeringens förslag och bedömning. Utredningen föreslår att kriteriet för betygen 1–3 ska lyda ”mindre än godtagbara kunskaper”.

Remissinstanserna

En majoritet av remissinstanserna tillstyrker förslaget med en tiogradig betygsskala. Det gäller bl.a. *Statens skolverk*, *Statens skolinspektion* och *Sveriges Skolledare*. Även bl.a. *Sala*, *Motala*, *Varbergs* och *Örebro kommuner* och *Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)* är positiva till förslaget. *Umeå universitet*, *Sveriges Elevkårer*, *Sveriges Elevråd* m.fl. lyfter bl.a. att en fördel med en mer fingradig skala är att en sådan bedöms minska behovet av lottning i samband med urval till högskolestudier. Bland annat *Stockholms*, *Vimmerby* och *Örebro kommuner*, *Västra Götalandsregionen*, *Sveriges Skolledare* och *Afasiförbundet* framhåller att fler betygssteg även kan bidra till att stärka elevers motivation. Särskilt betydelsefullt bedömer dessa remissinstanser att det kan vara för de elever som inte har godtagbara kunskapsnivåer, eftersom progressionen mot god-

tagbara kunskapsnivåer synliggörs med dels en symmetrisk skala, dels flera steg under betyget 4.

En stor majoritet av remissinstanserna, bl.a. *Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM)*, *Stockholms* och *Örebro universitet*, *Jämsköldhetsmyndigheten*, *Falu kommun*, *Academedia AB*, *Svenska idrottslärarföreningen* och *Sveriges vägledarförening* välkomnar förslaget som innebär att den skarpa gränsen mellan E och F tas bort. Bland annat *Högskolan i Gävle* och *Falu kommun* anser att betyget F såsom det fungerar i dag riskerar att stigmatisera elever.

Några remissinstanser bedömer att den föreslagna betygsskalan kan bidra till ökad stress. *Göteborgs kommun*, *Sveriges Elevkårer* och *Sveriges Elevråd* framför exempelvis att det faktum att ytterst få elever förväntas kunna få betyget 10, riskerar att inverka negativt på högrepresterande elevers psykiska hälsa. *Jämsköldhetsmyndigheten* framför att det ofta är flickor som har svårt att sätta gränsen för vad som är rimliga mål. *Sveriges Elevkårer* och *Sveriges Elevråd* framhåller dock, i likhet med bl.a. *Göteborgsregionen*, att flera steg i grunden är positivt för urvalssystemets funktion.

Flera remissinstanser, bl.a. *Vimmerby kommun*, *Sveriges Lärare* och *Almega utbildning* påpekar att det kan bli svårt för lärare att sätta betyg med en mer fingerad betygsskala. *Nätverket Sveriges ämneslärarföreningar* och *Sveriges matematiklärarförening* uttrycker en oro över att arbetsbördan kommer att öka då lärare ska kunna motivera skillnader mellan flera betygssteg. *Olofströms kommun* framför att det inte är lämpligt med betygsgränser för alla betygssteg.

När det gäller skolformerna anpassad grundskola, anpassad gymnasieskola och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå bedömer *Skolverket* att myndigheten närmare behöver undersöka hur den nya betygsskalan kommer att fungera. *Riksföreningen Lärarvuxpedagogerna* och *Göteborgs kommun* anser också att frågan om dessa skolformer behöver analyseras vidare.

Ett stort antal remissinstanser, bl.a. *Sveriges Lärare*, *Skolverket*, *SKR* och flera kommuner betonar att de förändringar som görs av betygsskalan innebär att huvudmännen och lärarna står inför genomgripande förändringar som kräver omfattande informations- och implementeringsinsatser.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

En skala med fler betygssteg ökar precisionen i bedömningarna och ger mer information om begränsade kunskaper

Den nuvarande betygsskalan beskrivs mer ingående i avsnitt 5, men enkelt uttryckt innehåller den som huvudregel fem betygssteg, A–E, för att beteckna godkända resultat och ett betygssteg, F, för icke godkänt resultat. I dagens betygsskala är det olika långt mellan betygsstegen; man brukar tala om att skalan är asymmetrisk. F ger 0 poäng, E 10 poäng, D 12,5 poäng, C 15 poäng, B 17,5 poäng och A 20 poäng. I dag ska det vid betygssättning göras en sammantagen bedömning av elevens kunskaper, där svaga kunskaper i vissa avseenden kan balanseras av starka kunskaper i andra avseenden, vid bedömning av alla betygssteg utom betygssteget E. För att få betyget E krävs att alla betygsgränser för det betygssteget är uppfyllda. I

lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola, som har beslutats samma dag som denna lagrådsremiss, föreslås att det ska göras en sammantagen bedömning även för betygssteget E (se avsnitt 5.5). Om en elev får betyget F får dock eleven fortfarande 0 poäng.

Kalibreringen av betygsvärden, som beskrivs i avsnitt 6.1, förutsätter en symmetrisk skala, alltså en skala med jämna steg, eftersom en sådan skala innebär att inga betygsnivåer får oproportionerligt stor påverkan på det kalibrerade värdet. Kalibreringen blir vidare mer noggrann och rättvisande med en mer fingradig skala, eftersom fler steg ger ökad precision i bedömningarna. Med en mer fingradig skala bevaras också mer information om elevernas kunskapsnivåer. En betygsskala med fler och jämna steg är därmed en förutsättning för ett likvärdigt och rättssäkert betygssystem.

En symmetrisk skala med fler steg innebär vidare att elever kan få information om sin progression även vid lägre kunskapsnivåer. Eftersom det i dagens system bara finns ett betygssteg under den nuvarande gränsen för godkänt och detta betygssteg (F) ger 0 poäng, följer att kunskaper som inte bedöms tillräckliga för att generera betyget E i dag överhuvudtaget inte bidrar till en elevs meritvärde. Regeringen anser, i likhet med bl.a. *Falu kommun* och *Academedia AB*, att det är problematiskt att det saknas en möjlighet att synliggöra progressionen av kunskaper som inte bedöms som godkända i det nuvarande systemet. Det kan också uppfattas som orättvist inte minst av de elever vars kunskapsnivå bedöms vara strax under betyget E. Elever måste kunna få betyg som speglar de kunskaper som de faktiskt har och inte bara information om att de inte når målet, vilket även framförs av *Sveriges vägledarförening*.

Regeringen anser att bristen på differentiering i dagens betygsskala leder till att viktiga skillnader i elevers kunskapsnivåer inte synliggörs. När betygsstegen är få, blir återkopplingen även mindre tydlig för eleverna. Ett sätt att främja en mer nyanserad bedömning skulle vara att införa en skala med fler steg än i dag. En skala med flera betygssteg är vanlig i många andra jämförbara länder. I Finland är antalet steg 7, i Nederländerna 10, i Frankrike 21 och i Estland 100 för att nämna några exempel. Regeringen anser, i likhet med bl.a. *Umeå universitet* och *Motala kommun*, att fler steg skulle kunna öka precisionen i lärarnas bedömningar.

Flera lärare uppger också, enligt *Sala kommun*, att det i dag är för få betygssteg och att det leder till att det kan vara stora kunskapsskillnader mellan elever som får samma betyg. Regeringen noterar, liksom bl.a. *Varbergs* och *Örebro kommuner*, att en skala med fler steg skulle göra att mer nyanserad information om nivån på elevernas kunskaper kunde tas tillvara. Relativt många elever har också samma betyg vilket i sin tur leder till att många elever har samma meritvärde. Det innebär att lottning ibland behöver användas vid urval till högre utbildning. Dagens skala har helt enkelt för få steg för att kunna skilja eleverna åt. Det gör att urvalet blir trubbigt, särskilt när många elever konkurrerar om relativt få utbildningsplatser. Regeringen anser, liksom *Umeå universitet*, *Sveriges Elevkårer* och *Sveriges Elevråd*, att det vore en fördel om behovet av lottning i samband med urval skulle kunna minimeras.

Regeringen bedömer, till skillnad från bl.a. *Sveriges Lärare*, att en mer fingradig skala skulle underlätta lärares arbete med att sätta betyg. *Nätverket Sveriges ämneslärarföreningar* och *Sveriges matematiklärarförening*, som är kritiska till hur en mer fingradig skala kan påverka lärares

arbete med betygssättning, bedömer att det kan uppstå gränsdragningsproblem och bli besvärligt för lärare att motivera skillnaden mellan betyg. Regeringen bedömer dock att en mer fingradig betygsskala kan dämpa effekten av avvikelser i enskilda bedömningar. Dessutom bör en statlig myndighet tillhandahålla ett gediget stöd för att underlätta övergången till ett nytt betygssystem.

Den eventuella risken för en något ökad arbetsbörda som vissa remissinstanser ser bör, enligt regeringen, inte överskattas. De samlade förslag som regeringen lämnar när det gäller ett nytt betygssystem förväntas totalt sett snarast minska lärares arbetsbörda. Skolverket har också utvärderat hur lärare upplevde införandet av en ny betygsskala 2011, då en ökning med antalet steg från fyra till sex genomfördes. En majoritet av lärarna både i grund- och gymnasieskolan svarar i utvärderingen att fler betygssteg underlättar när de informerar elever om deras kunskapsutveckling (Utvärdering av den nya betygsskalan samt kunskapskravens utformning, Skolverket 2016). Sammantaget bedömer regeringen att de utmaningar som eventuellt kan uppstå om betyg sätts enligt en mer fingradig skala, främst bör vara initiala och belastningen bedöms vara rimlig i förhållande till reformens syfte.

Regeringen bedömer också att fler betygssteg främjar ett mer rättvist urval till nästa utbildningsnivå. Datasimuleringar som utredningen har genomfört visar att en mer fingradig skala i sig ökar betygens likvärdighet, alltså oavsett vilken modell som används för att beräkna meritvärdet.

Det finns remissinstanser som lyfter att flera steg skulle kunna innebära utmaningar för eleverna. Bland annat framför *Göteborgs kommun*, *Sveriges Elevkårer* och *Sveriges Elevråd* att det riskerar att inverka negativt på högpresterande elevers psykiska hälsa om det blir svårare att få det högsta betyget. Därutöver påpekar *Jämställdhetsmyndigheten* att det ofta är flickor som har svårt att sätta gränsen för vad som är rimliga mål, vilket innebär att denna elevgrupp kan betraktas som särskilt utsatt för den stress som en mer fingradig betygsskala skulle kunna medföra. Regeringen delar inte remissinstansernas farhågor. En skala med fler steg innebär att mer nyanserad information om nivån på elevernas kunskaper kan tas tillvara. Eleverna kommer således att få bättre återkoppling på sina kunskaper och därmed minskar den osäkerhet och otydlighet som präglar dagens betygssystem, vilket bör påverka elevernas psykiska hälsa på ett positivt sätt. Därtill bör en eventuell risk för att elever upplever stress av att inte kunna nå det allra högsta betyget delvis vara övergående. Andelen elever som i dag får betyget A är relativt högt. Regeringen bedömer att andelen elever som får det högsta betyget i en mer fingradig skala sannolikt kommer att vara betydligt lägre. Det är rimligt att anta att förväntningarna på att få det högsta betyget med tiden kommer att justeras, inte minst i takt med att det framgår att det inte krävs högsta betyg i alla ämnen för att komma in på de mest attraktiva utbildningarna.

Det bör i sammanhanget nämnas att om det helt saknas underlag för bedömning av elevens kunskaper, t.ex. till följd av frånvaro ska betyg inte sättas. Detta ska då markeras i betygskatalogen med streck i alla skolformer utom i de anpassade skolformerna (se bl.a. 10 kap. 18 § skollagen och 6 kap. 19 § skolförordningen [2011:185]). Ett system med en ny betygsskala påverkar inte denna reglering.

Sammanfattningsvis föreslår regeringen att det ska införas en betygs-skala med fler steg än i dag. Skalan föreslås gå från 1 till 10, där 1 är det lägsta och 10 det högsta betyget. Regeringen avser också att ge Skolverket i uppdrag att genomföra omfattande implementeringsinsatser inför och i samband med att det nya betygssystemet införs.

Betygskriterierna bör ge information om nivån på elevers kunskaper

I lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola, som regeringen har beslutat samma dag som denna lagrådsremiss, föreslås inte bara att det vid betygsättning ska göras en sammantagen bedömning även för betygssteget E. Det föreslås också ändringar i skollagen som avser bl.a. syftet med utbildningen i skolväsendet, definitionen av undervisning, läroplaner och betygsättning. Syftet är att skolan ska präglas av en ny kunskapssyn där läroplanerna för de obligatoriska skolformerna ska vara tydligt kunskapsinriktade och där det ska vara tydligt att det är lärarna som bestämmer över undervisningen. När det gäller läroplanerna föreslås att de, för de obligatoriska skolformerna, ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag samt mål och riktlinjer för utbildningen och innehålla kursplaner och timplaner. Varje kursplan ska i sin tur innehålla syfte, ämnets bidrag till skolans mål, mål och innehåll, undervisningsstrategier och betygskriterier samt bedömningskriterier för de årskurser och situationer där det inte sätts betyg. Till skillnad från i dag, när regeringen beslutar de inledande delarna av läroplanen och kursplanerna och Skolverket beslutar betygskriterier och kriterier för bedömning av kunskaper, är avsikten att regeringen ska besluta alla delar av läroplanen inklusive betygskriterierna och bedömningskriterierna. Lärare ska inte längre göra en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till detaljerade betygskriterier. I stället föreslås att läraren ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de kunskaper som i ämnets kursplan anges i den del som avser mål och innehåll samt med stöd av betygskriterierna sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. När det gäller läroplanerna för de obligatoriska skolformerna ska kunskaper som är tillförlitliga och mer beständiga i olika ämnen betonas i läroplanerna. En central utgångspunkt ska vara att grundläggande kunskaper och färdigheter ska betonas, särskilt i de yngre åldrarna. För gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan och komvux, föreslås att bedömningen ska göras i förhållande till den del av ämnesplanerna som avser syfte och centralt innehåll och med stöd av betygskriterier. Avsikten är att betygskriterierna, som kommer att regleras på förordningsnivå, inte längre ska innehålla någon information om vad eleverna ska kunna utan att betygskriterierna i stället ska uttrycka i vilken grad som elevernas kunskaper motsvarar de kunskaper som i ämnens kursplaner, ämnesområdesplanernas kursplaner respektive ämnesplanerna anges i den del som avser avsnittet mål och innehåll på en skala från låga till höga kunskaper. Detta innebär att det bara kommer att finnas ett nivårelaterat betygskriterium per betygssteg, men eftersom det finns flera betygssteg kommer det att finnas flera betygskriterier i betygssystemet. I nämnda lagrådsremiss hänvisas, när det gäller betygskriteriernas närmare utformning, till denna lagrådsremiss.

Som behandlas mer ingående i lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola finns det flera nackdelar med de omfattande betygs-

kriterierna i det nuvarande systemet. Syftet med de ändringar som föreslås i den lagrådsremissen är bl.a. att betygskriterierna inte ska styra innehållet i undervisningen utan att utbildningen ska fokusera på de kunskaper som i kursplanerna, ämnesplanerna och ämnesområdesplanerna anges i den del som avser mål och innehåll respektive centralt innehåll. Betygskriterier som endast mycket kortfattat men ändå med ord beskriver nivåerna på elevernas kunskaper kommer enligt regeringens bedömning även att bidra till ökad tydlighet. Genom de språkliga benämningarna av betygsstegen blir progressionen i kunskaperna mer synlig och det blir lättare att förstå skillnaden mellan nivåerna.

Regeringen föreslår i denna lagrådsremiss att betygsskalan ska bestå av tio steg där 1 är det lägsta och 10 är det högsta betyget. Att definiera samtliga tio steg riskerar dock att bli överdrivet detaljerat och skulle knappast ge något verkligt stöd för lärare och elever. En potentiell konsekvens av att beskriva varje steg med språkliga definitioner är att skillnaderna mellan de enskilda betygsnivåerna skulle framstå som marginella och därmed svårtolkade både för lärare, elever och vårdnadshavare. Betygskriterierna skulle då förlora sin funktion som pedagogiskt verktyg och i stället skapa osäkerhet över vad som faktiskt skiljer de olika betygsstegen åt. Regeringen instämmer därmed i det som *Olofströms kommun* framför om att det inte är lämpligt med betygskriterier för alla betygssteg. Utredningen lämnar i stället förslag på beskrivningar av fem kriterier, där varje kriterium betecknar ett eller flera betygssteg. Att de flesta kriterier har flera steg lämnar utrymme för nyansering. Regeringen anser att det är ett väl avvägt antal kriterier som gör det möjligt att särskilja de olika stegen.

Vidare bedömer regeringen att de ord som används för de olika betygskriterierna behöver vara tydliga och lätta att förstå för både elever, vårdnadshavare och lärare. Det får inte heller råda något tvivel om kriteriernas inbördes ordning, utan hierarkin behöver vara begriplig för alla som berörs av betygssystemet. Regeringen bedömer att uttryck som "utmärkta kunskaper" (10), "mycket goda kunskaper" (8–9), "goda kunskaper" (6–7) och "godtagbara kunskaper" (4–5) är vedertagna inom skolväsendet och inte lämnar utrymme för tvetydighet i tolkningen av kriteriernas inbördes ordning.

Utredningen föreslår att kriteriet för de lägsta betygen i skalan (1–3) ska lyda "mindre än godtagbara kunskaper". Regeringen har övervägt detta och flera andra uttryck och kommit fram till att formuleringen "begränsade kunskaper" är en bättre beskrivning, eftersom det uttrycket inte bara anger vad eleven saknar, utan även vad eleven faktiskt har. Det finns också ett värde i att de lägre stegen har en egen benämning i stället för att dessa steg bara genom en negation förhåller sig till "godtagbara kunskaper" som föreslås vara kriteriet för stegen 4–5. Mot bakgrund av de negativa effekter som betyget F har behöver det vara mycket tydligt att de lägre stegen på skalan inte är ett nytt sätt att uttrycka att resultaten inte är godkända. Det bedöms därför viktigt att kriteriet för de lägsta stegen inte explicit förhåller sig till kriteriet över på motsvarande sätt som det gör i dag (godkänt – icke godkänt). Ett antal steg för de kunskapsnivåer som innebär relativt begränsade kunskaper skulle kunna bidra till att fler elever inspirerades att fortsätta anstränga sig. Liknande synpunkter framförs av flera kommuner, bl.a. *Stockholm*, *Vimmerby* och *Örebro*. Regeringen anser, i likhet med *Afasiförbundet*, att det nuvarande betyget F kan skapa en känsla av hopp-

löshet hos båda elever och deras vårdnadshavare. Elever som t.ex. har en språkstörning kan anstränga sig hårt, men ändå inte få mer än ett F i slutbetyg. Regeringen delar *Högskolan i Gävles* och *Falu kommuns* ståndpunkt om att betyget F riskerar att stigmatisera elever, bl.a. för att betyget försvårar tillträdet till gymnasieskolan och efterföljande utbildningsvägar. Att få ett betyg som innebär begränsade kunskaper i vissa ämnen skulle kunna kompenseras av högre betyg i andra ämnen och därmed förbättra möjligheterna till vidare studier (se avsnitt 6.6 där det föreslås nya behörighetsregler till gymnasieskolan och avsnitt 6.11 där det föreslås att meritvärde ska ersätta betyg som urvalsgrund vid ansökan till högskolan).

Regeringen bedömer sammanfattningsvis att kriterierna bör uttryckas på följande sätt:

- 10 utmärkta kunskaper
- 8–9 mycket goda kunskaper
- 6–7 goda kunskaper
- 4–5 godtagbara kunskaper
- 1–3 begränsade kunskaper

En betygsskala med stegen 1–10 är ändamålsenlig för de flesta, men inte alla utbildningsformer

Den föreslagna skalan med tio betygssteg förväntas fungera väl i de flesta skolformer, bl.a. för att den ökar precisionen i bedömningarna och främjar ett rättvist urval till nästa utbildningsnivå.

Regeringen har övervägt om undantag från den tiogradiga betygsskalan bör göras för anpassad grundskola, anpassad gymnasieskola och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå. I dessa skolformer finns i dag inga betygsnivåer under nivån E, dvs. elever i dessa skolformer kan i dag inte få F i betyg. Som framgår tidigare i detta avsnitt föreslår regeringen att den nya betygsskalan inte ska innehålla något betyg för icke godkänt resultat, utan regeringen bedömer att betygsstegen 4 och 5 ska motsvara godtagbara kunskaper och betygsstegen 1–3 ska motsvara begränsade kunskaper. *Skolverket* framhåller att det inte är utrett hur eleverna i de anpassade skolformerna skulle påverkas av en sådan förändring eller om det skulle kunna få påverkan på undervisningen och bedömer därför att myndigheten närmare behöver undersöka hur den nya betygsskalan skulle fungera i dessa skolformer. Även bl.a. *Riksföreningen Lärvuxpedagogerna* saknar en analys av vilka konsekvenser en förändring av betygsskalan kan få för de anpassade skolformerna. Utredningen bedömer dock att skalan 1–10 är tillräckligt väl avvägd för att även tillämpas i anpassade skolformer.

Regeringen anser att det finns klara fördelar med att samma betygsskala tillämpas i såväl anpassade grundskolan och anpassade gymnasieskolan som i grundskolan, specialsolan, sameskolan och gymnasieskolan. Det finns i dag en möjlighet för rektorn att besluta om att elever, som har förutsättningar för det, ska läsa en kombination av grundskolans ämnen och anpassade grundskolans ämnen. På motsvarande sätt kan elever i anpassad gymnasieskola läsa ämnen enligt grundskolans eller gymnasieskolans kurs- eller ämnesplaner och få betyg enligt dessa. För dessa elever och deras vårdnadshavare skulle det kunna uppfattas som förvirrande med betyg enligt två olika skalor. Det förekommer också att elever byter mellan

t.ex. grundskola och anpassad grundskola. En gemensam betygsskala gör det lättare att föra över bedömningar och planera undervisningen för dessa elever. Att en och samma skala tillämpas i de olika skolformerna minskar också risken för att elever i anpassad grundskola, anpassad gymnasieskola och komvux som anpassad utbildning upplever sina betyg som mindre värda. Det kan därutöver underlätta för huvudmän och myndigheter som följer upp kunskapsresultat och analyserar skillnader i måluppfyllelse att de allra flesta skolformer använder samma betygsskala.

När det gäller utbildning inom komvux på grundläggande nivå och i svenska för invandrare används betygen inte som urvalsinstrument till vidare utbildning. Det finns heller inga andra skäl som talar för att dessa delar av komvux bör omfattas av den föreslagna betygsskalan. Därför föreslås ingen ändring, utan beteckningarna Godkänt eller Icke godkänt ska fortsätta användas på samma sätt som i dag. Inte heller i komvux som anpassad utbildning på grundläggande nivå föreslås någon ändring utan här ska beteckningen Godkänt fortsatt användas. För den elev som inte uppnår betyget Godkänt föreslås att det liksom tidigare ska utfärdas ett intyg om att eleven har deltagit i kursen. Som framgår av avsnitt 5 infördes en förenklad betygsskala i januari 2022 för dessa utbildningar bl.a. för att frigöra tid för undervisning och för att anpassa betygssystemet till utbildningens syfte.

Regeringen föreslår alltså att den nya betygsskalan ska införas i grundskolan, anpassade grundskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan, komvux på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå.

Regeringen kan och bör besluta om betygskriterier

I lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola som regeringen har beslutat samma dag som denna lagrådsremiss, lämnas förslag om att de obligatoriska skolformerna ska ha samlade och tydligt kunskapsinriktade läroplaner som ska innehålla utbildningens värdegrund och uppdrag, mål och riktlinjer för utbildningen, kursplaner och timplaner samt att de i sin helhet ska beslutas av regeringen. Kursplanerna ska i sin tur innehålla syfte, ämnets bidrag till skolans mål, mål och innehåll, undervisningsstrategier och betygs- och bedömningskriterier. Regeringen får enligt 8 kap. 7 § regeringsformen (RF) bl.a. meddela föreskrifter om verkställighet av lag och föreskrifter som inte enligt grundlag ska meddelas av riksdagen (den s.k. restkompetensen). Regeringen får vidare bl.a. bemyndiga en myndighet under regeringen att meddela föreskrifter enligt 7 § (11 §). Det ligger inom ramen för regeringens restkompetens att meddela föreskrifter om läroplaner, inklusive betygskriterier. Regeringen uttalar i lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola att regeringen inte har för avsikt att utnyttja sin rätt till delegation till en myndighet under regeringen när det gäller läroplaner. Regeringen föreslår därför att det enbart ska upplysas om att regeringen kan meddela föreskrifter om läroplaner. Ändringen omfattar föreskrifter om läroplaner för alla skolformer. Motsvarande ändringar föreslås i de bestämmelser som upplyser om vem som kan meddela föreskrifter om kursplaner för de obligatoriska skolformerna (10 kap. 8 §, 11 kap. 11 §, 12 kap. 8 § och

13 kap. 8 §) samt vem som kan meddela föreskrifter om timplaner för specialskolan och sameskolan (12 kap. 5 § och 13 kap. 5 §).

Regeringen anser att det även i de frivilliga skolformerna ska vara regeringen som fattar beslut om betygskriterierna. När de tidigare detaljerade betygskriterierna ersätts av kortfattade betygskriterier som dessutom föreslås vara desamma oavsett ämne är det mest lämpligt att detta regleras på förordningsnivå. Regeringen avser därmed inte att använda sin rätt till delegation. Regeringen föreslår därför att det i 15 kap. 24 §, 18 kap. 23 § och 20 kap. 37 § skollagen, enbart ska upplysas om att regeringen kan meddela föreskrifter om betygskriterier.

6.3 Bedömningssamråd ska genomföras för att stärka likvärdigheten inom skolenheter och program

Regeringens förslag

Det ska införas obligatoriska bedömningssamråd i grundskolan, specialskolan och gymnasieskolan.

Vid betygssättning ska det inom varje skolenhet genomföras bedömningssamråd mellan lärare som undervisar i samma ämne i årskurs 10 i grundskolan eller årskurs 11 i specialskolan. Om ett ämne avslutas tidigare ska bedömningssamråd genomföras i den årskurs då ämnet avslutas.

I gymnasieskolan ska bedömningssamråd vid betygssättning på en avslutande nivå genomföras mellan lärare som undervisar och sätter betyg i ett ämne inom ett program på en skolenhet.

Syftet med bedömningssamråden ska vara att öka betygens likvärdighet inom respektive ämne.

Rektorn ska ansvara för att bedömningssamråd genomförs.

Utredningens förslag

Förslagen från utredningen stämmer i huvudsak överens med regeringens förslag. Utredningen föreslår att bedömningssamråd ska genomföras i årskurs 9 för grundskolan och årskurs 10 för specialskolan. I utredningens författningsförslag tydliggörs inte att bedömningssamråd även ska genomföras om ett ämne avslutas tidigare.

Remissinstanserna

Så gott som alla remissinstanser är positiva till förslaget om bedömningssamråd. Förslaget tillstyrks av bl.a. *Statens skolinspektion*, *Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM)*, *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU)* och *Uppsala universitet*. Flera kommuner, bl.a. *Falu*, *Motala* och *Söderhamns kommuner* och *Kunskapskolan i Sverige AB*, påtalar vikten av att lärare får analysera och värdera betygsunderlag tillsammans för att öka kvaliteten och likvärdigheten i betygssättningen. *Uppsala universitet* framhåller att det är av avgörande

vikt att samstämmighet i betygssättning inom skolenheter uppnås om modellen för kalibrering införs, eftersom kalibreringen annars får orättvisa effekter.

Några remissinstanser, särskilt kommuner, bl.a. *Ale*, *Stockholms* och *Strömsunds kommuner*, lyfter praktiska utmaningar för mindre skolenheter med att skapa förutsättningar för samråd eftersom lärare inte alltid har ämneskollegor. *Bildlärares riksförening* framhåller att det är viktigt att bedömningssamråden planeras så att lärare kan delta i samråd som rör samtliga ämnen som de undervisar i. Bland annat *Sveriges matematiklärarförening*, *Språklärares riksförbund* och *Nätverket Sveriges ämneslärarföreningar* anser att lärare som är ensamma i sitt ämne måste kunna genomföra bedömningssamråd tillsammans med lärare från en annan skolenhet, eller t.o.m. en annan huvudman och att samråden bör ske i samtliga årskurser där betyg sätts. *Statens skolverk* tillstyrker i huvudsak förslagen, men förordar att samråden på gymnasieskolan dels ska införas för varje nivå i alla ämnen, dels ska ske mellan lärare som undervisar i samma ämne på skolenheten.

Enligt bl.a. *Motala kommun* och *Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)* behöver införandet av bedömningssamråd åtföljas av ett riktat implementeringsstöd. *Sveriges Skolledare* betonar även vikten av att regeringen, i sitt övriga reformarbete, inte inskränker rektorns möjligheter att styra över lärares tid på ett sätt om omöjliggör planeringen av bedömningssamråden.

Uppsala universitet anför att det kommer att ta tid för skolor att hitta former för samråd och material som lämpar sig som bedömningsunderlag vilket riskerar att påverka betygets likvärdighet negativt. För att likvärdigheten ska bli så hög som möjligt anser universitetet att bedömningsstöd bör finnas tillgängliga för skolorna. Det finns även en risk, enligt bl.a. *Gislaveds*, *Göteborgs* och *Linköpings kommuner*, att skolorna skapar egna omfattande slutprov inför bedömningssamråden, vilket kan skapa onödig stress hos lärare och elever.

Skolinspektionen anser att förslaget med tydligare krav på rektorn ger ökade möjligheter för Skolinspektionen att ingripa, men framhåller att det behöver tydliggöras vilka lärare som omfattas av bestämmelsen. *SKR* avstyrker förslaget om att det i skollagen ska regleras vilka som ska ingå i samråden.

Skälen för regeringens förslag

Lärare ska genomföra bedömningssamråd inför betygssättning

Den föreslagna kalibreringen av betygsvärden som beskrivs i avsnitt 6.1 förväntas fungera tillfredsställande för att göra betygsvärden och därmed meritvärden mer likvärdiga mellan skolenheter. Kalibreringen kommer dock inte att påverka likvärdigheten i betygssättningen inom en skolenhet eller inom ett program på en skolenhet. Det är därför viktigt att rektorn och lärarna aktivt verkar för att det finns samsyn om betygssättning inom respektive ämne och, i gymnasieskolan, på nivåer i ämnen.

Regeringen bedömer, likt utredningen, att lärares förutsättningar att sätta likvärdiga betyg i den egna verksamheten behöver stärkas. Ett sätt att öka bedömaröverensstämmelsen mellan lärare är att organisera strukturerade

tillfällen där lärare kan analysera och värdera betygsunderlag tillsammans. Lärare kan exempelvis behöva diskutera olika betygsunderlag och samråda om riktlinjer för bedömning. Det kan också vara värdefullt för lärare att tillsammans bedöma eller väga ihop betygsunderlag där det är mer osäkert vilket betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper i ämnet. Flera remissinstanser, bl.a. *Motala* och *Söderhamns kommuner* samt *Kunskaps-skolan i Sverige AB*, framför också att sådana samråd om bedömning och betygsunderlag skulle öka kvaliteten och likvärdigheten i betygssättningen.

Många lärare anser att det är värdefullt att delta i samtal om bedömning. Samtidigt saknar flera lärare ämneskollegor på skolan, vilket påpekas t.ex. av *Strömsunds kommun* och *Språklärarnas riksförbund*. *Nätverket Sveriges ämneslärarföreningar* anser att bedömningssamråd bör genomföras tillsammans med lärare från en annan skolenhet eller annan huvudman när läraren inte har ämneskollegor. Även *Skolverket* lämnar synpunkter på vilka som bör delta i bedömningssamråden. Myndigheten förordar att samråden i gymnasieskolan sker mellan lärare som undervisar i samma ämne på en skolenhet, i stället för mellan lärare som undervisar i samma ämne inom samma nationella program på en skolenhet. Om samråden endast sker inom samma program finns det, enligt myndigheten, en risk att de blir färre och att effekterna av dem blir mindre.

Regeringen konstaterar att det redan i dag förekommer att lärare vid behov möts i olika konstellationer för att bl.a. analysera bedömningsunderlag tillsammans och regeringen ser positivt på detta. Däremot anser regeringen, till skillnad från t.ex. *Skolverket* och *Strömsunds kommun*, inte att lagstiftningen om vilka lärare som ska delta i bedömningssamråd bör vara mer långtgående än nödvändigt. Avsikten med att reglera bedömnings-samråd är i första hand att garantera att kalibreringsmodellen fungerar som avsett. När det gäller gymnasieskolan är avsikten att kalibreringen ska ske på programnivå, inte på skolvivå. Det är därför endast nödvändigt att lärare som undervisar i samma ämne på samma program omfattas av en sådan bestämmelse.

Bedömningssamråd bör enligt regeringens uppfattning vidare regleras och genomföras även i specialskolan trots att kalibreringsmodellen inte bedöms vara ändamålsenlig i den skolformen. Som anges i avsnitt 6.1 är skolenheterna i specialskolan ofta små och varje årskurs har vanligen få elever. Det är därför inte lämpligt att använda kalibreringsmodellen i denna skolform. Meritvärdet för eleverna i specialskolan föreslås i stället av utredningen bestå av elevernas betyg och resultat på nationella slutprov (se avsnitt 6.1). Av det skälet anser regeringen att bedömningssamråden kan vara värdefulla för att lärarnas betygssättning i specialskolan ska vara så korrekt och samstämmig som möjligt.

Betyg från anpassade grundskolan och anpassade gymnasieskolan används inte för att konkurrera om utbildningsplatser och betyg i dessa skolformer kommer inte att kalibreras. Det finns därför inte anledning att reglera bedömningssamråd i de anpassade skolformerna.

Regeringen anser, till skillnad från *SKR*, att det är väsentligt att det i skollagen regleras vilka som ska delta i bedömningssamråden. Att berörda lärare deltar är, enligt utredningen, viktigt för att modellen för kalibrering ska fungera som avsett och det förefaller därmed inte rimligt att lämna detta oreglerat. *Skolinspektionen* framhåller att det behöver tydliggöras

ytterligare vilka lärare som ska omfattas av bestämmelsen om bedömningssamråd. Syftet med samråden föreslås vara att öka betygens likvärdighet inom respektive ämne. Det innebär att de lärare som undervisar elever i t.ex. årskurs 10 i grundskolan, i samma ämne på en skolenhet, behöver delta i bedömningssamråden medan lärare som undervisar i samma ämne men endast har elever i exempelvis årskurs 8 vid tidpunkten för samrådet inte behöver delta. Motsvarande bör gälla för samtliga skolformer för vilka bedömningssamråd föreslås.

Enligt skollagen ska betyg beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Det är dessa lärare som ska delta i samråden. Om den lärare som bedrivit undervisningen inte är legitimerad ska även den legitimerade lärare som kommer att medverka vid beslut om betyget delta (jfr 3 kap. 16 §).

Utredningens författningsförslag bygger på att bedömningssamråd ska genomföras i årskurs 9 för grundskolan och i årskurs 10 för specialskolan. Efter att utredningens betänkande lämnats över, fattade riksdagen beslut om regeringens förslag att införa en tioårig grundskola (prop. 2024/25:143), vilket innebär att grundskolan ska utökas genom att förskoleklassen upphör som skolform och ersätts av en ny första årskurs i grundskolan. En följd av denna förändring är att den avslutande årskursen i grundskolan fr.o.m. den 30 juni 2028 inte längre kommer att vara årskurs 9 utan 10. För specialskolan gäller att den avslutande årskursen kommer att vara årskurs 11 i stället för, som tidigare, 10. Det är därmed i årskurs 10 respektive 11 som bedömningssamråden i huvudsak bör genomföras. Det händer dock att ämnen avslutas tidigare än i den avslutande årskursen. Ämnen med färre garanterade undervisningstimmar, såsom bild, hem- och konsumentkunskap och musik, kan avslutas i t.ex. nuvarande årskurs 8. Det är då i denna årskurs som bedömningssamråden bör genomföras.

Några remissinstanser, bl.a. *Göteborgs* och *Linköpings kommuner*, framför att det finns en risk att skolorna skapar egna slutprov inför bedömningssamråden, vilket kan vara ett omfattande arbete som riskerar att skapa stress hos lärare och elever. Detta är inte syftet med bedömningssamråden, utan lärare bör i samråden kunna utgå dels från de nationella styrdokument, dels från de olika betygsunderlag som de samlar in i sin undervisning i form av resultat från prov, muntliga uppgifter och andra bedömningssituationer.

Sammantaget föreslår regeringen att det inom varje skolenhet ska genomföras bedömningssamråd mellan lärare som undervisar i samma ämne inför betygssättning i årskurs 10 i grundskolan och årskurs 11 i specialskolan. Samråd ska även genomföras i tidigare årskurser mellan lärare som undervisar i samma ämne om ett ämne avslutas i denna årskurs. För gymnasieskolans del föreslår regeringen att bedömningssamråd ska genomföras vid betygssättning på en avslutande nivå mellan de lärare som undervisar och sätter betyg i ett ämne inom ett program på en skolenhet. Syftet med bedömningssamråden ska vara att öka betygens likvärdighet inom respektive ämne.

Rektorn ska ansvara för att bedömningssamråd genomförs

För att de föreslagna bedömningssamråden ska kunna genomföras behöver lärare få förutsättningar för det arbetet. Det är också viktigt att tiden för

bedömningssamråd planeras på ett sätt som garanterar att lärare som undervisar i flera ämnen kan delta i aktuella bedömningssamråd, vilket *Bildlärares riksförening* påpekar.

Sveriges Skolledare framhåller vidare att det är viktigt att regeringen i sitt övriga reformarbete säkerställer att det även fortsatt kommer att finnas tillräckligt med tid i lärares tjänster som är möjliga för rektorn att styra över och använda för exempelvis bedömningssamråd. I lagrådsremissen Tid för undervisningsuppdraget, som har beslutats samma dag som denna lagrådsremiss, föreslås att lärarnas undervisningsuppdrag ska regleras i skollagen samt att det ska bestå av planering, undervisning (enligt den definitionen i 1 kap. 3 § skollagen som föreslås i lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola) samt uppföljning. I uppföljning ingår bl.a. bedömningssamråd och betygssättning. Det föreslås också att regeringen ska få meddela föreskrifter om omfattningen av tiden för de olika delarna av undervisningsuppdraget i de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan. Som regeringen påpekar i den lagrådsremissen behöver en reglering av lärares tid för undervisning samt lärares och förskollärares tid för planering och uppföljning beakta rektorns möjlighet att fördela arbete och roller utifrån organisationens behov och så att barn och elever erbjuds en god utbildning i sin helhet. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att det i skollagen ska anges att rektorn ansvarar för att bedömningssamråd genomförs.

Uppsala universitet framför att det kommer att ta tid för skolor att hitta former för samråd och material som lämpar sig som bedömningsunderlag. Regeringen bedömer, likt utredningen, att det finns variationer i hur förberedelsearbetet kommer att se ut. Utredningen har besökt skolor där lärarna uttrycker att de i huvudsak redan arbetar i linje med denna typ av samråd. Regeringen instämmer dock i att bedömningssamråden behöver planeras och genomföras på ett systematiskt sätt för att få önskvärd effekt. Det kan, som bl.a. *SKR* och *Motala kommun* påpekar, behövas stöd för hur de ska organiseras och ledas. Planeringen och genomförandet av samråden beror dock i stor utsträckning på vilka lärare som deltar och deras tidigare erfarenheter av bedömning samt skolans organisatoriska förutsättningar. Det är därför lämpligt att det i första hand är huvudmännen som ansvarar för att tillhandahålla detta stöd.

Regeringen bedömer vidare, i likhet med *Skolinspektionen*, att ett tydligt krav på ansvaret för genomförande av samråden innebär ökade möjligheter för myndigheten att ingripa om det vid tillsyn eller granskning mot förmodan skulle visa sig att rektorn inte har säkerställt att bedömningssamråd genomförts.

6.4 Det behöver införas ett nytt system med nationella slutprov

6.4.1 Huvudmän behöver använda nationella slutprov

Regeringens förslag

Det bemyndigande som finns i skollagen för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att delta i nationella prov ska utvidgas till att även omfatta nationella slutprov.

Regeringens bedömning

Det bör införas nationella slutprov i grundskolan och specialskolan samt i gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning (komvux) på gymnasial nivå. De nationella slutproven bör bedömas centralt.

Utredningens förslag

Förslagen från utredningen stämmer överens med regeringens förslag och bedömning.

Remissinstanserna

Flera remissinstanser tillstyrker att ett system med nationella slutprov införs. Det gäller bl.a. *Statens skolverk*, *Statens skolinspektion*, *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU)* och *Internationella Engelska skolan i Sverige AB (IES)*.

Flera remissinstanser anser att det vore positivt om nationella slutprov bedömdes centralt. Bland annat *Botkyrka* och *Gotlands kommuner* samt *Sveriges Skolledare* uppger att detta skulle kunna minska lärares administrativa börda. *Skolverket* vill särskilt betona att det är viktigt att om möjligt behålla de muntliga delproven så att muntlig förmåga inte blir nedprioriterad i undervisningen. Även bl.a. *Uppsala universitet* och *Språklärarnas riksförbund* lyfter vikten av att den muntliga förmågan ingår i de nationella slutproven.

Bland annat *Högskolan Väst*, *Örebro universitet*, *Idéburna skolors riksförbund* och *Nätverket Sveriges ämneslärarföreningar* beskriver en risk för att central rättning av de nationella slutproven kommer att styra undervisningen i hög utsträckning. *Skolverket*, *Göteborgs universitet*, *Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)*, *Sveriges Lärare*, *Idéburna Skolors Riksförbund*, *Bildlärnarnas riksförening* m.fl. påtalar i linje med detta att väsentligt innehåll i undervisningen såsom muntliga eller praktiska moment kan trängas undan och att ämnen som inte omfattas av nationella slutprov skulle kunna nedprioriteras. *Sveriges vägledarförening* framför också att frånvaron av muntliga prov skulle kunna missgynna elever med läs- och skrivsvårigheter.

Flera remissinstanser, däribland *Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM)*, *IFAU*, *SKR*, *Sveriges Elevkårer* och flera kommuner bl.a. *Olof-*

ströms kommun, befärar att elevernas mående kan påverkas negativt av om slutproven blir mer avgörande för meritvärdet.

Bland annat *IFAU* samt *Göteborgs* och *Linköpings kommuner* påpekar vidare att den betydelse slutproven kommer att ha för eleverna kan öka incitamenten för fusk i samband med proven. *Kriminalvården* och *Statens institutionsstyrelse (SiS)* anser att den föreslagna ordningen med fasta och mycket få provtillfällen per år är svårtillämpad i deras verksamheter, eftersom det inte är möjligt att anpassa utskrivningen till provtillfället. Det är därmed osäkert om intagna inom Kriminalvården och elever som får sin utbildning tillgodosedd vid SiS kan genomföra slutproven vid de få fasta provtillfällen som föreslås.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Det bör införas nationella slutprov i grundskolan, specialskolan, gymnasieskolan och komvux

Modellen för kalibrering av elevers betygsvärden förutsätter att det införs någon form av slutprov som kan fungera som ett externt, objektiva mått (se avsnitt 6.1). Det är viktigt att dessa prov ger ett så mätsäkert värde som möjligt på elevens genomsnittliga kunskapsnivå, vilket även betonas av *Skolverket*. Proven behöver vara enhetliga och jämförbara med varandra samt ha en stabil svårighetsgrad mellan olika provutgåvor. Stabiliteten kan åstadkommas genom en årsvis standardisering. Det innebär att ett specifikt nationellt genomsnitt och en specifik nationell spridning, eller fördelning, av provresultatet fastställs på förhand, så att resultaten blir jämförbara även när provutgåvorna är olika svåra. Elevens standardiserade provresultat kommer därmed inte att bli summan av de poäng eleven fått från alla svar på uppgifterna utan provresultatet skalas om så att det blir jämförbart med andra elevers resultat på tidigare utgåvor av provet.

Syftet med de nationella slutproven bör vara att ge oberoende information om elevers kunskapsnivå så att resultaten kan användas för att kalibrera betygsvärden och utgöra en komponent i enskilda elevers meritvärden, på det sätt som beskrivs i 6.1. Proven behöver därför genomföras av de elever som ska få ett meritvärde eller en examen som kan användas för antagning till gymnasieutbildning eller högre studier.

Flera remissinstanser, däribland *SPSM*, *IFAU*, *SKR*, *Sveriges Elevkårer* och flera kommuner, ser en risk med att elevernas mående kommer att påverkas negativt av slutproven, särskilt eftersom de kommer att ha stor betydelse för meritvärdet. Regeringen anser, i likhet med remissinstanserna, att frågan om elevers psykiska hälsa är angelägen. Däremot drar regeringen delvis andra slutsatser av hur nationella slutprov kan påverka elever. Det är inte orimligt att anta att införandet av nationella slutprov snarare skulle kunna få positiva effekter på elevers mående. Förslagen innebär en ökad tydlighet jämfört med den nuvarande ordningen, där elever inte kan veta i vilken grad lärare kommer att beakta de nationella proven. Den ökade transparens som följer av förslagen i denna lagrådsremiss kan leda till minskad upplevelse av stress.

Det finns i det svenska skolsystemet, enligt utredningen, en bedömningskultur som bl.a. innebär att vissa elever upplever att lärarna bedömer allting de gör. Det förekommer t.ex. att elever i samband med varje läxa

får en beskrivning av de olika betygskriterierna. Denna kultur riskerar att skapa stress för såväl elever som lärare. Förslagen i lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola, som har beslutats samma dag som denna lagrådsremiss, syftar bl.a. till att förändra denna kultur genom att flytta detaljerad information om vad eleven ska kunna från betygskriterierna till den del av ämnenas kursplaner och ämnesplanerna som avser mål och innehåll. Avsikten är att i den löpande undervisningen flytta fokus från betygssättning och bedömning till att förmedla och förankra kunskaper hos eleverna (se avsnitt 5.5 och 6.2). Avsikten är således att undervisningen och elevernas energi ska riktas mot lärande och kunskap, så att de har en stabil grund när det är dags för de nationella slutproven. Även förslag i andra lagrådsremisser syftar till detta, varav här kan nämnas lagrådsremisserna Bättre stöd i skolan och Tid för undervisningsuppdraget. Som tidigare konstaterats är det också, i ett internationellt perspektiv, snarare regel än undantag att slutprov har stor betydelse för elevers möjligheter att ta sig vidare till gymnasieskolan och till högre utbildning. Svenska elever har, enligt regeringen, inte sämre förutsättningar att hantera den tillfälliga stress som ett slutprov utgör än elever i andra jämförbara länder. Flera etablerade undersökningar mäter elevers välmående och det finns därmed goda förutsättningar att följa hur de föreslagna förändringarna av betygssystemet kan påverka elevers upplevelse av stress m.m.

Om de nationella slutproven ska utgöra en del av elevers meritvärde (se avsnitt 6.1), kommer resultatet att få betydelse för elevers möjligheter att söka sig vidare till nästa utbildningsnivå. En risk med detta, som påtalas av bl.a. *Högskolan Väst*, *SKR*, *Idéburna skolors riksförbund* och *Sveriges Lärare*, är att provens utformning kan få en viss styrande effekt på undervisningen och att annat väsentligt innehåll i undervisningen, som är svårare att pröva i slutprovet, trängs undan. Det handlar t.ex. om muntliga färdigheter. Bland annat *Skolverket* samt *Göteborgs* och *Örebro universitet* framför att muntliga moment kan komma att förbises i undervisningen om de inte prövas i slutproven, vilket riskerar att påverka undervisningen negativt. *Sveriges vägledarförening* framför också att frånvaron av muntliga prov skulle kunna missgynna elever med läs- och skrivsvårigheter, som inte sällan lyckas bättre på de muntliga delarna än de skriftliga. *Skolverket* anger att det vore önskvärt att behålla de muntliga delproven i någon form. Regeringen anser att det finns flera fördelar med att de nationella slutproven kommer att vara skriftliga. Skriftliga prov kan utformas och rättas på ett sätt som minskar risken för subjektiva bedömningar, medan muntliga prov är mer beroende av lärarens omedelbara tolkning. Skriftliga prov skapar dessutom ett beständigt underlag som kan granskas i efterhand, vilket främjar rättssäkerheten. Det innebär inte att förmågan att kommunicera i tal är oväsentlig. Muntlig färdighet kommer att ingå i kurs- och ämnesplanerna, vilket innebär att elever kommer att få möjlighet att öva sin muntliga förmåga i undervisningen och visa sina kunskaper i samband med olika typer av redovisningar och muntliga framträdanden. Skrivandet är dock ett centralt redskap för att uttrycka tankar, resonemang och argument på ett strukturerat sätt och den skriftliga förmågan har därför ett särskilt värde i utbildningen.

Som framgår tidigare i detta avsnitt och i avsnitt 6.2 föreslås i lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola, att läroplanerna för de obligatoriska skolformerna ska ha en tydlig kunskapsinriktning, där

kunskaper som är tillförlitliga och mer beständiga i olika ämnen betonas. En central utgångspunkt ska vara att tyngdpunkten ska ligga på grundläggande kunskaper och färdigheter. De kunskaper som ska förmedlas och förankras hos eleverna genom undervisningen ska klart framgå av de delar av kursplanerna som avser mål och innehåll. Kursplanerna föreslås också innehålla undervisningsstrategier som ska ge lärare vägledning vid planering och genomförande av undervisningen. Dessa förslag förväntas, enligt regeringen, minimera eventuella risker med att de nationella slutproven skulle styra undervisningen på ett negativt sätt.

Därtill finns det uppenbara fördelar med att resultatet på de nationella slutproven utgör en egen avgränsad del av elevers meritvärde. En sådan förändring skulle, utöver vad som anges i föregående stycke, innebära att elevers möjligheter att ta sig vidare i utbildningssystemet inte längre endast är beroende av de betyg som lärare sätter, utan betygen skulle kompletteras med en mer oberoende mätning av elevers kunskaper. Detta skulle kunna bidra till ökad rättssäkerhet och mer likvärdiga meritvärden. Regeringen anser, i likhet med *IES*, att ett viktigt steg mot ett betygssystem med större rättvisa och transparens är att de nationella slutproven ges en annan tyngd än de nuvarande nationella proven. Vidare bedömer regeringen, liksom *Skolinspektionen*, att de nationella slutproven, om de utformas på ett adekvat sätt och med bl.a. central rättning, skulle kunna utgöra det ankare och den motkraft som saknas i dagens betygssystem. Samtidigt kommer lärarnas betygssättning också att utgöra en del av meritvärdet. Detta gör att i den mån en elevs olika styrkor inte helt kommer till sin rätt på de nationella slutproven så kommer lärarens bedömning av dessa styrkor att utgöra en del av meritvärdet.

Regeringen anser, i likhet med *IFAU*, att centralt rättade slutprov är en grundläggande förutsättning för att öka likvärdigheten. Det finns vidare flera fördelar med central rättning. Regeringen bedömer, liksom *Botkyrka* och *Gotlands kommuner* samt *Sveriges Skolledare*, att det bl.a. skulle leda till minskad administrativ börda för lärarna. Det finns dock även remissinstanser som är kritiska mot central rättning. *Högskolan Väst*, *Nätverket Sveriges ämneslärarföreningar* m.fl. hyser farhågor om att sådan rättning skulle styra undervisningen mot kunskaper och färdigheter som enkelt låter sig poängsättas på bekostnad av mer komplexa kunskapsformer. Regeringen ser att detta kan hanteras genom en balanserad provkonstruktion. Proven bör kunna utformas så att elever får möjlighet att visa både bredd och djup i sina kunskaper.

Regeringen noterar, liksom bl.a. *IFAU* samt *Göteborgs* och *Linköpings kommuner*, att den betydelse slutproven kommer att ha för eleverna kan öka incitamenten för fusk och oegentligheter i samband med proven. Det bör därför betonas att det är av stor vikt att huvudmännen har tydliga rutiner för att säkerställa provsäkerheten.

Regeringen bedömer sammantaget att nationella slutprov bör införas och att dessa bör bedömas centralt. Proven bör genomföras i grundskolan och specialskolan samt i gymnasieskolan och komvux på gymnasial nivå.

Det behöver tas fram föreskrifter om skyldighet att använda nationella slutprov

En förutsättning för att elevers meritvärden ska beräknas enligt förslag och bedömningar i denna lagrådsremiss är att huvudmännen genomför nationella slutprov i skolorna. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 29 kap. 28 § skollagen meddela föreskrifter om skyldighet att delta i nationella prov. Regeringen föreslår att bemyndigandet utökas så att det även gäller de föreslagna nationella slutproven.

Antalet prov behöver vara så stort att kalibreringen fungerar tillförlitligt, men det är samtidigt viktigt att själva provgenomförandet inte tar orimligt mycket tid i anspråk för elever och lärare. Regeringen avser därför att på förordningsnivå reglera vilka ämnen det ska genomföras nationella slutprov i när det gäller grundskolan, specialskolan, gymnasieskolan och komvux på gymnasial nivå. I grundskolan och specialskolan bedöms antalet prov bli detsamma som i det nuvarande systemet, medan det i gymnasieskolan blir något fler prov än i dag.

I sällsynta fall och under särskilda omständigheter kan proven vara svåra att genomföra. Det förekommer t.ex. att elever vistas i låsta institutioner, antingen i särskilt ungdomshem som drivs av Statens institutionsstyrelse (SiS) eller inom Kriminalvården. Möjligheten för dessa elever att genomföra nationella slutprov kan påverkas av den begränsade tillgången till internet. *Kriminalvården* anger att ett arbete för att möjliggöra genomförandet av digitala nationella prov i skolverksamheten pågår. Såväl SiS som Kriminalvården påpekar dock att det även kommer att vara utmanande med fasta provtillfällen, eftersom det inte är möjligt att anpassa utskrivningen till provtillfällena. Ett alternativ är, enligt utredningen, att personer på anstalter undantas helt från att genomföra de nationella slutproven.

Regeringen, konstaterar att utbildning vid särskilda ungdomshem och utbildning för intagna i kriminalvårdsanstalt utgör särskilda utbildningsformer enligt 24 kap. skollagen. Skolpliktiga barn som under vistelse i ett sådant hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (särskilt ungdomshem) inte lämpligen kan fullgöra sin skolplikt på annat sätt, ska fullgöra den genom att delta i utbildning vid hemmet. Utbildningen ska anordnas genom försorg av huvudmannen för hemmet och motsvara utbildningen i grundskolan eller i förekommande fall anpassade grundskolan eller specialskolan. För sådan utbildning ska relevanta bestämmelser i skollagen, med vissa undantag, tillämpas med de nödvändiga avvikelser som följer av att barnet vistas i ett sådant hem (8 §).

För den som inte längre är skolpliktig och vistas i ett särskilt ungdomshem och som inte lämpligen kan fullgöra skolgång på annat sätt ska genom huvudmannens försorg ges möjlighet att delta i utbildning som motsvarar sådan utbildning som erbjuds i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan. För sådan utbildning ska relevanta bestämmelser i skollagen, med vissa undantag, tillämpas med de nödvändiga avvikelser som följer av att den unge vistas i ett sådant hem (9 §). För intagna i kriminalvårdsanstalt får det anordnas utbildning som motsvarar kommunal vuxenutbildning. För sådan utbildning ansvarar Kriminalvården (10 §). I lagrådsremissen Frihetsberövande påföljder för barn och unga föreslås dock en ändring av denna reglering som innebär att utbildningen för skolpliktiga respektive

icke skolpliktiga barn föreslås regleras på i huvudsak samma sätt som utbildning vid särskilda ungdomshem. Regeringen avser att analysera frågan om deltagande i nationella slutprov för elever i dessa särskilda utbildningsformer vidare.

6.4.2 Det ska vara möjligt att göra de nationella slutproven efter avslutad utbildning

Regeringens förslag

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om rätt att efter avslutad utbildning göra om eller för första gången genomföra ett eller flera nationella slutprov.

Regeringen ska trots bestämmelser i skollagen om avgiftsfrihet få meddela föreskrifter om skyldighet för den som på nytt vill genomföra ett nationellt slutprov att betala en avgift som tillfaller huvudmannen.

Utredningens förslag

Förslagen från utredningen stämmer i huvudsak överens med regeringens förslag. Utredningen föreslår en annan lagteknisk utformning som innebär att rätten att genomföra nationella slutprov efter avslutad utbildning framgår av skollagen.

Remissinstanserna

Endast ett fåtal av remissinstanserna har specifikt kommenterat förslagen om att elever efter avslutad utbildning ska kunna genomföra nationella slutprov som de sedan tidigare inte har genomfört och även göra om nationella slutprov. Av dessa är samtliga positiva till att elever som inte tidigare har skrivit de nationella slutproven ges möjlighet att genomföra dem. Det gäller bl.a. *Statens skolverk*, *Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM)*, *Göteborgs universitet*, *Göteborgsregionen* och *Sveriges Skolledare*. Några remissinstanser, bl.a. *Ale* och *Kristianstads kommuner*, framför dock att organisationen av omprov kan bli utmanande.

Göteborgs universitet stödjer förslaget om möjligheten för elever som inte gjort slutprov att göra dem, men ställer sig helt avvisande till möjligheten för elever att få göra om slutprovet för att på så sätt förbättra sitt betygsvärde. Detta eftersom universitetet anser att det skulle vara förknippat med en kostnad vilket de bedömer riskerar att bidra till social snedrekrytering. *Skolverket* tillstyrker däremot förslaget om att ta ut en avgift men betonar att kostnaden inte bör vara för hög. Även bl.a. *SPSM* och *Sveriges Skolledare* tillstyrker förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Elever ska kunna genomföra och göra om nationella slutprov efter avslutad utbildning

Den modell för hur elevers meritvärde ska beräknas som beskrivs i avsnitt 6.1 innebär att resultat på de nationella slutproven kan vara avgörande för elevens möjligheter att söka sig vidare till nästa utbildningsnivå. Det bör därför finnas ett omprovstillfälle senare under terminen för elever som exempelvis på grund av sjukdom inte kunnat delta vid det ordinarie provtillfället. Möjligheterna att genomföra omprov bör dock vara begränsade så att det inte kan uppfattas som alternativa provtillfällen som man kan välja i stället för det ordinarie provtillfället.

Det finns emellertid en risk att elever inte heller vid omprovstillfället har möjlighet att skriva provet. Regeringen anser, liksom bl.a. *Skolverket*, *SPSM* och *Sveriges Skolledare*, att det är rimligt att elever som inte gjort ett slutprov, varken vid det ordinarie tillfället eller omprovstillfället, bör ges möjligt att göra det efter avslutad utbildning. Enligt regeringens bedömning bör det dock endast anordnas ett fåtal provtillfällen per läsår. Ett begränsat antal provtillfällen är viktigt dels för att möjligheten att skriva om prov inte ska överutnyttjas, dels för att resurser ska användas effektivt. Samma prov kan inte återanvändas eftersom det alltid finns en risk för spridning och det vore ineffektivt att ta fram fler prov än nödvändigt. Organisation av provtillfällen blir också mer resurseffektiv om omprov samordnas med provtillfällen för elever som genomför provet under sin ordinarie utbildning.

Som framgår av avsnitt 6.1 bör betygsvärdet, som utgör en del av meritvärdet, kalibreras på gruppnivå. Det innebär att de betyg som ingår i ett betygsvärde inte i efterhand kan ersättas av nya betyg i samma ämnen eller nivåer i ämnen, och inte heller kompletteras av betyg i ämnen som eleven tidigare inte haft betyg i. Förutsättningarna att påverka sitt meritvärde genom prövning för betyg begränsas därmed. Regeringen anser att det fortfarande bör finnas vissa möjligheter för individer att förbättra sitt meritvärde efter att de avslutat grundskolan, specialskolan, gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan. Som framgår av avsnitt 6.1 föreslås att den andra delen av meritvärdet bör utgöras av elevens genomsnittliga provresultat på de nationella slutproven. Ett betyg kan alltså inte bytas ut när ett betygsvärde väl är beräknat och kalibrerat, men något sådant hinder finns inte vad gäller den del av meritvärdet som utgörs av resultat på nationella slutprov. Bland annat *Ale kommun* framför att detta kan vara organisatoriskt utmanande för huvudmännen. Regeringen bedömer dock att huvudmännen bör ha förutsättningar att möta dessa utmaningar med tanke på att det handlar om ett begränsat antal provtillfällen. Det bedöms inte heller bli vanligt att elever skriver om nationella slutprov efter att de genomfört sin utbildning. Möjligheten att skriva om ett nationellt slutprov kan jämföras med möjligheten att skriva högskoleprovet. Skillnaden är dock att ett nytt resultat på ett nationellt slutprov endast marginellt kan påverka meritvärdet, medan ett nytt resultat på högskoleprovet väsentligt kan förändra en sökandes möjligheter att antas till högre utbildning. Högskoleprovet skrivs också bara på en dag medan den som vill skriva om flera nationella slutprov kommer att behöva för-

hålla sig till flera provtillfällen utspridda över en längre tidsperiod. Det är därför rimligt att anta att sökanden som vill förbättra sina möjligheter att komma in på önskad högskoleutbildning snarare kommer att prioritera att genomföra ett högskoleprov än att skriva om ett eller flera nationella slutprov. Möjligheten att skriva om ett nationellt slutprov begränsas vidare av att provtillfällena bedöms bli mycket få.

Göteborgs universitet avvisar förslaget om att det ska vara möjligt för elever att göra om ett slutprov för att på så sätt förbättra sitt meritvärde. De argument som universitetet framför är kopplade till att denna möjlighet föreslås vara förknippad med en kostnad. Regeringen bedömer dock att en eventuell avgift för att skriva provet efter avslutad utbildning endast skulle få begränsade konsekvenser, vilket behandlas närmare under nästa rubrik.

I länder som har någon form av examensprov finns det ofta möjligheter för eleverna att på detta sätt göra om proven. Så fungerar det i t.ex. Finland, Norge och England. Regeringen anser, liksom bl.a. *Skolverket*, *SPSM* och *Sveriges Skolledare* att starka skäl talar för att även i Sverige ge elever möjlighet att göra om ett nationellt slutprov efter att de avslutat sin utbildning. En sådan ordning skulle ge elever viss möjlighet att i efterhand påverka sitt meritvärde, vilket bedöms särskilt värdefullt eftersom det inte kommer att vara möjligt att ändra det kalibrerande betygsvärdet efter avslutad utbildning.

Regeringen föreslår därför att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om att den som efter avslutad utbildning vill göra om eller för första gången göra ett eller flera nationella slutprov ska ha rätt att göra det.

Det ska under vissa omständigheter kunna tas ut en avgift för genomförande av nationella slutprov

Det framgår av skollagen att utbildningen ska vara avgiftsfri (10 kap. 10 §, 11 kap. 13 §, 12 kap. 10 §, 15 kap. 17 §, 18 kap. 17 §, 20 kap. 7 §). Det kan finnas skäl att i vissa fall göra undantag från bestämmelserna om avgiftsfrihet. Det gäller dock inte för individer som, på det sätt som beskrivs under föregående rubrik, efter avslutad ordinarie utbildning vill genomföra ett nationellt slutprov som de inte genomförde under utbildningens gång. Dessa omprov bör vara avgiftsfria, eftersom syftet är att den som genomför proven ska bli behörig till en utbildning eller kunna få ett meritvärde för att söka högre utbildning. Det är i dessa fall, anser regeringen, av stor betydelse att ekonomiska tillgångar inte begränsar en individs möjlighet att genomföra proven.

När det gäller individer som önskar göra om ett nationellt slutprov som de redan har genomfört en gång är situationen annorlunda. Här handlar det snarare om en motsvarighet till det nuvarande systemets prövning för betyg. Regeringen får i dag, trots skollagens bestämmelser om avgiftsfrihet, meddela föreskrifter om att den som vill genomgå prövning för betyg måste betala en avgift. Detsamma är rimligt när det gäller möjligheten att göra om ett nationellt slutprov efter avslutad utbildning. På så vis skulle det vara möjligt för skolhuvudmannen att ta ut en avgift från den individ som genomför ett nationellt slutprov. En jämförelse kan också göras med att det tas ut en avgift för den som vill göra högskoleprovet.

Genomförande av nationella slutprov kommer, som *Ale kommun* understryker, att medföra kostnader för huvudmannen. Kostnaderna kan exempelvis avse lokaler, teknisk infrastruktur och provvakter. Även för Skolverkets centrala bedömning och hantering av resultaten kommer möjligheten till omprov att innebära kostnader. Regeringen bedömer inte att dessa omprov ska bekostas av det allmänna, eftersom omproven är ett frivilligt alternativ som erbjuds för att förbättra resultat efter avslutad utbildning och inte ett obligatoriskt inslag i utbildningen. Som nämns under föregående rubrik är vidare möjligheten att göra om nationella slutprov efter avslutad utbildning ett i förhållande till att göra högskoleprovet in-effektivt sätt att höja sitt meritvärde. Det kommer därmed sannolikt inte att vara särskilt vanligt att individer gör om slutproven efter den ordinarie utbildningen, varför en avgift för att genomföra omprov endast bedöms medföra begränsade konsekvenser för den enskilde. Den risk för social snedvridning som *Göteborgs universitet* lyfter fram framstår därmed som ringa.

Regeringen anser att det är viktigt att kostnaden för den individ som ska göra om provet hålls på en rimlig nivå. En alltför hög avgift skulle kunna leda till att personer inte genomför proven av ekonomiska skäl, vilket även påpekas av *Skolverket*.

Därför föreslås att regeringen ska få meddela föreskrifter om avgifter för den som på nytt vill genomföra ett nationellt slutprov.

6.4.3 De nationella proven ska inte längre särskilt beaktas när lärare sätter betyg

Regeringens förslag

Bestämmelserna i skollagen om lärares skyldighet att särskilt beakta elevens resultat på nationella prov vid betygssättning ska tas bort i grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå.

Utredningens förslag

Förslaget från utredningen stämmer överens med regeringens förslag.

Remissinstanserna

Endast ett fåtal remissinstanser, däribland *Statens skolinspektion*, *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU)*, *Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM)* och *Kristianstads kommun*, har uttalat sig om förslaget som innebär att lärare inte längre ska beakta elevernas resultat på de nationella proven när de sätter betyg i årskurs 9 och gymnasieskolan. Remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända, men bl.a. *Göteborgs kommun*, *Språklärarnas riksförbund* och *Svenska matematiklärarföreningen* påtar att det vore gynnsamt att ha kvar bestämmelsen om att nationella prov särskilt ska beaktas i blivande årskurs 7 i grundskolan respektive blivande årskurs 8 i specialskolan.

Enligt bl.a. Göteborgs kommun är de nationella proven ett viktigt verktyg för lärarna.

Statens skolinspektion och *Umeå universitet* framför att många skolor saknar en gemensam syn på hur de nationella proven ska beaktas. Universitetet framför att Skolinspektionens granskningar bl.a. visar på bristande förankring av arbetssätt och varierande attityder hos lärare vilket leder till att de nationella proven inte ges den tyngd vid betygssättning som avsetts.

Skälen för regeringens förslag

Det ska inte längre vara en skyldighet för lärarna att beakta resultat på nationella prov vid betygssättning

Det finns i det nuvarande utbildningssystemet ett flertal nationella prov som genomförs i olika ämnen i grundskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan och komvux på gymnasial nivå. Syftet med dessa prov är att stödja en likvärdig och rättvis betygssättning. Som framgår av avsnitt 5 anges det i skollagen därför att resultatet från elevernas nationella prov särskilt ska beaktas när lärare sätter betyg i de ämnen som det finns prov i. Regeringen noterar, i likhet med bl.a. *Skolinspektionen* och *Umeå universitet*, att denna bestämmelse inte är ändamålsenlig, eftersom det saknas både förutsättningar och en gemensam syn på hur proven ska beaktas, vilket gör att skillnader uppstår både mellan skolor och mellan lärare. Med förslagen om ett nytt sätt att beräkna elevers meritvärde som beskrivs i avsnitt 6.1, kommer likvärdigheten att säkerställas bl.a. genom kalibrering av betygsvärden. Det medför att en stor andel av de nationella prov som finns i dagens utbildningssystem i princip kan betraktas som obehövliga och därmed bör avskaffas.

Om de nationella prov som finns i det nuvarande systemet inte längre genomförs i de avslutande årskurserna i grundskolan och specialskolan samt gymnasieskolan och komvux, kommer det att innebära skillnader i vissa lärares arbete med betygssättning. Resultaten från de nationella slutproven, i det föreslagna systemet, är tänkta att återföras till skolenheterna först efter betygssättningen, medan de nationella proven i dag används som underlag när lärare sätter betyg. *Göteborgs kommun* m.fl. påtalar att de nationella proven har varit ett viktigt verktyg i lärarnas bedömningar. Regeringen konstaterar att de allra flesta lärare sätter betyg utan stöd av nationella prov. Sådana prov genomförs inte i alla årskurser eller i alla ämnen där betyg sätts. Att konstruera prov och uppgifter som ska bedömas utgör en grundläggande del av lärares professionella kompetens, liksom att bedöma elevernas resultat. Regeringen befärar därmed inte att uteblivet stöd från nationella prov kommer att påverka lärare i någon större utsträckning.

I grundskolan och specialskolan har den nuvarande bestämmelsen om att nationella prov särskilt ska beaktas vid betygssättning relevans i nuvarande årskurs 6 och 9, för specialskolan i årskurs 7 och 10 samt i sameskolan i årskurs 6. De nationella proven i de avslutande årskurserna bör avskaffas om nationella slutprov införs, eftersom proven då inte längre behövs för att stödja en likvärdig bedömning. När det gäller nuvarande årskurs 6 respektive 7 anser regeringen att det bör analyseras vidare om de

nationella proven fortfarande ska genomföras och vilket syfte de i så fall ska ha. Några remissinstanser, bl.a. *Göteborgs universitet*, framför att de nationella proven i blivande årskurs 7 har varit ett viktigt stöd för lärarna i deras betygssättning och att det därför inte finns anledning att försvaga denna vägledning. Regeringen bedömer dock att ansträngningar för att stärka likvärdigheten på detta sätt inte är förankrade i ett aktuellt behov, eftersom betygen i blivande årskurs 7 inte används för urval och därmed inte behöver vara nationellt jämförbara på samma sätt som meritvärdena i årskurs 10 och 11 samt i gymnasieskolan och på komvux. Vidare har bestämmelsen om att lärare vid betygssättning särskilt ska beakta resultaten på de nationella proven ändå inte haft den avsedda effekten i form av ökad likvärdighet och rättssäkerhet, vilket framgår av 4.3.

Svenska för invandrare (sfi) är en del av skolformen komvux. Som framgår av avsnitt 5.2.5 ska nationella prov i sfi särskilt beaktas vid betygssättningen. Utredningen lämnar inga förslag om nationella prov i sfi. Därför behandlas inte dessa prov i denna lagrådsremiss.

Regeringen föreslår sammantaget att bestämmelserna i skollagen om lärares skyldighet att särskilt beakta elevens resultat på nationella prov vid betygssättning ska tas bort i grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå.

6.5 Huvudmän ska rapportera in uppgifter om betyg

Regeringens förslag

Huvudmän för grundskolan, specialskolan, gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning (komvux) på gymnasial nivå ska vara skyldiga att till den myndighet som regeringen bestämmer lämna sådana uppgifter om betyg som behövs för att upprätthålla stabilitet i prov- och betygssystemet och inför beräkning av meritvärden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas och när de ska lämnas.

Utredningens förslag

Förslagen från utredningen stämmer delvis överens med regeringens förslag. Utredningen föreslår att det av skollagen ska framgå att uppgifter om betyg ska lämnas till Statens skolverk.

Remissinstanserna

Få remissinstanser har lämnat synpunkter på förslaget. *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU)* tillstyrker att skolor ska rapportera in betyg efter avslutad nivå i ett ämne medan *Gislaveds kommun* förespråkar att betyg ska rapporteras in för samtliga nivåer i ämnena.

Skolverket tillstyrker förslaget men lyfter samtidigt flera utmaningar. Myndigheten påtalar att den i dag inte förfogar över de betygsuppgifter som behövs för kalibreringen, att huvudmännen kommer att behöva lägga mer resurser på inrapporteringen samt att det förutsätter att det finns tekniska system som klarar av att hantera den stora mängden data. Förslaget förutsätter även en mycket snabb, komplett och korrekt inrapportering och hantering av betygsuppgifterna för att myndigheten ska hinna kalibrera alla meritvärden i tid för antagning till gymnasieutbildning och högre utbildning samt att dataskyddsregleringen för personuppgifter behöver ses över.

UHR anser att det vore naturligt att de, genom den nationella betygsdatabasen (Beda), fortsätter vara den enda nationella mottagaren av meriter från gymnasieskola och komvux. Myndigheten anser att en sådan lösning är mer samhällsekonomisk och skulle förenkla hanteringen för skolorna.

Skälen för regeringens förslag

Uppgifter om betyg behöver samlas in för att upprätthålla stabilitet i prov- och betygssystemet och för att kalibrera betygsvärden

För att den kalibreringen av betygsvärden som beskrivs i avsnitt 6.1 ska kunna genomföras behövs tillgång till betygsdata. För att kunna göra de analyser som det nya systemet med nationella slutprov kräver, är det exempelvis viktigt att aktuell myndighet har tillgång till betygsdata från avslutande årskurser i grundskolan och specialskolan samt från de avslutade nivåerna i gymnasieskolan varje år och inte endast när eleven avslutat sina gymnasiestudier. Myndigheten behöver även få möjlighet att precisera vilken tillgång till uppgifter som behövs för att upprätthålla stabilitet i prov- och betygssystemet och för att kalibrera betygsvärden inför beräkning av meritvärden. Det är, som nämns i 6.4.1, viktigt att de nationella slutproven standardiseras så att de är stabila över tid. En sådan stabilitet bidrar till att garantera meritvärdenas jämförbarhet mellan olika årskohorter och är därför central främst för att antagningen till högre studier ska vara likvärdig.

Regeringen delar *UHR*:s synpunkt om att insamlingen av betygsdata behöver ske på ett sätt som är såväl samhällsekonomiskt som ändamålsenligt och effektivt för huvudmännen och skolenheterna. Uppgifterna om betygsdata behöver dock finnas tillgängliga för den myndighet som ska beräkna meritvärden och ansvara för de nationella slutproven. I den fortsatta beredningen av hur insamlingen av betygsdata ska ske kommer *UHR*:s bedömning om att undvika onödigt merarbete för skolhuvudmän och skolor att beaktas. Regeringen anser, till skillnad mot utredningen, att det i skollagen inte bör anges vilken myndighet som huvudmän ska lämna uppgifter om betyg till. Exakt hur informationen bör rapporteras och delas är en fråga som behöver hanteras i samråd med berörda myndigheter och som därmed är lämpligast att reglera på förordningsnivå.

Regeringen föreslår sammantaget att huvudmän ska vara skyldiga att till den myndighet som regeringen bestämmer lämna sådana uppgifter om betyg som behövs för att upprätthålla stabilitet i prov- och betygssystemet och inför beräkning av meritvärden. Vidare föreslås att regeringen eller

den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas och när de ska lämnas.

6.6 Nya behörighetsregler ska införas för tillträde till gymnasieskolan

Regeringens förslag

För att vara behörig till ett nationellt program i gymnasieskolan ska det krävas ett meritvärde om lägst 4 från grundskolan eller motsvarande utbildning. Samma krav ska gälla såväl högskoleförberedande program som yrkesprogram.

Meritvärdet ska utgöras av den sökandes betyg från grundskolan eller motsvarande utbildning och resultaten från de nationella slutprov som den sökande genomfört i grundskolan eller motsvarande utbildning.

Det ska införas en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om beräkning av meritvärdet. Av upplysningsbestämmelsen ska det även framgå att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om undantag från att meritvärdet ska utgöras av den sökandes betyg och resultat från nationella slutprov.

Det ska vidare införas en upplysningsbestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om hur behörighetsprövning ska göras för den sökande som på annat sätt än genom grundskolestudier har förvärvat kunskaper som är likvärdiga med de kunskaper som krävs för behörighet till gymnasieskolan.

Utredningens förslag

Förslagen från utredningen stämmer delvis överens med regeringens förslag. Utredningen föreslår en mer begränsad upplysningsbestämmelse när det gäller föreskrifter om beräkning av meritvärde. Utredningen föreslår ingen upplysningsbestämmelse om föreskrifter beträffande prövning av behörighet för en sökande som på annat sätt än genom grundskolestudier förvärvat de kunskaper som krävs för behörighet till gymnasieskolan. Utredningen föreslår i stället en ändrad lydelse av denna bestämmelse.

Remissinstanserna

En majoritet av de remissinstanser som har yttrat sig över förslaget om nya behörighetskrav har tillstyrkt eller inte haft något att invända. Detta gäller bl.a. *Statens skolinspektion, Göteborgs kommun, Linköpings kommun, Västra Götalandsregionen, Landsorganisationen i Sverige (LO), Sveriges Elevkårer och Sveriges Elevråd, samt Funktionsrätt Sverige. Sveriges Skolledare* bedömer att förslagen på ett konstruktivt sätt kombinerar de lärarsatta betygen och de centralt rättade slutprovets fördelar. *Sydsvenska*

industri- och handelskammaren är positiva till att nationella slutprov får en tydligare roll i betygssättningen.

Flera remissinstanser tillstyrker förslaget men framför samtidigt synpunkter, däribland *Statens Skolverk* som vill uppmärksamma regeringen på att det behöver ses över vilka utbildningar som kan möta behoven hos de elever som även efter ändrade behörighetskrav kommer att vara obehöriga till nationella program. *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU)* tillstyrker förslaget förutsatt att det också införs nya yrkesprogram med lägre studietakt. Om nya yrkesprogram inte införs förordar IFAU att även elever med meritvärde under 4 ska ges tillträde till yrkesprogrammen.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) tillstyrker förslaget, men framför även att man ser en risk i att elever med låga förkunskaper i enstaka ämnen som är centrala för vidare studier kan bli behöriga. *Svenskt Näringsliv* tillstyrker behörighetskraven men anför att det kan övervägas om krav på motsvarande godtagbara kunskaper i slutproven i ämnena svenska, engelska och matematik bör ställas. *Sveriges Lärare* tillstyrker införandet av ett system med nytt sätt att beräkna meritvärden och välkomnar avskaffandet av den skarpa gränsen för godkänt i betygssystemet, men anser att behörighetskraven inte behöver vara desamma för alla gymnasieprogram, utan att ett differentierat system med lägst betyget 4 i vissa ämnen är att föredra för behörighet till gymnasieskolan. *Sveriges Vägledarförening* stöder förslaget att kravet på betyg 4 i svenska, engelska och matematik ersätts av ett krav på meritvärde 4, men förespråkar att meritvärde 4 och genomsnittligt provresultat 4 i svenska, engelska och matematik ska krävas för högskoleförberedande program. Även *Tierps kommun* lyfter att godtagbara kunskaper och godtagbara nationella slutprovsresultat i vissa ämnen skulle kunna tillämpas på antagning till gymnasieskolan. *Norrköpings kommun* framhåller att kraven till högskoleförberedande gymnasieprogram behöver utredas vidare.

Göteborgs universitet välkomnar att den tidigare skarpa gränsen för betyget E tas bort, men noterar att det i stället skapas en ny skarp gräns för meritvärde 4,0 med de föreslagna reglerna. *Stockholms universitet* gör samma iakttagelse.

Gislaveds kommun och tre privatpersoner avstyrker förslaget. Gislaveds kommun förordar att det för behörighet till de olika högskoleförberedande programmen respektive yrkesprogrammen ställs krav på godtagbara kunskaper i de ämnen som det i dag finns krav på godkända betyg i. Gislaveds kommun förordar dock att det till yrkesprogrammen ska vara samma behörighetskrav som till de högskoleförberedande programmen. En privatperson anser att det i stället för graderade betyg ska finnas antagningstester till gymnasieskola och högskola. Ytterligare en privatperson avstyrker förslaget att ersätta dagens ämnesspecifika behörighetskrav med ett generellt krav, eftersom det riskerar att leda till att elever antas till exempelvis naturvetenskaps- eller teknikprogrammen trots betydande kunskapsluckor.

Skälen för regeringens förslag

Det krävs ändrade behörighetskrav för mer likvärdig antagning till nationella program i gymnasieskolan

Dagens behörighetskrav till de nationella programmen är skarpa genom att de består dels av krav på godkända betyg i engelska, matematik och svenska eller svenska som andraspråk, dels av krav på ett visst antal godkända betyg därutöver. Därtill är gränsen skarp genom att det för betyget E krävs att samtliga betygsgränser är uppfyllda. Som nämns i avsnitt 5.5 föreslås dock i lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola, som har beslutats samma dag som denna lagrådsremiss, att sistnämnda bestämmelse tas bort. I stället ska vid betygssättning en sammantagen bedömning, där starka kunskaper inom ett område kan kompensera för svagare kunskaper inom ett annat område, inte bara som hittills göras för betygsstegen A–D, utan även för betygssteget E. Den asymmetriska betygsskalan förstärker dock intrycket av skarp gräns genom att ett icke godkänt betyg ger värdet noll i meritvärde (se avsnitt 5).

För behörighet till yrkesprogram krävs godkända betyg i ytterligare fem ämnen, utöver engelska, matematik och svenska eller svenska som andraspråk, och för högskoleförberedande program i ytterligare nio ämnen. För vissa av de högskoleförberedande programmen ställs även krav på att vissa specificerade ämnen ingår bland de nio ämnen som det krävs godkända betyg för. Den skarpa gränsen för godkända betyg gäller således totalt åtta ämnen för behörighet till ett yrkesprogram och tolv ämnen för behörighet till ett högskoleförberedande program. Som nämns i avsnitt 4.4 stänger dagens behörighetskrav ett stort antal elever ute från nationella program i gymnasieskolan i onödan. Vid jämförelse med andra jämförbara länder, när det gäller andelen underkända betyg och andelen elever som inte blir behöriga till fortsatt utbildning, framgår att Sverige 2018 låg nästan fyra gånger högre än genomsnittet i EU när det gäller andel obehöriga till gymnasial utbildning, trots att kunskapsnivån är jämförbar. År 2025 var det 15,9 procent av eleverna i grundskolan som inte blev behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan (15,6 procent av flickorna och 16,2 procent av pojkarna).

Som framgår av avsnitt 6.1 bedömer regeringen att det bör införas en ny modell för att beräkna meritvärdet som ökar jämförbarheten och likvärdigheten vid antagningen till gymnasieskolan. I dag består meritvärdet av summan av betygsvärdena för de 16 bästa betygen i (eller 17 om eleven har läst moderna språk) elevens slutbetyg från grundskolan. I avsnitt 6.1 anger regeringen att beräkningen av meritvärden som huvudregel i stället bör utgå från en elevs betygsvärde och resultat från centralt rättade nationella slutprov. Av samma avsnitt framgår att meritvärden i ett fåtal fall kan behöva beräknas på ett annat sätt. Det gäller exempelvis för specialskolan. Även för elever i denna skolform kan dock meritvärdet utgöras av elevens betyg och resultaten från nationella slutprov. I dessa fall bedöms betygen kunna utgöra en del av meritvärdet utan att betygsvärdena har kalibrerats.

Regeringen anser att dagens behörighetskrav till gymnasieskolan, som utgörs av krav på godkända betyg i vissa ämnen, bör ersättas av krav på ett visst meritvärde. Skälet är att meritvärdet ger en samlad bild av elevens

sammantagna kunnskaper och förutsättningar som eleven har för att kunna fullfölja och slutföra ett nationellt program i gymnasieskolan. Om behörighetskraven skulle ändras enbart genom att byta ut krav på godkända betyg till krav på betyg 4 i vissa ämnen skulle det inte ta bort den skarpa gränsen för att vara behörig som finns i dagens system. Det skulle inte heller lösa de följder den skarpa gränsen får för elever som stängs ute från gymnasieskolan. Antagningen skulle inte heller bli mer likvärdig eftersom den bygger på betyg och lärare tolkar betygskriterier på olika sätt, vilket framgår av avsnitt 4.1. Regeringen delar därför inte de synpunkter som t.ex. *Gislaveds kommun* och *Sveriges Lärare* framför med exempelvis krav på godkända betyg i de ämnen som det i dag krävs godkända betyg för behörighet i. Regeringen konstaterar också att erfarenheten från tidigare utbildningsreformer är att differentierade behörighetskrav till gymnasieprogram riskerar att få andra konsekvenser än de avsedda. Högskoleförberedande program har exempelvis redan i dag högre status än yrkesprogram för många. Eftersom det behövs många yrkesutbildade i bristyrken vore det bra om dessa programs status kunde höjas ytterligare.

Att som *Tierps kommun* och *Sveriges Vägledarförening* föreslår, införa krav på ett visst resultat på elevers nationella slutprov i de ämnen som i dag krävs för behörighet, skulle riskera att leda till ökad stress för eleverna eftersom proven då skulle få en betydligt mer avgörande roll vid antagning till gymnasieskolan än om ett meritvärde skulle införas i vilket individens provresultat enbart utgör en del. Ett enstaka missat slutprov kan leda till att elever inte blir behöriga och får vänta ett år på att börja gymnasieskolan. Inte heller delar regeringen därför den åsikt som en privatperson framfört att antagningstester skulle vara ett bättre alternativ till ett behörighetskrav utan skarp gräns för godkänt.

Det framgår av avsnitt 6.1 att meritvärdet bör viktas så att det kalibrerade betygsvärdet ges 70 procents vikt, medan det genomsnittliga resultatet från nationella slutprov ges 30 procents vikt. Utredningen föreslår att behörigheten till gymnasieskolans nationella program ska utgöras av krav på minst 4 i meritvärde, detta på skalan 1–10. Regeringen delar denna uppfattning. I likhet med betygsskalan och resultaten på de nationella slutproven bör meritvärdet bestå av ett värde på skalan 1–10. Det är dock viktigt att notera att bara för att skalan är densamma så har resultatet på de nationella slutproven och själva meritvärdet inget samband med betygskriterierna och ska inte kopplas ihop med dessa. Betygskriterierna beskriver endast betygsstegen och används endast av lärare när de sätter elevers betyg (se avsnitt 6.2). Detta innebär att meritvärde 4 inte har något samband med en kunskapsnivå motsvarande godtagbara kunskaper. Meritvärde 4 har av utredningen och likaså regeringen bedömts vara på en nivå som visar att elever har rimliga förutsättningar att kunna fullfölja ett nationellt program i gymnasieskolan. Detta utifrån de antaganden och beräkningar utredningen gjort om betygssättning, spridning och standardiserade nationella slutprov där det framgår att elever som har lägre meritvärde än 4 skulle ha svårt att klara dagens nationella program. Utredningens bedömning är vidare att andelen elever som inte skulle uppnå meritvärdet 4 och därmed behörighet till gymnasieskolan skulle komma att uppgå till 8–10 procent av en årskull, dvs. ungefär halveras mot i dag.

Regeringen anser i likhet med *Sveriges Elevkårer* och *Sveriges Elevråd* att det är positivt om andelen som inte blir behöriga till ett nationellt

gymnasieprogram kan minska. *Västra Götalandsregionen* ser positivt på förslaget då det bedöms bidra till att fler elever får tillträde till gymnasieskolan jämfört med nuvarande behörighetskrav. Till skillnad från *Göteborgs* och *Stockholms universitet* anser regeringen inte att kravet på meritvärdet 4 skapar en ny skarp gräns för behörighet till gymnasieskolan. Detta dels eftersom meritvärdet är beräknat utifrån individens betygsvärde där varje betyg är satt på en symmetrisk skala utifrån en sammantagen bedömning, dels eftersom individens resultat från nationella slutprov ingår i beräkningen av meritvärdet. Modellen för beräkning av meritvärdet innebär att lägre betyg i enskilda ämnen kan vägas upp av högre betyg i andra ämnen (se avsnitt 6.1). Regeringen anser alltså inte att det föreslagna systemet skapar en skarp gräns, utan snarare är ett sätt att skatta elevens förväntade förmåga att kunna fullfölja ett nationellt gymnasieprogram.

Skolverket undrar över vilka utbildningar som kan möta behoven hos de elever som fortsatt kommer att vara obehöriga till nationella program. Regeringen anser att elever som har ett lägre meritvärde och därför inte bedöms klara av att fullfölja ett nationellt program i gymnasieskolan bör, liksom i dag, hänvisas till introduktionsprogrammen. Regeringen delar därför inte heller *IFAU:s* synpunkt att även elever med meritvärde under 4 ska ges tillträde till yrkesprogram om nya yrkesprogram, som föreslås i betänkandet *Fler vägar till arbetslivet* (SOU 2024:74), inte skulle komma att införas. Regeringen anser dock att det finns behov av en alternativ utbildningsväg för dessa elever och kommer att analysera detta närmare.

Regeringen föreslår därför att det ska krävas ett meritvärde om lägst 4 för att vara behörig till gymnasieskolans nationella program. Regeringen överväger dock att efter några år ge en myndighet i uppdrag att utvärdera hur det föreslagna behörighetskravet fungerar.

Det ska vara samma behörighetskrav till yrkesprogram och högskoleförberedande program

Utredningen föreslår att yrkesprogram och högskoleförberedande program ska ha samma behörighetskrav. Dagens behörighetskrav består av krav på godkända betyg i vissa specificerade ämnen och även i ett visst antal ämnen. Regeringen ser, likt utredningen, ett behov av att ändra behörighetskraven så att antagningen kan genomföras mer likvärdigt. Regeringen konstaterar att dessa regler utestänger ett stort antal elever från nationella program i gymnasieskolan i onödan. Ett behörighetskrav med ett visst betyg i enstaka ämnen medför att antagningen fortsatt kommer att vara beroende av vilken grundskola eleven har gått i, snarare än visa vilka kunskaper eleven faktiskt har. Ett behörighetskrav som i stället enbart bygger på ett visst resultat på nationellt slutprov i samma ämnen bedöms lägga för stor vikt vid ett enstaka provtillfälle. Regeringen anser inte att ett lågt betyg i ett enskilt ämne ska kunna leda till att en elev per automatik stängs ute från gymnasieskolans nationella program. Därtill anser regeringen att det är angeläget att både högskoleförberedande program och yrkesprogram uppfattas som viktiga och att behörighetsreglerna inte späder på fördomar om att yrkesprogram är ett sämre val och endast ett alternativ för dem som inte klarar av högskoleförberedande program. Regeringen delar därför *Gislaveds kommuns* uppfattning att det är väsentligt att yrkesprogram ses som attraktiva utbildningar och att ställa samma

behörighetskrav för både högskoleförberedande program och yrkesprogram är ett sätt att uppvärdera de senare.

Flera remissinstanser lyfter en oro att nya behörighetskrav kan leda till att elever med låga förkunskaper i specifika ämnen som exempelvis matematik kommer in på gymnasieprogram som de inte har förutsättningar att fullfölja. Regeringen är medveten om att det kan finnas risker med att elever med låga förkunskaper i vissa ämnen som är centrala för vidare studier kan bli behöriga, vilket bl.a. *SKR, Norrköpings kommun, Svenskt Näringsliv* och *Sveriges Vägledarförening* påtalar. Utredningen har dock skattat att endast ca 2,6 procent av eleverna med F i matematik i dag beräknas klara av att få minst 4 i meritvärde i grundskolan med det föreslagna betygssystemet. Regeringen bedömer därför att sannolikheten för att elever med låga kunskaper i t.ex. matematik skulle söka till exempelvis det naturvetenskapliga programmet och sedan misslyckas på grund av svaga matematikkunskaper är låg. Utredningen har kommit fram till att det är högst ovanligt att elever med begränsade kunskaper i matematik söker program där matematik är ett framträdande ämne. Genom förekomsten av denna självselektion bedömer regeringen, till skillnad från den privatperson som avstyrker förslaget om ett generellt krav på ett sammanlagt meritvärde 4, att ämnesspecifika behörighetskrav till exempelvis naturvetenskapliga programmet inte bör införas. Därmed delar regeringen inte heller *Norrköpings kommuns* synpunkt att behörighetskrav till de högskoleförberedande programmen behöver utredas vidare. Regeringen instämmer i stället med *SKR* som anser att fördelarna med att fler elever kan antas till ett nationellt program i gymnasieskolan med de nya behörighetsreglerna till gymnasieskolan överväger nackdelarna. Som nämnts överväger regeringen att efter några år ge en myndighet i uppdrag att utvärdera hur det föreslagna behörighetskravet fungerar.

Regeringen föreslår alltså att behörighetskravet ska vara detsamma för högskoleförberedande program och yrkesprogram.

Meritvärdet ska bestå av betyg och resultat från de nationella slutproven

Som framgår av avsnitt 6.1 gör regeringen bedömningen att det behövs ett nytt system för att beräkna meritvärden för att de ska bli mer jämförbara och likvärdiga inför antagning och urval till gymnasieskolan. Det framgår vidare att meritvärden bör bestå av elevernas betygsvärden och resultat från centralt rättade prov samt att det kalibrerade betygsvärdet bör ges 70 procents vikt, medan det genomsnittliga resultatet från nationella slutprov bör ges 30 procents vikt. Regeringen delar *Sveriges Skolledares* bedömning att förslagen på ett konstruktivt sätt kombinerar de lärarsatta betygen och de centralt rättade slutprovets fördelar. Som framgår tidigare i detta avsnitt behöver meritvärden ibland beräknas på ett annat sätt, t.ex. när det gäller specialskolan. De fördelar som finns med att kombinera betyg med centralt rättade slutprov kan delvis även uppnås när meritvärden beräknas på betygsvärden som inte kalibrerats.

Beräkningen av meritvärdet för antagningen till gymnasieskolan framgår i dag av gymnasieförordningen (7 kap. 4 § gymnasieförordningen [2010:2039]). Det nya systemet förväntas utgå från mer komplexa beräkningar utifrån elevernas betygsvärden och resultat på nationella slutprov. Regeringen bedömer därför att bestämmelser om hur meritvärdet

närmare ska beräknas är på sådan detaljnivå att de inte bör regleras i lag. Däremot bör det vara tydligt reglerat i skollagen att betyg och resultat från de nationella slutprov som den sökande genomfört i grundskolan eller motsvarande utbildning ska ingå i ett meritvärde, detta eftersom behörighet till de nationella programmen föreslås bestå av ett visst meritvärde.

I vissa sällsynta fall kommer meritvärdet inte att kunna bestå av betyg och resultat på nationella slutprov. Det skulle exempelvis kunna bli aktuellt att beräkna meritvärdet på ett annat sätt för elever i utbildning vid särskilda ungdomshem (SiS), se avsnitt 6.4.1. Av utredningen framgår vidare att det under vissa förutsättningar och i särskilda fall kan vara nödvändigt att helt undanta en elev från att genomföra nationella slutprov. Det kan gälla tillfälliga omständigheter som att eleven vårdas på sjukhus under provperioden. Det kan också gälla elever som har en funktionsnedsättning som innebär att det inte är möjligt att överhuvudtaget genomföra prov. Enligt utredningens bedömning ska då elevens meritvärde till 100 procent utgöras av det kalibrerade betygsvärdet. Det kan därför finnas anledning för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om beräkning av meritvärde på annat sätt i särskilda undantagsfall, exempelvis då sökande inte kunnat få ett meritvärde bestående av betyg och genomförda nationella slutprov. Bestämmelsen tar sikte på de situationer där genomförande av prov inte är möjligt och ska tillämpas ytterst restriktivt. Eventuella undantagsbestämmelser skulle därmed behöva utformas på så sätt att de endast är tillämplbara i sällsynta fall. Regeringen avser att analysera frågan om behovet av sådana undantagsbestämmelser i den fortsatta beredningen.

Regeringen föreslår sammantaget att det i skollagen ska anges att meritvärdet ska utgöras av den sökandes betyg från grundskolan eller specialskolan och resultaten från de nationella slutprov som genomförts i grundskolan eller motsvarande utbildning. Det ska upplysas om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter dels om hur meritvärdet ska beräknas, dels om undantag från bestämmelsen om att meritvärdet ska utgöras av den sökandes betyg från grundskolan eller specialskolan och resultaten från de nationella slutprov för sökande som inte har deltagit i nationella slutprov.

Regeringen kan meddela föreskrifter om hur behörighet ska hanteras för elever som har förvärvat kunskaper på annat sätt än genom grundskolestudier

Det finns i skollagen en bestämmelse som anger att en sökande som på annat sätt än genom grundskolestudier har förvärvat likvärdiga kunskaper i ett ämne vid tillämpningen av behörighetsreglerna ska anses ha godkänt betyg i ämnet (16 kap. 33 §). Detta innebär att en sökande som inte har betyg från grundskolan eller specialskolan ändå kan anses behörig till gymnasieskolan. Den som genom denna bestämmelse anses behörig kan sedan antas till gymnasieskolan genom de platser som ska avsättas för antagning genom fri kvot (7 kap. 3 § gymnasieförordningen).

Utredningen föreslår att uttrycket godkänt betyg ska ersättas med betyget 4, eftersom betyget 4 motsvarar en nivå som innebär att en elev har uppnått godtagbara kunskaper i ämnet eller på nivån i ämnet. Regeringen bedömer

dock att detta blir missvisande då bestämmelsen syftar på tillämpningen av behörighetsregeln, som nu föreslås utgöras av ett visst meritvärde i stället för krav på godkända betyg i vissa ämnen. Hur behörighet i dessa fall ska bedömas behöver analyseras vidare.

Regeringen föreslår därför att det ska införas en upplysningsbestämmelse av vilken det ska framgå att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om hur behörighetsprovning ska göras för den sökande som på annat sätt än genom grundskolestudier har förvärvat kunskaper som är likvärdiga med de kunskaper som krävs för behörighet till gymnasieskolan.

6.7 Lovskola ska inte längre erbjudas elever som avslutat grundskolan

Regeringens förslag

Huvudmannen ska inte längre vara skyldig att erbjuda lovskola till elever som avslutat grundskolan. Även huvudmannens skyldighet att i anslutning till lovskola efter avslutad grundskoleutbildning erbjuda provning för betyg i de ämnen som undervisningen har avsett ska tas bort.

Utredningens förslag

Förslaget från utredningen stämmer i huvudsak överens med regeringens förslag. Utredningen föreslår att lovskola inte längre ska erbjudas elever som avslutat årskurs 9.

Remissinstanserna

En majoritet av de remissinstanser som har yttrat sig om förslaget om lovskola har tillstyrkt eller inte haft något att invända mot förslaget, däribland *Specialpedagogiska Skolmyndigheten (SPSM)*, *Falu kommun* och *Göteborgs universitet*.

Göteborgsregionen anför att lovskola inte längre ska erbjudas elever som avslutat årskurs 9 ur ett antagningsperspektiv då sena betygskompletteringar riskerar att missgynna elever i antagningen till gymnasieskolan.

Skälen för regeringens förslag

I skollagen anges att erbjudande om lovskola ska ges till elever i årskurs 8 och 9 som riskerar att inte uppfylla betygsriterierna för betyget E i ett eller flera ämnen och som därmed riskerar att inte uppnå behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan (se avsnitt 5.4). Som framgår av avsnitt 5.1 kommer nuvarande årskurs 9 att utgöra årskurs 10 när den tioåriga grundskolan införs läsåret 2028/29.

I avsnitt 6.6 föreslår regeringen att ett nytt meritvärde ska bestå av en elevs betygsvärde och resultat från de nationella slutprov som eleven genomför det sista året i grundskolan och specialsolan. Förslaget innebär

att betyg som eleven får efter det att meritvärdet är beräknat, dvs. efter avslutad grundskoleutbildning respektive utbildning i specialskolan, inte kommer att kunna ersätta ett tidigare betyg (se avsnitt 6.4.2). Utredningen, som lämnade sitt betänkande innan regeringen beslutade propositionen En tioårig grundskola (prop. 2024/25:143), föreslår därför att bestämmelsen om att en elev som avslutat årskurs 9 under vissa förutsättningar ska erbjudas lovskola, ska tas bort. Denna bedömning delas av bl.a. *Falu kommun*. *Göteborgs universitet* ifrågasätter om de betygspoäng som ges efter lovskola bygger på faktiska kunskaper och anser att det är rimligt att ta bort lovskolan. Genom att lovskola efter avslutad grundskola bör tas bort kommer inte heller sena betygskompletteringar att behöva hanteras i antagningsprocessen, vilket *Göteborgsregionen* har bedömt vara en risk i nuvarande ordning.

Regeringen föreslår således att skollagen ska ändras så att skyldigheten att erbjuda lovskola efter avslutad grundskola tas bort. Även den nuvarande bestämmelsen om huvudmannens skyldighet att, i anslutning till lovskola efter avslutad grundskoleutbildning, erbjuda prövning för betyg i de ämnen undervisningen har avsett, blir därmed obehövligt och föreslås tas bort.

6.8 Elever ska få betyget 1, 2, 3 eller 4 i gymnasiearbetet eller examensarbetet

Regeringens förslag

Gymnasiearbetet i gymnasieskolan och gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola samt examensarbetet för gymnasieingenjörsexamen ska betygssättas med betygen 1–4. Betyget 4 ska användas om en elev har nått examensmålen för gymnasiearbetet i gymnasieskolan, programmålen för gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola eller examensmålen för examensarbetet för gymnasieingenjörsexamen. I annat fall ska betygen 1–3 användas.

Utredningens förslag

Förslaget från utredningen stämmer överens med regeringens förslag.

Remissinstanserna

Endast ett fåtal remissinstanser har yttrat sig om förslaget. *Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM)* och *Gislaveds kommun* tillstyrker förslaget, medan *Kunskapsskolan i Sverige AB* invänder mot delar av förslaget. Kunskapsskolan anser att gymnasiearbetet inte behöver betygssättas under 4 eftersom det inte betygssätts över den gränsen. Kunskapsskolan förordar ett system där det enbart visas att gymnasiearbetet har genomförts på tillfredsställande nivå eller inte har genomförts.

Skälen för regeringens förslag

Som framgår av avsnitt 5.2.2 betygssätts gymnasiearbetet i gymnasieskolan i dagsläget enbart med E eller F. Detsamma gäller examensarbetet inom vidareutbildningen i form av ett fjärde tekniskt år som leder till gymnasieingenjörsexamen.

I anpassad gymnasieskola betygssätts ett godkänt gymnasiearbete med E. För den elev som inte har genomfört ett godkänt gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola ska betyg inte sättas. Regeringen bedömer i avsnitt 6.2 att det finns flera fördelar med att samma betygsskala tillämpas i anpassade gymnasieskolan och gymnasieskolan. Regeringen anser därför, i likhet med utredningen, att en elev bör kunna få såväl betyget 4 som ett lägre betyg på ett gymnasiearbete eller ett examensarbete. Denna uppfattning delas av *Gislaveds kommun* som, i förhållande till utredningens förslag, anser att det rimligt att betyget 4 ska motsvara dagens godkända betyg och att de tre betygsstegen 1–3 ska används för resultat på gymnasiearbetet som inte är på en godtagbar nivå på samma sätt som i ämnena. Regeringen föreslår dock i avsnitt 6.2 att betygsstegen 1–3 inte ska handla om en icke godtagbar nivå, utan i stället innebära att eleven har begränsade kunskaper i ett ämne. Det föreslås alltså inte någon skarp gräns för godkänt i den nya betygsskalan. Det bör därför heller inte finnas någon sådan när det gäller gymnasiearbetet och examensarbetet.

Grunden för den föreslagna betygsskalan är att kunskaper går att skilja i flera steg. Det gäller även för gymnasiearbetet och examensarbetet genom vilka eleven ska visa att hon eller han har det sammantagna kunnande som framgår av examensmålet i gymnasieskolan och vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år eller programmålet i anpassade gymnasieskolan. I avsnitt 6.9 föreslår regeringen att det för utfärdande av gymnasieexamen, gymnasiebevis eller gymnasieingenjörsexamen ska krävas betyget 4 på gymnasiearbete i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan eller examensarbetet för gymnasieingenjörsexamen. Återkoppling i flera betygssteg under betyget 4 kan dock vara viktig för eleven. Eleven har nämligen möjlighet att göra om arbetet en gång (9 kap. 1 § gymnasieförordningen [2010:2039] och 8 kap. 2 § förordningen [2014:854]) om vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år och statsbidrag för sådan utbildning). En elev som har genomfört ett gymnasiearbete, ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola eller ett examensarbete, men sammantaget visar begränsade kunskaper kan därför ges något av betygen 1–3. Som framgår av avsnitt 6.2 anser regeringen att den föreslagna betygsskalan kan bidra till elevers motivation. Ett större antal steg som betecknar begränsade kunskaper kan bidra till att fler elever inspireras att fortsätta att anstränga sig. Därför delar inte regeringen *Kunskapsskolans* syn på att gymnasiearbetet ska betygssättas med genomfört eller icke genomfört eftersom det inte ger eleven någon information om resultatet var godtagbart eller hade olika brister.

Regeringen föreslår sammantaget att gymnasiearbetet i gymnasieskolan, gymnasiearbetet i anpassade gymnasieskolan och examensarbetet för gymnasieingenjörsexamen ska betygssättas med betygen 1–4 och att betyget 4 ska användas om en elev har nått målen för gymnasiearbetet eller examensarbetet.

6.9 Gymnasieexamen ska utfärdas om eleven har betyget 4 i genomsnitt samt betyget 4 i gymnasiearbetet

Regeringens förslag

En gymnasieexamen ska utfärdas om en elev i genomsnitt har betyget 4 eller högre på en utbildning som omfattar minst 2 250 gymnasiepoäng och har betyget 4 i gymnasiearbetet.

Det ska inte längre ställas krav på godkänt betyg i vissa ämnen.

Av en upplysningsbestämmelse ska det framgå att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om vilka ämnen i ett yrkesprogram som ska ingå i de betyg som genomsnittet för en yrkesexamen ska beräknas på.

Utredningens förslag

Förslagen från utredningen stämmer delvis överens med regeringens förslag. Utredningen föreslår att betygen 1–4 i gymnasiearbetet ska vara möjligt att tillgodoräkna sig för en gymnasieexamen.

Remissinstanserna

Endast ett fåtal remissinstanser har lämnat synpunkter på förslaget om gymnasieexamen och betygsättning av gymnasiearbetet. *Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)*, *Kristianstads kommun* och *Sveriges Skolledare* tillstyrker utredningens förslag.

Sveriges Elevkårer och *Sveriges Elevråd* anser att ändrade krav för gymnasieexamen riskerar att legitimiteten för examensformen kommer att framstå som lägre än i dag genom att kraven för gymnasieexamen enbart baseras på betygsvärdet. Utgångspunkten är enligt organisationerna att det sammanställda betygsvärdet från de lärarsatta betygen inte möter behovet att säkerställa en likvärdig och jämförbar bedömning av elevers prestationer på ett fullgott vis. Därtill framför *Sveriges Elevkårer* och *Sveriges Elevråd* att det är märkligt att en gymnasieexamen från ett högskoleförberedande program inte automatiskt leder till behörighet till högre utbildning.

Statens skolverk, som avstyrker förslaget, påpekar också det sistnämnda och framför att det skulle kunna övervägas att kraven för en högskoleförberedande examen är likalydande med kraven för grundläggande behörighet till högskolan. Myndigheten påpekar vidare att ett genomsnittligt betygsvärde på 4 innebär möjlighet att ha betyget 1–3 i mer än hälften av ämnena, vilket inte borgar för att eleven kan det som beskrivs i examensmålet. Skolverket, som anser att det riskerar att starkt påverka elevers och lärares motivation för gymnasiearbetet om det inte krävs betyg 4 på det arbetet, förordar att det ska krävas att eleven fått betyget 4 i gymnasiearbetet för att få en gymnasieexamen. Myndigheten lyfter fram att gymnasiearbetet enligt förarbetena skulle vara ett kvitto på att eleven är väl förberedd för högskolestudier respektive det yrkesområde som programmet utbildar för.

Gislaveds kommun motsätter sig förslaget och anför att det för en gymnasieexamen bör krävas ett genomsnittligt betyg 4 på alla 2 500 poäng i utbildningen. *Svenskt Näringsliv* avstyrker utredningens förslag och framför att kraven är för låga för utfärdandet av en gymnasieexamen. *Svenskt Näringsliv* anser att det ska krävas att eleven ska ha betyget 4 i 2 250 poäng.

Skälen för regeringens förslag

I gymnasieskolan finns det yrkesprogram och högskoleförberedande program som omfattar 2 500 gymnasiepoäng. För att en yrkesexamen eller en högskoleförberedande examen ska utfärdas krävs att en elev har godkända betyg på en utbildning som omfattar minst 2 250 gymnasiepoäng, varav gymnasiearbetet ska ingå i de godkända betygen. För en yrkesexamen krävs det vidare att de godkända betygen omfattar minst 100 gymnasiepoäng i vart och ett av ämnena svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik. För en högskoleförberedande examen krävs att de godkända betygen omfattar minst 300 gymnasiepoäng svenska eller svenska som andraspråk, 200 gymnasiepoäng engelska och 100 gymnasiepoäng i ämnet matematik. Det specificeras också för båda examina vilken nivå i ämnena de godkända betygen ska avse och för en yrkesexamen krävs därutöver att de godkända betygen omfattar 400 gymnasiepoäng i programgemensamma ämnen (16 kap. 27 och 28 §§ skollagen och 8 kap. 5–7 §§ gymnasieförordningen [2010:2039]). Som framgår av avsnitt 5.3.3 krävs det för att bli antagen till utbildning på högskolan att den sökande har grundläggande behörighet och, i de fall det finns föreskrivet, även särskild behörighet. Grundläggande behörighet har den som har avlagt en högskoleförberedande examen i gymnasieskolan eller inom komvux på gymnasial nivå. Detsamma gäller den som avlagt en yrkesexamen i gymnasieskolan eller inom komvux på gymnasial nivå samt lägst har betyget E i ämnena svenska eller svenska som andraspråk och engelska på den nivå som krävs för en högskoleförberedande examen.

Syftet med en gymnasieexamen är bredare än att ligga till grund för ett meritvärde för att komma in på en eftergymnasial utbildning. Sedan 2022 ska ett yrkesprogram innehålla det som krävs för att eleverna ska uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå, men eleven har rätt att välja bort delar av det som krävs för grundläggande behörighet och därmed även välja att inte genomföra de nationella slutproven i dessa ämnen. Elever som har gått bl.a. dessa utbildningar behöver fortfarande kunna ta ut en gymnasieexamen som kan användas t.ex. för att visa en arbetsgivare att eleven har fullföljt en gymnasial utbildning. *Sveriges Elevkårer*, *Sveriges Elevråd* och i viss mån även *Skolverket* argumenterar för att kraven för en högskoleförberedande examen bör vara likalydande med kraven för grundläggande behörighet till högskolan. För grundläggande behörighet till utbildning som påbörjas på grundnivå inom högskolan och vänder sig till nybörjare krävs, enligt högskoleförordningen (1993:100), vissa kompetenser: kunskaper inom det svenska och det engelska språket, ett vetenskapligt förhållningssätt, förmåga att kunna belysa frågor ur flera perspektiv, problemlösningss förmåga, förmåga att kunna dra slutsatser och argumentera för dessa samt övrig kompetens som är nödvändig för att kunna tillgodogöra sig sådan

utbildning. En sökande som har examensbevis från ett högskoleförberedande program ska anses ha de kompetenser som krävs, men det finns också andra vägar där en sökande kan visa att han eller hon har sådana kompetenser (7 kap. 5–5a §§). Examen från högskoleförberedande program i gymnasieskolan har vidare ett bredare syfte än grundläggande behörighet till högskoleutbildning. Alla elever som går ett högskoleförberedande program kommer inte att studera vidare på högskolan trots att de går ett program vars syfte är att förbereda eleven för högskolestudier. Även för dessa elever kan en gymnasieexamen som visar att eleven har fullföljt en gymnasial utbildning säga en arbetsgivare mer om individens kompetens än ett meritvärde. Av dessa skäl anser regeringen att kraven för gymnasieexamen inte bör utformas likadant som kraven för grundläggande behörighet till högskolan.

Regeringen anser likt utredningen att ett genomsnittligt betyg om 4, på 90 procent, eller 2 250 poäng, av elevens betygsatta poäng i de olika ämnena, på ett bättre sätt än enskilda betyg i vissa ämnen speglar en elevs sammanlagda kunskaper i relation till examensmålet. Att utgå från ett genomsnittligt betyg i stället för krav på godkänt betyg i vissa ämnen innebär att en kompensatorisk princip införs. Det finns dock, som Skolverket noterar, en begränsning med en sådan kompensatorisk princip, eftersom den kan leda till att elever får en examen utan att kunna det som beskrivs i examensmålet. En elev kan få ett genomsnittligt betyg om 4 trots att hon eller han har betyget 1–3 i mer än hälften av ämnena. För yrkesprogrammen skulle det kunna innebära att elever får examen även om de, till skillnad från dagens reglering, har uppvisat mindre än godtagbara kunskaper i alla de 400 poäng i programgemensamma ämnen som framgår av gymnasieförordningen. Regeringen anser därför, i likhet med *Skolverket*, att en gymnasieexamen också ska innefatta att eleven fått betyget 4 i gymnasiearbetet och att samma krav på betyget 4 ska ställas på de yrkesprov som föreslås i lagrådsremissen. Bättre förutsättningar för yrkesutbildning, som beslutas samma dag som denna lagrådsremiss. I den lagrådsremissen föreslås att yrkesprov ska genomföras på yrkesprogram i gymnasieskolan och på de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan i stället för ett gymnasiearbete, om det finns ett sådant prov. Det föreslås vidare att det ska finnas en möjlighet för eleverna i anpassade gymnasieskolan att genomföra ett gymnasiearbete i stället för ett yrkesprov även när det finns ett prov. Yrkesprov ska även finnas inom kommunal vuxenutbildning.

Detsamma bör gälla gymnasiebevis och yrkesprov i anpassad gymnasieskola. På detta sätt kan en elev som får en examen visa att eleven kan det som beskrivs i examensmålen. Enligt förarbetena till bestämmelserna i skollagen om examensarbete ska gymnasiearbetet relatera till examensmålen och vara ett kvitto på att eleven är väl förberedd för kommande högskolestudier respektive det yrkesområde som programmet utbildar för (propositionen Högre krav och kvalitet i den nya gymnasieskolan, prop. 2008/09:199 s. 118). Gymnasiearbetet i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan samt dess motsvarighet komvuxarbetet inom komvux omfattar 100 gymnasiepoäng. Gymnasiearbetet är inte ett ämne och har därför ingen särskild ämnesplan. I stället är det examensmålen i gymnasieskolan respektive programmålen i anpassade gymnasieskolan som ska styra hur gymnasiearbetet utformas och vad det innehåller. Det är

också utifrån dessa mål som läraren bedömer arbetet. Innan läraren kan sätta betyg ska en medbedömare som har erfarenhet av det kunskaps- eller yrkesområde som gymnasiearbetet handlar om yttra sig.

Genom att det är examensmålen som ska styra vad gymnasiearbetet innehåller ska det för de högskoleförberedande programmen spegla de sammantagna kompetenser som krävs för grundläggande behörighet till utbildning som påbörjas på grundnivå inom högskolan. Eleven ska kunna visa att han eller hon har nått examensmålen för det aktuella programmet. Regeringen befarar dock att den snabba utvecklingen av artificiell intelligens (AI) kan leda till att elever använder AI på ett sätt som inte är avsett och därför inte ger en rättvisande bild av elevers kunskaper. Regeringen ser med oro på denna utveckling och betonar att huvudmännen behöver ta stor hänsyn till denna aspekt när de lägger upp ramarna för genomförandet av gymnasiearbetet. Om det skulle visa sig att AI används otillbörligt behöver huvudmännen också se till att åtgärder vidtas.

Om gymnasiearbetet för ett yrkesprogram helt eller delvis har genomförts på en arbetsplats ska handledaren på arbetsplatsen vara medbedömare. Kravet på betyget 4 i gymnasiearbetet innebär därmed att examensbeviset även kommer att spegla elevens kunskaper i relation till programmålen. Därutöver anser regeringen i likhet med utredningen att det, när det gäller yrkesprogrammen, finns skäl att på förordningsnivå eller lägre nivå reglera vilka betyg som ska ingå bland de betyg som genomsnittet beräknas på.

Utifrån sistnämnda förslag och den ändring av förslaget som innebär att det krävs betyget 4 på gymnasiearbetet delar inte regeringen *Sveriges Elevkårers* och *Sveriges Elevråds* oro att legitimiteten för gymnasieexamen kommer att ifrågasättas. Regeringen anser vidare att de synpunkter som *Svenskt Näringsliv* och *Gislaveds kommuns* framför, dvs. att det för utfärdandet av en gymnasieexamen ska krävas att eleven minst ska ha betyget 4 i 2 250 respektive 2 500 av de ingående poängen, är intressanta alternativ. Regeringen bedömer dock att utredningens alternativ om att införa ett examenskrav som bygger på sammantagna kunskaper och ett genomsnittligt betyg är tillräckligt.

I dag krävs för grundläggande behörighet antingen en högskoleförberedande examen i gymnasieskolan eller inom komvux på gymnasial nivå, eller en yrkesexamen i gymnasieskolan eller inom komvux på gymnasial nivå som innefattar lägst betyget E i ämnena svenska eller svenska som andraspråk och engelska på den nivå som krävs för en högskoleförberedande examen. Regeringen gör nu bedömningen att kraven för gymnasieexamen inte behöver sammanfalla med kraven för behörighet till högre utbildning. Enligt utredningens betänkande är det i andra länder ofta ett krav att en person har en examen från en gymnasieutbildning med högskoleförberedande inriktning för att vara behörig till högskolan. Det innebär dock i många länder inte att gymnasial yrkesutbildning i sig kvalificerar för universitetsstudier. Antagning till högskolan är i andra länder oftast decentraliserad till högskolorna som i respektive land själva kan bestämma vad som ska gälla för behörighet och urval. Exempelvis är antagningsprov vanligt förekommande. Regeringen framför i avsnitt 6.1 att det bör införas en ny modell för att beräkna meritvärden som ökar jämförbarheten och likvärdigheten vid antagning och urval till gymnasieskola och högre utbildning. Modellen bör bestå dels av elevens

kalibrerade betygsvärden, dels av elevens genomsnittliga resultat på nationella slutprov. Regeringen föreslår därför i avsnitt 6.11 att betyg ska ersättas av meritvärden som urvalsgrund vid antagning till högskolan. Detta innebär sammantaget att en elev på gymnasieskolan som klarar de krav som föreslås gälla för en gymnasieexamen – på motsvarande sätt som en elev på grundskolan kommer att få dels betyg, dels ett meritvärde som kan användas för att söka till gymnasieskolan – kommer att få dels en gymnasieexamen, dels ett meritvärde som kan användas för att söka till högre utbildning.

Sammantaget föreslår regeringen att en gymnasieexamen ska utfärdas om en elev i genomsnitt har betyget 4 eller högre på en utbildning som inklusive gymnasiearbetet omfattar minst 2 250 gymnasiepoäng. Dessa krav ska gälla såväl för examen från högskoleförberedande program som för examen från yrkesprogram. Det ska inte längre ställas krav på godkänt betyg i vissa ämnen utom när det gäller gymnasiearbetet, där det ska krävas betyget 4.

Regeringen föreslår också att den bestämmelse som upplyser att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om vilka ämnen som ska ingå i en yrkesexamen ändras, så att det upplyses att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om vilka betyg som ska ingå bland de betyg som genomsnittet beräknas på.

6.10 Gymnasieingenjörsexamen ska utfärdas om en elev har genomgått en fullständig utbildning med betyget 4

Regeringens förslag

En gymnasieingenjörsexamen ska utfärdas om en elev har gått igenom en fullständig vidareutbildning med lägst betyget 4 på samtliga avslutade nivåer i samtliga ämnen och har betyget 4 i examensarbetet.

Utredningens förslag

Förslaget från utredningen stämmer i huvudsak överens med regeringens förslag. I utredningens förslag anges det att en gymnasieingenjörsexamen ska utfärdas om eleven har gått igenom en fullständig vidareutbildning med godtagbara kunskaper.

Remissinstanserna

Endast två remissinstanser har yttrat sig över förslaget om gymnasieingenjörsexamen. *Gislaveds kommun* tillstyrker förslaget. *Göteborgs-regionen* har heller inga invändningar, men menar att det behövs vissa anpassningar i antagningssystemet.

Skälen för regeringens förslag

Vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år är en ettårig eftergymnasial utbildning som organisatoriskt är en del av gymnasieskolan (15 kap. 7 § skollagen). Vidareutbildningen är öppen endast för den som har genomgått utbildning på teknikprogrammet och har en examen från detta program eller har likvärdiga kunskaper och som påbörjar vidareutbildningen termen efter det att han eller hon har avslutat utbildningen på teknikprogrammet eller motsvarande utbildning, eller senast det kalenderår då han eller hon fyller 22 år (17 a kap. 4 och 16 §§ skollagen). Regeringen föreslår i avsnitt 6.2 att en ny betygsskala ska införas bl.a. i gymnasieskolan. Förslaget gäller alltså även vidareutbildningen till gymnasieingenjör.

Enligt gällande reglering ska gymnasieingenjörsexamen utfärdas om en elev har gått igenom en fullständig vidareutbildning med godkända betyg (17 a kap. 15 §). Till följd av den föreslagna betygsskalan (avsnitt 6.2) skulle det kunna vara rimligt att eleven för en gymnasieingenjörsexamen sammantaget ska ha betyget 4 eller högre i ämnen som ingår i utbildningen, precis som för övriga gymnasiala utbildningar. Regeringen anser dock att den nuvarande regleringen ligger mer i linje med att gymnasieingenjörsexamen, trots att den organisatoriskt är en del av gymnasieskolan, är en eftergymnasial kvalifikation. Det fjärde tekniska året är endast öppet för den som har genomgått utbildning på teknikprogrammet och har en examen från detta program eller har likvärdiga kunskaper (t.ex. komplettering som gjorts på komvux, studier utomlands eller den som läst på ett annat nationellt program men som kompletterat med andra studier). Regeringen anser därför att det är rimligt att även i det nya systemet ställa högre krav för gymnasieingenjörsexamen än för gymnasieexamen. För att kunna avlägga en gymnasieingenjörsexamen bör eleven, liksom hittills, visa att han eller hon har klarat av samtliga delar av utbildningen, dvs. för samtliga nivåer i de ämnen som ingår i utbildningen bör det krävas betyget 4.

Regeringen föreslår vidare, till skillnad från utredningen, att kravet på betyget 4 även ska gälla examensarbetet. Det kan jämföras med att regeringen i avsnitt 6.9 föreslår att det ska krävas betyget 4 på ett gymnasiearbete för att få en gymnasieexamen oavsett program, eftersom gymnasiearbetet syftar till att eleven ska visa att han eller hon har uppnått programmets examensmål. Det finns inte skäl att lämna något annat förslag när det gäller examensarbetet inför en gymnasieingenjörsexamen än att motsvarande krav bör gälla som på övriga gymnasieutbildningar.

Regeringen noterar, liksom *Göteborgsregionen*, att förslaget innebär att vissa anpassningar kommer att behöva göras i antagningssystemet. Dessa justeringar bör, enligt regeringen, kunna ske genom att huvudmannen planerar sin organisation utifrån det föreslagna systemet.

Regeringen föreslår således att gymnasieingenjörsexamen ska utfärdas om eleven har gått igenom en fullständig vidareutbildning med lägst betyget 4 i samtliga avslutade nivåer i samtliga ämnen och har betyget 4 i examensarbetet.

6.11 Meritvärde ska vara en urvalsgrund vid ansökan till högskolan

Regeringens förslag

Med ändring av tidigare riksdagsbindning när det gäller urvalsgrunder till utbildning på högskola (prop. 2017/18:204, bet 2017/18:UbU25, rskr. 2017/18:331) föreslås att meritvärde ska ersätta betyg som urvalsgrund vid ansökan till högskolan.

Utredningens förslag

Förslaget från utredningen stämmer i huvudsak överens med regeringens förslag. Utredningen föreslår att för tillträde till utbildning som påbörjas på grundnivå ska urvalsgrunden betyg ersättas med urvalsgrunden meritvärden vid urval. Utredningen föreslår inte någon ändring av den tidigare riksdagsbindningen.

Skälen för regeringens förslag

Riksdagen har, genom beslut med anledning av förslagen i propositionen Fler vägar till kunskap – en högskola för livslångt lärande, fastställt ramar för tillträde till högskoleutbildning (prop. 2017/18:204, bet. 2017/18:UbU25, rskr. 2017/18:331). Det inkluderar vad som ska gälla när urval behöver göras. När antalet sökande till utbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare är fler än antalet platser, ska enligt beslutet urvalsgrunderna vid urval vara betyg, resultat från högskoleprovet och av högskolan bestämda urvalsgrunder. Som huvudregel ska minst en tredjedel av platserna fördelas på grundval av betyg och minst en tredjedel på grundval av resultat på högskoleprovet. Högst en tredjedel av platserna ska fördelas på grundval av urvalsgrunder som har bestämts av högskolan.

Regeringen bedömer i avsnitt 6.1 att det bör införas en ny modell för att beräkna meritvärden som ökar jämförbarheten och likvärdigheten vid antagning och urval till gymnasieskola och högre utbildning. Regeringen anser därför att betyg ska ersättas av meritvärden som urvalsgrund vid antagning till högskolan.

Regeringen föreslår därför att den riksdagsbindning som gäller urval till utbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare ska ändras, så att urvalsgrunderna ska vara meritvärde, resultat från högskoleprovet och av högskolan bestämda urvalsgrunder. Liksom nu gäller för betyg, ska minst en tredjedel av platserna fördelas på grundval av meritvärde. I övrigt föreslås i denna lagrådsremiss inte någon förändring i fråga om platsfördelningen.

6.12 Ändringar för vissa introduktionsprogram

6.12.1 Språkintröduktion ska stå öppen för nyanlända som inte har tillräckliga kunskaper i svenska

Regeringens förslag

Språkintröduktion ska stå öppen för nyanlända ungdomar som inte har lägst betyget 4 i svenska eller svenska som andraspråk.

Utredningens förslag

Förslaget från utredningen stämmer överens med regeringens förslag.

Remissinstanserna

Samtliga remissinstanser som har yttrat sig har tillstyrkt eller inte haft något att invända mot förslaget, däribland *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU)*, *Gislaveds och Kristianstads kommuner* och *Svenska Vägledarföreningen*. IFAU framhåller att språkintröduktion ska ge elever förutsättningar att förvärva språkkunskaper för att sedan gå ett högskoleförberedande program eller yrkesprogram. IFAU anser att man bör undvika att icke svensktalande elever som annars har goda akademiska förutsättningar hänvisas till yrkesprogram på grund av bristande svenska kunskaper. Kristianstads kommun lyfter att det är positivt att språkintröduktion föreslås finnas kvar som alternativ. Gislaveds kommun och Svenska Vägledarföreningen anser att det är bra att elever med bristande språkkunskaper i svenska ska ha rätt att gå språkintröduktion, även om meritvärdet överstiger 4.

Skälen för regeringens förslag

Som framgår av avsnitt 5 står intröduktionsprogrammet språkintröduktion öppet för nyanlända ungdomar som inte har de godkända betyg som krävs för behörighet till ett yrkesprogram och som behöver en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket för att gå vidare inom gymnasieskolan eller till annan utbildning. I avsnitt 6.6 föreslår regeringen att behörighetskraven till nationellt program i gymnasieskolan ska ändras så att de blir desamma för tillträde till ett högskoleförberedande program som till ett yrkesprogram. Kraven innebär att en elev i genomsnitt ska ha meritvärdet 4 eller högre för att vara behörig till ett nationellt program i gymnasieskolan.

En nyanländ elev kan alltså rent teoretiskt med den föreslagna behörighetsregeln i avsnitt 6.6 ha bristande kunskaper i svenska samtidigt som eleven har goda kunskaper i andra ämnen och därmed hypotetiskt kan vara behörig till gymnasieskolans nationella program. Det är dock en osannolik kombination, då det svenska språket är avgörande för lärandet i samtliga ämnen. Regeringen anser att det är mycket viktigt med tillräckliga kunskaper i svenska dels för att klara utbildningen, dels för att så småningom kunna gå vidare till andra studier eller etablera sig på arbetsmarknaden.

Även om det alltså är osannolikt att nyanlända ungdomar med bristande språkkunskaper i svenska skulle få ett meritvärde på lägst 4 delar regeringen *Gislaveds kommun* och *Sveriges Vägledarförenings* uppfattning att sådana ungdomar, om de finns, bör ha rätt att gå språkinträdning. Liksom *IFAU* anser regeringen också att man bör undvika att icke svensk-talande elever som annars har goda akademiska förutsättningar hänvisas till yrkesprogram på grund av bristande kunskaper i svenska. Dessa individer bör ges förutsättningar att tillskansa sig funktionella kunskaper i svenska språket.

Regeringen föreslår således att introduktionsprogrammet språkinträdning ska stå öppet för nyanlända ungdomar som inte har uppnått betyget 4 i svenska eller svenska som andraspråk.

6.12.2 Programinriktat val ska tas bort

Regeringens förslag

Introduktionsprogrammet programinriktat val ska tas bort.

Till följd av att programinriktat val tas bort ska ett flertal bestämmelser i skollagen ändras eller upphävas.

Utredningens förslag

Förslaget från utredningen stämmer överens med regeringens förslag.

Remissinstanserna

En majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget om att introduktionsprogrammet programinriktat val ska tas bort, däribland *Göteborgs kommun* och *Linköpings kommun*. *Malmö kommun* ser däremot en risk med förslaget eftersom det tar bort möjligheten för elever som nästan är behöriga till nationellt program att bli behöriga. *Svenskt Näringsliv* anser att introduktionsprogrammet programinriktat val har en funktion att fylla, men enbart bör vara sökbart mot dagens nationella yrkesprogram så att elever ska kunna samläsa med eleverna på de nationella yrkesprogrammen.

Vallentuna kommun observerar att förslaget inte är överensstämmande med det förslag som presenteras i betänkandet *Fler vägar till arbetslivet*, (SOU 2024:74). Vallentuna kommun understryker vikten av att förslagen i de två utredningarna synkroniseras med varandra.

Gislaveds kommun avstyrker förslaget. Som en följd av kommunens synpunkt att den skarpa gränsen för behörighet till nationella program bör finnas kvar, avstyrker kommunen att programinriktat val tas bort som introduktionsprogram.

Skälen för regeringens förslag

Syftet med programinriktat val är, som framgår av avsnitt 5.1, att elever ska få en utbildning som är inriktad mot ett visst nationellt program och att de så snart som möjligt ska kunna antas till det programmet. Programinriktat val står öppet för ungdomar som inte har alla de godkända betyg

som krävs för behörighet till ett visst nationellt program men från grundskolan har godkända betyg i sex ämnen. Bland dessa godkända ämnen ska svenska eller svenska som andraspråk och matematik eller engelska ingå.

Av beräkningar som presenteras i utredningens betänkande framgår att andelen elever som kommer att vara obehöriga till ett nationellt program ungefärligen kommer att halveras (till 8–10 procent av en årskull) om de kompensatoriska behörighetsregler som regeringen föreslår i avsnitt 6.6 införs. Regeringen bedömer därför att de elever som enligt gällande regler tillhör målgruppen för programinriktat val, genom att de i dag är nära behörighet, har goda möjligheter att bli behöriga enbart utifrån de föreslagna behörighetsreglerna (se avsnitt 6.6).

Som en följd av att målgruppen för programinriktat val sannolikt kommer att antas till ett nationellt program om de föreslagna behörighetsreglerna införs, kommer programinriktat val alltså att bli överflödigt. Av det skälet delar inte regeringen *Gislaveds kommuns* åsikt att programmet bör finnas kvar. Regeringen delar inte heller *Malmö kommuns* bedömning att elever som är nära behörighet inte kommer att bli behöriga om programinriktat val tas bort. Regeringen delar däremot utredningens uppfattning att programinriktat val inte behövs och att de elever som i dag går utbildningen bedöms ha goda möjligheter att uppnå meritvärde 4 och ta del av utbildningen på ett nationellt program. Regeringen delar därför inte heller *Svenskt Näringslivs* synpunkt att programinriktat val ska finnas kvar och vara sökbart mot nationella yrkesprogram. Den elev som inte blir behörig till ett nationellt program med det föreslagna kravet på ett meritvärde 4 får anses ha bättre förutsättningar på introduktionsprogrammen yrkesintroduktion eller individuellt alternativ, alternativt på kommunal vuxenutbildning.

Vallentuna kommun hänvisar till betänkandet *Fler vägar till arbetslivet* (SOU 2024:74) och anför att förslaget inte överensstämmer med det förslag om nya yrkesprogram som presenteras i det betänkandet. Regeringen är medveten om att utredningarna har lagt fram olika förslag. Det betänkande som Vallentuna kommun hänvisar till behandlas inte i denna lagrådsremiss. Regeringen anser dock att det kan finnas behov av en alternativ utbildningsväg för elever som inte kommer att bli behöriga till nationella program med de föreslagna behörighetsreglerna och kommer att analysera detta närmare.

Regeringen föreslår sammanfattningsvis att introduktionsprogrammet programinriktat val ska tas bort.

6.13 Följdändringar i skollagen

Regeringens förslag

Det ska göras följdändringar i skollagen på grund av att ett nytt betygssystem införs. Betyget E ska bytas ut mot betyget 4 i flera bestämmelser.

Bestämmelser som innehåller begreppen godkänt och icke godkänt ska ändras.

Det ska också göras nödvändiga följdändringar i skollagen med anledning av ändrade behörighetskrav för antagning och urval till gymnasieskolan.

Utredningens förslag

Förslagen från utredningen stämmer delvis överens med regeringens förslag. I de bestämmelserna som berörs av den nya betygsskalan förhåller sig inte utredningen till de förslag som lämnas i lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola och i lagrådsremissen Förbättrat stöd i skolan, som har beslutats samma dag som denna lagrådsremiss.

Remissinstanserna

Remissinstanserna har inte uttalat sig specifikt om de följdändringar som krävs om förslagen i betänkandet genomförs.

Skälen för regeringens förslag

Betyget E ska ersättas av betyget 4 i flera bestämmelser

Införandet av en ny betygsskala med stegen 1–10, utan någon skarp gräns för godkänt, och de bedömningar som i avsnitt 6.2 görs beträffande utformningen av betygskriterierna föranleder behov av följdändringar i skollagen. Det hänvisas till betygskriterier i många paragrafer i skollagen.

I 7 kap. skollagen finns det bestämmelser om skolplikt och rätt till utbildning. Barn som på grund av att de har en intellektuell funktionsnedsättning inte bedöms ha förutsättningar att uppfylla sådana betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för grundskolan och som minst ska uppfyllas, ska tas emot i anpassade grundskolan (5 §). Vidare kan skolplikten för en elev i en obligatorisk skolform upphöra i förtid, nämligen om eleven före den tidpunkt då skolplikten normalt upphör, uppfyller de betygskriterier som minst ska uppfyllas för den skolform där eleven fullgör sin skolplikt. Det finns även bestämmelser om att en elev i en obligatorisk skolform har rätt att under viss tid fortsätta sin skolgång i den skolformen efter den tidpunkt då skolplikten har upphört i den skolformen. Det gäller om eleven inte har uppfyllt de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas för respektive skolform (15 §).

I 3 kap. skollagen finns bestämmelser om barns och elevers utveckling mot målen. Där finns bl.a. bestämmelser om att vårdnadshavare för ett barn i förskolan samt eleven och elevens vårdnadshavare i förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, specialsolan, sameskolan, fritidshemmet, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan fortlöpande ska informeras om barnets eller elevens utveckling (3 §). Det finns vidare bestämmelser om en garanti för tidiga stödsatser i förskoleklassen och lågstadiet (4–4 b §§), stöd i form av extra anpassningar (5 §) och särskilt stöd (6–12 §§). Regleringen i bestämmelserna om garantin, extra anpassningar och särskilt stöd innebär att förskollärare eller lärare eller rektorn ska göra bedömningar av bl.a. elevens kunskapsutveckling i förhållande till betygskriterier eller kriterier för bedömningar av kunskaper.

I respektive skolformskapitel finns det bestämmelser om att personalen i förskolan och läraren i övriga skolformer, tillsammans med eleven och elevens vårdnadshavare minst en gång per termin ska ha ett utvecklings-samtal. I förskolan ska samtalet avse barnets utveckling och lärande. I exempelvis grundskolan ska utvecklingssamtalet handla om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas samt vilka insatser som behövs för att eleven ska uppfylla betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Utvecklingssamtal ska i vissa fall resultera i ett åtgärdsprogram om särskilt stöd (8 kap. 11 §, 9 kap. 11 §, 10 kap. 12 §, 11 kap. 15 §, 12 kap. 12 §, 13 kap. 12 §, 15 kap. 20 § och 18 kap. 20 § skollagen).

Flera av dessa bestämmelser föreslås ändras i lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola och i lagrådsremissen Bättre stöd i skolan. Som regeringen har redovisat i avsnitt 5 är avsikten med de ändringar som föreslås i den förstnämnda lagrådsremissen att lärare inte längre ska göra en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till detaljerade betygskriterier. I stället föreslås att läraren ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de kunskaper som i ämnets kursplan anges i den del som avser mål och innehåll samt med stöd av betygskriterierna sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. För gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan och komvux föreslås att bedömningen ska göras i förhållande till den del av ämnesplanerna som avser syfte och centralt innehåll och med stöd av betygskriterier. Avsikten är att betygskriterierna, som kommer att regleras på förordningsnivå, inte längre ska innehålla någon information om vad eleverna ska kunna utan att betygskriterierna i stället ska uttrycka vilken grad som elevernas kunskaper motsvarar de kunskaper som i ämnens kursplaner, ämnesområdesplanernas kursplaner respektive ämnesplanerna anges i den del som avser avsnittet mål och innehåll på en skala från låga till höga kunskaper. Detta innebär att det bara kommer att finnas ett nivårelaterat betygskriterium per betygssteg, men eftersom det finns flera betygssteg kommer det att finnas flera betygskriterier i betygssystemet. I nämnda lagrådsremiss hänvisas, när det gäller betygskriteriernas närmare utformning, till denna lagrådsremiss. I avsnitt 6.2 i förevarande lagrådsremiss gör regeringen bedömningen att betygskriterierna bör regleras på förordningsnivå och uttryckas på följande sätt: 10 utmärkta kunskaper, 8–9 mycket goda kunskaper, 6–7 goda kunskaper, 4–5 godtagbara kunskaper och 1–3 begränsade kunskaper.

Det föreslås vidare i lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola att bestämmelser i 3 kap. skollagen om stöd och särskilt stöd, bestämmelser om skolplikt och målgruppen för anpassade grundskolan, bestämmelser om utvecklingssamtal och skriftliga individuella utvecklingsplaner samt andra bestämmelser, som i dag innehåller formuleringar om bedömningar i förhållande till betygs- och bedömningskriterier som minst ska uppfyllas, ska omformuleras. De föreslås i stället innehålla formuleringar som tar sikte på bedömningar av huruvida eleven tillgodo-gör sig de kunskaper som anges kurs-, ämnes- respektive ämnesområdesplanerna, i vissa paragrafer till en nivå som minst motsvarar betyget E eller motsvarande bedömningskriterium. Det sistnämnda gäller t.ex. bestämmelserna i 7 kap. om skolplikt och bestämmelserna i 3 kap. skollagen om

stöd och särskilt stöd. Lagändringarna föreslås, när det gäller de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan samordnas med införandet av den tioåriga grundskolan och föreslås därför träda i kraft den 1 juli 2028. De ändringar som avser komvux föreslås träda i kraft den 1 januari 2031.

Även i lagrådsremissen Förbättrat stöd i skolan föreslås ändringar i bl.a. 3 kap. skollagen. Dessa ändringar innebär bl.a. att bestämmelserna om garantin för tidiga stödinsatser och stöd i form av extra anpassningar (3 kap. 4–5 §§) tas bort och att det i stället införs nya bestämmelser om standardiserade tester och stödundervisning i svenska, svenska som andraspråk och matematik i mindre grupper eller enskilt. Ändringarna innebär vidare bl.a. att kravet på att särskilt stöd ska ges i den elevgrupp som eleven normalt hör till tas bort, samt att även bestämmelser om att särskilda skäl krävs för särskilt stöd i mindre undervisningsgrupper tas bort. Dessa lagändringar har utgått från de förslag till ändringar i 3 kap. som har lämnats i lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola. Även dessa lagändringar ska samordnas med införandet av den tioåriga grundskolan och föreslås träda i kraft den 1 juli 2028.

Införandet av en ny betygsskala föranleder behov av följdändringar i skollagen i många av de paragrafer som föreslås ändrade i lagrådsremisserna Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola och Förbättrat stöd i skolan. Det gäller bl.a. att hänvisningar till betyget E behöver ersättas med hänvisningar till ett betygssteg i den föreslagna betygsskalan 1–10. Regeringen har i avsnitt 6.2 argumenterat för att formuleringen ”begränsade kunskaper” är en lämplig beskrivning för betygsstegen 1–3. Denna beskrivning anger inte bara vad eleven saknar, utan även vad eleven faktiskt har. Detta betygskriterium för de lägre stegen på skalan är därmed inte ett nytt sätt att uttrycka att resultaten inte är godkända. Vidare har det föreslagits att betygen 4–5 ska motsvaras av betygskriteriet ”godtagbara kunskaper”, begreppet godkända kunskaper finns därmed inte längre. Att eleven ska ha godtagbara kunskaper innebär att eleven för att få betyget 4 behöver ha nått denna kunskapsnivå utifrån det som eleverna ska lära sig i ämnet och som framgår av ämnets mål och innehåll. Eftersom betyget 4 motsvarar en kunskapsnivå som anses godtagbar är det lämpligt att detta betygssteg ersätter betyget E i de bestämmelser där en bedömning behöver utgå ifrån om eleven kan uppnå en viss nivå eller där det behöver anges en gräns för vad som ska uppnås. Exempelvis föreslås att de bestämmelser i 7 kap. skollagen, som reglerar skolplikten och rätt till utbildning ändras på så sätt att bedömningarna inför mottagande i anpassade grundskolan, skolplikten upphörande i förtid och rätten att slutföra högsta årskursen även om skolplikten upphört dessförinnan, ska utgå från om barnet eller ungdomen har förutsättningar att tillgodogöra sig kunskaper till en nivå som lägst motsvarar betyget 4 (7 kap. 5, 14, 15 §§). På motsvarande sätt föreslås andra bestämmelser ändras så att betyget E ersätts av betyget 4. De ändringar som föreslås beträffande de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan ska, i likhet med de ändringar som föreslås i lagrådsremisserna Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola och Förbättrat stöd i skolan, samordnas med införandet av den tioåriga grundskolan. Som framgår av avsnitt 8 föreslås de därför träda i kraft den 1 juli 2028. De förslag som avser komvux föreslås träda i kraft

den 1 januari 2031. Ändringarna utgår från de lydelse av de aktuella paragraferna som föreslås i de nämnda lagrådsremisserna.

Bestämmelser som innehåller godkänt och icke godkänt ska ändras eller tas bort

Den föreslagna betygsskalan utgår inte, som den nuvarande, från en uppdelning av godkända respektive icke godkända betygssteg. Bestämmelser som innehåller uttrycken *godkänt* och *icke godkänt* behöver därför ändras. Av skollagens 15 kap. 22 § respektive 20 kap. 35 a § framgår att ett godkänt betyg som sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer. Dessa bestämmelser följdändras så att de inte längre gäller ett godkänt betyg. Genom införandet av betygsskalan 1–10 avskaffas uppdelningen av godkända respektive icke godkända betyg, vilket är en grundläggande princip i den nuvarande betygsskalans struktur. Det innebär att det inte föreslås finnas några betygssteg som betecknar icke godkänt. Det innebär att betygen 1–3 på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer kan komma att ersätta betyget 4, eller högre, på en lägre nivå. Det är en följd av att den skarpa gränsen för godkänt betyg tas bort och att även låga betyg kan användas för att ta ut en gymnasieexamen.

I 10 kap. 22 § och 12 kap. 22 § skollagen finns bestämmelser om att en skriftlig bedömning av elevens kunskapsutveckling i ämnet ska ges i fall där ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne. Regeringen bedömer att denna bestämmelse är obehövlig när en ny betygsskala med fler steg för begränsade kunskaper införs. Den skriftliga bedömningen utgör vidare en administrativ börda och enligt regeringen kan överlämnande av information ske på andra sätt, t.ex. genom muntlig information till mottagande lärare. Regeringen föreslår därför att regleringen om denna skriftliga bedömning tas bort.

Påverkan på provning för betyg

Regeringen anser att betyg efter provning för elever i grundskolan, specialskolan och gymnasieskolan fortsatt ska kunna ingå i ett slutbetyg eller en gymnasieexamen och bli en del av det kalibrerade betygsvärdet. Den som vill ha betyg från grundskolan eller specialskolan har rätt att genomgå en provning för att få betyg vilket framgår av avsnitt 5.4. Detta gäller oavsett om personen är elev i grundskolan eller inte. Även den som vill ha betyg från gymnasieskolan eller komvux har rätt att genomgå provning. Rätten till provning ser dock olika ut beroende på om den som vill genomgå en provning är elev i gymnasieskolan eller inte. En elev kan genom provning i ett ämne eller en nivå i ett ämne få ett nytt betyg om eleven tidigare har fått betyget F i ämnet eller på nivån i ämnet. Denna möjlighet bör finnas kvar för att en elev t.ex. ska kunna visa en arbetsgivare ett betyg där det framgår att han eller hon har vissa kunskaper i ett ämne eller en nivå i ett ämne. I komvux kommer elever fortsatt behöva kunna genomgå provning för betyg, vilket kan vara relevant efter validering för att kunna ta med befintligt yrkeskunnande i ett yrkespaket. Regeringen föreslår alltså inga ändringar jämfört med i dag i den delen.

Regeringens förslag i avsnitt 6.2 om att en ny betygsskala ska föras in i skollagen påverkar heller inte rätten för den som fortfarande är elev i

gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan att genomföra provning inom kommunal vuxenutbildning (komvux) i någon större omfattning. Dagens reglering i skollagens 20 kap. 40 a § innebär att den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan inte får genomgå provning på en viss nivå i ett ämne om eleven tidigare har fått minst betyget E på den nivån. Därför krävs en följdändring som innebär att rätten till provning inte ska gälla för den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan att genomföra provning inom komvux om eleven tidigare har fått lägst betyget 4.

Däremot bedömer regeringen att den nya modellen för kalibrering av meritvärden får konsekvenser för elever som efter avslutad grundskola eller gymnasieexamen vill höja sitt meritvärde. Betyg efter en provning som genomförs efter avslutad utbildning kommer inte på samma sätt som i dagsläget att kunna förändra meritvärdet eftersom den del av meritvärdet som består av elevens kalibrerade betygsvärde beräknas på gruppnivå och utifrån de betyg eleven har när den avslutar utbildningen. En elev som efter avslutad grundskola eller gymnasieexamen vill höja sitt meritvärde kommer dock att ha möjlighet att göra om nationella slutprov och därmed ändra den del av meritvärdet (30 procent) som avser elevens eget genomsnittliga resultat på de nationella slutproven (se avsnitt 6.4.2).

Följdändringar med anledning av ändrade behörighetskrav

Regeringen föreslår i avsnitt 6.6 att meritvärdet 4 ska gälla för tillträde till nationellt program i gymnasieskolan. Bestämmelsen i skollagen om att en sökande till ett nationellt program som saknar godkänt betyg i engelska, men uppfyller övriga behörighetskrav ändå ska anses behörig i vissa fall, blir därför överflödig och ska tas bort (16 kap. 32 §).

Med anledning av de nya behörighetskraven är upplysningsbestämmelsen om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om att särskilda förkunskapskrav ska gälla för vissa utbildningar i gymnasieskolan också överflödig och ska tas bort (16 kap. 34 §).

Som en följd av de ändrade behörighetskraven och upphävandet av nämnda paragrafer i 16 kap. skollagen föreslås även en ändring i en den bestämmelse som rör rätt till gymnasieutbildning för ungdomar med ett svårt rörelsehinder (Rh-anpassad utbildning), vilken hänvisar till behörighetskrav för de nationella programmen (15 kap. 36 §).

Vidare föreslås även ändringar i den bestämmelse i skollagen som reglerar vilka elever introduktionsprogrammen yrkesintroduktion och individuellt alternativ är öppna för. I dag är dessa program öppna för de elever som inte har de godkända betyg som krävs för behörighet till ett yrkesprogram. Mot bakgrund av de föreslagna behörighetsreglerna för de nationella programmen, bestående av ett visst meritvärde, föreslås yrkesintroduktion och individuellt alternativ vara öppna för de elever som inte har det meritvärde som krävs för behörighet till de nationella programmen (17 kap. 11 §).

7 Behandlingen av personuppgifter är förenlig med EU:s dataskyddsförordning

I avsnitt 6.5 lämnas förslag som innebär att en myndighet kommer att behöva behandla personuppgifter i sitt arbete med kalibrering av elevers betygsvärden och vid beräkning av meritvärden. Myndigheten kan även komma att behöva hantera personuppgifter vid upprätthållande av provstabilitet avseende nationella slutproven. I följande avsnitt görs en analys av hur sådana behandlingar förhåller sig till dataskyddsregleringen.

7.1 EU:s dataskyddsförordning kompletteras av nationella bestämmelser

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här benämnd EU:s dataskyddsförordning, är i alla delar bindande och direkt tillämplig i samtliga EU:s medlemsländer. EU:s dataskyddsförordning syftar till att skydda fysiska personers grundläggande rättigheter och friheter, i synnerhet deras rätt till skydd av personuppgifter och att säkerställa det fria flödet av personuppgifter inom unionen. Förordningen utgör den generella regleringen av personuppgiftsbehandling inom EU. Den kompletteras i Sverige av bl.a. lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, här benämnd dataskyddslagen. Dataskyddslagen är subsidiär till annan lag eller förordning, dvs. bestämmelser om behandling av personuppgifter som avviker från dataskyddslagen har företräde i tillämpningen (1 kap. 6 § dataskyddslagen).

Behovet av reglering av den behandling av personuppgifter som sker på utbildningsområdet analyserades i samband med införandet av EU:s dataskyddsförordning och dataskyddslagen i propositionen *Behandling av personuppgifter på utbildningsområdet* (prop. 2017/18:218). Där gjordes bedömningen att EU:s dataskyddsförordning och dataskyddslagen utgör tillräcklig reglering för den personuppgiftsbehandling som bl.a. offentliga utbildningsanordnare ägnar sig åt. När det gäller enskilda huvudmän ansåg regeringen att det fanns behov av kompletterande bestämmelser om behandling av vissa uppgifter, bl.a. så kallade känsliga personuppgifter. Sådana bestämmelser har förts in i 26 a kap. skollagen (2010:800).

Det krävs en rättslig grund för att kunna behandla personuppgifter, och grundläggande principer för personuppgiftsbehandlingen måste vara uppfyllda

Behandling av personuppgifter som faller under dataskyddsförordningens tillämpningsområde får bara ske om det finns en tillämplig rättslig grund.

Enligt artikel 6.1 i dataskyddsförordningen är de rättsliga grunderna

1. samtycke (artikel 6.1 a),
2. avtal (artikel 6.1 b),
3. rättslig förpliktelse (artikel 6.1 c),
4. skydd av vissa intressen (artikel 6.1 d),
5. uppgift av allmänt intresse eller myndighetsutövning (artikel 6.1 e),
och
6. intresseavvägning (artikel 6.1 f).

Om det inte finns någon rättslig grund är behandlingen inte laglig och får därmed inte utföras. De olika rättsliga grunderna är i viss mån överlappande. Flera rättsliga grunder kan därför vara tillämpliga avseende en och samma behandling.

Utrymmet för att myndigheter ska kunna basera en behandling av personuppgifter på den rättsliga grunden samtycke är begränsat (skäl 43 i dataskyddsförordningen). Det är vidare inte tillåtet för myndigheter att, när de fullgör sina uppgifter, behandla personuppgifter med stöd av den rättsliga grunden intresseavvägning. De rättsliga grunderna rättslig förpliktelse samt uppgift av allmänt intresse eller myndighetsutövning ska vidare fastställas i enlighet med unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt (artikel 6.3). När det gäller sistnämnda grund ska även syftet med behandlingen vara nödvändigt för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Vid rättslig förpliktelse ska vidare syftet med behandlingen av personuppgifter fastställas i den rättsliga grunden. Förslagen i denna lagrådsremiss är inte av den karaktären att de avser avtal eller skydd av vissa intressen. De rättsliga grunder som kan bli aktuella för den personuppgiftsbehandling som kommer att bli en följd av förslagen i lagrådsremissen är således rättslig förpliktelse och uppgift av allmänt intresse. Den rättsliga grunden ska vara tydlig och precis och dess tillämpning bör vara förutsägbar för de personer som omfattas av den (skäl 41 i dataskyddsförordningen).

Vid behandling av personuppgifter gäller ett antal grundläggande principer som fastslås i artikel 5 i dataskyddsförordningen. Bland annat ska uppgifterna behandlas på ett lagligt, korrekt och öppet sätt i förhållande till den registrerade (laglighet, korrekthet och öppenhet). Uppgifterna ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål (ändamålsbegränsning). Uppgifterna ska också vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas (uppgiftsminimering).

Om den rättsliga grunden uppgift av allmänt intresse

I propositionen Ny dataskyddslag framför regeringen att begreppet uppgift av allmänt intresse måste ges en vid betydelse (prop. 2017/18:105). Att denna rättsliga grund ska vara fastställd i unionsrätten eller nationell rätt innebär att uppgiften av allmänt intresse måste ha stöd i rättsordningen. En uppgift av allmänt intresse är fastställd i enlighet med svensk rätt bl.a. om den följer av lag eller annan författning. Alla uppgifter som riksdag eller regering gett i uppdrag åt statliga myndigheter att utföra är av allmänt intresse. I propositionen anges att detta måste gälla även i dataskyddsförordningens mening, eftersom det är upp till varje medlemsstat att fastställa de uppgifter som är av allmänt intresse (prop. 2017/18:105 s. 56 och 57).

Enligt dataskyddsförordningen krävs det alltså att den rättsliga grunden uppgift av allmänt intresse är fastställd i enlighet med unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av. Detta innebär inte att det krävs en reglering i den nationella rätten av själva personuppgiftsbehandlingen, utan det som måste ha stöd i rättsordningen är i stället uppgiften av allmänt intresse (prop. 2017/18:105 s. 48 och 49). Det krävs inte att det är fråga om ett åliggande för en myndighet för att det ska vara fråga om en uppgift av allmänt intresse, utan det räcker att uppgiften ryms inom myndighetens befogenheter. Myndigheternas uppdrag och åligganden framgår av lagar samt av förordningar och andra regeringsbeslut. De åtgärder som myndigheterna vidtar för att utföra uppdrag eller uppfylla åligganden som framgår av författningar har därmed i sig en legal grund, som har offentliggjorts genom tydliga, precisa och förutsebara regler (prop. 2017/18:105 s. 57). Vid tillämpningen av den rättsliga grunden uppgift av allmänt intresse spelar det inte någon roll om den personuppgiftsansvarige är en offentlig eller privat aktör. Om den uppgift som den personuppgiftsansvarige utför är av allmänt intresse och denna uppgift är fastställd i enlighet med unionsrätten eller den nationella rätten finns det en rättslig grund för nödvändig behandling enligt artikel 6.1 e. Det saknar då betydelse om en privat aktör utför verksamheten på direkt uppdrag av en myndighet eller på eget initiativ (prop. 2017/18:105 s. 58).

Vidare ska unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas (dataskyddsförordningen artikel 6.3). I propositionen Ny dataskyddslag konstateras att bestämmelsen motsvarar det krav som Europakonventionen ställer på lagstiftaren i en rättsstat. Utgångspunkten bör därför vara att dataskyddsförordningens krav är uppfyllt i fråga om bl.a. de uppgifter av allmänt intresse som fastställs i enlighet med svensk rätt (prop. 2017/18:105 s. 50).

För att behandling av personuppgifter ska vara tillåten med stöd av den rättsliga grunden uppgift av allmänt intresse krävs också att ändamålet med behandlingen är nödvändigt för att utföra uppgiften i fråga (artikel 6.3). Detta ska inte tolkas som att uppgiften av allmänt intresse måste vara avgränsad så att den bara kan utföras på ett sätt. Den metod som den personuppgiftsansvarige väljer för att utföra sin uppgift måste dock – som all offentlig förvaltning – vara ändamålsenlig, effektiv och proportionerlig och får därmed inte medföra ett onödigt intrång i enskildas privatliv. Ju

mer detaljerat en viss uppgift har reglerats, desto mindre utrymme torde det finnas för den personuppgiftsansvarige att välja olika tillvägagångssätt. Detta medför i sin tur en större förutsebarhet i fråga om vilken personuppgiftsbehandling som kan aktualiseras. Om ett uppdrag i stället har reglerats på en mer övergripande och resultatnriktad nivå kan det sannolikt utföras på många olika sätt, vilka i förhållande till varandra kan vara mer eller mindre nödvändiga i dataskyddsförordningens mening. Kravet på att ändamålet ska vara nödvändigt för att utföra en uppgift av allmänt intresse innebär alltså i sig en spärr mot helt onödig behandling av personuppgifter eller sådan behandling som utgör ett oproportionerligt intrång i privatlivet som inte kunnat förutses (prop. 2017/18:105 s. 60).

Ovanstående ligger till grund för 2 kap. 2 § dataskyddslagen, där det anges att personuppgifter får behandlas med stöd av artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning bl.a. om behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse som följer av lag eller annan författning, av kollektivavtal eller av beslut som har meddelats med stöd av lag eller annan författning.

Närmare om den rättsliga grunden rättslig förpliktelse

En behandling av personuppgifter är tillåten om den är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige (artikel 6.1 c dataskyddsförordningen). För att denna grund ska kunna tillämpas krävs, i likhet med de rättsliga grunderna utförande av uppgift av allmänt intresse att den rättsliga förpliknelsen är fastställd i unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt samt att unionsrätten eller medlemsstatens nationella rätt uppfyller ett mål av allmänt intresse och proportionell mot det legitima mål som eftersträvas (artikel 6.3).

När personuppgiftsbehandlingen grundar sig på en rättslig förpliktelse ska syftet med behandlingen fastställas i den rättsliga grunden (artikel 6.3). Detta krav torde innebära att en förpliktelse inte kan läggas till grund för behandling av personuppgifter om syftet med behandlingen inte framgår. Det ska vara möjligt för såväl den personuppgiftsansvarige som den registrerade att förstå varför behandlingen av personuppgifter ska ske. Detta kan exempelvis ske genom en författning som anger att en näringsidkare i en viss situation är skyldig att lämna uppgifter till en myndighet eller en domstol (prop. 2017/18:105 s. 54). Med detta får förstås att ändamålet med personuppgiftsbehandling som grundar sig på rättslig förpliktelse bör framgå av det sammanhang där den rättsliga förpliknelsen fastställs.

Ovanstående ligger till grund för 2 kap. 1 § dataskyddslagen, där det anges att personuppgifter får behandlas med stöd av artikel 6.1 c i EU:s dataskyddsförordning, om behandlingen är nödvändig för att den personuppgiftsansvarige ska kunna fullgöra en rättslig förpliktelse som följer av lag eller annan författning, av kollektivavtal eller av beslut som har meddelats med stöd av lag eller annan författning.

Behandling av vissa kategorier av uppgifter och av personnummer

När det gäller vissa typer av uppgifter ställs det särskilt höga krav i dataskyddsförordningen för att de ska få behandlas. Enligt artikel 9.1 är det som huvudregel förbjudet att behandla uppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening, uppgifter om hälsa eller om en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning samt genetiska uppgifter och biometriska uppgifter för att entydigt identifiera en fysisk person. Användningen av termen ras innebär inte att unionen godtar teorier som söker fastställa förekomsten av skilda människoraser (skäl 51).

Sådana uppgifter som omfattas av förbudet i artikel 9.1 benämns i dataskyddsförordningen särskilda kategorier av personuppgifter. I dataskyddslagen benämns de i stället känsliga personuppgifter (3 kap. 1 §). Det finns bestämmelser om undantag från förbudet att behandla nu aktuella uppgifter såväl i dataskyddsförordningen som i dataskyddslagen. Uppgifterna får enligt dataskyddsförordningen behandlas bl.a. om behandlingen är nödvändig med hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, vilken ska stå i proportion till det eftersträvade syftet, vara förenligt med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen (artikel 9.2 g). Känsliga personuppgifter får enligt dataskyddslagen behandlas av en myndighet om uppgifterna har lämnats till myndigheten och behandlingen krävs enligt lag, om behandlingen är nödvändig för handläggningen av ett ärende eller i annat fall, om behandlingen är nödvändig med hänsyn till ett viktigt allmänt intresse och inte innebär ett otillbörligt intrång i den registrerades personliga integritet. Det är vid sådan behandling förbjudet att utföra sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på känsliga personuppgifter (3 kap. 3 § dataskyddslagen).

Behandling av nationella identifikationsnummer regleras i artikel 87 i dataskyddsförordningen. Enligt denna artikel får medlemsstaterna närmare bestämma på vilka särskilda villkor ett nationellt identifikationsnummer eller något annat vedertaget sätt för identifiering får behandlas. Ett nationellt identifikationsnummer eller något annat vedertaget sätt för identifiering ska i sådana fall endast användas med iakttagande av lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter enligt dataskyddsförordningen. Av 3 kap. 10 § dataskyddslagen framgår att personnummer och samordningsnummer får behandlas utan samtycke endast när det är klart motiverat med hänsyn till ändamålet med behandlingen, vikten av en säker identifiering eller något annat beaktansvärt skäl.

7.2 Regleringen om personuppgifter behöver inte kompletteras

Regeringens bedömning: EU:s dataskyddsförordning, lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och

förordningen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning utgör tillräcklig reglering för den personuppgiftsbehandling som kan komma att ske hos den myndighet som regeringen bestämmer med anledning av förslagen i lagrådsremissen. Det behöver således inte införas någon ytterligare dataskyddsreglering för denna behandling.

Utredningens bedömning

Förslagen från utredningen stämmer överens med regeringens bedömning.

Remissinstanserna

Integritetsskyddsmyndigheten har inte lämnat några synpunkter avseende bedömningen. *Statens skolverk* är den enda remissinstans som lämnat synpunkter i denna del. Skolverket delar inte utredningens bedömning att EU:s dataskyddsförordning med kompletterande bestämmelser utgör tillräcklig dataskyddsreglering för den personuppgiftsbehandling som förslagen medför. Mot bakgrund av att myndigheten kommer att få in en stor mängd personuppgifter som till största delen kommer röra barn anser Skolverket att det finns skäl att överväga om uppgifterna bör omfattas av sekretess när de samlats in. Skolverket anför att uppgifter om betyg visserligen inte är känsliga personuppgifter och dessutom att betrakta som offentlig handling hos huvudmännen. När dessa uppgifter om alla Sveriges elever samlas hos en myndighet och blir sökbara i sin helhet anser Skolverket dock att det är relevant att överväga om dessa uppgifter också ska vara offentliga då uppgifterna exempelvis skulle kunna användas tillsammans med andra personuppgifter för att kartlägga och profilera svenska elever.

Skälen för regeringens bedömning

Vilka personuppgifter kommer att behöva behandlas?

I lagrådsremissen föreslås bl.a. att det i skollagen ska införas en skyldighet för huvudmän att lämna in uppgifter om enskilda elevers betyg till den myndighet som regeringen bestämmer. Det innebär att en myndighet kommer att behöva behandla personuppgifter. Uppgifter om enskilda elevers betyg behövs vid kalibrering av elevers betygsvärden och vid beräkning av meritvärden. Huvudmännen behöver tillgång till dessa värden inför antagning till gymnasieskolan respektive högskolan. Den myndighet som får uppdraget kan även behöva hantera personuppgifter vid upprätthållande av provstabilitet avseende nationella slutprov. De uppgifter som kan komma att behandlas är elevens namn, personnummer, kontaktuppgifter samt uppgifter om betyg, slutprovresultat och vid vilken skolenhet eller program eleven går.

Syftet med behandlingen är att en myndighet ska kunna räkna ut betygsvärden samt kalibrera dessa inför ansökan till vidare utbildning samt att myndigheten ska kunna ekvivalera slutproven för att göra provresultaten likvärdiga över tid oavsett provutgåvans svårighetsgrad. För att ekvivalera slutproven och genomföra kalibreringen behöver myndigheten tillgång till elevernas betyg. För att beräkna meritvärden och slutprovresultat behöver myndigheten även ha tillgång till uppgifter om vilken skola och vilket

program en elev går på. Inga känsliga personuppgifter kommer att behöva behandlas med anledning av förslagen i lagrådsremissen.

Av regleringen framgår syftet med behandlingen. Det kommer att vara möjligt för såväl den personuppgiftsansvarige som den registrerade att av regleringen förstå varför personuppgifter ska behandlas för de ändamål som anges i regleringen.

Det finns flera rättsliga grunder för att behandla personuppgifterna

Regeringen har i propositionen Behandling av personuppgifter på utbildningsområdet uttalat att anordnande och bedrivande av utbildning är en uppgift av allmänt intresse enligt artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning (prop. 2017/18:218 s. 52). Vidare framgår det i propositionen Ny dataskyddslag att den rättsliga grunden uppgift av allmänt intresse i artikel 6.1. e är tillämplig på den verksamhet som myndigheterna bedriver inom ramen för sin befogenhet (prop. 2017/18:105 s. 57). När det gäller förslagen i denna lagrådsremiss kommer det alltså vara fråga om behandling som är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse. Även fullgörandet av en rättslig förpliktelse kommer att kunna vara aktuell som rättslig grund för personuppgiftsbehandlingen. Det gäller förslagen att beräkna elevers betygsvärden och vid beräkning av meritvärden samt upprätthållande av provstabilitet avseende de nationella slutproven. I överensstämmelse med artikel 6.3 i EU:s dataskyddsförordning kommer grunden för behandlingen att vara fastställd i enlighet med nationell rätt, där även syftet med behandlingen fastställs. Den nationella rätten uppfyller ett mål av allmänt intresse och är proportionell mot det legitima mål som eftersträvas. Den myndighet som regeringen bestämmer kommer således att, med stöd av artikel 6.1 c och e samt 2 kap. 1 och 2 §§ dataskyddslagen, kunna utföra nödvändig personuppgiftsbehandling som följer av förslagen.

Behandlingen av personuppgifter uppfyller dataskyddsförordningens och övriga relevanta regelverks krav på proportionalitet

All ovan beskriven personuppgiftsbehandling är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller för att fullgöra rättsliga förpliktelser. Det kommer således att finnas rättslig grund för nödvändig behandling av personuppgifter vid de olika aktörernas utförande av ovan nämnda uppgifter enligt artikel 6.1 c, 6.1 e och 6.3 i EU:s dataskyddsförordning.

När det gäller det eventuella integritetsintrång som behandlingen av personuppgifterna kan innebära ska det beaktas att det inte fråga om känsliga personuppgifter utan uppgifter som i dag finns hos huvudmännen.

Skolverket har invänt att regleringen inte utgör tillräcklig dataskyddsreglering för den personuppgiftsbehandling som förslagen medför. Även om betyg inte är att betrakta som känsliga uppgifter kan dessa uppgifter tillsammans med andra personuppgifter bli sökbara i sin helhet. Det är enligt Skolverket relevant att överväga om dessa uppgifter då ska vara offentliga.

Regeringen delar inte Skolverkets uppfattning. Av principerna för behandling av personuppgifter i EU:s dataskyddsförordning framgår att uppgifterna ska behandlas på ett lagligt, korrekt och öppet sätt i förhållande till den registrerade (artikel 5.1 a). Även de grundläggande principerna om

ändamålsbegränsning, uppgiftsminimering och lagringsminimering (artikel 5.1 b, 5.1 c och 5.1 e i EU:s dataskyddsförordning) ska tillämpas. Oavsett om myndigheten ska spara uppgifter i elektronisk form eller inte måste även den grundläggande principen om integritet och konfidentialitet (5.1 f i EU:s dataskyddsförordning) beaktas. Det är den personuppgiftsansvarige som ansvarar för och ska kunna visa att principerna följs.

Regeringen anser vidare att Offentlighets- och sekretesslagens (2009:400) bestämmelser har ett delvis annat syfte än dataskyddsregleringen och aktualiserar särskilda överväganden. Mot denna bakgrund anser regeringen att det finns behov av en särskild analys av hur sekretess- och offentlighetsbestämmelserna bör tillämpas framför allt i och med den reglering som utredningen föreslår på förordningsnivå som inte behandlas i denna lagrådsremiss. När det gäller dataskyddsregleringen delar regeringen utredningens uppfattning att det finns tillräcklig dataskyddsreglering för personuppgiftsbehandlingen.

Behandlingen av personuppgifter innebär att den aktuella myndigheten kan ekvivalera slutproven och genomföra kalibrering av betygsvärden och göra den beräkning av meritvärden som kommer att vara nödvändig för förslaget i lagrådsremissen, som innebär en mer likvärdig antagning till fortsatta studier än i dag. Det finns inte något mindre integritetskänsligt alternativ. Det eventuella integritetsintrång som behandlingen av personuppgifter kan innebära får anses stå i rimlig proportion till den nytta en mer likvärdig antagning till vidare studier kommer innebära. Mot bakgrund av ändamålet med insamlingen av uppgifter och uppgifternas karaktär är personuppgiftsbehandlingen proportionerlig.

Sammantaget bedöms att den personuppgiftsbehandling som förslagen i denna lagrådsremiss kan ge upphov till är förenlig med dataskyddsförordningen och dataskyddslagen. Det bedöms inte finnas något behov av ytterligare dataskyddsreglering.

8 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag

De ändringar i skollagen som rör grundskolan och motsvarande skolformer samt gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan samt vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år ska träda i kraft den 1 juli 2028.

Ändringarna i de obligatoriska skolformerna ska tillämpas första gången på utbildning som påbörjas höstterminen 2028 i årskurs 1–8 när det gäller grundskolan och anpassade grundskolan och i årskurs 1–9 i specialskolan samt i sameskolan.

För gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan föreslås bestämmelserna tillämpas första gången på utbildning som påbörjas första året höstterminen 2028. Gällande introduktionsprogrammen samt vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år föreslås att ändringarna ska tillämpas första gången på utbildning som påbörjas höstterminen 2028.

Bestämmelserna om behörighet och beräkning av meritvärde vid antagning till nationella program och introduktionsprogram i gymnasieskolan ska dock tillämpas första gången vid antagning till utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2031.

Ändringarna i skollagen som rör borttagande av introduktionsprogrammet programinriktat val ska träda i kraft den 1 juli 2030 och tillämpas första gången för utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2031.

De ändringar i skollagen som rör kommunal vuxenutbildning (komvux) på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå ska träda i kraft den 1 januari 2031 och tillämpas på utbildning som påbörjas från och med samma datum.

Äldre bestämmelser ska fortsatt gälla för årskurs 9 och 10 i grundskolan och anpassade grundskolan och för årskurs 10 och 11 i specialskolan för läsåret 2028/29, för årskurs 10 i grundskolan och anpassade grundskolan och för årskurs 11 i specialskolan för läsåret 2029/30. Vidare ska äldre bestämmelser gälla för andra och tredje året i gymnasieskolan och för andra, tredje och fjärde året i anpassade gymnasieskolan för läsåret 2028/29, för tredje året i gymnasieskolan och för tredje och fjärde året i anpassade gymnasieskolan för läsåret 2029/30 samt för fjärde året i anpassade gymnasieskolan för läsåret 2030/31.

Äldre bestämmelser ska fortsatt även gälla för elever som påbörjat introduktionsprogram och vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år som har påbörjats före höstterminen 2028.

Äldre bestämmelser ska vidare gälla för utbildning på komvux på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå som har påbörjats före den 1 januari 2031.

Äldre bestämmelser om introduktionsprogrammet programinriktat val ska fortsätta att gälla för utbildning som påbörjats före höstterminen 2028.

De upphävdade bestämmelserna om behörighet till gymnasieskolans nationella program ska fortsatt gälla för utbildning som påbörjats före den 1 juli 2031.

Utbildning i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan som har påbörjats före höstterminen 2028 men som inte slutförts enligt äldre bestämmelser inom de årskurser och läsår som anges för grundskolan, anpassade grundskolan eller specialskolan eller inom de år och läsår som anges för gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan ska i stället fullföljas enligt de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjas höstterminen 2028.

För elever som har påbörjat sin utbildning i grundskolan, anpassade grundskolan eller specialskolan före höstterminen 2028 och som fullföljer den senare än det nionde året, när det gäller grundskolan eller anpassade grundskolan, eller tionde året, när det gäller specialskolan, efter det att eleven börjat fullgöra skolplikten, eller som avslutat grundskolan, anpassade grundskolan eller specialskolan enligt äldre bestämmelser men ansöker till utbildning på gymnasieskolan som påbörjas höstterminen 2031 eller senare, får regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddela föreskrifter om hur betyg

som har satts enligt äldre bestämmelser ska hanteras vid tillämpningen av de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjas höstterminen 2028.

För elever som har påbörjat sin utbildning i gymnasieskolan före den höstterminen 2028 och som fullföljer den senare än tre år från det att den påbörjades får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela

- a) föreskrifter om hur betyg som har satts enligt äldre bestämmelser ska hanteras vid tillämpning av de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjas efter höstterminen 2028 och
- b) övriga föreskrifter som kan behövas vid tillämpning av de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjats höstterminen 2028.

Utredningens förslag

Förslagen från utredningen stämmer delvis överens med regeringens förslag. Utredningen föreslår att lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2027 och tillämpas första gången på utbildning i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan som påbörjas efter den 1 juli 2027, på utbildning i årkurs 1–8 i grundskolan och anpassade grundskolan och i årskurs 1–9 i specialskolan som påbörjas höstterminen 2028, på vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år som påbörjas höstterminen 2030 och på utbildning i kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå som påbörjas efter den 31 december 2029.

Remissinstanserna

En majoritet av remissinstanserna har inte lämnat några synpunkter på förslagen om ikraftträdande. Av de remissinstanser som har lämnat synpunkter är enstaka positiva till utredningens förslag om ikraftträdande och första tillämpning. *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU)* tillstyrker tidsplanen och *Gislaveds kommun* anser att tidsplanen i huvudsak är rimligt avvägd.

Flertalet av de remissinstanser som har lämnat synpunkter har dock invändningar mot förslaget om ikraftträdande och första tillämpning. *Universitets- och högskolerådet (UHR)*, *Falu kommun*, *Sala kommun*, *Västra Götalandsregionen* och *Sveriges Skolledare* uppger att tidsplanen är snäv eller att den inte är realistisk. *Strömsunds kommun* är kritisk till att en sådan omfattande reform ska verkställas redan den 1 januari 2027. *Malmö kommun* och *Almega Utbildning* uppger att det krävs mer tid för implementering. *Sveriges Elevkårer* och *Sveriges Elevråd* framför att det är avgörande att Skolverket och resterande skolmyndigheter och huvudmän får tillräckligt med tid inför tillämpning av förslagen. *Västra Götalandsregionen* påtalar även vikten av att barn och unga inte drabbas negativt av ett stegvis införande som utredningen föreslår och att det behöver säkerställas att barn och unga inte hamnar i kläm mellan två system.

Statens skolverk och *Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)* avstyrker utredningens förslag om ikraftträdande. SKR förordar att betygssystemet

införs samlat, men anser samtidigt att det finns betydande risker med ett sådant införande. Eftersom det enligt SKR är svårt att bedöma konsekvenserna av de olika förslagen, delar förbundet utredningens bedömning om att olika delar av systemet bör införas stegvis. Enligt Skolverket medger inte tidsplanen tillräckligt med tid för myndigheten att förbereda införandet av det nya betygssystemet, de nationella slutproven och kalibreringen av betygsvärden. Både Skolverket och SKR framför att det utifrån att fler reformer nu bereds kommer finnas behov av omfattande implementeringsinsatser och Skolverket framför att en otillräckligt förberedd implementering kan få stora konsekvenser både för enskilda elever som för huvudmän, rektorer, läraren och skolmyndigheterna. Skolverket förordar i stället en alternativ tidsplan som innebär att kalibrering för första gången genomförs för elever i årskurs 9 i grundskolan och årskurs 10 i specialskolan vårterminen 2031 och för elever i gymnasieskolan vårterminen 2032. Detta utifrån att myndigheten bedömer att det är rimligt att ta fram nationella slutprov till dessa tidpunkter.

Bland andra *Skolverket*, *Gislaveds kommun*, *Malmö kommun*, *SKR* och *Almega Utbildning* framför även vikten av att hänsyn tas till inverkan av andra förslag som remitterats och som även de innebär omfattande reformarbete och framhåller vikten av att dessa förslag behandlas på ett samlat sätt. *Skolverket* understryker vikten av att förslagen synkroniseras med förslagen i betänkandet Kunskap för alla (SOU 2025:19).

UHR anger att förslagen rör förändringar som kommer få en stor påverkan på systemet för tillträde till högre utbildning och att många frågor lämnas åt *UHR* och andra myndigheter att utreda. *Stockholms universitet* framför att det är svårt att se hur övergångsregler ska utformas för att det ska kunna ske en jämförelse mellan olika system.

Skälen för regeringens förslag

De flesta bestämmelserna bör träda i kraft och tillämpas från och med den 1 juli 2028, liksom flera andra reformer på skolområdet

De ändringar som föreslås och behandlas i denna lagrådsremiss syftar till att göra urval och antagning till gymnasieskolan och högre utbildning likvärdig och rättssäker genom ett nytt sätt att beräkna meritvärden. Dessa föreslås som huvudregel bestå av kalibrerande betygsvärden och resultat från nationella slutprov. Vidare syftar ändringar i behörigheten till gymnasieskolan till att möjliggöra för fler elever att läsa på ett nationellt program. Den nya betygsskalan innebär att den gräns som i dag finns i betygsskalan mellan betyget E och F försvinner och att progression även för kunskaper under en godtagbar nivå synliggörs. *IFAU* och *Gislaveds kommun* är de enda remissinstanser som har framfört att utredningens förslag till ikraftträdande, den 1 januari 2027, är rimligt. Även regeringen anser att det är ytterst angeläget att ändringarna genomförs så snart som möjligt, men är samtidigt angelägen om att det ska finnas tillräckligt med tid för skolmyndigheter, huvudmän, rektorer och lärare att implementera reformen på ett bra sätt.

Från och med hösten 2028 blir grundskolan tioårig. Det innebär att förskoleklassen upphör som skolform och ersätts av en ny första årskurs i de obligatoriska skolformerna. De ändringar i skollagen som föranleds av

den reformen träder i kraft den 1 juli 2026 och ska tillämpas första gången på utbildning som bedrivs efter den 30 juni 2028. Den tioåriga grundskolan införs samtidigt och enhetligt i hela landet (prop. 2024/25:143 s. 121). Som framgår av avsnitt 3 och 5 läggs det vidare fram förslag i andra lagrådsremisser som föreslås träda i kraft och tillämpas vid samma tidpunkt som bestämmelserna om den tioåriga grundskolan ska börja tillämpas. I lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola lämnas förslag om att de obligatoriska skolformerna ska ha samlade och tydligt kunskapsinriktade läroplaner som ska beslutas i sin helhet av regeringen. Vidare föreslås att en sammantagen betygssättningsprincip ska tillämpas för hela betygsskalan och att fokus ska flyttas från att elever ska uppfylla betygs- och bedömningskriterier till att de ska tillgodogöra sig kunskap. I lagrådsremissen Förbättrat stöd i skolan, föreslås bl.a. att det ska föras in ändringar i flera bestämmelser i 3 kap. skollagen som innebär att bestämmelserna om garantin för tidiga stödinsatser och stöd i form av extra anpassningar upphör att gälla och att det ska införas nya bestämmelser om standardiserade tester och stödundervisning. Regeringen anser, i likhet med bl.a. *Skolverket*, *SKR*, *Gislaveds kommun*, *Malmö kommun* och *Almega utbildning*, att övervägande skäl talar för att införandet av en ny betygsskala i grundskolan och motsvarande skolformer bör samordnas med införandet av den tioåriga grundskolan och nya läroplaner samt införandet av ändringar av stödsystemet. Samtliga dessa reformer innebär stora förändringar för huvudmän och skolor. Inte minst ser regeringen stora fördelar för huvudmännen med ett samlat införande, så att förändringsarbetet i skolorna kan ske i ett sammanhang. Mot bakgrund av införandet av en tioårig grundskola föreslår regeringen att ändringarna i skollagen som rör grundskolan, anpassade grundskolan, sameskolan och specialskolan ska träda i kraft den 1 juli 2028.

Regeringen anser, till skillnad från utredningen, att det är lämpligt att de bestämmelser som rör grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan samt de bestämmelser som rör betygssystemet i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan, träder i kraft och börjar tillämpas samtidigt. Det blir enklare för huvudmännen om ikraftträdandet för flera skolformer samordnas med tanke på implementering av reformen. Ett samtidigt ikraftträdande innebär ett något senare ikraftträdande och första tillämpning för gymnasieskolan, och anpassade gymnasieskolan än vad som föreslås av utredningen. Enligt regeringen möjliggör detta en mer gedigen implementering än den av utredningen föreslagna tidsplanen, som även av *UHR*, *Falu kommun*, *Sala kommun*, *Västra Götalandsregionen* och *Sveriges Skolledare* bedömts alltför snäv. Regeringen bedömer, i likhet med *Skolverket*, *SKR*, *Sveriges elevkårer* och *Sveriges elevråd*, att det behöver finnas tid för förberedande av införandet av det nya provsystemet, vilket det nya ikraftträdandet möjliggör. Regeringen bedömer därmed att ett ikraftträdande hösten 2028 både möjliggör ett samlat införande och tillräckligt med tid för implementeringsinsatser och andra förberedande åtgärder. Regeringen bedömer även, till skillnad från utredningen, att samma ikraftträdande och första tillämpning är rimlig även gällande bestämmelserna som rör vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år. Att den nya betygsskalan ska börja användas inom vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år redan höstterminen 2028 innebär att elever kommer ta ut en gymnasieingenjörsexamen enligt de nya

bestämmelserna redan i slutet på vårterminen 2029, dvs. innan elever från gymnasieskolan avslutat utbildningen inom det nya systemet och innan det nya meritvärdet ska användas för antagning till högre utbildning. Regeringen bedömer att detta ändå är lämpligt då de betyg eleven erhåller under det fjärde tekniska året inte används för behörighet eller urval till högre studier.

När det gäller nya bestämmelser om behörighet till gymnasieskolan och det nya meritvärdet behövs en senare tidpunkt för när bestämmelserna ska tillämpas första gången. Detta då det är till höstterminen 2031 som elever avslutat grundskolan eller motsvarande utbildning med den nya betygsskalan och med genomförda nationella slutprov, och ett meritvärde för första gången kan beräknas utifrån kalibrerade betygsvärden och resultat från nationella slutprov.

Regeringen föreslår sammantaget att ändringarna i skollagen som rör grundskolan, anpassade grundskolan, sameskolan, specialsksolan och gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan samt vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år ska träda i kraft den 1 juli 2028 och tillämpas från och med höstterminen 2028. De nya bestämmelserna om behörighet och meritvärde föreslås dock börja tillämpas på antagning till utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2031. Detsamma gäller ändringar i paragrafer som innebär att hänvisningar till dessa bestämmelser ändras.

Vissa ändringar bör träda i kraft den 1 juli 2030 men tillämpas från och med den 1 juli 2031

De ändringar som rör borttagande av introduktionsprogrammet programinriktat val bör tillämpas för första gången på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2031 då de nya behörighetsreglerna för tillträde till gymnasieskolan kommer att ha tillämpats för första gången. Det är vid denna tidpunkt som sökande från grundskolan eller motsvarande utbildning för första gången kommer att kunna antas till gymnasieskolan utifrån kalibrerade betygsvärden och med ett nytt meritvärde. Huvudmännens information om vilka utbildningar som erbjuds i gymnasieskolan presenteras dock redan under höstterminen året innan utbildningen ska börja. För nationella program ska ett preliminärt beslut om antagning fattas i början av vårterminen närmast före utbildningens start. Det slutliga beslutet om antagning ska om möjligt fattas före den 1 juli det år utbildningen startar (7 kap. 7 § gymnasieförordningen [2010:2039]). Även för de introduktionsprogram som utformas för en grupp elever görs ett urvalsförfarande om antalet platser är färre än antalet sökande (6 kap. 1 § gymnasieförordningen) och antagningsförfarandet följer samma mönster som för nationella program. Eftersom information om de utbildningar som erbjuds i gymnasieskolan presenteras så tidigt som ett år innan utbildningen ska påbörjas bedömer regeringen att de ändringar som innebär att introduktionsprogrammet programinriktat val tas bort ska träda i kraft den 1 juli 2030, men ska tillämpas första gången för utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2031. Äldre bestämmelser som gäller introduktionsprogrammet programinriktat val ska således tillämpas på utbildning som påbörjats före den 1 juli 2031. På så sätt kan elever som antagits till programmet före detta datum slutföra utbildningen.

Det finns behov av övergångsbestämmelser för elever i grundskolan och motsvarande skolformer som befinner sig i slutet av utbildningen

Regeringen anser att så många elever som möjligt snarast ska få betyg enligt den nya betygsskalan och att antagningen till gymnasieskolan så snart som möjligt ska ske utifrån ett mer likvärdigt meritvärde, men bedömer, precis som vid tidigare betygsreformer och i enlighet med synpunkter från SKR, att det finns skäl att låta elever som befinner sig i slutet av en utbildning gå klart enligt äldre bestämmelser. Regeringen bedömer, till skillnad från utredningen som föreslår en ettårig övergångsperiod, men i likhet med Läroplansutredningen och den av Skolverket föreslagna tidsplanen, att en tvåårig övergångsperiod kan vara en rimligare avvägning. En något längre övergångsperiod än vad utredningen föreslår skulle innebära att eleverna får gå klart sin utbildning i det betygssystem och med de läroplaner som de påbörjade sin utbildning med. En tvåårig övergångsperiod innebär även att de nationella slutproven och även kalibrering av betygsvärden sker ett år senare än i utredningens förslag, vilket innebär att den ansvariga myndigheten får skälig tid till implementeringsinsatser och för att förbereda genomförandet av prov och beräkningen av meritvärden. Efter denna övergångsperiod bör samtliga elever i grundskolan, anpassade grundskolan och specialskolan gå i det nya betygssystemet. För sameskolan behövs inga övergångsbestämmelser eftersom skolformen endast kommer att omfatta årskurs 1–7.

De flesta elever som höstterminen 2028 påbörjar årskurs 9 och 10 i grundskolan, och anpassade, grundskolan respektive årskurs 10 och 11 i specialskolan och som läser i normal takt kommer med föreslagna övergångsregler att kunna avsluta grundskolan eller motsvarande utbildning inom det äldre betygssystemet. Dessa elever har börjat i skolan när grundskolan och anpassade grundskolan är nioårig och specialskolan tioårig och övergångsbestämmelserna till den lag om ändring i skollagen genom vilken den tioåriga grundskolan införs innebär att elever som skulle börjat en viss årskurs i den nioåriga grundskolan, t.ex. årskurs 8, i stället påbörjar årskurs 9 i den tioåriga grundskolan (se punkt 4 i övergångsbestämmelserna till SFS 2025:729). De elever som går i förskoleklassen eller grundskolan före införandet av den tioåriga grundskolan höstterminen 2028, men som avslutar sin skolgång i den tioåriga grundskolan därefter, kommer således i praktiken bara gå nio år i grundskolan. Det kan dock finnas vissa elever som inte kan slutföra sin grundskoleutbildning eller motsvarande senast det nionde året i grundskolan eller anpassade grundskolan respektive tionde året i specialskolan, t.ex. elever som behöver längre tid på sig att avsluta utbildningen. För dessa elever innebär övergångsbestämmelser som avser införandet av det nya betygssystemet och som stadgar endast en tvåårig övergångsperiod att betyg kan komma att sättas både enligt äldre och nyare bestämmelser. Det kan vidare finnas elever som inte direkt påbörjar en utbildning i gymnasieskolan efter avslutad grundskoleutbildning och som därmed kommer att söka till gymnasieskolan med betyg satta på skalan A–F efter det att de nya reglerna om behörighet och beräkning av meritvärde börjar tillämpas. För att elever från grundskolan och specialskolan med betyg satta enligt både betygsskalan A–F och betygsskalan 1–10, eller endast satta enligt äldre bestämmelser, ska kunna ansöka och antas till gymnasieskolan enligt de nya

bestämmelserna om behörighet och beräkning av meritvärde som föreslås i denna lagrådsremiss finns det därmed även behov av övergångsregler som möjliggör exempelvis en omvandling av betyg satta på skalan A–F till skalan 1–10. Detta bör även gälla elever i anpassade grundskolan som t.ex. kan läsa och få betyg i ämnen enligt grundskolans kursplaner och få fortsatt utbildning inom introduktionsprogram i gymnasieskolan.

Sammantaget föreslår regeringen därför att äldre bestämmelser ska gälla för elever som höstterminen 2028 påbörjar årskurs 9 och 10 i grundskolan eller anpassade grundskolan och årskurs 10 eller 11 i specialskolan under elevernas resterande tid i utbildningen. Utbildning ska dock efter dessa två år fullföljas enligt de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjats efter ikraftträdandet. För elever som påbörjat sin utbildning i grundskolan, anpassade grundskolan eller specialskolan före ikraftträdandet och som fullföljer den senare än det nionde året, när det gäller grundskolan eller anpassade grundskolan, eller tionde året, när det gäller specialskolan, efter det att eleven börjat fullgöra skolplikten föreslås regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bemyndigas att meddela föreskrifter om hur betyg som har satts enligt äldre bestämmelser ska hanteras vid tillämpningen av de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjats efter ikraftträdandet.

Det finns även behov av övergångsbestämmelser för elever i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan som påbörjat sin utbildning före den 1 juli 2028

Regeringen bedömer att så många elever som möjligt som påbörjat sin utbildning i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan före den 1 juli 2028 på motsvarande sätt som elever i de obligatoriska skolformerna bör ha möjlighet att fullfölja sin utbildning i samma system. Detta innebär att elever som före höstterminen 2028 har påbörjat ett nationellt program i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan som huvudregel bör fortsätta sin utbildning inom detta system enligt de bestämmelser som gällde när de påbörjade utbildningen. Eleverna har blivit antagna till och går en utbildning med en viss betygsskala där betygen meritvärderas och gymnasieexamen utfärdas på ett visst sätt. Regeringen bedömer, att det i så stor utsträckning som möjligt bör undvikas att utfärda en gymnasieexamen med blandbetyg som sedan ska meritvärderas mot resultatet på nationella slutprov. På motsvarande sätt bedömer regeringen att elever som påbörjat utbildning på ett introduktionsprogram eller som påbörjat vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år före den 1 juli 2028 ska kunna slutföra utbildningen enligt de bestämmelser som gällde när de påbörjade utbildningen.

För att eleverna ska kunna fullfölja sin utbildning inom samma system behöver de nya bestämmelserna införas successivt inom gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan. Det innebär i praktiken att det är eleverna som påbörjar utbildning i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan läsåret 2028/29 som kommer att få betyg med den nya betygsskalan och som för första gången kommer att genomföra de nationella slutproven. Elever som påbörjat utbildning i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan före den 1 juli 2028 bör som huvudregel gå färdigt sin utbildning och få betyg enligt det nuvarande betygssystemet. Att eleverna

bör gå färdigt sin utbildning enligt äldre bestämmelser betyder att det under en övergångsperiod kommer att finnas dubbla system i de gymnasiala utbildningarna.

Regeringen anser dock att det behöver anges en begränsning för hur länge elever ska få möjlighet att läsa enligt äldre bestämmelser. Därför bör det framgå av övergångsbestämmelser under vilka läsår och i vilket år i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan som de äldre bestämmelserna ska tillämpas. Övergångsbestämmelserna bör innebära att äldre bestämmelser ska gälla för elever i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan som före höstterminen 2028 har påbörjat ett nationellt program i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan och som fullföljer utbildningen med normal studietakt, dvs. under tre respektive fyra år. Det innebär att äldre bestämmelser bör gälla för andra och tredje året i gymnasieskolan och för andra, tredje och fjärde året i anpassade gymnasieskolan för läsåret 2028/29, för tredje året i gymnasieskolan och för tredje och fjärde året i anpassade gymnasieskolan för läsåret 2029/30 samt för fjärde året i anpassade gymnasieskolan för läsåret 2030/31. Om en elev i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan har påbörjat sin utbildning före höstterminen 2028 och, efter ett uppehåll, fortsätter utbildningen efter den tidpunkt då det nya betygssystemet ska börja tillämpas för det år som eleven ska börja i, ska det nya betygssystemet även tillämpas för den eleven. Samtliga elever som läser exempelvis andra året i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan läsåret 2029/30 kommer därmed att omfattas av det nya betygssystemet. Detta innebär att samtliga elever i gymnasieskolan från och med höstterminen 2030, läsåret 2030/31, kommer att omfattas av det nya betygssystemet. För anpassade gymnasieskolan innebär det att samtliga elever från och med höstterminen 2031, läsåret 2031/32, kommer att omfattas av det nya betygssystemet.

För elever som påbörjat utbildningen före den 1 juli 2028, men som inte har slutfört gymnasieutbildningen inom tre år eller utbildning i anpassade gymnasieskolan inom fyra år, t.ex. elever som haft ett års studieuppehåll, kan övergångsbestämmelserna för vissa elever innebära att de omfattas av de nya bestämmelserna om bl.a. betygsskala 1–10 och krav på i genomsnitt betyget 4 eller högre samt betyget 4 i gymnasiearbetet för att få en gymnasieexamen, när de återupptar sin utbildning. Detta gäller exempelvis en elev som påbörjat sin gymnasieutbildning höstterminen 2027 och som efter att ha läst två år tar ett uppehåll under läsåret 2029/30 och sedan ska slutföra det tredje året under läsåret 2030/31. Det innebär att eleven, när han eller hon har läst färdigt sitt tredje år i gymnasieskolan, kommer att ha något av betygen A–F i vissa ämnen och nivåer i ämnen enligt äldre bestämmelser, men även något av betygen 1–10 i ämnen eller nivåer i ämnen som han eller hon har läst när utbildningen återupptagits. Vidare är det inte säkert att eleven haft möjlighet att genomföra de nationella slutprov som övriga elever har genomfört tidigare år. Eftersom de nya bestämmelserna om krav på ett genomsnittligt betyg om 4 för utfärdande av gymnasieexamen och det nya sättet att beräkna meritvärden samt behörighet till högre studier kommer att tillämpas för denna elev finns det behov av övergångsregler. Detta har även påtalats av *Västra Götalandsregionen* och *Stockholms universitet*. Regeringen bedömer att det exempelvis behöver tas fram övergångsbestämmelser för hur betygen A–F kan omvandlas till den nya betygsskalan och om hur meritvärdering ska

göras för dessa elever. Då detta endast är aktuellt för de elever som går i gymnasieskolan och kan använda sina betyg och examina för att söka till högskolan bedömer regeringen att övergångsbestämmelserna endast bör avse elever i gymnasieskolan. Elever i anpassad gymnasieskola bör alltså inte omfattas av övergångsbestämmelserna.

Sammantaget föreslår därför regeringen att elever som påbörjat sin utbildning före den 1 juli 2028 och som fullföljer utbildningen inom tre respektive fyra år ska följa äldre bestämmelser vilket innebär att en elev som läser i ordinarie studietakt kommer att kunna gå klart sin utbildning inom samma system. Utbildning i gymnasieskolans nationella program och i anpassade gymnasieskolan som påbörjats före ikraftträdandet men som inte slutförts inom tre respektive fyra år ska dock fullföljas enligt de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjats efter ikraftträdandet. För de elever i gymnasieskolan som påbörjat utbildningen före den 1 juli 2028 men som fullföljer den senare än tre år från att den påbörjades föreslås regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bemyndigas att meddela föreskrifter om hur betyg som har satts enligt äldre bestämmelser ska hanteras vid tillämpning av de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjats efter den 30 juni 2028. Vidare föreslår regeringen att bemyndigandet även ska omfatta andra frågor som kan behöva regleras för sådana elever.

Ändringar gällande kommunal vuxenutbildning bör träda i kraft senare

Som framgår av avsnitt 6.11 föreslår regeringen att urvalsgrunden betyg ska bytas ut mot urvalsgrunden meritvärde vid tillträde till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå. Denna föreslagna ändring samt andra nödvändiga ändringar i regleringen om tillträde till högskoleutbildning behöver tillämpas i samband med att elever avslutar sin gymnasieutbildning i det nya betygssystemet och för första gången får ett meritvärde beräknat enligt förslagen i denna lagrådsremiss. Regeringens förslag om ikraftträdande och tillämpning av det nya betygssystemet för elever i gymnasieskolan innebär att elever för första gången kommer att få ut sin examen i det nya systemet efter vårterminen 2031. Det innebär att regleringen av tillträde till högskoleutbildning behöver ha anpassats till det nya betygssystemet inför antagning till utbildning som påbörjas efter vårterminen 2031.

Vid antagning till högskoleutbildning delas sökande med betyg enbart från gymnasieskolan och sökande med betyg från komvux eller komvux och gymnasieskolan vid platsfördelning på grundval av betyg in i olika betygsgrupper (högskoleförordningen [1993:100], bilaga 3 punkten 1). De konkurrerar därmed inte om samma utbildningsplatser. Dock tillämpas samma bestämmelser om meritvärdering och antagning i övrigt. Detta innebär att ändringar av bestämmelser om tillträde till högskoleutbildning behöver ske vid ett och samma tillfälle för sökande från gymnasieskolan och sökande från komvux.

Då anpassning av tillträdesbestämmelserna till högskoleutbildning behöver vara införd inför antagning till utbildning som påbörjas på högskolan för elever som tar sin gymnasieexamen efter vårterminen 2031 bör inte det nya betygssystemet införas i komvux förrän antagning till högskolan enligt det nya betygssystemet är möjligt. Därmed föreslås ett

ikraftträdande och första tillämpning som sammanfaller med tillämpning av ny reglering för tillträde till högskoleutbildning. Detta innebär att elever i komvux på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå som påbörjar en utbildning under vårterminen 2031 bör få betyg enligt den nya betygsskalan. Detta ger även elever i komvux på gymnasial nivå möjlighet att genomföra de nationella slutproven under vårterminen 2031.

Även om elever kan läsa en hel gymnasieutbildning på komvux läser de, till skillnad från elever i gymnasieskolan, ofta inte en hel utbildning utan enstaka nivåer i ämnen. Detta innebär att det vid övergången till ett nytt betygssystem med en ny betygsskala kommer att finnas många sökande från komvux till utbildning på högskolan som har betyg från två betygssystem. Utfärdande av gymnasieexamen från komvux och tillträdesbestämmelser till högskoleutbildning regleras på förordningsnivå, till skillnad från antagning och behörighet till gymnasieskolan och utfärdande av gymnasieexamen från gymnasieskolan som regleras i lag. Hur sökande med betyg från de olika betygssystemen ska hanteras avser regeringen därmed att reglera på förordningsnivå.

Regeringen föreslår därmed att bestämmelserna i skollagen om en ny betygsskala i komvux på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå ska träda i kraft den 1 januari 2031 och börja tillämpas samma datum.

Det behövs övergångsbestämmelser även för den kommunala vuxenutbildningen

Inom komvux är utbildningen inte styrd av programstrukturen för nationella program utan utbildningen är i stället mer individanpassad. Det är möjligt att läsa allt från en enstaka nivå i ett ämne till en fullständig gymnasieutbildning eller anpassad gymnasieutbildning. Detta innebär att studerande inom komvux kan läsa tillsammans på en nivå i ett ämne trots att de har påbörjat sina studier i komvux vid helt olika tidpunkter. För att planeringen, grupp sammansättningen och antagningsprocessen inom komvux inte ska försvåras bör tillämpningen av de nya bestämmelserna om betyg inte knytas till den tidpunkt då individen har påbörjat sina studier. Endast sådana ämnen eller nivåer i ämnen som har påbörjats före den 1 januari 2031, dvs. före den dag det nya systemet träder i kraft, bör därför följa den äldre betygsskalan. Elever som påbörjar en nivå i ett ämne eller ett ämne från och med den 1 januari 2031 kommer att få betyg enligt den nya betygsskalan och kommer även att kunna genomföra nationella slutprov. Detta inför att det nya meritvärdet kommer ligga till grund för antagning till högre utbildning.

Regeringen föreslår alltså att äldre bestämmelser som rör den tidigare betygsskalan ska gälla för utbildning i ämnen eller nivåer i ämnen som har påbörjats före den 1 januari 2031, inom komvux på gymnasial nivå eller komvux som särskild utbildning på gymnasial nivå.

9 Konsekvenser av förslagen

Vilka är berörda av förslagen?

Förslagen i denna lagrådsremiss innehåller ändringar som syftar till förbättringar av betygssystemet inklusive systemet för meritvärdering av betyg och nya behörighetskrav till gymnasieskolans nationella program.

Berörda av förslagen är elever, lärare samt rektorer i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan och komvux. Förslagen får konsekvenser för såväl offentliga som enskilda huvudmän och vissa andra utbildningsanordnare.

Enligt Sveriges officiella statistik fanns det läsåret 2024/25 830 huvudmän för grundskolan, varav 291 kommunala och 529 enskilda huvudmän. Samma läsår fanns 4 665 grundskolor, varav 3 831 med kommunal huvudman och 813 med enskild huvudman, 622 anpassade grundskolor, varav 586 med kommunal huvudman och 36 med enskild huvudman samt 10 specialskolor och 5 sameskolor med staten som huvudman. Lsåret 2024/25 gick drygt 1,1 miljoner elever i grundskolan. Av dessa gick drygt 181 300 elever i fristående grundskolor. Vidare gick ca 17 200 elever i anpassade grundskolan, varav ca 760 elever i fristående skolor. Specialskolan hade ca 790 elever och sameskolan ca 200 elever. Omkring 1 400 individer deltar i utbildningsverksamhet som bedrivs av Statens institutionsstyrelse (SiS). Totalt arbetade läsåret 2024/25 ca 139 000 lärare i grundskolan, varav ca 40 800 som lärare i lågstadiet, ca 50 600 som lärare i mellanstadiet och ca 44 000 som lärare i högstadiet. I anpassade grundskolan arbetade ca 14 300 lärare, 284 i specialskolan och 61 i sameskolan.

För gymnasieskolan fanns det 445 huvudmän under läsåret 2024/25, varav 209 enskilda. Vidare fanns det totalt 1 254 skolenheter, varav 459 med enskild huvudman. Samma läsår fanns 243 anpassade gymnasieskolor, varav 34 med enskild huvudman. Samma läsår gick drygt 370 000 elever i gymnasieskolan, varav knappt 117 800 elever i fristående skolor. Drygt 7 500 elever gick i anpassade gymnasieskolan, varav knappt 650 elever i fristående anpassade gymnasieskolor. Totalt arbetade ca 39 800 lärare i gymnasieskolan och ca 5 000 i anpassade gymnasieskolan.

Kalenderåret 2024 studerade sammanlagt ca 367 800 elever inom ramen för kommunal vuxenutbildning (komvux). För vuxenutbildningen finns det inga enskilda huvudmän, men däremot externa utbildningsanordnare som bedriver utbildning på entreprenad. Drygt 114 600 elever studerade sfi. Cirka 66 400 elever studerade komvux på grundläggande nivå och ca 228 000 elever studerade komvux på gymnasial nivå. Antalet elever inom komvux som anpassad utbildning var 2 300 på grundläggande nivå och 1 400 på gymnasial nivå. Samma läsår arbetade ca 11 300 personer i komvux.

När det gäller rektorer arbetade läsåret 2024/25 ca 5 700 rektorer i de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan och inom vuxenutbildningen.

Förslagen om ett nytt betygssystem i avsnitt 6.1 och nya behörighetskrav till gymnasieskolan i avsnitt 6.6 får konsekvenser för Statens skolverk,

specialskolan och sameskolan, Statens skolinspektion, Centrala studie-stödsnämnden, Universitets- och högskolerådet samt universitet och högskolor.

Konsekvenser för kommunerna

Regeringens förslag i denna lagrådsremiss påverkar inte den grundläggande ansvarsfördelningen mellan staten och skolhuvudmännen. I utarbetandet av förslagen har regeringen noga vägt risken för ökade krav på dokumentation och andra arbetsuppgifter för huvudmannens personal mot den nytta förslagen har för eleverna.

Det blir viss inskränkning i den kommunala självstyrelsen

Den kommunala självstyrelsen regleras bl.a. i 14 kap. regeringsformen (RF). Enligt 14 kap. 3 § RF bör en inskränkning i den kommunala självstyrelsen inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett inskränkningen. Innebörden av bestämmelsen är att en eventuell inskränkning i den kommunala självstyrelsen ska prövas mot en proportionalitetsprincip.

Förslaget i avsnitt 6.3 om att det ska införas bedömningssamråd, där lärare samråder om betygssättningen, syftar till att betygssättningen inom en skolenhet ska bli mer likvärdig än i dag. Av förslaget framgår att rektorn ska ansvara för att bedömningssamråd genomförs. Förslaget innebär en mindre inskränkning av den kommunala självstyrelsen eftersom bedömningssamråden lagstadgas och inte kan väljas bort. Regeringen bedömer dock att inskränkningen är proportionerlig och nödvändig för att förbättra likvärdigheten när det gäller betygssättningen i respektive ämne inom en skolenhet i grundskolan eller på ett program i gymnasieskolan.

Förslaget i avsnitt 6.5 om att det ska införas en skyldighet för huvudmän att lämna in uppgifter om betyg som behövs för upprätthållande av stabilitet i prov- och betygssystemet och inför beräkning av meritvärden till den myndighet som regeringen bestämmer innebär en viss inskränkning i den kommunala självstyrelsen. Huvudmännen är redan i dag skyldiga att rapportera in betyg när eleven har avslutat sin utbildning. Inskränkningen innebär att skyldigheten nu utökas till att uppgifter ska skickas in varje läsår från avslutade nivåer i stället för endast när hela utbildningen är slutförd. Regeringen bedömer dock att även den inskränkningen är proportionerlig och nödvändig för att bättre betygsdata än i dag ska kunna användas för analyser som kan vara till nytta dels i huvudmännens arbete med att förbättra sitt arbete med betygssättning, dels när det gäller stabilitet bl.a. för att garantera meritvärdenas jämförelsebarhet för olika årskohorter så att antagning till högre studier kan vara likvärdig.

Fler nationella provtillfällen än i dag föreslås bli obligatoriska. Regeringen bedömer att antalet prov behöver vara så stort att slutproven får en ändamålsenlig effekt på meritvärdets likvärdighet, vilket framgår av avsnitt 6.3. Liksom huvudmännen redan i dag är skyldiga att organisera nationella prov på fasta datum och klockslag för att förhindra spridning, kommer skolhuvudmännen att behöva organisera de nationella slutproven

på liknande sätt. Genom att antalet prov föreslås bli fler minskar dock kommunernas möjligheter att planera skolverksamheten utifrån egna bedömningar och prioriteringar i begränsad utsträckning. Regeringen bedömer att dessa inskränkningar är av ringa omfattning, men nödvändiga med tanke på fördelarna med det föreslagna provsystemets fasta provperioder och centrala bedömning. Upphävandet av bestämmelserna om att lärarna ska ha en skyldighet att särskilt beakta resultat på nationella prov vid betygssättningen utgör däremot en minskning av den statliga styrningen. Detsamma gäller förslaget i avsnitt 6.7 om borttagandet av lovskola för elever som avslutat grundskolan.

Vid en avvägning av det kommunala intresset av självstyrelse och de nationella intressen som regeringens förslag och bedömningar avser att tillgodose anser regeringen sammantaget att inskränkningarna är proportionerliga i förhållande till syftet med regleringen.

Förslagen medför ekonomiska konsekvenser för kommunerna

Enligt den kommunala finansieringsprincipen ska beslut som innebär nya obligatoriska uppgifter för en kommun åtföljas av en statlig finansiering via det generella statsbidraget. Principen gäller när riksdagen, regeringen eller en myndighet fattar bindande beslut om ändrade regler för en verksamhet (se prop. 2006/07:100). Finansieringsprincipen ska däremot inte tillämpas när kommunsektorn får ändrade kostnader till följd av tekniska förändringar.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) anger i sitt remissvar att kostnaden för anpassning av system för gymnasieantagning inte har beräknats av utredningen. Vissa anpassningar kan behöva göras, men regeringen bedömer att dessa justeringar bör kunna ske genom att huvudmannen planerar för gymnasieantagning med beaktande av det föreslagna systemet som innebär en något senare slutantagning och förändrad reservantagning jämfört med i dag. Regeringen anser inte att det innebär några kostsamma förändringar och därför bedöms finansieringsprincipen inte bli tillämplig när det gäller anpassning av antagningssystem.

Den obligatoriska lovskolan (avsnitt 6.7) som huvudmannen anordnar i juni för elever som efter årskurs 9 i grundskolan inte blivit behöriga till ett nationellt yrkesprogram i gymnasieskolan föreslås tas bort. Den är till stor del finansierad av statsbidrag, men även frivillig prövning efter årskurs 9 bör minska till följd av att lärarsatta betyg inte ensamma går att använda för meritvärdering och behörighet till gymnasieskolans nationella program. Detsamma gäller prövning i gymnasieskolan och komvux som bedöms minska genom att prövning för betyg inte kan ligga till grund för högre meritvärde. Därigenom bör kostnaderna för kommunerna minska.

Förslaget om bedömningssamråd (avsnitt 6.3) innebär dock ett nytt åtagande för kommunerna och ska därmed finansieras. Kostnadsberäkningarna bygger på antaganden om hur många lärare det är som är ensamma om att undervisa i sitt ämne på en skola. Utredningen antar utifrån tillgänglig statistik att omkring hälften av alla legitimerade lärare som undervisar i årskurs 9 inte är ensamma om att undervisa i sitt ämne på en skolenhet vilket motsvarar 4 195 heltidslärartjänster per år. Utredningen

föreslår att 4 timmars arbete avsätts per lärare, vilket beräknas till 16 780 timmar. Detta blir omräknat till nio helårstjänster till en kostnad av 7,1 miljoner kronor när systemet är fullt genomfört. Motsvarande beräkningar för gymnasieskolan, där osäkerheten i beräkningen är något större, ger 21,6 miljoner kronor när systemet är fullt genomfört. Medel till kommunerna aviseras i budgetpropositionen för 2026. För 2028 beräknas 6,5 miljoner kronor, för 2029 beräknas 14,5 miljoner och fr.o.m. 2030 beräknas 28,7 miljoner kronor (prop. 2025/26:1, utg.omr. 25, anslag 1:1 Kommunalekonomisk utjämning).

Övriga förslag föranleder inte ersättning enligt finansieringsprincipen

Regeringen föreslår i avsnitt 6.5 att huvudmännens skyldighet att rapportera in betyg till SCB eller den nationella betygsdatabasen (Beda) när eleven har avslutat sin utbildning ändras till att uppgifter ska skickas in varje läsår från avslutade nivåer i stället för när hela utbildningen är slutförd. Eftersom skolorna redan i dag för en betygskatalog bedöms detta inte bli ett merarbete. Samma antal betyg ska rapporteras in oavsett om det görs varje läsår eller om det görs när eleven avslutar sin gymnasiala utbildning. Regeringen bedömer inte att förslaget beräknas leda till några direkta ekonomiska konsekvenser för kommunerna som bör ersättas enligt finansieringsprincipen.

I grundskolan och specialskolan bedöms antalet prov bli detsamma som i det nuvarande systemet, medan det i gymnasieskolan bedöms bli något fler prov än i dag. Hur många provtillfällen det kommer att handla om fastslås inte i denna lagrådsremiss utan kommer att regleras på förordningsnivå. De nationella slutproven kommer att vara skriftliga, vilket innebär att organisationen av proven bör bli betydligt mindre resurskrävande än i det nuvarande systemet, där muntliga nationella prov ofta genomförs i mindre grupper. Sammantaget bedömer regeringen därmed att administrationen i samband med de nationella slutproven, trots en viss ökning av antalet prov, inte blir större än i det nuvarande systemet. Förslagen beräknas inte leda till några direkta ekonomiska konsekvenser för kommunerna som bör ersättas enligt finansieringsprincipen.

Konsekvenserna för enskilda huvudmän och andra enskilda utbildningsanordnare blir desamma som för kommunala huvudmän

De förslag om ett nytt betygssystem som rör offentliga huvudmän omfattar också enskilda huvudmän och vissa andra enskilda utbildningsanordnare, i den mån dessa har slutit avtal om entreprenad med en kommun. De bedömningar som regeringen gör i fråga om konsekvenser för kommunerna gäller därför också enskilda huvudmän för fristående skolor och vissa andra utbildningsanordnare. I de fall kommunerna beräknas få ökade kostnader, som i fallet med bedömningssamråd, ska kommunerna i enlighet med gällande regler även öka ersättningen till fristående aktörer i motsvarande grad. Förslagen bedöms inte få några negativa konsekvenser varken för konkurrensen mellan olika aktörer, eller för små företag.

Konsekvenser för staten

Skolverket får omfattande uppgifter som finansieras

Det i avsnitt 6.1 beskrivna systemet med modell för meritvärdesberäkning bedöms få stora konsekvenser för Skolverket. I sitt remissvar anger *Skolverket* att det i arbetet bl.a. kommer att ingå att ta fram nationella slutprov inklusive nya ramverk och en provplattform samt tekniska system för meritvärdesberäkningar. Regeringen bedömer att myndigheten sammantaget står inför en omfattande administrativ utmaning och att det därför är angeläget att myndigheten ges förutsättningar att med kvalitet tillhandahålla digitala nationella slutprov, central rättning och modell för meritvärdesberäkning.

Enligt utredningen är Skolverket den lämpligaste myndigheten för att utveckla nationella slutprov, genomföra central rättning och utveckla en modell för kalibrering av betygsvärden.

Regeringen anser att Skolverket ska tilldelas tillräckliga resurser för att ges förutsättningar att på ett tillfredsställande sätt arbeta med de nationella slutproven och med införande och administration av det nya betygssystemet. Regeringens beräkningar utgår från utredningens som innebär ett successivt införande av digitala nationella slutprov där nya prov ska konstrueras och provas ut parallellt med att dagens nationella prov fortfarande ges. De största kostnaderna gäller framtagandet och central rättning av nationella slutprov. Kostnaderna beräknas kulminera 2030 för att sedan sjunka och stabiliseras efter det att dagens nationella prov fasas ut. Regeringens bedömning utgår från utredningens resonemang att kostnaden kommer att minska med 25 procent till följd av det nya systemet, bl.a. till följd av minskade overheadkostnader för lärosätenas tjänster när Skolverket själva hanterar fler delar av arbetet med proven samt minskade kostnader för utprovning.

Regeringen beräknar i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1, utg.omr. 16, anslag 1:1 Statens skolverk) 24,9 miljoner kronor 2026. För 2027 och 2028 beräknas 39,2 miljoner kronor respektive 147,4 miljoner kronor. För 2029 och 2030 beräknas kostnaden uppgå till 188,4 miljoner kronor respektive 357,9 miljoner kronor. För 2031 beräknas kostnaden uppgå till 349,9 miljoner kronor och fr.o.m. 2032 beräknas kostnaden uppgå till 307,5 miljoner kronor. Dessa medel fördelas på ett flertal kostnadsposter. Den största posten utgör kostnader för central och automatiserad rättning som när systemet är fullt utbyggt 2030 beräknas uppgå till 308,6 miljoner kronor. Under 2028 och 2029 beräknas kostnader om 44,4 miljoner kronor för konstruktion av parallella nationella prov under en övergångsperiod, samt för 2030 respektive 2031 kostnader om 25,4 miljoner kronor för konstruktion av nya prov. Från 2032 beräknas en permanent besparing om 13,5 miljoner kronor per år. Andra poster som totalt uppgår till 15,35 miljoner kronor under 2026 för att öka till 26,3 miljoner kronor 2029 för att sedan minska, gäller bl.a. utveckling och drift av databas för betyg och nationella prov, kalibrering och meritvärdering, arbete med undantag av att genomföra nationella slutprov, administration och kommunikation.

Specialskolan och sameskolan påverkas i mindre utsträckning

Staten är huvudman för specialskolan genom Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) och för sameskolan genom Sameskolstyrelsen. Specialskolan berörs av förslagen i avsnitt 6.1–6.5 samt 6.12. Sameskolan berörs av förslagen i avsnitt 6.2 samt 6.12.

Specialskolan är en skolform för barn som på grund av sin funktionsnedsättning eller andra särskilda skäl inte kan gå i grundskolan eller anpassade grundskolan. Målgrupperna för specialskolan är bl.a. elever som är döva eller har hörselnedsättning, elever med dövblindhet, elever med synnedsättning och ytterligare funktionsnedsättning och elever med grav språkstörning.

Som framgår av avsnitt 6.1 är en modell för beräkning av meritvärden som innefattar kalibrering inte alltid ändamålsenlig i specialskolan, eftersom antalet elever i denna skolform ofta är lågt. När eleverna är mycket få är det inte sannolikt att det finns tillräckligt många elever i varje undervisningsgrupp för att kalibreringen av betygsvärden ska bli rättssäker. Regeringen bedömer därför att meritvärdet för specialskolan behöver beräknas på ett annat sätt än genom kalibrerade betygsvärden och resultat på nationella slutprov. Vilken modell som kommer att användas för att beräkna meritvärde kommer att regleras på förordningsnivå.

Sameskolan ska ge en utbildning med samisk inriktning som i övrigt motsvarar grundskolans årskurs 1–6. Sameskolan motsvarar grundskolans årskurser 1–7 när tioårig grundskola införs 2028. Under läsåret 2024/25 gick 194 elever i fem skolor. Sameskolan kommer att påverkas av förslaget i avsnitt 6.2 om att en ny betygsskala ska införas och avsnitt 6.4.3 om att resultat från nationella prov inte längre särskilt ska beaktas eftersom elever i sameskolan får betyg i kommande årskurs 7. Sameskolan omfattas inte av andra förslag eftersom elevernas betyg inte ska kalibreras.

Regeringen bedömer att de implementeringsinsatser som Skolverket bör ansvara för med anledning av förslaget om sammantagen bedömning även bör komma såväl specialskolan som sameskolan till del vilket bör underlätta arbetet med det nya betygssystemet.

Skolinspektionen får möjlighet att granska nya områden

Förslagen i lagrådsremissen innebär inte någon förändring av Skolinspektionens verksamhet. Skolinspektionen kommer dock att få möjlighet att granska om rektorn lever upp till det föreslagna ansvaret för att bedömningssamråd genomförs inom en skolenhet i grundskolan och inom ett program vid en skolenhet i gymnasieskolan (se avsnitt 6.3). Skolinspektionen kommer däremot inte att längre kunna granska om nationella prov beaktats i betygssättningen eftersom denna reglering upphör enligt förslaget i avsnitt 6.4.3. Regeringen bedömer att detta är positivt för myndigheten då *Skolinspektionen* framför i sitt remissyttrande att det har varit svårt att bedöma om avvikelser mellan betyg och provbetyg varit skälig eller systematisk. Förändringarna bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser för Skolinspektionen.

Centrala studiestödsnämnden behöver anpassa sitt regelverk och sina föreskrifter

Centrala studiestödsnämnden (CSN) kommer att behöva anpassa sitt regelverk med anledning av regeringens förslag. CSN behöver anpassa sina föreskrifter till den nya betygsskalan. CSN har även i sitt remissvar framfört att myndighetens administrativa system kan behöva anpassas vilket kommer att medföra en kostnad för myndigheten. Regeringen bedömer dock att de ökade kostnaderna kan hanteras inom myndighetens befintliga förvaltningsanslag.

Universitets- och högskolerådet behöver systemanpassa Beda och NyA

Med anledning av förslaget i avsnitt 6.9 om nya regler för gymnasieexamen kommer Universitets- och högskolerådet (UHR) att behöva revidera, och i vissa fall göra om, ett antal föreskrifter gällande urvals- och behörighetsregler till högre utbildning. Myndigheten behöver också analysera om förändringarna föranleder behov av ändrade ansöknings- och beslutsdatum. UHR, men även *Universitetskanslersämbetet* och *Uppsala universitet* framför att tidsplanen för antagningen till högskoleutbildningar påverkas av ett nytt sätt att beräkna meritvärdet.

Regeringen konstaterar att en ny modell för beräkning av meritvärden kan påverka tidsplanen för antagningen till högskolestudier. Antagningen behöver dock fortfarande, som UHR och *Uppsala universitet* påpekar, fungera på ett rättssäkert sätt. Regeringen anser att detta bör kunna hanteras genom effektiva rutiner och skyndsam hantering. Det innebär bl.a. att central rättning bör ske utan dröjsmål. Lärosäten kan vidare behöva anpassa sig till delvis nya förutsättningar men regeringen bedömer att värdet med ett mer likvärdigt och rättssäkert betygssystem överstiger de utmaningar som kan uppstå när nya rutiner behöver etableras.

För att UHR i den samordnade antagningen ska kunna ta emot meritvärden som föreslås i avsnitt 6.1 kommer det att krävas systemanpassningar i den nationella betygsskalan Beda och antagningssystemet NyA. Regeringen bedömer att UHR behöver tillföras medel för förberedelser och införande som främst avser föreskriftsarbete genom tillfälliga personalförstärkningar och systemutveckling. Medel för ändamålet har därför aviseras i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1, utg.omr. 16, anslag 2:2 Universitets- och högskolerådet). För 2027 beräknas anslaget öka med 2,3 miljoner kronor och för 2028 beräknas anslaget öka med 3,6 miljoner kronor. Därefter beräknas anslaget öka med 2,3 miljoner kronor 2029 och med 3,6 miljoner kronor fr.o.m. 2030.

Förändringarna bedöms vidare generera frågor från UHR:s målgrupper, vilket medför behov av att informera och svara på frågor från bl.a. studievägledare, gymnasielever och presumtiva sökande.

Konsekvenser för universitet och högskolor

Förslagen om ett nytt betygssystem och nytt sätt att beräkna meritvärden kommer att få konsekvenser för högskolan bl.a. i fråga om de förändringar

av tillträdesreglerna som föreslås i avsnitt 6.11. Tillträdesreglerna regleras dock på förordningsnivå och behandlas därför inte ytterligare i denna lagrådsremiss.

Såsom nämnts ovan kan, vilket bl.a. *Universitets- och högskolerådet (UHR)* tar upp i sitt remissvar, ett nytt sätt att beräkna meritvärdet få konsekvenser för högskolan, exempelvis genom att tidsplanen för antagningen till högskoleutbildningar påverkas. Som UHR anger, kan lärosätena och UHR gemensamt behöva genomföra en konsekvensanalys av hur de föreslagna ändringarna kan påverka högre utbildning. Beslut om terminstider och tidsgränser för antagning fattas av universitet och högskolor.

Konsekvenserna är positiva för lärare och rektorer

Samtliga förslag väntas förbättra lärares arbetssituation genom att förslagen och bedömningarna avser att underlätta hantering av nationella slutprov, bl.a. genom central rättning. De påtryckningar från elever, föräldrar och rektorer för att sätta mer generösa betyg i förhållande till de nationella proven som har rapporterats av bl.a. Skolverket och som framgår av avsnitt 4.3 kommer också att minska. Sammantaget bedöms dessa förbättringar underlätta för lärarna under betygssättningen. Hänsyn har också tagits till lärares autonomi och professionalism.

Sveriges Lärare tillstyrker regeringens förslag med nytt betygssystem, kalibrerade betygsvärden och avskaffad skarp gräns för godkänt, men framför att det föreslagna betygssystemet innebär en stor förändring i hur lärare ska arbeta formativt, dvs. ge kontinuerlig återkoppling till eleverna för att utveckla deras lärande. Förbundet anser att detta kräver ett omfattande implementeringsarbete med relevant fortbildning i bedömning utifrån det nya systemet.

Regeringen bedömer att förslagen kommer att gynna lärare eftersom de sammantaget kan leda till minskad administration och samtidigt öka det professionella utrymmet vid bedömning och betygssättning. Med förslaget i avsnitt 6.2 om fler betygsteg (1–10) kan lärarna sätta mer precisa betyg utifrån en professionell och sammantagen bedömning av vilket betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Genom att finansiera det utökade åtagandet för huvudmännen att organisera obligatoriska bedömningssamråd som föreslås i avsnitt 6.3 ger regeringen förutsättningar för strukturerat samarbete mellan kollegor gällande bedömning och betygssättning. Att stärka lärare när det gäller bedömning och betygssättning, som innebär myndighetsutövning, kan även ses som ett sätt att öka yrkets status och attraktivitet. Regeringen bedömer att lärarna kommer att genomföra förändringarna på ett professionellt sätt och att dessa kommer att vara positiva för lärares arbete framgent. Regeringen delar *Sveriges Lärares* synpunkt om att det är en stor förändring som kräver implementeringsinsatser och bedömer att bl.a. stödinsatser från Skolverket kan bidra till att det nya betygssystemet kommer att användas på ett likvärdigt sätt mellan skolor och mellan lärare, som i sin tur också gynnar arbetet med eleverna.

Av skollagen framgår att rektorn ska leda det pedagogiska arbetet och verka för att utbildningen utvecklas vid en skolenhet. Med förslaget i

avsnitt 6.3 specificeras det att rektorn ska se till att bedömningssamråd hålls. Av skollagen framgår det även att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med gällande regler. Rektorn ska fortsatt säkerställa att betygen sätts i enlighet med skolans författningar, men genom de bedömningar som framgår av avsnitt 6.1 om kalibrering av betyg kommer inte rektorn att behöva analysera skillnaden mellan betyg och provresultat eftersom detta hanteras automatiskt. *Sveriges Skolledare* anser att det finns en risk att rektorns arbetsbelastning inledningsvis ökar då det nya systemet behöver förklaras för såväl elever som vårdnadshavare. Regeringen anser dock att gedigna implementeringsinsatser, samt att det redan i dag ingår i både rektorers och lärares uppdrag att informera elever och vårdnadshavare om nyheter och förändringar i elevens skolsituation, borgar för att förändringen blir liten. Regeringen anser att förutsättningar behöver skapas så att rektorer och lärare under en tid kan planera för och prioritera detta arbete.

Sammantaget bedömer regeringen, även om regeringens förslag och bedömningar initialt kan kräva prioriteringar och förändrad organisering av arbetet, att förslagen kommer att underlätta för lärare och rektorers arbete med betyg och bedömning.

Konsekvenserna är positiva för eleverna

FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) är sedan 2020 svensk lag. All lagstiftning som rör barn ska utformas i överensstämmelse med barnkonvention. Enligt barnkonventionen har alla barn samma rättigheter och lika värde (artikel 2). Konventionen fastslår också att vad som bedöms vara barnets bästa ska beaktas i första hand vid alla åtgärder som rör barn (artikel 3). Barn har enligt konventionen också rätt till utbildning (artikel 28). Betyg sätts i såväl barn- och ungdomsskolan som inom vuxenutbildningen och konsekvenserna av förslagen blir till största delen desamma oavsett i vilken skolform eleverna går. Med förslaget om en ny betygsskala (avsnitt 6.2) kommer betygen att ge en mer rättvisande bild av elevernas kunskaper. Det är dock enbart elever i grundskolan och gymnasieskolan som kommer att beröras av den nya modellen för beräkning av meritvärden som innehåller kalibrering av betygsvärden (avsnitt 6.1) eftersom syftet är att urvalet till nästa utbildningsnivå ska vara rättvist. Det nya sättet att beräkna meritvärden kommer att få konsekvenser för elevernas incitament att genomgå provning för att höja meritvärdet vid ansökan till gymnasieskolan eller högre utbildning. Eftersom kalibrering av betygsvärdet sker på gruppnivå och beräknas utifrån de betyg eleven hade när utbildningen avslutades kommer inte ett nytt betyg efter provning att kunna ingå i ett nytt meritvärde (avsnitt 6.7). Kalibreringen innebär dock att antagningen till högre utbildning blir likvärdig och rättssäker vilket samlat kommer att vara gynnsamt för eleverna.

Förslagen i avsnitt 6.6 om nya regler för behörighet till gymnasieskolan kommer att ha positiva effekter för de elever som med dagens reglering är nära att bli godkända i de ämnen som krävs för behörighet till nationellt program i gymnasieskolan, men som på grund av den skarpa F-gränsen hänvisas till introduktionsprogrammet Programinriktat val. Genom att

införa en kompensatorisk reglering där högre betyg i vissa ämnen väger upp lägre betyg i andra ämnen, dvs en reglering där elevens sammantagna kunskande avgör behörighet till vidare studier, bedömer regeringen att elever som i dag är nära att vara behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan kommer att ha goda möjligheter att antas till ett sådant. Programinriktat val föreslås därför tas bort i avsnitt 6.12.2. Förslagen bedöms vara för barnets bästa genom att fler unga får bättre förutsättningar att bli behöriga till nationella program samt att antagning och urval kommer bli mer likvärdigt.

Regeringen har i avsnitt 6.9 föreslagit att det för en gymnasieexamen ska krävas att betyget 4 är uppnått i gymnasiearbetet. I detta skiljer sig regeringens förslag från förslaget i betänkandet. *Skolverket* har i sitt remissvar framfört att utredningens förslag att även låta betygen 1–3 i gymnasiearbete ska räcka för gymnasieexamen förändrar betydelsen av vad det innebär att ha fått en examen. Regeringen delar Skolverkets uppfattning och framhåller att det förslag som regeringen lägger fram är positivt för eleverna, eftersom eleverna genom betyget 4 på gymnasiearbetet kan uppvisa, t.ex. för framtida arbetsgivare, att de har det sammantagna kunskande som framgår av examensmålen för respektive gymnasieprogram. Redan i dag får över 97 procent av eleverna ett godkänt betyg (E) i gymnasiearbetet vilket leder regeringen till att bedöma att förslaget är rimligt och nåbart för den elev som har slutfört ett fullständigt nationellt gymnasieprogram.

Flera remissinstanser, däribland *Olofströms kommun*, *Umeå Universitet*, *Academia AB* och *Landsorganisationen i Sverige (LO)* anför att svårigheten att förstå kalibreringen, eller att fler prov och testängslan kan leda till ökad stress för eleverna. För att minska risken för stress menar *Västra Götalandsregionen (VGR)* att det är viktigt att skapa en miljö i skolvardagen i vilken eleverna inte upplever sig bedömda i alla lägen och som känns trygg. På så vis, menar VGR, kan stressen vid slutproven bättre balanseras upp och hanteras. Regeringen instämmer i att de nationella slutproven och vetenskapen om att meritvärdet kan komma att ändras jämfört med betygsvärdet genom kalibreringen för vissa elever kommer att upplevas som stressande. Regeringen framhåller dock att provstress bör ställas i relation till den stress som ett olikvärdigt betygssystem innebär och anser att fördelarna med den föreslagna modellen för beräkning av meritvärden uppväger de nackdelar som är inbyggda i dagens system. *Diskrimineringsombudsmannen (DO)* påtalar att det stora antalet utredningar och förslag på skolans område gör det svårt att få en överblick av de samlade konsekvenser som förslagen kan få. DO betonar därför vikten av att det, i den fortsatta lagstiftningsprocessen, görs en samlad konsekvensbeskrivning av samtliga förslag som nu föreslås på skolans område. Regeringen har denna dag beslutat nio lagrådsremisser med förslag till ändringar i skollagen och har därmed gjort en samlad bedömning av konsekvenserna av de sammantagna förslagen även om den konsekvensbeskrivning som finns i respektive lagrådsremiss avser de förslag som finns i just den lagrådsremissen.

Sammantaget bedömer regeringen att förslagen i denna lagrådsremiss är förenliga med de skyldigheter som följer av barnkonventionen och att förslagen sammantaget förväntas leda till positiva effekter för elever i samtliga skolformer som berörs.

Konsekvenserna av förslagen är positiva ur ett funktionshinderperspektiv

Sverige har tillträtt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. I artikel 24 anges att konventionsstaterna, för att förverkliga rätten till utbildning för personer med funktionsnedsättning utan diskriminering och på lika villkor, ska säkerställa ett sammanhållet utbildningssystem på alla nivåer och livslångt lärande inriktat på bl.a. full utveckling av den mänskliga potentialen och känslan för värdighet och egenvärde. För att förverkliga sina konventionsåtaganden, ska konventionsstaterna bl.a. säkerställa att personer med funktionsnedsättning inte uteslås från det allmänna utbildningssystemet på grund av funktionsnedsättning och att personer med funktionsnedsättning, på lika villkor som andra, får tillgång till en inkluderande och kostnadsfri grundutbildning av god kvalitet.

Som framgår av avsnitt 6.1.1 finns det skolenheter för vilka det finns skäl att göra undantag från att kalibrera betygsvärden, t.ex. då antalet elever är för lågt eller då för få elever på en skola kan genomföra nationella slutprov. Även bestämmelserna om att alla elever ska genomföra nationella slutprov kan behöva innehålla undantag. I specialsolan och resursskolor går t.ex. elever som har funktionsnedsättningar som kan medföra att de kommer att ha svårt genomföra nationella slutprov på ett sådant sätt att de kan ligga till grund för kalibrering. Regeringen bedömer därför att det är viktigt att det finns utrymme för vissa begränsade undantag från bestämmelserna om kalibrering.

Regeringen bedömer att förslagen och bedömningarna i denna lagrådsremiss som helhet kommer att leda till positiva konsekvenser för alla elever, dvs. även för elever med funktionsnedsättning.

Konsekvenserna för jämställdheten bedöms vara positiva

Förslagen och bedömningarna är positiva för jämställdheten. Syftet med jämställdhetspolitiken är att ge lika rättigheter och möjligheter för kvinnor och män respektive flickor och pojkar att forma samhället och sina egna liv. Diskrimineringslagen (2008:567) förbjuder diskriminering som har samband med olika diskrimineringsgrunder, bl.a. kön. Med diskriminering avses direkt och indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet, trakasserier, sexuella trakasserier och instruktioner att diskriminera (1 kap. 4 § diskrimineringslagen). Av 2 kap. 5 § diskrimineringslagen följer att den som bedriver verksamhet som avses i skollagen (utbildningsanordnare) inte får diskriminera någon elev. Diskriminering får således inte förekomma i skolan.

Flickor presterar generellt sett bättre än pojkar i skolan. De statistiska analyser som utredningen redovisar i bilaga 3 till betänkandet (SOU 2025:18) visar att flickor i grundskolan presterar i genomsnitt på den 56:e och pojkar på den 44:e elevpercentilen, en skillnad på 12 elevpercentiler. Om grupperna hade presterat på samma nivå skulle båda grupperna i genomsnitt presterat på den 50:e percentilen. Med det nya

sättet att beräkna meritvärden skulle skillnaden minska till ungefär 10 elevpercentiler (55:e och 45:e elevpercentilen för flickor respektive pojkar). Även i gymnasieskolan förväntas skillnaderna i meritvärde mellan flickor och pojkar att minska, men flickor kommer även fortsättningsvis att uppnå högre meritvärden i genomsnitt.

Förslagen som innebär att den skarpa gränsen för godkänt för tillträde till gymnasieskolan tas bort (avsnitt 6.6) bedöms få en positiv betydelse för elever som är lågpresterande i vissa ämnen, vars möjligheter till gymnasieutbildning ökar. På gruppnivå väntas störst effekt för pojkar eftersom dessa i dag är i majoritet på introduktionsprogrammen.

Regeringen bedömer att förslagen sammantaget kan bidra till att könskillnader utjämnas.

Konsekvenserna för integration och utanförskap bedöms vara positiva

Förslagen bedöms främja de integrationspolitiska målen. Målet för integrationspolitiken är att utrikes födda kvinnor och män ska ha samma skyldigheter, rättigheter och möjligheter som den övriga befolkningen att leva ett fritt, värdigt och självständigt liv inom samhällsgemenskapen. Detta förutsätter att den som långvarigt befinner sig i Sverige anstränger sig för att bli en del av det svenska samhället och att samhället både ställer krav och ger möjligheter till integration. Integrationspolitiken ska bidra till social och kulturell, ekonomisk, språklig och demokratisk integration samt att genom utbildning förbättra förutsättningarna för flickor och pojkar med utländsk bakgrund (prop. 2023/24:99, bet. 2023/24:FiU21, rskr. 2023/24:250). Målet för minskat utanförskap är att antalet människor som lever i utanförskap ska minska, att parallella samhällsstrukturer ska bekämpas, att det egna ansvaret att bli en del av samhället ska uppmuntras samt att människors trygghet och livschanser ska öka (prop. 2023/24:1 utg.omr. 13, bet. 2023/24:AU1, rskr. 2023/24:102). Förslagen i lagrådsremissen innebär att alla barn och elever ska behandlas lika, oavsett bakgrund. Hur utbildning och undervisning är utformad påverkar dock hur utrikes födda elever har möjlighet att integreras under sin skolgång. Utrikes födda elever med kort tid i svensk skola kan ha svårigheter i många skolämnen på grund av brister i svenska språket. Därför kan en betygsskala med fler steg och en kalibrering av meritvärden vara positiv för dessa elevers fortsatta utveckling och skolgång. I avsnitt 6.11 föreslås också att nyanlända elever med kort tid i svensk skola som inte har tillräckliga kunskaper i svenska språket ska få möjlighet att delta i introduktionsprogrammet språkintröduktion. Det bör förbättra elevernas möjligheter till vidare studier och etablering i arbetslivet ytterligare och därmed också motverka utanförskap.

Förslagen som innebär att den skarpa gränsen för godkänt för tillträde till gymnasieskolan tas bort (avsnitt 6.6) bedöms kunna få en positiv betydelse för elever med utländsk bakgrund eftersom dessa i dag är i majoritet på introduktionsprogrammen. *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU)* har i sitt remissvar framfört att det bör undvikas att icke svensktalande elever som annars har goda akade-

miska förutsättningar hänvisas till yrkesprogram på grund av bristande svenska kunskaper. Som framgår av avsnitt 6.11 föreslår regeringen att nyanlända som har gått introduktionsprogrammet språkintröduktion ska kunna gå vidare, inte som i dag bara till ett yrkesprogram, utan även till ett högskoleförberedande program.

Sammantaget bedömer regeringen att förslagen och bedömningarna kommer att bidra till att främja integration och motverka utanförskap genom att ge bättre förutsättningar för barn och unga som har bott kort tid i Sverige att lyckas med sina studier.

Förslagen medför inga konsekvenser för Sveriges medlemskap i Europeiska unionen

Förslagen berör frågor om personuppgiftsbehandling, som regleras i EU-rätten genom EU:s dataskyddsförordning. En dataskyddsanalys finns i avsnitt 7. Den personuppgiftsbehandling som kommer att vara nödvändig med anledning av förslagen bedöms vara förenlig med EU-rätten.

10 Författningskommentar

De lagförslag som lämnas i denna lagrådsremiss är i huvudsak hänförliga till att det införs en ny betygsskala 1–10 som ersätter betygsskalan A–F i de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan, anpassad gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och anpassad utbildning på gymnasial nivå. Högsta betyg betecknas med 10 och lägsta betyg med 1. Den nya betygsskalan innehåller ingen motsvarighet till betyget F, som i den nuvarande betygsskalan är ett icke godkänt betyg. Betyget 4 i den nya betygsskalan innebär således inte på motsvarande sätt som betyget E, en gräns för godkänt. Betyget 4 ersätter dock betyget E i många bestämmelser i skollagen. Övervägandena i dessa delar finns i avsnitt 6.13. Dessa ändringar redovisas övergripande i författningskommentaren.

När det gäller introduktionsprogrammet programinriktat val som utformas för en grupp elever såväl som för en enskild elev, föreslås det i lagrådsremissen att programmet tas bort, vilket innebär att utbildningen inte längre kommer att utgöra ett introduktionsprogram på gymnasieskolan. Till följd av detta görs ändringar i ett flertal bestämmelser. Även de ändringar som innebär att introduktionsprogrammet tas bort redovisas övergripande.

Enbart språkliga justeringar med anledning av ändringarna redovisas inte. I fråga om den föreslagna lagtext som kommentarerna i dessa delar avser så hänvisas till avsnitt 2.

Övriga ändringar redovisas med såväl föreslagen lagtext som kommentar.

10.1 Förslaget till lag om ändring i skollagen (2010:800)

3 kap. Barns och elevers utveckling mot målen

7, 10 och 12 i §§

Bestämmelsen i 7 § föreslås ändras i lagrådsremissen Förbättrat stöd i skolan. Bestämmelserna i 10 och 12 §§ föreslås ändras i lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola. Ändringarna görs i förhållande till de lydelseerna.

I paragraferna ändras formuleringen ”minst motsvarar betyget E” till ”lägst motsvarar betyget 4.”

Övervägandena finns i avsnitt 6.13.

7 kap. Skolplikt och rätt till utbildning

5, 14 och 15 §§

Paragraferna föreslås ändras i lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola. Ändringarna görs i förhållande till den lydelsen.

I paragraferna ändras formuleringen ”minst motsvarar betyget E” till ”lägst motsvarar betyget 4”.

Övervägandena finns i avsnitt 6.13.

10 kap. Grundskolan

17 § *Betyg betecknas med ett heltal på skalan 1–10. Högsta betyg betecknas med 10 och lägsta betyg med 1.*

Paragrafen reglerar betygsskalan i grundskolan.

Paragrafen ändras genom att det införs en ny betygsskala 1–10 som ersätter betygsskalan A–F. Betygsstegen i betygsskalan 1–10 står för olika nivåer av kunskaper där 10 är det högsta betyget, som motsvarar en hög kunskapsnivå, och 1 är det lägsta betyget, som motsvarar en låg kunskapsnivå. Det finns inte längre något betygssteg för icke godkänt resultat.

Vilka kunskaper en elev ska ha kommer att framgå av vad som i kursplanen anges i den del som avser mål och innehåll. Nivåbedömningen av elevens kunskaper ska göras med hjälp av de betygskriterier som anges i kursplanen. Det ska finnas en kursplan för varje ämne och kursplanerna ska ingå i läroplanen för grundskolan, vilken i sin helhet beslutas av regeringen, se förslag till ändringar i 1 kap. 11 § och 10 kap. 8 § i lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola, som beslutats samma dag som denna lagrådsremiss.

Motsvarande bestämmelser införs också i anpassade grundskolan enligt 11 kap. 20 §, i specialskolan enligt 12 kap. 17 §, i sameskolan enligt 13 kap. 18 § i gymnasieskolan enligt 15 kap. 24 § och i anpassade gymnasieskolan enligt 18 kap. 23 §.

Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

20 a § *Vid betygssättning i årskurs 10 ska det inom varje skolenhet genomföras bedömningssamråd mellan lärare som undervisar i samma ämne. Bedömnings-samråd ska även genomföras i tidigare årskurser mellan lärare som undervisar i*

samma ämne om ett ämne avslutas i en tidigare årskurs. Syftet med sådana samråd är att öka betygens likvärdighet inom respektive ämne.

Rektorn ansvarar för att bedömningssamråd genomförs.

Paragrafen, som ersätter nuvarande paragraf med bestämmelser om beaktande av nationella provresultat vid betygssättningen, innehåller bestämmelse om bedömningssamråd. Bestämmelsen är utformad med beaktande av införandet av den tioåriga grundskolan (prop. 2024/25:143, bet. 2024/25:UbU17, rskr. 2024/25:289) och de nya årkursbeteckningar som kommer att gälla i den tioåriga grundskolan.

Av *första stycket* framgår att det införs krav på att lärare som undervisar i samma ämne i årskurs 10, eller som undervisar i en tidigare årskurs där betyg sätts i ett ämne som avslutas tidigare, ska samråda vid betygssättningen. Det innebär att bedömningssamråd alltid ska genomföras i årskurs 10, men även kan behöva genomföras i tidigare årskurser om det i en tidigare årskurs sätts betyg som ska ingå i elevens slutbetyg. Syftet med bedömningssamråden är, som framgår av första stycket, att öka likvärdigheten i betygssättningen mellan lärare som undervisar i samma ämne inför att betyg som ingår i elevens slutbetyg bestäms. Därmed behöver bedömningssamråd bara genomföras om det finns mer än en betygsättande lärare i samma ämne.

Av *andra stycket* framgår att det är rektorn för skolenheten som är ansvarig för att bedömningssamråd enligt första stycket genomförs.

Överväganden finns i avsnitt 6.3.

23 § Den som vill ha betyg från grundskolan har rätt att genomgå provning för betyg. Denna kan avse hela utbildningen i grundskolan eller ett eller flera ämnen som ingår i utbildningen. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg i ett avslutat ämne eller slutbetyg från grundskolan.

Bestämmelserna om betygssättning i detta kapitel och i 3 kap. ska i tillämpliga delar gälla i fråga om provningen.

I paragrafen regleras rätt att genomgå provning för den som vill ha betyg från grundskolan.

Paragrafen ändras. Ändringen innebär att det nuvarande andra stycket, som reglerar provning efter undervisning i lovskola efter avslutad årskurs 9, utgår. Ändringen är en följd av att huvudmännens skyldighet att erbjuda lovskola efter avslutad årskurs 9 tas bort, se 23 b § och kommentaren till den paragrafen.

Övervägandena finns i avsnitt 6.7.

23 a §

Paragrafen föreslås ändras i lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola. Ändringarna görs i förhållande till den lydelsen.

I paragrafen ändras formuleringen ”minst motsvarar betyget E” till ”lägst motsvarar betyget 4”.

Övervägandena finns i avsnitt 6.13.

23 b § En huvudman ska erbjuda lovskola till elever i årskurs 10 som riskerar att inte kunna tillgodogöra sig de kunskaper som i ett eller flera ämnens kursplaner anges i den del som avser mål och innehåll till en nivå som *lägst* motsvarar betyget 4 och som därigenom riskerar att inte uppnå behörighet till ett nationellt program

i gymnasieskolan. Lovskolan ska anordnas på loven under läsåret och uppgå till sammanlagt minst 25 timmar.

Tiden för lovskola enligt första *stycket* ingår inte i den minsta totala undervisningstiden enligt 5 §.

Paragrafen reglerar huvudmäns skyldighet att i vissa situationer erbjuda lovskola till elever i årskurs 10 i grundskolan eller som avslutat årskurs 10. Paragrafen föreslås ändras i lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola. Ändringarna görs i förhållande till den lydelsen.

I *första stycket* ändras formuleringen ”minst motsvarar betyget E” till ”lägst motsvarar betyget 4”.

De nuvarande andra och fjärde styckena utgår. I de utgående styckena regleras huvudmannens skyldighet att erbjuda lovskola till elever som avslutat nuvarande årskurs 9 utan de godkända betyg som behövs för behörighet till nationella program i gymnasieskolan. Ändringen innebär att denna skyldighet tas bort.

Det nuvarande tredje stycket, i vilken hänvisningen till andra stycket tas bort, blir därmed *andra stycket* i paragrafen.

Övervägandena finns i avsnitt 6.7 och 6.13.

31 a och 35 §§

Paragraferna föreslås ändras i lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola. Ändringarna görs i förhållande till den lydelsen.

I paragraferna ändras formuleringen ”minst motsvarar betyget E ” till ”lägst motsvarar betyget 4”.

Övervägandena finns i avsnitt 6.13.

11 kap. Anpassade grundskolan

20 § *Betyg betecknas med ett heltal på skalan 1–10. Högsta betyg betecknas med 10 och lägsta betyg med 1.*

Paragrafen reglerar betygsskalan i anpassade grundskolan.

Paragrafen ändras genom att det införs en ny betygsskala 1–10 som ersätter betygsskalan A–E. Betygsstegen i betygsskalan 1–10 står för olika nivåer av kunskaper där 10 är det högsta betyget, som motsvarar en hög kunskapsnivå, och 1 är det lägsta betyget, som motsvarar en låg kunskapsnivå. Ändringen innebär att betyg sätts över hela betygsskalan inom anpassad grundskola och att även lägre kunskaper ska betygsättas. Det nuvarande andra stycket, som anger att betyg inte ska sättas för den elev som inte uppfyller betygskriterier för betyget E, utgår därmed.

Vilka kunskaper en elev ska ha kommer att framgå av vad som i kursplanen anges i den del som avser mål och innehåll. Nivåbedömningen av elevens kunskaper ska göras med hjälp av de betygskriterier som anges i kursplanen. Det ska finnas en kursplan för varje ämne och kursplanerna ska ingå i läroplanen för anpassade grundskolan, vilken i sin helhet beslutas av regeringen, se förslag till ändringar i 1 kap. 11 § och 11 kap. 11 § i lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola, som beslutats samma dag som denna lagrådsremiss.

Motsvarande bestämmelser införs också i grundskolan enligt 10 kap. 17 §, i specialskolan enligt 12 kap. 17 §, i sameskolan enligt 13 kap. 18 §,

i gymnasieskolan enligt 15 kap. 24 § och i anpassade gymnasieskolan enligt 18 kap. 23 §.

Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

30 a och 34 §§

Paragraferna föreslås ändras i lagsrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola. Ändringarna görs i förhållande till den lydelsen.

I paragraferna ändras formuleringen ”minst motsvarar betyget E” till ”lägst motsvarar betyget 4”.

Övervägandena finns i avsnitt 6.13.

12 kap. Specialskolan

17 § *Betyg betecknas med ett heltal på skalan 1–10. Högsta betyg betecknas med 10 och lägsta betyg med 1.*

Paragrafen reglerar betygsskalan i specialskolan.

Ändringarna motsvarar de ändringar som görs i 10 kap. 17 §, se kommentaren till den paragrafen.

Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

20 a § *Vid betygssättning i årskurs 11 ska det inom varje skolenhet genomföras bedömningssamråd mellan lärare som undervisar i samma ämne. Bedömningssamråd ska även genomföras i tidigare årskurser mellan lärare som undervisar i samma ämne om ett ämne avslutas i en tidigare årskurs. Syftet med sådana samråd är att öka betygens likvärdighet inom respektive ämne.*

Rektorn ansvarar för att bedömningssamråd genomförs.

Paragrafen, som ersätter nuvarande paragraf med bestämmelser om beaktande av nationella provresultat vid betygssättningen, innehåller bestämmelse om bedömningssamråd. Bestämmelsen är utformad med beaktande av införandet av den elvaåriga specialskolan (prop. 2024/25:143, bet. 2024/25:UbU17, rskr. 2024/25:289) och de nya årkursbeteckningar som kommer att gälla i den.

Av *första stycket* framgår att det införs krav på att lärare som undervisar i samma ämne i årskurs 11, eller som undervisar i en tidigare årskurs där betyg sätts i ett ämne som avslutas tidigare, ska samråda vid betygssättningen. Det innebär att bedömningssamråd alltid ska genomföras i årskurs 11, men även kan behöva genomföras i tidigare årskurser om det i en tidigare årskurs sätts betyg som ska ingå i elevens slutbetyg. Syftet med bedömningssamråden är, som framgår av första stycket, att öka likvärdigheten i betygssättningen mellan lärare som undervisar i samma ämne inför att betyg som ingår i elevens slutbetyg bestäms. Därmed behöver bedömningssamråd bara genomföras om det finns mer än en betygssättande lärare i samma ämne.

Av *andra stycket* framgår att det är rektorn för skolenheten som är ansvarig för att bedömningssamråden genomförs.

Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

13 kap. Sameskolan

18 § *Betyg betecknas med ett heltal på skalan 1–10. Högsta betyg betecknas med 10 och lägsta betyg med 1.*

Paragrafen reglerar betygsskalan i sameskolan.

Ändringarna motsvarar de ändringar som gjorts i 10 kap. 17 §, se kommentaren till den paragrafen.

Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

15 kap. Allmänna bestämmelser om gymnasieskolan

22 § Betyg ska sättas i ämnen. Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

När ett betyg sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska betyget anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer.

Betyg ska också sättas

1. efter genomfört gymnasiearbete och examensarbete, och

2. i grundskolans ämnen i de fall undervisning i dessa får förekomma i gymnasieskolan.

Paragrafen innehåller bestämmelser om betygssättning i gymnasieskolan.

Andra stycket ändras. Nuvarande lydelse innebär att ett godkänt betyg på en högre nivå i ett ämne ska omfatta betyg på lägre nivåer. Ordet ”godkänt” utgår eftersom betygsskalan ändras, se 24 § första stycket, där skalan A–F, i vilken F är ett icke godkänt betyg, ändras till skalan 1–10, som saknar icke godkända betyg. Ändringen innebär att när ett betyg 1–10 sätts på en högre nivå i ett ämne ska detta betyg även omfatta lägre nivåer i samma ämne och därmed ersätta betyg som satts på de lägre nivåerna. Det innebär att samtliga betygssteg, även exempelvis betygen 1–3, ersätter högre betyg som satts på en lägre nivå i ett ämne.

Övervägandena finns i avsnitt 6.2 och 6.13.

24 § *Betyg betecknas med ett heltal på skalan 1–10. Högsta betyg betecknas med 10 och lägsta betyg med 1.*

Vid betygssättningen ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de kunskaper som i ämnesplanen anges i den del som avser syfte och centralt innehåll och med stöd av betygskriterierna sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper.

Vid en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till sådana delar av en ämnesplan som avser syfte och centralt innehåll och som rör säkerhet eller som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska elevens kunskaper i dessa delar, trots det som anges i andra stycket, som *lägst* motsvara betyget 4 för att eleven ska kunna ges detta betyg i ämnet.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om betygskriterier.

Paragrafen reglerar betygsskalan i gymnasieskolan. Paragrafen föreslås ändras i lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola. Ändringarna görs i förhållande till den lydelsen.

Första stycket ändras genom att det införs en ny betygsskala 1–10 som ersätter betygsskalan A–F. Betygsstegen i betygsskalan 1–10 står för olika nivåer av kunskaper där 10 är det högsta betyget, som motsvarar en hög

kunskapsnivå, och 1 är det lägsta betyget, som motsvarar en låg kunskapsnivå. Det finns inte längre något betygssteg för icke godkänt resultat.

Vilka kunskaper en elev ska ha kommer att framgå av vad som i ämnesplanen anges i den del som avser syfte och centralt innehåll. Av 16 kap. 21 § framgår att det ska finnas en ämnesplan för varje ämne. Om det finns särskilda skäl får flera ämnen ha en gemensam ämnesplan. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om ämnesplaner. Nivåbedömningen av elevens kunskaper ska göras med hjälp av de betygskriterier som kommer att regleras på förordningsnivå, se fjärde stycket.

Tredje stycket ändras genom att formuleringen ”minst motsvarar betyget E” ersatts av ”lägst motsvarar betyget 4”.

Fjärde stycket ändras genom att upplysningen om att regeringen kan bemyndiga den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om betygskriterier tas bort eftersom regeringen inte har för avsikt att använda sig av den möjligheten.

Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

25 § Som betyg på gymnasiearbetet och examensarbetet ska *något av betygen 1–4* användas. Betyget 4 ska användas om en elev har nått examensmålen för gymnasiearbetet eller examensarbetet. I annat fall ska *betygen 1–3* användas.

Paragrafen reglerar betyg på gymnasiearbete och examensarbete.

Ändringen innebär att gymnasiearbetet och examensarbetet ska betygsättas på skalan 1–4 i stället för med betygen E eller F. Av paragrafen framgår att betyget 4 ska sättas om examensmålen är uppnådda. Om examensmålen inte är uppnådda ska i stället betygen 1–3 användas. Vilket av betygsstegen 1–3 som ska användas beror på hur nära eleven är att uppnå examensmålen. Ändringen är en följd av den nya betygsskalan 1–10, som inte innehåller något icke godkänt betyg och där betygsstegen 1–3 står för låga kunskapsnivåer, se kommentaren till 24 §.

Övervägandena finns i avsnitt 6.8.

25 a § Vid betygssättning *på en avslutande nivå i ett ämne ska det inom varje skolenhet genomföras bedömningssamråd mellan lärare som undervisar i samma ämne inom samma nationella program. Syftet med bedömningssamråden är att öka betygens likvärdighet inom respektive ämne.*

Rektorn ansvarar för att bedömningssamråd genomförs.

Paragrafen, som ersätter nuvarande paragraf med bestämmelser om beaktande av nationella provresultat vid betygssättningen, innehåller bestämmelse om bedömningssamråd.

Av *första stycket första meningen* framgår att det införs krav på att lärare på en viss skolenhet som undervisar i samma ämne inom samma nationella program, ska samråda vid betygssättningen när betyg ska sättas på en avslutande nivå i ämnet. Syftet med bedömningssamråden är, som framgår av *andra meningen*, att öka likvärdigheten i betygssättningen mellan lärare som undervisar i samma ämne inför att betyg sätts på en avslutande nivå i ett ämne. Därmed behöver bedömningssamråd bara genomföras om det finns mer än en betygssättande lärare i samma ämne.

Av *andra stycket* framgår att det är rektorn för skolenheten som är ansvarig för att bedömningssamråden genomförs.

Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

33 §

Paragrafen föreslås ändras i lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola. Ändringarna görs i förhållande till den lydelsen.

I paragrafen ändras formuleringen ”minst motsvarar betyget E” till ”lägst motsvarar betyget 4”.

Övervägandena finns i avsnitt 6.13.

36 § Ungdomar som har ett svårt rörelsehinder har rätt att få utbildning vid en gymnasieskola med Rh-anpassad utbildning om de

1. har slutfört sista årskursen i grundskolan eller motsvarande,
2. kan påbörja utbildningen senast under det första kalenderhalvåret det år de fyller 21 år, och
3. uppfyller de övriga behörighetsvillkor som följer av 16 kap. 29 och 33 §§, när det gäller nationella program.

Första stycket 1 gäller inte utbildning i form av ett introduktionsprogram. För att ha rätt till sådan utbildning krävs att grundskoleutbildning eller motsvarande har avslutats.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt till utbildning vid en gymnasieskola med Rh-anpassad utbildning.

Ändringen i *tredje punkten* innebär att hänvisningen till 16 kap. 30–32 och 34 §§ tas bort med anledning av att dessa paragrafer upphävs och behörighet till nationella program framgår av 16 kap. 29 och de föreskrifter som avses i 33 §§, se kommentarerna till dessa paragrafer.

Övervägande finns i avsnitt 6.13.

16 kap. Utbildning på nationella program i gymnasieskolan

24 §

I paragrafen ändras betyget E till betyget 4.

Övervägandena finns i avsnitt 6.13.

27 § Yrkesexamen ska utfärdas om en elev som avses i 26 § i *genomsnitt har betyget 4 eller högre* på en utbildning som omfattar minst 2 250 gymnasiepoäng och *har betyget 4 på gymnasiearbetet*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om *vilka ämnen som ska ingå i de betyg som genomsnittet beräknas på*.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad som krävs för att en yrkesexamen ska kunna utfärdas.

I *första stycket* görs en ändring som innebär att kraven för yrkesexamen ändras genom att de nuvarande kraven på att en elev ska ha ett visst antal poäng godkända betyg, bl.a. i vissa angivna ämnen, tas bort. För att yrkesexamen ska utfärdas ska eleven fortsatt ha betyg i 2 500 gymnasiepoäng, enligt 26 §. Det nya kravet i förevarande stycke innebär att eleven ska ha ett betygsgenomsnitt om 4 på 2 250 av dessa poäng, vilket innebär att eleven kan räkna bort låga betyg, dvs. betyg under 4, på 250 poäng. Därutöver krävs att eleven har fått betyget 4 på gymnasiearbetet.

Det nuvarande andra stycket, som innebär att gymnasiearbetet ska ingå i de godkända betygen, utgår. Krav på ett visst betyg på gymnasiearbetet framgår i stället av första stycket.

Det nuvarande tredje stycket, som innehåller en upplysningsbestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter som vilka ämnen och nivåer i ämnen som ska ingå i de godkända betygen, ändras och blir ett nytt *andra stycke*. Ändringen innebär att det i upplysningsbestämmelsen endast anges att föreskriftsrätten avser vilka ämnen som ska ingå i de betyg som det genomsnittliga betyget beräknas på.

Övervägandena finns i avsnitt 6.9.

28 § Högskoleförberedande examen ska utfärdas om en elev som avses i 26 § i *genomsnitt har betyget 4 eller högre* på en utbildning som omfattar minst 2 250 gymnasiepoäng och har betyget 4 på gymnasiearbetet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad som krävs för att en högskoleförberedande examen ska kunna utfärdas.

I paragrafen görs en ändring som innebär att kraven för en högskoleförberedande examen ändras genom att de nuvarande kraven på att en elev ska ha ett visst antal poäng godkända betyg, bl.a. i vissa angivna ämnen, tas bort. För att högskoleförberedande examen ska utfärdas ska eleven fortsatt ha betyg i 2 500 gymnasiepoäng, enligt 26 §. Det nya kravet i förevarande stycke innebär att eleven ska ha ett betygsgenomsnitt om 4 på 2 250 av dessa poäng, vilket innebär att eleven kan räkna bort låga betyg, dvs. betyg under 4, på 250 poäng. Därutöver krävs att eleven har fått betyget 4 på gymnasiearbetet.

Det nuvarande andra stycket, som innebär att gymnasiearbetet ska ingå i de godkända betygen, utgår. Krav på ett visst betyg på gymnasiearbetet framgår i stället av första stycket.

Det nuvarande tredje stycket, som innehåller en upplysningsbestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter som rör den nuvarande lydelsen av första stycket, tas bort.

Övervägandena finns i avsnitt 6.9.

29 § För de nationella programmen gäller, utöver vad som föreskrivs i 15 kap. 5 §, ytterligare behörighetskrav i form av ett meritvärde om lägst 4 från grundskolan eller motsvarande utbildning.

Meritvärdet ska utgöras av den sökandes betyg och resultaten från de nationella slutprov som den sökande genomfört i grundskolan eller motsvarande utbildning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om

1. beräkning av meritvärde, och

2. undantag från andra stycket för fall då den sökande inte har deltagit i nationella slutprov.

Paragrafen innehåller bestämmelser om behörighet till de nationella programmen.

Ändringen i *första stycket* innebär att behörighet till nationella program inte längre utgörs av godkända betyg i vissa ämnen. I stället krävs det för behörighet till de nationella programmen att den sökande som lägst har ett

meritvärde om 4. Behörigheten är därmed densamma till såväl yrkesprogram som högskoleförberedande program.

Av det nya *andra stycket* framgår vad ett meritvärde enligt första stycket ska bestå av.

Det nya *tredje stycket* innehåller en upplysningsbestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av den s.k. restkompetensen kan meddela föreskrifter dels om hur ett meritvärde enligt andra stycket beräknas (*första punkten*), dels om undantag från att meritvärdet ska utgöras av den sökandes betyg samt resultaten från de nationella slutprov för fall då den sökande inte har deltagit i prov (*andra punkten*).

Övervägandena finns i avsnitt 6.6.

33 § *Utöver vad som föreskrivs i 15 kap. 5 § kan regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om hur behörighetsprövning ska göras av den sökande som på annat sätt än genom grundskolestudier har förvärvat kunskaper som är likvärdiga med de kunskaper som krävs för behörighet till gymnasieskolan.*

Paragrafen reglerar behörighet för sökande som förvärvat kunskaper på annat sätt än genom grundskolestudier.

Ändringen innebär att behörighet för dessa sökande inte längre ska regleras direkt i skollagen utan att det i bestämmelsen i stället tas in en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av den s.k. restkompetensen kan föreskriva om hur behörighetsprövning ska göras av sökande som på annat sätt än genom grundskolestudier har förvärvat kunskaper som är likvärdiga med de kunskaper som krävs vid för behörighet till gymnasieskolan.

Övervägandena finns i avsnitt 6.6.

17 kap. Utbildning på introduktionsprogram i gymnasieskolan

11 § Yrkesintroduktion och individuellt alternativ står öppna för ungdomar som inte har *det meritvärde* som krävs för behörighet till ett *nationellt program* enligt 16 kap. 29 §. De står dock inte öppna för ungdomar som ska erbjudas språkintroduktion.

Om huvudmannen för utbildningen finner att det finns synnerliga skäl, får ungdomar som uppfyller behörighetskraven för ett *nationellt program* tas emot till yrkesintroduktion eller individuellt alternativ.

Paragrafen innehåller bestämmelser om behörighet till introduktionsprogrammen yrkesintroduktion och individuellt alternativ.

Ändringen i *första stycket* innebär att formuleringen ”de godkända betyg som krävs för behörighet till ett yrkesprogram” ersätts med ”det meritvärde som krävs för behörighet till ett nationellt program” samt att hänvisningen till 16 kap. 30 § ändras till en hänvisning till 16 kap. 29 §.

Ändringen i *andra stycket* innebär att formuleringen får ungdomar som uppfyller behörighetskraven för ett ”yrkesprogram” ersätts av får ungdomar som uppfyller behörighetskraven för ett ”nationellt program”.

Ändringarna är en följd av att behörighetskraven, genom ändringar i 16 kap. 29 § och upphävande av flera paragrafer, bl.a. 16 kap. 30 §, blir lika för såväl yrkesprogrammen som de högskoleförberedande program-

men, se kommentaren till 16 kap. 29 §. Därutöver innebär ändringarna i sistnämnda paragraf att behörigheten utgörs av ett lägsta meritvärde i stället för krav på godkända betyg i vissa ämnen.

Övervägandena finns i avsnitt 6.13.

12 § Språkintröduktion står öppen för nyanlända ungdomar som inte har *lågst betyget 4 i svenska eller svenska som andraspråk* och som behöver en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket för att gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning. Om det finns särskilda skäl får även andra elever gå språkintröduktion.

Paragrafen innehåller bestämmelser om behörighetskrav till intröduktionsprogrammet språkintröduktion.

En ändring gör i *första meningen*. Ändringen innebär att formuleringen ”inte har de godkända betyg som krävs för behörighet till yrkesprogram enligt 16 kap. 30 §” ersätts med formuleringen ”inte har lågst betyget 4 i svenska eller svenska som andraspråk”. Ändringen är en följd av att behörighetskraven till de nationella programmen inte längre utgörs av krav på godkända betyg i vissa ämnen utan av krav på ett meritvärde om lågst 4, se 16 kap. 29 § och kommentaren till den paragrafen. Ändringen i förevarande paragraf innebär att språkintröduktion står öppet för en nyanländ ungdom, oavsett om denne har uppnått behörighet till ett nationellt program eller inte, om denne har ett betyg i svenska eller svenska som andraspråk som är lägre än 4.

Övervägandena finns i avsnitt 6.12.1.

17 a kap. Vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år

14 §

I paragrafen ändras betyget E till betyget 4.

Övervägandena finns i avsnitt 6.13.

15 § Gymnasieingenjörsexamen ska utfärdas om en elev har gått igenom en fullständig vidareutbildning med lågst *betyget 4 på samtliga ingående nivåer i samtliga ämnen och har betyget 4 i examensarbetet*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela* närmare föreskrifter om gymnasieingenjörsexamen.

I paragrafen finns bestämmelser om gymnasieingenjörsexamen.

I *första stycket* anges villkor för att en gymnasieingenjörsexamen ska utfärdas. Den nuvarande lydelsen, som innebär att gymnasieingenjörsexamen ska utfärdas om en elev har gått igenom en fullständig vidareutbildning med godkända betyg, ändras så att detta krav ersätts av ett krav på lågst betyget 4 på samtliga ingående nivåer i ämnen samt på examensarbetet för att en examen ska kunna utfärdas. Ändringen är en följd av införandet av en ny betygsskala 1–10, se 15 kap. 24 § och kommentaren till den paragrafen.

Ändringen i *andra stycket* är endast redaktionell.

Övervägandena finns i avsnitt 6.10.

18 kap. Allmänna bestämmelser om anpassade gymnasieskolan

4 §

Paragrafen föreslås ändras i lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola. Ändringarna görs i förhållande till den lydelsen.

I paragrafen ändras formuleringen ”minst motsvarar betyget E” till ”lägst motsvarar betyget 4”.

Övervägandena finns i avsnitt 6.13.

23 § *Betyg betecknas med ett heltal på skalan 1–10. Högsta betyg betecknas med 10 och lägsta betyg med 1.*

Vid betygssättningen ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de kunskaper som i ämnesplanen anges i den del som avser syfte och centralt innehåll och med stöd av betygsriterierna sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper.

Vid en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till sådana delar av en ämnesplan som avser syfte och centralt innehåll och som rör säkerhet eller som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska elevens kunskaper, trots det som anges i andra stycket, som *lägst* motsvara betyget 4 i dessa delar för att eleven ska kunna ges detta betyg i ämnet.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om betygsriterier.

Paragrafen reglerar betygsskalan i anpassade gymnasieskolan. Paragrafen föreslås ändras i lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola. Ändringarna görs i förhållande till den lydelsen.

Första stycket ändras genom att det införs en ny betygsskala 1–10 som ersätter betygsskalan A–E. Betygsstegen i betygsskalan 1–10 står för olika nivåer av kunskaper där 10 är det högsta betyget, som motsvarar en hög kunskapsnivå, och 1 är det lägsta betyget, som motsvarar en låg kunskapsnivå. Ändringen innebär att betyg sätts över hela betygsskalan inom anpassade gymnasieskolan och att även lägre kunskaper ska betygsättas.

Vilka kunskaper en elev ska ha kommer att framgå av vad som i ämnesplanen anges i den del som avser syfte och centralt innehåll. Av 19 kap. 22 § framgår att det ska finnas en ämnesplan för varje ämne. Om det finns särskilda skäl får flera ämnen ha en gemensam ämnesplan. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om ämnesplaner. Nivåbedömningen av elevens kunskaper ska göras med hjälp av de betygsriterier som kommer att regleras på förordningsnivå, se *fjärde stycket*.

Tredje stycket ändras genom att formuleringen ”minst motsvara betyget E” ersätts med ”lägst motsvara betyget 4”.

Det nuvarande *fjärde stycket*, som innebär att betyg inte ska sättas för den elev som inte har tillgodogjort sig de kunskaper till en nivå som motsvarar betyget E, utgår.

Det nuvarande femte stycket, som innehåller en upplysningsbestämelse om att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om betygsriterier, ändras och blir ett nytt *fjärde stycke*. Ändringen innebär att upplysningen om att regeringen kan bemyndiga den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om betygsriterier tas bort eftersom regeringen inte har för avsikt att använda sig av den möjligheten.

Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

24 § Som betyg på gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola ska *något* av betygen 1–4 användas. Betyget 4 ska användas om en elev har nått programmålen för gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola. I annat fall ska betygen 1–3 användas.

Paragrafen reglerar betyg på gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola.

Paragrafen ändras. Den nuvarande lydelsen innebär att betyget E ska användas om eleven har nått målen för gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola men att inget betyg ska sättas för den elev som inte nått målen. Ändringen innebär att gymnasiearbetet i anpassade gymnasieskolan ska betygsättas på skalan 1–4. Betyget 4 ska sättas om målen är uppnådda. Om målen inte är uppnådda ska i stället betygen 1–3 användas. Vilket av betygsstegen 1–3 som ska användas beror på hur nära eleven är att uppnå målen. Ändringen är en följd av införandet av den nya betygsskalan 1–10 som innebär att även lägre kunskaper ska betygsättas, se 23 §.

Den ändring som innebär att målen ersätts av programmålen är endast språklig.

Övervägandena finns i avsnitt 6.9.

19 kap. Utbildning på program i anpassade gymnasieskolan

25 §

I paragrafen ändras betyget E till betyget 4.

Övervägandena finns i avsnitt 6.13.

22 kap. Distansundervisning i vissa skolformer

13 § För behörighet till en utbildning i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan där distansundervisning används med stöd av 8 § ska den sökande när det gäller

1. gymnasieskolan, uppfylla de behörighetskrav som gäller för en sådan utbildning enligt 16 kap. 29 §§, 17 kap. 8–12 §§, 17 a kap. 4 § eller 16 § första stycket eller föreskrifter som avses i 16 kap. 33 § eller som har meddelats med stöd av 17 a kap. 16 § andra stycket, eller

2. anpassade gymnasieskolan, tillhöra målgruppen för skolformen enligt 18 kap. 4 §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om behörighet till utbildningar där distansundervisning används.

Ändringen i *första punkten* innebär att hänvisning till 16 kap. 30–32 och 34 §§, som reglerar behörighet till de nationella programmen, tas bort. Borttagandet av hänvisningen är en följd av att paragraferna upphävs, detta med anledning av att behörighet till de nationella programmen i stället framgår av 16 kap. 29 § och av de föreskrifter som avses i 16 kap. 33 §§, se författningskommentarerna till dessa paragrafer.

Övervägandena finns i avsnitt 6.13.

29 kap. Övriga bestämmelser

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om
– bosättning (2–5 §§),

- hemkommun och hemregion (6 §),
- utlandssvenska elever (7 §),
- personer med begåvningsmässig funktionsnedsättning (8 §),
- kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar (9 §),
- handläggning (10 och 11 §§),
- talerätt (12 §),
- samverkan och anmälan till socialnämnden (13 §),
- tystnadsplikt (14 §),
- International Baccalaureate (17 §),
- överlämnande av betygshandlingar (18 §),
- informationsskyldighet (19 §),
- uppgiftsskyldighet (19 a–c §§), och
- övriga bemyndiganden (20–29 §§).

Paragrafen innehåller en uppräkningslista av vilka bestämmelser som finns i 29 kap. skollagen.

I paragrafen görs en ändring som innebär att en uppgiftsskyldighet som följer av en ny paragraf, 19 c § läggs till, se kommentaren till den paragrafen.

Övervägandena finns i avsnitt 6.5.

19 c § *En huvudman för grundskola, specialskola och gymnasieskola ska till den myndighet som regeringen bestämmer lämna sådana uppgifter om betyg som behövs för att upprätthålla stabilitet i prov- och betygssystemet och inför beräkning av meritvärden.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas och när de ska lämnas.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser överlämnande av vissa uppgifter om betyg.

Av första stycket framgår att huvudmän för vissa skolformer är skyldiga att lämna de uppgifter om betyg som behövs dels för upprätthållande av stabilitet i det nya prov- och betygssystemet, dels för beräkning av meritvärden.

I andra stycket finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas och även när dessa uppgifter ska lämnas.

Övervägandena finns i avsnitt 6.5.

28 § *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att delta i nationella prov och nationella slutprov.*

Paragrafen innehåller bemyndigande till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om nationella prov.

Paragrafen ändras. Ändringen innebär att bemyndigandet att meddela föreskrifter om deltagande i nationella prov utvidgas till att även omfatta deltagande i nationella slutprov.

Övervägandena finns i avsnitt 6.4.1.

28 a § *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om rätt att efter avslutad utbildning göra om eller för första gången genomföra ett eller flera nationella slutprov.*

Regeringen får trots bestämmelser i denna lag om avgiftsfrihet meddela föreskrifter om skyldighet för den som på nytt vill genomföra ett nationellt slutprov att betala en avgift som tillfaller huvudmannen.

Paragrafen, som är ny, innehåller bemyndigande till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om rätt att genomföra nationella slutprov efter avslutad utbildning samt att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgifter inför provgenomförande.

I *första stycket* bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om rätt att göra nationella slutprov efter det att en individ har avslutat sin utbildning. Detta gäller såväl den som vill genomföra ett nationellt slutprov som han eller hon redan har genomfört, som den som under sin utbildning inte har genomfört ett visst nationellt slutprov.

I *andra stycket* bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att föreskriva att den som vill genomföra ett nationellt slutprov som individen redan har genomfört ska betala en avgift till den huvudman som anordnar det nya provet.

Övervägandena finns i avsnitt 6.4.2.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2028.
2. Lagen tillämpas första gången i fråga om
 - utbildning som påbörjas höstterminen 2028 i årskurs 1–8 i grundskolan och anpassade grundskolan, i årskurs 1–9 i specialskolan samt i sameskolan,
 - utbildning som påbörjas höstterminen 2028 första året i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan, och
 - utbildning som påbörjas höstterminen 2028 på introduktionsprogram i gymnasieskolan och på vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år.
3. Bestämmelserna i 15 kap. 36 §, 16 kap. 29 och 33 §§, 17 kap. 11 och 12 §§ och 22 kap. 13 § i den nya lydelsen ska dock tillämpas för första gången vid antagning till utbildning i gymnasieskolan som påbörjas efter den 30 juni 2031.
4. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för årskurs 9 och 10 i grundskolan och anpassade grundskolan, för årskurs 10 och 11 i specialskolan, för andra och tredje året i gymnasieskolan och för andra, tredje och fjärde året i anpassade gymnasieskolan för läsåret 2028/29, för årskurs 10 i grundskolan och anpassade grundskolan, för årskurs 11 i specialskolan, för tredje året i gymnasieskolan och för tredje och fjärde året i anpassade gymnasieskolan för läsåret 2029/30 samt för fjärde året i anpassade gymnasieskolan för läsåret 2030/31.
5. Äldre bestämmelser gäller även fortfarande för utbildning på introduktionsprogram i gymnasieskolan och på vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år som har påbörjats före höstterminen 2028.
6. De upphävda bestämmelserna i 16 kap. 30, 31, 32 och 34 §§ gäller fortfarande för utbildning som påbörjas före den 1 juli 2031.
7. Utbildning i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan som har påbörjats före höstterminen 2028 men som inte slutförts inom den tid som anges i punkten fyra ska fullföljas enligt de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjas höstterminen 2028.
8. För elever som har påbörjat sin utbildning i grundskolan, anpassade grundskolan eller specialskolan före höstterminen 2028 och som fullföljer den senare än det nionde året, när det gäller grundskolan, eller anpassade grundskolan, eller tionde året, när det gäller specialskolan, efter det att eleven börjat fullgöra skolplikten, eller som avslutat grundskolan, anpassade grundskolan eller specialskolan enligt äldre bestämmelser men ansöker till utbildning på gymnasieskolan som påbörjas höstterminen 2031 eller senare, får regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddela föreskrifter om hur betyg som har satts enligt äldre bestämmelser ska hanteras vid tillämpningen av de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjas höstterminen 2028.
9. För elever som har påbörjat sin utbildning i gymnasieskolan före höstterminen 2028, och som fullföljer den senare än tre år från det att den påbörjades får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela
 - a) föreskrifter om hur betyg som har satts enligt äldre bestämmelser ska hanteras vid tillämpning av de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjas höstterminen 2028 och
 - b) övriga föreskrifter som kan behövas vid tillämpning av de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjas höstterminen 2028.

I *första punkten* anges att lagen träder i kraft den 1 juli 2028.

I *andra punkten* anges när lagen för första gången ska tillämpas för de olika skolförhållandena. Av den *första strecksatsen* framgår att lagen första gången ska tillämpas på utbildning som påbörjas höstterminen 2028 samt för vilka årskurser lagen ska tillämpas första gången i grundskolan,

anpassade grundskolan och specialskolan samt att lagen tillämpas på samtliga årskurser i sameskolan. Av den *andra strecksatsen* framgår att lagen första gången ska tillämpas på utbildning som höstterminen 2028 påbörjas i gymnasieskolans och anpassade gymnasieskolans första år. Av *tredje strecksatsen* framgår att lagen även ska tillämpas första gången på utbildning som höstterminen 2028 påbörjas på introduktionsprogram och för utbildning som vid samma tidpunkt påbörjas på vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år. Bestämmelsen innebär därmed att lagen vid ikraftträdandet inte tillämpas för samtliga årskurser i grundskolan, anpassade grundskolan och specialskolan eller för samtliga år i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan.

I *tredje punkten* anges att vissa uppräknade bestämmelser som rör behörighet till gymnasieskolans nationella program och introduktionsprogram samt vissa bestämmelser som hänvisar till dessa bestämmelser i den nya lydelsen tillämpas första gången vid antagning till utbildning i gymnasieskolan som påbörjas efter den 30 juni 2031. Bestämmelsen utgör ett undantag från vad som anges i andra punkten.

Av *fjärde punkten* framgår för vilka läsår och årskurser respektive år som äldre bestämmelser fortfarande gäller. I punkten anges att äldre bestämmelser fortfarande gäller för de årskurser i grundskolan, anpassade grundskolan och specialskolan samt de år i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan som inte omfattas av lagens första tillämpning enligt andra punkten. Bestämmelsen innebär att elever som har påbörjat förskoleklassen eller en viss årskurs i grundskolan, anpassade grundskolan och specialskolan eller ett nationellt program i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan före ikraftträdandet ska fortsätta sin utbildning inom det betygssystemet fram till ett angivet läsår.

I *femte punkten* anges att äldre bestämmelser fortfarande gäller för utbildning på introduktionsprogrammen och vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år som påbörjats före höstterminen 2028. Bestämmelserna innebär att elever som har påbörjat introduktionsprogram eller vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år före höstterminen 2028 ska fortsätta sin utbildning inom det betygssystemet.

Av *sjätte punkten* framgår att vissa upphävdade bestämmelser som rör behörighet till gymnasieskolan fortsatt gäller för antagning till utbildning som påbörjas före den 1 juli 2031. Bestämmelsen innebär att antagning till gymnasieskolan fram tills dess att de nya bestämmelserna enligt punkten tre ska börja tillämpas ska ske i enlighet med bestämmelserna om behörighet i 16 kap. 30, 31, 32 och 34 §§.

Sjunde punkten, tillsammans med fjärde punkten, innehåller en begränsning av möjligheten för elever som påbörjat sin utbildning före den 1 juli 2028 att fullfölja sin utbildning inom detta system. Av fjärde punkten följer vilka årskurser för grundskolan, anpassade grundskolan och specialskolan samt för vilka år i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan som äldre bestämmelser fortsatt gäller. Efter det sista läsår som anges i punkten fyra för de olika skolformerna har elever endast möjlighet att slutföra sin utbildning i det nya betygssystemet.

I *åttonde punkten* finns ett bemyndigande till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur betyg som satts enligt äldre bestämmelser ska hanteras för de elever som påbörjat sin utbildning i grundskolan, anpassade grundskolan eller special-

skolan före ikraftträdandet och som fullföljer den senare än det nionde året, när det gäller grundskolan eller anpassade grundskolan, eller tionde året, när det gäller specialskolan, efter det att eleven börjat fullgöra skolplikten, samt för de elever som avslutat sin utbildning i grundskolan eller motsvarande utbildning enligt äldre bestämmelser men som söker till gymnasieskolan efter att nya bestämmelser om behörighet till gymnasieskolan börjar tillämpas. Bemyndigandet rör de elever som enligt punkten fyra går klart utbildningen enligt äldre bestämmelser men som av någon anledning inte kan avsluta sin utbildning inom samma betygssystem eller som inte ansöker till gymnasieskolan i anslutning till att de avslutar sin grundskoleutbildning. För dessa elever behöver det hanteras att de har betyg satta enligt två olika betygssystem eller att de har betyg satta enligt äldre bestämmelser men ansöker till gymnasieskolan efter att de nya bestämmelserna om behörighet och beräkning av meritvärde har börjat tillämpas.

I *nionde punkten* finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att för de elever som inte fullföljt gymnasieutbildningen inom tre år meddela föreskrifter om a) hur betyg som satts enligt de bestämmelser som gäller för utbildning i gymnasieskolan som påbörjats innan lagens ikraftträdande ska hanteras vid tillämpning av de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjas efter lagens ikraftträdande och b) även övriga föreskrifter som kan behövas vid tillämpningen av dessa nya bestämmelser. Bemyndigandet rör de elever som har påbörjat sin utbildning i gymnasieskolan innan lagen trätt i kraft och som exempelvis efter uppehåll återupptar utbildningen, men då enligt de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjats efter lagens ikraftträdande och för vilka det kommer att behöva hanteras att de har betyg satta enligt två olika betygssystem när de t.ex. ska få ut sin gymnasieexamen.

Övervägandena finns i avsnitt 8.

10.2 Förslaget till lag om ändring i skollagen (2010:800)

15 kap. Allmänna bestämmelser om gymnasieskolan

8 a, 11, 30 a och 30 b §§

Ändringarna i paragraferna innebär att introduktionsprogrammet programinriktat val tas bort.

Övervägandena finns i avsnitt 6.12.2.

31 § En region får anordna utbildningar på sådana nationella program som avser naturbruk och omvårdnad.

Efter överenskommelse med en kommun får regionen anordna utbildning även på andra nationella program.

Av 17 kap. 18 § följer vilken utbildning på introduktionsprogram som får anordnas av en region.

Av 17 a kap. 2 § följer att en region som anordnar utbildning på teknikprogrammet också får anordna vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år.

Paragrafen reglerar utbildning som får anordnas av en region.

Ändringen i *tredje stycket* innebär att hänvisningen till 17 kap. 17 §, som reglerar en regions möjlighet att anordna introduktionsprogrammet programinriktat val, tas bort till följd av att paragrafen upphävs.

Övervägandena finns i avsnitt 6.12.2.

31 a och 32 a §§

Ändringarna i paragraferna innebär att introduktionsprogrammet programinriktat val tas bort.

Övervägandena finns i avsnitt 6.12.2.

33 §

Paragrafen ändras i avsnitt 2.1, vilket kommenteras i avsnitt 10.1. Den ändring som kommenteras här görs i förhållande till den lydelsen.

Ändringen i paragrafen innebär att introduktionsprogrammet programinriktat val tas bort.

Övervägandena finns i avsnitt 6.12.2.

17 kap. Utbildning på introduktionsprogram i gymnasieskolan

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser (2–15 a §§),
- bestämmelser om utbildning på introduktionsprogram vid en gymnasieskola med offentlig huvudman (16–27 §§), och
- bestämmelser om utbildning på introduktionsprogram vid en fristående gymnasieskola (28–34 §§).

I paragrafen beskrivs innehållet i kapitlet.

I *tredje strecksatsen* tas 35 och 36 §§, som reglerar bidrag från hemkommunen för programinriktat val, bort till följd av att paragraferna upphävs.

Övervägandena finns i avsnitt 6.12.2.

2, 3 och 4 §§

Ändringarna i paragraferna innebär att introduktionsprogrammet programinriktat val tas bort.

Övervägandena finns i avsnitt 6.12.2.

8 § Utöver de gemensamma behörighetsvillkoren för gymnasieskolan i 15 kap. 5 och 6 §§ gäller 11 och 12 §§ för de olika introduktionsprogrammen.

Paragrafen anger vilka bestämmelser som reglerar behörighet till introduktionsprogrammen.

Ändringen i paragrafen innebär att hänvisning till 10 §, som reglerar behörighet till introduktionsprogrammet programinriktat val, tas bort som en följd av att paragrafen upphävs.

Övervägandena finns i avsnitt 6.12.2.

13, 14 och 16 §§

Ändringarna i paragraferna innebär att introduktionsprogrammet programinriktat val tas bort.

Övervägandena finns i avsnitt 6.12.2.

18 § En region får efter överenskommelse med en kommun anordna yrkesintroduktion och individuellt alternativ.

Paragrafen reglerar när en region får anordna utbildning på introduktionsprogrammen.

Paragrafen ändras. Paragrafens nuvarande lydelse anger att en region, utöver vad som följer av 17 §, får komma överens med en kommun om att anordna viss utbildning. I 17 § anges att en region som anordnar ett nationellt program får anordna programinriktat val som är inriktat mot det nationella programmet. Ändringen innebär att hänvisningen till 17 § tas bort. Ändringen är en följd av att 17 § upphävs med anledning av att introduktionsprogrammet programinriktat val tas bort.

Övervägandena finns i avsnitt 6.12.2.

19, 21, 26 a och 28 §§

Ändringarna i paragraferna innebär att introduktionsprogrammet programinriktat val tas bort.

Övervägandena finns i avsnitt 6.12.2.

29 § Huvudmannen för en fristående gymnasieskola är skyldig att ta emot en elev till yrkesintroduktion, individuellt alternativ och språkintröduktion bara om huvudmannen och elevens hemkommun har kommit överens om det bidrag som kommunen ska betala till huvudmannen för utbildningen.

Paragrafen reglerar mottagande till en fristående gymnasieskola.

Ändringen innebär att andra stycket, som reglerar skyldighet att ta emot en elev till programinriktat val, utgår. Ändringen är en följd av att introduktionsprogrammet programinriktat val tas bort.

Övervägandena finns i avsnitt 6.12.2.

22 kap. Distansundervisning i vissa skolformer

13 § För behörighet till en utbildning i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan där distansundervisning används med stöd av 8 § ska den sökande när det gäller

1. gymnasieskolan, uppfylla de behörighetskrav som gäller för en sådan utbildning enligt 16 kap. 29 §, 17 kap. 8, 9, 11 och 12 §§, 17 a kap. 4 § eller 16 § första stycket eller föreskrifter som avses i 16 kap. 33 § eller som har meddelats med stöd av 17 a kap. 16 § andra stycket, eller

2. anpassade gymnasieskolan, tillhöra målgruppen för skolformen enligt 18 kap. 4 §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om behörighet till utbildningar där distansundervisning används. Paragrafen föreslås även ändras i avsnitt 2.1, vilket kommenteras i avsnitt 10.1. Den ändring som kommenteras här görs i förhållande till den lydelsen.

Ändringen i *första punkten* innebär att hänvisning till 17 kap. 10 §, som reglerar behörighet till programinriktat val, tas bort som en följd av att paragrafen upphävs.

Övervägandena finns i avsnitt 6.12.2.

14, 17 och 18 §§

Ändringarna i paragraferna innebär att introduktionsprogrammet programinriktat val tas bort.

Övervägandena finns i avsnitt 6.12.2.

10.3 Förslaget till lag om ändring i skollagen (2010:800)

20 kap. Kommunal vuxenutbildning

35 a § I utbildning på gymnasial nivå och anpassad utbildning på gymnasial nivå ska betyg sättas i ämnen. Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

När ett betyg sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska betyget anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer. Detta gäller även om betygen på de lägre nivåerna har satts inom gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan.

Betyg ska också sättas efter genomfört komvuxarbete.

Paragrafen innehåller bestämmelser om betygssättning i komvux på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå.

Andra stycket ändras. Nuvarande lydelse innebär att ett godkänt betyg i en högre nivå i ett ämne ska omfatta betyg på lägre nivåer. Ordet ”godkänt” utgår eftersom betygsskalan ändras, se 36 § tredje stycket, där skalan A–F, i vilken F är ett icke godkänt betyg, ändras till skalan 1–10, som saknar icke godkända betyg.

Ändringen innebär att när ett betyg 1–10 sätts på en högre nivå i ett ämne ska detta betyg även omfatta lägre nivåer i samma ämne och därmed ersätta betyg som satts på de lägre nivåerna. Det innebär att samtliga betygssteg, även exempelvis betygen 1–3, ersätter högre betyg som satts på en lägre nivå i ett ämne. Det finns därmed inte längre någon reglering som anger att endast godkända betyg, som satts på en högre nivå i ett ämne, även ska omfatta lägre nivåer.

Övervägandena finns i avsnitt 6.2 och 6.13.

36 § Som betyg på utbildning på grundläggande nivå och i svenska för invandrare ska någon av beteckningarna Godkänt eller Icke godkänt användas.

Som betyg på anpassad utbildning på grundläggande nivå ska beteckningen Godkänt användas. För den elev som inte uppnår betyget Godkänt ska ett intyg om att eleven har deltagit i kursen utfärdas.

Betyg på utbildning på gymnasial nivå och anpassad utbildning på gymnasial nivå ska betecknas med ett heltal på skalan 1–10. Högsta betyg betecknas med 10 och lägsta betyg med 1.

Paragrafen reglerar betygsskalan i kommunal vuxenutbildning.

Tredje stycket ändras till att, utöver att omfatta betyg på gymnasial nivå, även omfatta anpassad utbildning på gymnasial nivå. Ändringen innebär vidare att det införs en ny betygsskala 1–10 som ersätter betygsskalan A–F, där F är ett icke godkänt betyg. Betygsstegen i betygsskalan 1–10 står för olika nivåer av kunskaper, där 10 är det högsta betyget, som motsvarar en hög kunskapsnivå, och 1 är det lägsta betyget, som motsvarar en låg kunskapsnivå. I den nya skalan finns det inte några icke godkända betyg utan även lägre kunskaper ska betygssättas.

Vilka kunskaper en elev ska ha kommer att framgå av vad som i ämnesplanen anges i den del som avser syfte och centralt innehåll. Av 20 kap. 6 § framgår att det ska finnas en ämnesplan för varje ämne. Om det finns särskilda skäl får flera ämnen ha en gemensam ämnesplan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om ämnesplaner. Nivåbedömningen av elevens kunskaper ska göras med hjälp av de betygskriterier som kommer att regleras på förordningsnivå, se 37 §.

Det nuvarande fjärde stycket, som reglerar betygsättning i komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå, utgår. Betygsättning i komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå regleras i stället i tredje stycket.

Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

37 § Vid betygsättning på en kurs ska läraren göra en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygskriterier som gäller för kursen. För att eleven ska få betyget Godkänt ska samtliga kriterier för detta betyg vara uppfyllda.

Vid betygsättning i ett ämne ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de kunskaper som i ämnesplanen anges i den del som avser syfte och centralt innehåll och med stöd av betygskriterierna sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper.

Vid en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till sådana delar av en ämnesplan som avser syfte och centralt innehåll och som rör säkerhet eller som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska elevens kunskaper, trots det som anges i andra stycket, som *lägst* motsvara betyget 4 i dessa delar för att eleven ska kunna ges detta betyg i ämnet.

Betygskriterier ska finnas för varje kurs där betyg ska sättas.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om betygskriterier.

Paragrafen reglerar betygsättning i kommunal vuxenutbildning. Paragrafen föreslås ändras i lagrådsremissen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola. Ändringarna görs i förhållande till den lydelsen.

I *tredje stycket* ändras formuleringen ”minst motsvara betyget E” till ”lägst motsvara betyget 4”.

Fjärde stycket ändras genom att skrivningen om att det ska finnas betygskriterier för varje ”kurs och ämne” ändras till ”kurs”. Ändringen är en följd av att betygskriterierna inte längre ska framgå av ämnesplaner utan i stället ska regleras på förordningsnivå och vara desamma för alla ämnen. Att betygskriterierna ska regleras på förordningsnivå framgår av upplysningsbestämmelsen i femte stycket.

Femte stycket ändras genom att upplysningen om att regeringen kan bemyndiga den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om betygskriterier som anges i stycket tas bort eftersom regeringen inte har för avsikt att använda sig av den möjligheten.

Övervägandena finns i avsnitt 6.2 och 6.13.

37 a § Vid betygsättning i en kurs i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl.

I paragrafen regleras ett nationellt provs betydelse vid betygsättningen inom kommunal vuxenutbildning (komvux).

Ändringen i paragrafen innebär att skrivningen om att resultat från nationella prov i ett ämne på en nivå som det ges ett nationellt prov särskilt ska beaktas tas bort. Bestämmelsen gäller därmed endast betygsättning i kom-

vux i svenska för invandrare (sfi) och inte längre betygsättning inom komvux på gymnasial nivå.

Ändringen är en följd av införandet av nya nationella slutprov i komvux på gymnasial nivå.

Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

40 a och 40 b §§

I bestämmelsen i 40 a § ändras formuleringen ”minst betyget E” till ”lägst betyget 4” och i bestämmelsen i 40 b § ändras ”betyget E” till ”betyget 4”.

Övervägandena finns i avsnitt 6.13.

29 kap. Övriga bestämmelser

19 c § En huvudman för grundskola, specialskola, gymnasieskola *och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå* ska till den myndighet som regeringen bestämmer lämna sådana uppgifter om betyg som behövs för att upprätthålla stabilitet i prov- och betygssystemet och inför beräkning av meritvärden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas och när de ska lämnas.

Paragrafen, som föreslås i avsnitt 2.1 (se kommentaren i avsnitt 10.1), innehåller bestämmelser om skyldigheter för vissa huvudmän att lämna vissa uppgifter om betyg.

Ändringen i *första stycket* innebär att det införs en skyldighet för huvudmän för kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå att till den myndighet som regeringen bestämmer lämna de uppgifter om betyg som behövs dels för upprätthållande av stabilitet i det nya prov- och betygssystemet dels för beräkning av meritvärden.

Övervägandena finns i avsnitt 6.5.

Sammanfattning av betänkandet Ett likvärdigt betygssystem (SOU2025:18)

Bilaga 1

Utredningen har haft i uppdrag att analysera och lämna förslag på förändringar i betygssystemet och systemet för meritvärdering. Förslagen ska syfta till att betyg och meritvärden från grundskolan, specialskolan och gymnasial nivå blir mer likvärdiga och på ett rättvisande sätt speglar elevers ämneskunskaper. På så sätt kan de fungera som ett rättssäkert instrument för urval till nästa utbildningsnivå.

Dagens målrelaterade betygssystem är inte konstruerat för att ge likvärdiga betyg

I dag är betygen olikvärdiga och det finns dessutom problem med att kraven för ett givet betyg varierar över tid (betygsinflation eller betygsdeflation). Detta snedvrider antagningen och urvalet till gymnasieskolan och högre utbildning. Det är t.ex. inte alltid de mest högpresterande eleverna som kommer in på de mest attraktiva utbildningarna. Dessutom kan elever som går på en ”generös” skola bli behöriga, medan elever med motsvarande kunskaper på en annan skola inte blir det eftersom kraven för godkända betyg där var högre.

Det grundläggande problemet med dagens betygssystem är att det saknar objektiva referenspunkter och betyg kan därmed i praktiken inte bli likvärdiga. Därutöver finns det problem med marknadskrafter som skapar incitament för olikvärdig betygssättning och bidrar till betygsinflation.

Betygen i dagens system sätts av enskilda lärare. I en del ämnen bidrar nationella prov med stöd i form av provresultat som särskilt ska beaktas. Varje enskild lärare kan dock inte förväntas tolka betygskriterier och bedöma elevernas prestationer – eller särskilt beakta provbetygen – på ett sätt som stämmer överens med alla andra lärare i landet.

Däremot är lärarsatta betyg bra på att förutsäga hur eleverna kommer att lyckas på nästa nivå i utbildningssystemet eftersom lärare som har följt elever under en längre tid besitter värdefull information om elevens kunskaper. Av den anledningen är det klokt att dra nytta av lärarsatta betyg i meritvärderingen. För att kunna det måste betyg från olika skolor göras jämförbara, vilket de inte är i dag.

Sverige sticker ut internationellt

I utredningen har vi gått igenom hur betygssystem ser ut i andra med Sverige jämförbara länder och i utbildningssystem med mycket goda resultat i internationella kunskapsmätningar. Vi har inte hittat något annat land där betygssättningen är så decentraliserad att behörighet till nästa utbildningsnivå avgörs av enskilda lärares betyg eller där urval baseras enbart på lärarsatta betyg. Det finns inslag av lärarsatta betyg även i andra länder men då i kombination med oberoende och centralt rättade prov.

Det centrala provsystemet är även det annorlunda i Sverige än i jämförbara länder. Det är mycket sällsynt att elevsvar på nationella prov bedöms på skolan och beaktas av lärarna vid den egna betygssättningen. Vanligen hanteras centrala prov som oberoende mätningar vid sidan om lärares betygssättning. Det finns utbildningssystem där provresultaten vägs in mer eller mindre mekaniskt som en del av meritvärdet. Det finns även system där provresultaten används på skolnivå för att ämnesvis kalibrera de lärarsatta betygen, redovisas separat eller fungerar som fristående examensprov.

I Sveriges nationella provsystem finns ingen reglering av hur tungt de nationella proven ska väga för betyget. Nationella prov är till för att stödja lärare vid betygssättningen och därmed främja en likvärdig betygssättning på nationell nivå. Läraren ska särskilt beakta det nationella provet vid betygssättningen, men det är upp till läraren att avgöra hur stor vikt det nationella provet ska ges för varje enskild elev. Denna avsaknad av tydliga regler skapar stora skillnader i användningen av de nationella proven. Vi erfar att lärarkåren tillämpar regelverket mycket olika.

Givet ovanstående är det inte någon större överraskning att samtliga utvärderingar och analyser av likvärdig betygssättning som gjorts avseende det svenska målrelaterade betygssystemet pekar åt ett och samma håll, nämligen att dagens målrelaterade betygssystem inte kan generera likvärdiga betyg på nationell nivå.

Det målrelaterade betygssystemet konstruerades inte som ett rättvist och rättssäkert urvalsinstrument

När det målrelaterade betygssystemet infördes 1994, var utredare och beslutsfattare redan väl medvetna om att det inte var möjligt att enbart med hjälp av nationella mål och betygskriterier uppnå nationellt likvärdiga betyg. Men detta sågs inte som något större problem eftersom man ansåg att betygen var på väg att spela ut sin roll som urvalsinstrument. Gymnasie- och högskolan byggdes ut i rekordfart, alla skulle inom en snar framtid kunna läsa vidare på den utbildning de önskade. Om enstaka, enskilda utbildningar krävde urval kunde det lösas med högskoleprovet eller antagningsprov.

Problemet är att den glädjeprognos som det målrelaterade betygssystemet baserades på inte har förverkligats. Skolvalsreformen, friskole-reformen och betygsbaserad antagning till gymnasieskolan har medfört att betygen i dag är viktigare än någonsin. Behörighetskrav till gymnasieskolan (lägst betyget E i vissa ämnen) är helt avgörande för om en sökande överhuvudtaget kan komma in på ett nationellt program. Behörighet till högre utbildning är likaledes uppbyggt på betygen, eftersom det krävs gymnasieexamen och godkända betyg i vissa kurser för grundläggande och särskild behörighet. Betygen har också blivit ett av de mest centrala måtten som staten och huvudmännen använder för att utvärdera skolors resultat med.

Vi bedömer att dagens betygssystem bygger på falska premisser och att reformer för likvärdighet är helt avgörande för utbildningssystemets framtida legitimitet.

Skolverket, Skolinspektionen, Riksrevisionen och ledande utbildningsforskare har alla kommit fram till att det nuvarande målrelaterade betygssystemet inte gör det möjligt för lärarna att säkerställa betygens likvärdighet i riket. Problemen finns inbyggda i systemet och beror inte på att lärarna skulle vara dåligt utbildade på att tolka betygs-kriterier och sätta betyg. Lärare kan sätta rättvisande betyg inom den egna undervisningsgruppen, dvs. rangordna elevernas kunskaper efter olika nivåer. De kan dock inte utifrån betygs-kriterierna tolka olika elevprestationer på ett sätt som stämmer överens med alla andra lärares tolkningar i alla andra skolor i hela landet. I praktiken använder olika lärare olika måttstockar vid betygssättningen. Varje måttstock är ett resultat av en enskild lärares tolkning av betygs-kriterierna utifrån dennes erfarenhet av hur lärarens elever brukar prestera. Det innebär att en lärare som är van vid högpresterande elever ofta ställer högre krav än en lärare som är van vid lågpresterande elever. Lärarna sätter därmed inte betyg efter en gemensam måttstock. Den enda möjliga gemensamma måttstocken är de nationella proven, under förutsättning att de i framtiden rättas centralt.

Betygsmodeller som kan skapa ökad likvärdighet

Vi kan konstatera att det antagligen inte finns något land som har ett perfekt likvärdigt betygssystem och att det troligtvis är en utopi att vi skulle kunna konstruera ett betygssystem som är 100 % rättvist. Det svenska betygssystemet har låg grad av likvärdighet och saknar central styrning av hur betygen ska förhålla sig till de nationella proven. Utifrån det utgångsläget finns det goda förutsättningar att ta fram alternativa betygsmodeller som ger högre grad av likvärdighet än vad dagens betygssystem förmår.

Vi har därför utvärderat olika alternativa betygsmodeller, såväl analytiskt och statistiskt utifrån datasimuleringar som kvalitativt utifrån fokusgruppintervjuer:⁷²

- Examensprovsmodellen innebär att betyget i ett ämne helt och hållet beror på elevens resultat i ett för alla elever gemensamt, centralt rättat slutprov i ämnet. Lärarna är således helt fränkopplade de resultat som används för antagning.
- Direktstyrning innebär att lärarna justerar de betyg som de själva tänkt sätta utifrån skolans genomsnittliga resultat på de nationella slutproven.
- Sammanvägningsmodellen innebär att en elevs lärarsatta betyg vägs ihop med dess resultat på nationella slutprov. Betyg i ämnen som inte har nationella prov kan eventuellt viktas ned.
- Statistisk moderering innebär att lärarna sätter betyg oberoende av elevernas resultat på nationella slutprov. Betygen justeras sedan

⁷² Betygsmodellerna beskrivs mer ingående i sammanfattingens sista avsnitt.

ämnessvis på central nivå så att skolans genomsnittliga betyg i respektive ämne motsvarar skolans genomsnittliga provresultat i samma ämne. Därefter kan ett viktat genomsnitt beräknas av elevens modererade betyg och elevens individuella provresultat. Detta utgör det slutliga betyget i ämnet.

Slutsatser och grund för förslagen

Betygsmodellerna har olika för- och nackdelar. I ett skolsystem där eleverna i grundskolans sista år eller i gymnasieskolan läser ett begränsat antal ämnen kan framför allt modereringsmodellen leda till en betydligt högre grad av likvärdighet än dagens svenska system. Att helt förlita sig på centrala examensprov som underlag för betygssättning är inte optimalt eftersom de endast använder begränsad information om elevens kunskaper inhämtad vid några få mättillfällen.

Samtliga utvärderade modeller är konstruerade för att hantera betygen ämnessvis. Problemet är att det i praktiken inte är en framkomlig väg för den svenska skolan som bygger på att alla elever läser många olika ämnen. I gymnasieskolan kan eleven dessutom läsa ämnen på olika nivåer och det är inte alltid känt på förhand vilken nivå som kommer att bli den avslutande för eleven. Givet det svenska skolsystemets unika profil där eleverna behåller en bredd i sin utbildning med många ämnen även på gymnasial nivå uppstår problem när vi vill försöka kalibrera betygen i varje enskilt ämne. Bredden i ämnen i gymnasieskolan är något som allmänt uppfattas som positiv och värd att bevara. Vi bedömer att det inte är önskvärt att gå ifrån denna bredd för att uppnå ett likvärdigt betygs-system. I stället har vi sökt en väg som uppnår likvärdighet samtidigt som bredden bevaras.

Vi föreslår i stället en helt ny ansats där det är det samlade genomsnittliga betyget, *meritvärdet*, som ska göras likvärdigt, inte varje enskilt betyg. Det är meritvärdena som eleverna använder för att konkurrera om platser på nästa utbildningsnivå så därför behöver dessa vara jämförbara mellan skolor.

Vår slutsats är att det bästa förslaget på ny betygsmodell för Sveriges nuvarande utbildningssystem kräver följande samverkande centrala beståndsdelar:

- **Betygens informationsvärde:** Lärarna besitter värdefull information om elevernas kunskaper och det slutliga betyget/meritvärdet ska ta vara på den informationen.
- **Provens värde som gemensam mätning:** De lärarsatta betygen är inte jämförbara mellan skolor och måste därför överföras till en gemensam måttstock: centralt rättade nationella prov.
- **Ankring av genomsnittsbetyg genom prov:** Skolans genomsnittsbetyg måste ankra i skolans genomsnittliga nationella provresultat.
- **Betyg och prov som oberoende mätningar:** De nationella proven ska vara oberoende mätningar av elevernas individuella kunskaper och

lärarna ska därför sätta sina betyg oberoende av elevernas resultat på dessa prov. Bilaga 1

- **Årsvis standardisering för att göra resultat likvärdiga:** Årsvis standardisering av prov och provutgåvor krävs för att garantera dels att olika ämnen inte blir olika svåra att få bra betyg i, dels att olika årskullar inte diskrimineras på grund av varierande svårighetsgrader i prov i ett givet ämne över tid.
- **Centraliserad kalibrering:** En modell där kalibrering görs centralt ger ett bättre likvärdighetsutfall än om lärarna själva ska justera sina betyg efter resultaten på de nationella slutproven. Det minskar också arbetsbördan för lärarna.
- **En numerisk, mer fingradig och symmetrisk betygsskala:** Fler betygssteg tar tillvara mer information om elevernas, egentligen steglösa, kunskapsnivåer. En mer fingradig betygsskala ökar möjligheten att sprida ut elevernas resultat och därmed förbättras betygens urvalsfunktion.

Det är effektivt att bevara den del i det svenska antagningssystemet som innebär att urval till utbildning sker i huvudsak baserat på sökandes sammantagna meritvärde, dvs. hur väl sökanden har klarat av studier i samtliga ämnen på underliggande utbildningsnivå. Vi föreslår därför att i stället för att kalibrera betygen i varje enskilt ämne, kalibreras elevernas genomsnittliga betyg, dvs. dagens meritvärde i grundskolan respektive jämförelsetal/betygspoäng i gymnasieskolan.

Vi föreslår en meritvärdeskalibreringsmodell

Modellen syftar till att elevers meritvärden från grundskolan och gymnasieskolan, vilka används för antagning och urval vid ansökan till fortsatta studier, ska bli likvärdiga och därmed jämförbara mellan skolor. Likvärdiga meritvärden uppnås genom användning av både lärarsatta betyg och av elevers resultat på nationella slutprov. Så här ser den föreslagna processen ut, steg för steg:

7. Lärarna sätter betyg baserat på egna betygsunderlag. Dessa betyg fungerar som direkt återkoppling till elever och vårdnadshavare.
8. De lärarsatta betygen utgör grund för beräkning av ett genomsnittligt *individuellt betygsvärde* (det som i dag kallas meritvärde, betygspoäng eller jämförelsetal).
9. Ett *genomsnittligt betygsvärde* för skolan/programskolan⁷³ beräknas baserat på elevernas individuella betygsvärden.
10. Eleverna genomför ett flertal *nationella slutprov* i grundskolan respektive gymnasieskolan. Elevens provresultat från samtliga slutprov räknas ihop till ett samlat genomsnittligt *individuellt provresultat*.

⁷³ Med programskola menas de elever som läser samma program på samma skola. En skola kan således bestå av flera programskolor.

11. Ett *genomsnittligt provresultat* för skolan/programskolan beräknas baserat på elevernas individuella provresultat.
12. Skolans/programskolans *genomsnittliga betygsvärde* jämförs med skolans/programskolans *genomsnittliga provresultat*. Skillnaden utgör grunden för kalibrering.
13. Elevernas individuella genomsnittliga betygsvärden *kalibreras* så att skolans/programskolans genomsnittliga betygsvärde justeras till nivå och spridning motsvarande skolans/programskolans genomsnittliga provresultat.
14. Elevens *kalibrerade betygsvärde* (70 %) och elevens genomsnittliga *individuella provresultat* (30 %) vägs sedan samman till ett *meritvärde*.

Lärarsatta betyg kommer att behöva rapporteras in till Skolverket. Resterande steg, dvs. beräkning av betygsvärden, kalibrering och meritvärdesberäkning, föreslås sedan ske centralt på Skolverket, som också ska ha en databas med de nationella slutprovsresultaten.

Det kommer att finnas enstaka fall där elevers betygsvärden inte kan kalibreras, där nationella slutprov inte kan genomföras samt fall som föranleder behov av manuell hantering av Skolverket. För dessa föreslås behandling i särskild ordning.

Behörighet till gymnasieskolan föreslås bygga på att den sökande som lägst har ett genomsnittligt meritvärde på 4. Till högskolan ska behörighet baseras på gymnasieexamen, godtagbara kunskaper i vissa nivåer i ämnen och godtagbara nationella slutprovsresultat i vissa ämnen.

Det behövs en numerisk betygsskala med symmetriska skalsteg

Problemen med dagens betygsskala

En kritik mot dagens beräkning av meritvärde och jämförelsetal är att halva skalan, dvs. 1–9, inte används. Stegen i dagens betygsskala A–F är dessutom inte symmetriska, dvs. det är inte lika långt mellan stegen, när bokstäverna vid beräkning av meritvärde respektive jämförelsetal ges siffervärden. F ger 0 poäng, E 10 poäng, D 12,5 poäng, C 15 poäng, B 17,5 poäng och A 20 poäng. Skillnaden mellan F och E på 10 poäng är lika stor som mellan samtliga godkända betygssteg från E till det högsta betyget, A. Det betyder att ett olikvärdigt tilldelat F eller E får större konsekvenser vid beräkning av meritvärde för individen än ett olikvärdigt satt A–D. Asymmetrin, att det är 10 poängs skillnad mellan F och E men bara 2,5 poängs skillnad mellan övriga betygssteg, skapar därför problem vid den kalibrering som vi föreslår för meritvärdesberäkning.

Tio betygssteg och ingen skarp godkäntgräns

Det nya betygssystemet kräver en numerisk betygsskala med jämna skalsteg. Betygsskalan ska gå från 1 till 10 där betyget 1 är det lägsta

betyget och betyget 10 det högsta. Det ska finnas betygskriterier som beskriver de olika betygsstegen på betygsskalan. Det finns en nivå för godtagbara kunskaper i betygsskalan, men även kunskaper under den nivån ska kunna tilldelas siffervärden. Betygskriterierna är följande för betygen:

- 1–3 mindre än godtagbara kunskaper
- 4–5 godtagbara kunskaper
- 6–7 goda kunskaper
- 8–9 mycket goda kunskaper
- 10 utmärkta kunskaper

På så sätt kan nivån på elevens kunskaper och färdigheter betygsättas även när dessa är lägre än en godtagbar nivå. En sammantagen bedömningsprincip ska gälla för samtliga betygssteg. Det innebär att goda kunskaper inom en viss aspekt av ämnet kan kompensera för svagare kunskaper rörande en annan aspekt.

Lärarna ska vid betygssättningen inte längre utgå från en bedömning av om en elev uppfyller betygskriterierna. I stället ska lärarna vid betygssättningen utgå från en bedömning av hur elevens kunskaper förhåller sig till ämnets syfte, mål och centrala innehåll för de olika stadierna, årskurserna eller gymnasieåren och med stöd av betygskriterierna sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper.

Skälen för en tiogradig betygsskala är flera. Först och främst innebär förslaget att hela den numeriska skalan används, vilket främst är av betydelse för de betyg som används för antagning och urval. Med 1–10-skalan införs tre steg under godtagbar nivå och de godtagbara betygsstegen blir två fler än i dag, dvs. sju i stället för fem. Det medför en viss ökning som möjliggör för lärarna att sprida ut eleverna baserat på deras olika kunskapsnivåer. Det finns dock en begränsning i hur många steg som det är ändamålsenligt och rimligt för lärare att skilja mellan när betygen är målrelaterade.

Antalet skalsteg syftar till ökad precision i relation till meritvärdeskalibreringen där betygsvärdet bygger på många betyg. Med en mer fingradig skala än dagens bevaras mer information om elevers kunskaper och konsekvenserna av om en elev får ett betygssteg högre eller lägre än vad den egentligen förtjänar blir inte lika stora. Datasimuleringar som vi har gjort visar också att en mer fingradig skala ökar betygens likvärdighet, oavsett betygsmodell. Med det menas att en mer fingradig betygsskala i sig skulle öka likvärdigheten redan om den infördes i dagens betygssystem.

Det behövs ett nytt system för nationella slutprov

I grundskolans årskurs 9 och specialskolans årskurs 10 föreslås varje elev skriva fem nationella slutprov. Gymnasieelever behöver skriva fem till åtta nationella slutprov. I vilka ämnen avgörs av skolform och program. Proven behöver genomföras digitalt och svaren bedömas centralt. I grundskolan,

specialskolan och gymnasieskolan föreslås provtillfällena begränsas till två på våren – ett ordinarie och ett uppsamlingstillfälle.

Lärare i provämnerna ska inte längre särskilt beakta provresultaten vid sin betygssättning. Däremot viktas varje elevs individuella provresultat in automatiskt som en egen del i meritvärdet. Detta är inte minst viktigt för att motivera elever att genomföra proven. Varje prestation på slutproven kan bidra till att höja elevens meritvärde. Det föreslås finnas möjlighet för elever och sökanden att göra om och göra nya nationella slutprov för både behörighet och urval.

Eftersom provresultaten inte ska användas av läraren vid betygssättningen behöver den centrala rättningen inte vara färdigställd innan betygen ska sättas. Central rättning bedöms därför kunna ske i huvudsak efter grundskolans, specialskolans och gymnasieskolans skolavslutning. Elevens provresultat föreslås återföras direkt till eleven, i likhet med tillvägagångssättet i många andra länder.

För att proven ska kunna användas i det nya systemet behöver de vara stabila över tid, dvs. svårighetsgraden får inte variera alltför mycket. Provresultaten, på gruppnivå och ämnesvis, kommer i efterhand att bli tillgängliga för skolorna. Det innebär att rektor och lärare kan analysera provresultaten i relation till betygssättningen på skolan så att skillnaden mellan betygsvärden och provresultat blir så liten som möjligt framgent. För denna uppföljning behöver lärarna samverka. Syftet är att skolan över tid ska få en så god uppfattning som möjligt om nivån i den egna skolan relativt riksnittet för att undvika större kalibrering uppåt eller neråt av de egna elevernas genomsnittliga lärarsatta betyg.

Det behövs bedömningssamråd för likvärdighet inom skolor och program

Kalibreringen av betygsvärden blir säkrare ju större elevgrupper som omfattas. Vi gör avvägningen att kalibrering ska ske på skolenhetsnivå i grundskolan och på programskolenhetsnivå för gymnasieskolan. För specialskolan och komvux föreslås särskilda regler för meritvärdesberäkning. I dag kan lärare på samma skola ställa olika krav för ett och samma betygsslag i ett ämne. Lärare som undervisar i samma ämne och på samma program på en skola behöver samarbeta kring hur betygsunderlag tas fram, analyseras och värderas. Olikvärdighet inom skolor eller program kan annars medföra en orättvis kalibrering. Rektor föreslås därför ansvara för att s.k. ämnesvisa bedömningssamråd genomförs och att lärare får tid för gemensamt arbete kring betygssättningen av kunskaperna för de elever vars betygsvärden ska kalibreras tillsammans.

Bedömningssamråd ska bidra till samsyn kring vad som är ett relevant betygsunderlag och hur betygskriterier tolkas i relation till ämnets syfte, mål och centrala innehåll, så att en lokal samstämmighet inför betygssättningen uppnås. Kalibreringen kan sedan hantera likvärdigheten på nationell nivå, så att skolans/programmets betygsvärden blir likvärdiga med andra skolors betygsvärden. I våra förslag betonas att lärarnas professionella bedömning förblir central, men samråd kan höja kvaliteten och säkerställer likvärdigheten inom skolorna.

Eftersom bedömningssamråden bygger på samstämmig betygssättning i de grupper som kalibreras tillsammans, begränsas de till de fall där två eller fler lärare undervisar i samma ämne i en grundskola eller inom samma program på en gymnasieskola. Bilaga 1

Komvux behöver hanteras i särskild ordning

Komvux är unikt genom sin flexibilitet, med möjlighet för vuxna elever att läsa både enstaka ämnen och med gymnasieexamen som mål, samt att komplettera för behörighet. Det medför samtidigt att det inte finns sammanhållna undervisningsgrupper att kalibrera betygsvärden mot, om inte komvux funktion och organisatoriska grund skulle ändras radikalt.

Vår problembild är behäftad med osäkerhet, men de rapporter som finns från bl.a. Skolinspektionen gör att vi bedömer att betygen är mer olikvärdiga i komvux än i gymnasieskolan. Förutsättningarna för likvärdig betygssättning är här sämre än för andra skolformer, i synnerhet när anordnandet av utbildning läggs ut på entreprenad. Begränsad undervisningstid i kombination med bristande lärarinteraktion, t.ex. på grund av distansundervisning, ger anledning att ifrågasätta förutsättningarna för likvärdig betygssättning.

Mot denna bakgrund föreslås att meritvärden från komvux på gymnasial nivå enbart baseras på resultat från nationella slutprov. De nationella slutproven och datum för genomförande blir gemensamma för komvux och gymnasieskolan. Komvux föreslås få ett extra ordinarie provtillfälle under hösten. För de vanligaste ämnena föreslås även ett extra uppsamlingstillfälle. Det innebär att de lärarsatta betygen i komvux inte används för antagning och urval till högre utbildning, i stället beräknas meritvärdet helt på de nationella slutprovsresultaten. Lärarsatta betyg kommer dock fortsatt att behövas för att få en gymnasieexamen och för att ge information till eleven och dess framtida arbetsgivare.

Förändringarna bör införas stegvis

Den nya betygsskalan och bedömningssamråden föreslås införas stegvis fr.o.m. höstterminen 2027, medan det nya nationella provsystemet införs stegvis fr.o.m. vårterminen 2028. I grundskolan och specialskolan synkroniseras ett nytt betygssystem med införandet av den tioåriga grundskolan, vilken föreslås införas höstterminen 2028. Det innebär att den nya betygsskalan kan börja tillämpas höstterminen 2028 för elever som då påbörjar årskurs 8 (dvs. den nya årskurs 9) och specialskolans årskurs 9 (dvs. den nya årskurs 10), för att vårterminen 2030 kunna få slutbetyg enligt den nya betygsskalan. I gymnasieskolan införs den nya betygsskalan för elever som påbörjar utbildning höstterminen 2027.

Meritvärdeskalibrering föreslås införas vårterminen 2030 för elever som den terminen avslutar grundskolans årskurs 9 (dvs. den nya årskurs 10) och specialskolans årskurs 10 (dvs. nya årskurs 11) och gymnasieskolans år 3. För komvux på gymnasial nivå införs nationella slutprov fr.o.m.

våren 2030. De samlade förslagen bedöms samhällsekonomiskt effektiva och fr.o.m. år 2032 beräknas de även medföra en statsfinansiell besparing.

Utvärderingen av alternativa betygsmodeller

Examensprov

Antagning till fortsatt utbildning enbart utifrån resultat på examensprov medför likvärdiga villkor för eleverna och kan förhindra betygsinflation. Våra statistiska utvärderingar visar dock att examensprov har problem med likvärdigheten på grund av en stor mätosäkerhet som beror på att hela betyget i ett givet ämne avgörs vid ett enda provtillfälle. Man kan lite förenklat säga att examensprov är rättvisa men inte rättvisande.

Att använda examensprov i praktisk-estetiska (PREST) ämnen och yrkesämnen skapar organisatoriska, ekonomiska och mättekniska utmaningar för standardiserade prov, vilket innebär att betyg i dessa ämnen måste hanteras i särskild ordning eller exkluderas vid antagning.

Även om det gick att konstruera prov i samtliga ämnen skulle det bli logistiskt svårt att låta varje elev skriva examensprov i 16 ämnen i grundskolan och 20–25 kurser (fr.o.m. hösten 2025 nivåer i ämnen) i gymnasieskolan. Med en examensprovmodell skulle man därför sannolikt behöva minska antalet ämnen som skulle ingå i beräkningen av meritvärdet, med konsekvensen att vi skulle få en avsmalnande läroplan. Många elever är stressade över de nationella proven som dessa ser ut i dag och de är skeptiska till renodlade examensprov.

Direktstyrning

Direktstyrning innebär att lärarna justerar de betyg som de själva tänkt sätta utifrån skolans genomsnittliga resultat på de nationella slutproven. Det medför att proven behöver ha genomförts och bedömts i god tid före betygssättningen. Modeller där lärare och skolor själva ska justera sin betygssättning i samtliga ämnen, i relation till t.ex. sin elevkohorts prestationer på nationella prov i ett mindre antal ämnen, kan medföra likvärdiga betyg på ämnesnivå för de ämnen som har nationella prov. Precis som med examensprovsmodellen uppstår dock utmaningar i ämnen som saknar nationella prov. Modellen kräver också granskning av och påföljder för skolor som hanterar justeringen felaktigt.

På gymnasial nivå blir modellen svårhanterlig med det svenska kurs-/nivåbaserade systemet där man inte vet på förhand vilken nivå i ett ämne som kommer att bli den sista. Eleverna skulle därför behöva skriva ett stort antal nationella prov. Det skulle i sin tur kunna leda till stress och ovilja att läsa vidare i de ämnen som har nationella prov.

En generell nackdel ur elevperspektiv är att lärare måste sänka eller höja enskilda elevers betyg med hela betygssteg. I praktiken får därmed enskilda elever sina betyg sänkta om gruppens betygsnivå ligger för högt i förhållande till provresultaten. En ytterligare nackdel är att det endast är skolans genomsnittliga betygsnivå som kan kalibreras medan det i praktiken är omöjligt att få lärarna att också beakta *spridningen* i betygen.

Därmed kan en viktig aspekt av olikvärdig betygssättning *inom* skolan inte åtgärdas. Bilaga 1

Vi bedömer att en direktstyrningsmodell är svår att få legitimitet för, även om systemet eliminerar risken för fusk och felaktigheter i samband med justeringen. Vi hittar heller inga exempel på andra länder som använder direktstyrning. Det är bara i Sverige som en liknande modell använts, nämligen i det relativa betygssystemet mellan 1962 och 1994 i grundskolan och mellan 1966 och 1995 på gymnasial nivå.

Sammanvägning

Sammanvägningsmodellen innebär att lärarsatta betyg inte justeras på något sätt men att en elevs betyg vägs ihop med elevens resultat på nationella slutprov. Betyg i ämnen som inte har nationella prov kan viktas ned eller räknas in trots att de inte justerats.

Olikvärdigheten i meritvärdena minskar delvis med denna modell, men den försvinner inte eftersom en del av elevens meritvärde fortfarande utgörs av olikvärdigt satta betyg. Nackdelen är således att den olikvärdiga betygssättningen mellan skolor mildras något utan att stoppas. I realiteten uppstår en stor risk för att lärarnas betygssättning i stället skenar i väg ännu mer för att kompensera för att de lärarsatta betygen inte får samma genomslag på meritvärdet som i dagens system.

Vi bedömer att en sammanvägningsmodell kan fungera hjälpligt i skolsystem som inte kännetecknas av marknadskrafter och fria skolval i lika stor utsträckning som Sverige, som t.ex. Danmark och Norge (där man har en sammanvägningsmodell). Dessa aspekter i det svenska systemet driver på incitamenten för skolor att profilera sig genom att sätta högre betyg än vad som är kunskapsmässigt motiverat. Vi bedömer även att modellen inte heller ligger i linje med utredningens direktiv om att motverka betygsinflation och öka likvärdigheten i ämnen som inte omfattas av nationella prov.

Statistisk moderering

Statistisk moderering innebär att lärarna sätter betyg oberoende av elevernas resultat på nationella slutprov. Dessa betyg justeras sedan ämnesvis på central nivå så att skolans genomsnittliga betyg i respektive ämne motsvarar skolans genomsnittliga provresultat i det ämnet. Även spridningen i betyg kalibreras så att den motsvarar spridningen i provresultaten. Därefter kan ett viktat genomsnitt beräknas av elevens modererade betyg och elevens individuella provresultat. Detta utgör det slutliga betyget i ämnet.

Inspiration till modellen kommer framför allt från New South Wales, Australien, som tillämpar en motsvarande betygsmode ll för gymnasieskolan. En väsentlig skillnad jämfört med svensk gymnasieskola är att eleverna i New South Wales har betydligt färre ämnen i slutet av sin utbildning (5–6 ämnen). Det innebär att samtliga ämnen kan kalibreras ämnesvis. Utifrån de datasimuleringar som Skolverket och vi själva genomfört uppvisar modereringsmodellen dock det bästa likvärdighetsutfallet av samtliga ovanstående modeller med avseende på likvärdighet i

Bilaga 1

de ämnen som har nationella prov. En tillämpning i svensk grund- eller gymnasieskola medför samma problem som med en examensprovmodell och direktstyrningsmodell; ämnen utan nationella prov blir svåra att hantera.

Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (2010:800)⁷⁴

dels att 13 kap. 21 a §, 16 kap. 31 och 32 §§, 17 kap. 10, 17, 20, 23–26, 30 och 35 §§, 20 kap. 37 a § ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 17 kap. 35 § ska utgå,

dels att 3 kap. 2, 5, 7, 10 och 12 i §§, 7 kap. 5, 14 och 15 §§, 10 kap. 12, 13, 17, 19, 20, 20 a, 21, 22, 23 a–b, 31 a och 35 §§, 11 kap. 15, 16, 16 a, 20, 22, 23, 23 a, 30 a och 34 §§, 12 kap. 12, 13, 13 a, 17, 19, 20, 20 a och 21 §§, 13 kap. 12, 13, 18, 20, 21, 21 b §§, 15 kap. 8 a, 11, 22, 24, 25, 25 a, 26, 30 a–b, 31 a, 32 a, och 33 §§, 16 kap. 24, 27–30, 33 och 34 §§, 17 kap. 2–4, 8, 11–14, 16, 19, 21, 26 a, 28 och 29 §§, 17 a kap. 14 och 15 §§, 18 kap. 4 och 23–25 §§, 19 kap. 25 §, 20 kap. 35 a, 36–38 och 40 a–b §§, 22 kap. 13, 14, 17 och 18 §§, 29 kap. 28 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 3 kap. 22 § och 29 kap. 19 b § och närmast före 3 kap. 22 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 §⁷⁵

Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att *uppfylla de olika betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller*, ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.

Elever som lätt *uppfyller de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst*

Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att *tillgodogöra sig kunskaper i förhållande till ämnets syfte och centrala innehåll* ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.

Elever som lätt *tillgodogör sig kunskaper som minst motsvarar betygskriteriet godtagbara kun-*

⁷⁴ Senaste lydelse av 13 kap. 21 a § 2017:1104.

Senaste lydelse av 16 kap. 31 § 2018:749.

Senaste lydelse av 17 kap. 10 § 2018:749.

Senaste lydelse av 17 kap. 17 § 2019:947.

Senaste lydelse av 17 kap. 20 § 2018:749.

Senaste lydelse av 17 kap. 23 § 2022:1089.

Senaste lydelse av 17 kap. 24 § 2018:749.

Senaste lydelse av 17 kap. 25 § 2018:749.

Senaste lydelse av 17 kap. 30 § 2018:749.

Senaste lydelse av 17 kap. 35 § 2018:749.

Senaste lydelse av 20 kap. 37 a § 2022:147.

⁷⁵ Senaste lydelse 2022:146.

ska uppfyllas ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

skaper eller lätt uppfyller de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

5 §⁷⁶

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att *uppfylla de betygskriterier* eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att *tillgodogöra sig kunskaper som minst motsvarar betygskriteriet godtagbara kunskaper* eller att en elev inte kommer att *uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas*, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt.

Detta gäller elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet.

7 §⁷⁷

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att *uppfylla de betygskriterier* eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att *tillgodogöra sig kunskaper som minst motsvarar betygskriteriet godtagbara kunskaper* eller att en elev inte kommer att *uppfylla de kriterier för bedömning av kun-*

⁷⁶ Senaste lydelse 2022:146.

⁷⁷ Senaste lydelse 2022:724.

den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.

skaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.

Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt.

Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Vid skolenheter där utbildningen är begränsad till att avse elever som är i behov av särskilt stöd (resursskolor) gäller i stället för första–tredje styckena att varje elev vid resursskolan ska ges särskilt stöd.

Det särskilda stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt.

Bestämmelserna i första–tredje styckena och i 9–12 §§ ska inte tillämpas, om en elevs stödbehov bedöms kunna tillgodoses genom en åtgärd till stöd för nyanlända och andra elever vars kunskaper har bedömts enligt 12 c §.

10 §⁷⁸

För en elev i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att *uppfylla de betygskriterier* eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

För en elev i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att *tillgodogöra sig kunskaper som minst motsvarar betygskriteriet godtagbara kunskaper* eller för att eleven ska ha möjlighet att *uppfylla de kriterier* för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

12 i §⁷⁹

En nyanländ elev, som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan, anpassade grundskolan eller specialskolan och vars kunskaper har bedömts enligt

En nyanländ elev, som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan, anpassade grundskolan eller specialskolan och vars kunskaper har bedömts enligt

⁷⁸ Senaste lydelse 2022:1315.

⁷⁹ Senaste lydelse 2022:1315.

12 c §, ska få studiehandledning på modersmålet om det inte är uppenbart obehövt. Studiehandledningen ska syfta till att ge eleven förutsättningar att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

12 c §, ska få studiehandledning på modersmålet om det inte är uppenbart obehövt. Studiehandledningen ska syfta till att ge eleven förutsättningar att tillgodogöra sig kunskaper som minst motsvarar betygskriteriet godtagbara kunskaper eller ge eleven förutsättningar att uppfylla kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Studiehandledningen får ges på elevens starkaste skolspråk, om det är ett annat än modersmålet.

Göra om nationella slutprov

22 §

Den som vill göra nationella slutprov ska ha rätt att genomföra nationella slutprov även efter avslutad utbildning. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om genomförande av nationella slutprov. Sådana föreskrifter får innebära en inskränkning av rätten att genomföra slutprov.

Regeringen får trots bestämmelser i denna lag om avgiftsfrihet meddela föreskrifter om skyldighet för den som på nytt vill genomföra ett nationellt slutprov att betala en avgift som tillfaller huvudmannen.

7 kap.

5 §⁸⁰

Barn som på grund av att de har en intellektuell funktionsnedsättning inte bedöms ha förutsättningar att uppfylla sådana betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för grundskolan och som minst ska uppfyllas, ska tas emot i anpassade grundskolan.

Barn som på grund av att de har en intellektuell funktionsnedsättning inte bedöms ha förutsättningar att tillgodogöra sig kunskaper som minst motsvarar betygskriteriet godtagbara kunskaper eller inte bedöms ha förutsättningar att uppfylla sådana kriterier för bedömning som gäller för grundskolan och som minst ska uppfyllas, ska tas emot i anpassade grundskolan.

Frågan om mottagande i anpassade grundskolan prövas av barnets hemkommun. Ett beslut om mottagande i anpassade grundskolan ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Samråd med barnets vårdnadshavare ska ske när utredningen genomförs.

Om barnets vårdnadshavare inte lämnar sitt medgivande till att barnet tas emot i anpassade grundskolan, ska barnet fullgöra sin skolplikt enligt vad som gäller i övrigt enligt denna lag. Ett barn får dock tas emot i anpassade grundskolan utan sin vårdnadshavares medgivande, om det finns synnerliga skäl med hänsyn till barnets bästa.

14 §⁸¹

Om eleven före den tidpunkt som framgår av 12 eller 13 § *uppfyller de betygskriterier som minst ska uppfyllas* för den skolform där eleven fullgör sin skolplikt, upphör skolplikten.

Om eleven före den tidpunkt som framgår av 12 eller 13 § *tillgodogör sig kunskaper som minst motsvarar betygskriteriet godtagbara kunskaper* för den skolform där eleven fullgör sin skolplikt, upphör skolplikten

Frågan om skolpliktens upphörande enligt första stycket prövas av hemkommunen. För en elev som går i specialskolan prövas frågan av Specialpedagogiska skolmyndigheten.

15 §⁸²

En elev i grundskolan, anpassade grundskolan eller specialskolan har rätt att slutföra den högsta årskursen, även om skolplikten upphör dessförinnan.

En elev i grundskolan, anpassade grundskolan eller specialskolan har också rätt att efter skolpliktens upphörande slutföra utbildningen under ytterligare två år, om eleven inte har *uppfyllt de betygskriterier* eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas för respektive skolform. En elev i anpassade grundskolan har under denna tid rätt till minst 800 timmars undervisning utöver den i 11 kap. 7 § första stycket garanterade undervisningstiden, om eleven inte dessförinnan *uppfyllt betygskriterierna* eller kriterierna för bedömning av kunskaper.

En elev i grundskolan, anpassade grundskolan eller specialskolan har också rätt att efter skolpliktens upphörande slutföra utbildningen under ytterligare två år, om eleven inte *har tillgodogjort sig kunskaper som minst motsvarar betygskriteriet godtagbara kunskaper* eller inte *har uppfyllt de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas för respektive skolform*. En elev i anpassade grundskolan har under denna tid rätt till minst 800 timmars undervisning utöver den i 11 kap. 7 § första stycket garanterade undervisningstiden, om eleven inte dessförinnan *tillgodogjort sig kunskaper som minst motsvarar betygskriteriet godtagbara*

⁸¹ Senaste lydelse 2022:146.

⁸² Senaste lydelse 2022:1315.

10 kap.**12 §**

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska *uppfylla betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper* och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen *och betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper i de ämnen som eleven får undervisning i.*

Utvecklingssamtal ska i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram som avses i 3 kap. 9 §.

13 §⁸³

I årskurs 1–5 ska läraren en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till *kriterierna för bedömning av kunskaper eller betygskriterierna för årskurs 6* i de ämnen som eleven får undervisning i, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska *uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper eller betygskriterierna för årskurs 6* och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Den individuella utvecklingsplanen får även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till *ämnets syfte och centrala innehåll* i de ämnen som eleven får undervisning i, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska *tillgodogöra sig kunskaper i förhållande till ämnets syfte och centrala innehåll* och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen. Bilaga 2

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

Om ett åtgärdsprogram utarbetas behöver inte den skriftliga individuella utvecklingsplanen innehålla en sammanfattning av vilka insatser i form av särskilt stöd som eleven behöver för att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper eller betygsriterierna för årskurs 6.

Om ett åtgärdsprogram utarbetas behöver inte den skriftliga individuella utvecklingsplanen innehålla en sammanfattning av vilka insatser i form av särskilt stöd som eleven behöver för att tillgodogöra sig kunskaper i förhållande till ämnets syfte och centrala innehåll.

Om en elev ges betyg i årskurs 4 och 5 gäller inte skyldigheten enligt första stycket i de aktuella årskurserna.

17 §

Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Betyg för godkända resultat betecknas med A, B, C, D eller E. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F.

Betyg betecknas med ett heltal på en skala 1–10. Högsta betyg betecknas med 10 och lägsta betyg med 1.

19 §⁸⁴

När betyg sätts innan ett ämne har avslutats, ska betygssättningen bygga på en bedömning av de kunskaper som eleven inhämtat i ämnet till och med den aktuella terminen. Läraren ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygsriterier som gäller för ämnet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.

Vid bedömningen ska elevens kunskaper

1. i årskurs 4 och 5, om betyg sätts i dessa årskurser, ställas i relation till de kunskaper som en elev ska ha uppnått vid betygs-

När betyg sätts innan ett ämne har avslutats, ska betygssättningen bygga på en bedömning av de kunskaper som eleven inhämtat i ämnet till och med den aktuella terminen. Läraren ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till ämnets syfte och centrala innehåll och med stöd av betygsriterierna sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper.

⁸⁴ Senaste lydelse 2022:146

tillfället i förhållande till betygskriterierna för årskurs 6,

2. i årskurs 6 ställas i relation till de kunskaper en elev ska ha uppnått vid betygstillfället i förhållande till betygskriterierna för årskurs 6, och

3. efter årskurs 6 ställas i relation till de kunskaper en elev ska ha uppnått vid betygstillfället i förhållande till betygskriterierna för årskurs 9.

20 §⁸⁵

När betyg sätts efter det att ett ämne har avslutats ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till *de betygskriterier som gäller för ämnet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om betygskriterier.

När betyg sätts efter det att ett ämne har avslutats ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper och i förhållande till *ämnets syfte och centrala innehåll och med stöd av betygskriterierna sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper.*

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om betygskriterier.

20 a §⁸⁶

Vid betygssättning enligt 19 och 20 §§ i ett ämne som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl.

Vid betygssättning i årskurs 9 ska det inom varje skolenhet genomföras bedömningssamråd mellan lärare som undervisar i samma ämne. Syftet med bedömningssamråden är att öka betygens likvärdighet inom respektive ämne.

Rektorn ansvarar för att bedömningssamråd genomförs.

21 §⁸⁷

Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen enligt 19 och 20 §§ bortses från enstaka delar av *betygskriterierna för årskurs 6 eller 9.*

Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen enligt 19 och 20 §§ bortses från enstaka delar av *ett ämnes syfte och centrala innehåll.*

⁸⁵ Senaste lydelse 2022:146.

⁸⁶ Senaste lydelse 2017:1104.

⁸⁷ Senaste lydelse 2022:146.

Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna *uppfylla betygskriterierna för ett visst betyg.*

Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna *tillgodogöra sig dessa delar.*

22 §

I fall där ett *icke godkänt* betyg sätts i ett avslutat ämne ska en skriftlig bedömning av elevens kunskapsutveckling i ämnet ges. Av bedömningen får också de stödåtgärder som har vidtagits framgå. Bedömningen ska undertecknas av läraren.

I fall där ett *betyg 1–3* sätts i ett avslutat ämne ska en skriftlig bedömning av elevens kunskapsutveckling i ämnet ges. Av bedömningen får också de stödåtgärder som har vidtagits framgå. Bedömningen ska undertecknas av läraren.

Om det enligt 18 § inte kan sättas betyg i ett avslutat ämne, får de stödåtgärder som har vidtagits framgå av beslutet.

23 a §⁸⁸

En huvudman ska, om annat inte följer av andra stycket, erbjuda lovskola till elever som har avslutat årskurs 8 och som riskerar att i nästa årskurs inte *uppfylla betygskriterierna för betyget E* i ett eller flera ämnen och som därigenom riskerar att inte uppnå behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan. Lovskolan ska anordnas i juni samma år som eleven har avslutat årskurs 8 och uppgå till sammanlagt minst 50 timmar. Tiden för lovskola ingår inte i den minsta totala undervisningstiden enligt 5 §.

En huvudman ska, om annat inte följer av andra stycket, erbjuda lovskola till elever som har avslutat årskurs 8 och som riskerar att i nästa årskurs inte *tillgodogöra sig kunskaper som minst motsvarar betygskriteriet godtagbara kunskaper* i ett eller flera ämnen och därigenom riskerar att inte uppnå behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan. Lovskolan ska anordnas i juni samma år som eleven har avslutat årskurs 8 och uppgå till sammanlagt minst 50 timmar. Tiden för lovskola ingår inte i den minsta totala undervisningstiden enligt 5 §.

En huvudman får från ett erbjudande enligt första stycket räkna av den tid som eleven deltagit i lovskola som huvudmannen frivilligt anordnat från och med augusti det år eleven påbörjar årskurs 8 till och med vårterminen påföljande år. Om eleven har deltagit minst 50 timmar i sådan undervisning behöver huvudmannen inte lämna något erbjudande enligt första stycket.

23 b §⁸⁹

En huvudman ska erbjuda lovskola till elever i årskurs 9 som

En huvudman ska erbjuda lovskola till elever i årskurs 9 som

⁸⁸ Senaste lydelse 2022:146.

⁸⁹ Senaste lydelse 2022:730.

riskerar att inte *uppfylla betygskriterierna för betyget E* i ett eller flera ämnen och som därigenom riskerar att inte uppnå behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan. Lovskolan ska anordnas på loven under läsåret och uppgå till sammanlagt minst 25 timmar.

En huvudman ska också, om inte annat följer av fjärde stycket, erbjuda lovskola till elever som har avslutat årskurs 9 utan att ha uppnått behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan. Lovskolan ska anordnas i juni samma år som eleven avslutat årskurs 9 och uppgå till sammanlagt minst 50 timmar.

Tiden för lovskola enligt första och andra styckena ingår inte i den minsta totala undervisningstiden enligt 5 §.

En huvudman får från ett erbjudande enligt andra stycket räkna av den tid som eleven deltagit i lovskola som huvudmannen frivilligt anordnat från och med augusti det år eleven påbörjar årskurs 9 till och med vårterminen påföljande år. Om eleven har deltagit minst 50 timmar i sådan undervisning behöver huvudmannen inte lämna något erbjudande enligt andra stycket.

riskerar att inte *tillgodogöra sig kunskaper som minst motsvarar betygskriteriet godtagbara kunskaper* i ett eller flera ämnen och därigenom riskerar att inte uppnå behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan. Lovskolan ska anordnas på loven under läsåret och uppgå till sammanlagt minst 25 timmar.

Tiden för lovskola enligt första stycket ingår inte i den minsta totala undervisningstiden enligt 5 §.

31 a §⁹⁰

En kommun får begränsa utbildningen vid en viss skolenhet till att avse elever som är i behov av särskilt stöd (resursskola). För en resursskola gäller inte 30 och 31 §§.

Kommunen ansvarar för att bedöma om en elev är i behov av sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att eleven ska kunna *uppfylla de betygskriterier* eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas

Kommunen ansvarar för att bedöma om en elev är i behov av sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att eleven ska kunna *tillgodogöra sig kunskaper som minst motsvarar betygskriteriet godtagbara kunskaper*, för att

eller för att eleven ska undvika svårigheter i sin skolsituation. Bestämmelser om särskilt stöd finns i 3 kap

eleven ska kunna uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas eller för att eleven ska undvika svårigheter i sin skolsituation. Bestämmelser om särskilt stöd finns i 3 kap.

Kommunen beslutar om placering av en elev vid en resursskola, efter ansökan av elevens vårdnadshavare. Ansökan får även göras av elevens rektor, om eleven är placerad vid en av kommunens skolenheter och elevens vårdnadshavare medger det.

Om det inte finns plats för alla sökande ska ett urval göras. Vid urval ska de elever som har störst behov av det särskilda stöd som resursskolan erbjuder prioriteras.

35 §⁹¹

En fristående grundskola ska vara öppen för alla elever som har rätt till utbildning i grundskolan. Utbildningen får dock begränsas till att avse

1. vissa årskurser,
2. elever som är i behov av särskilt stöd (resursskola), eller
3. vissa elever som utbildningen är speciellt anpassad för.

Huvudmannen för en resursskola ansvarar för att bedöma om en elev är i behov av sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att eleven ska kunna *uppfylla de betygskriterier eller* kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas eller för att eleven ska undvika svårigheter i sin skolsituation. Bestämmelser om särskilt stöd finns i 3 kap.

Huvudmannen för en resursskola ansvarar för att bedöma om en elev är i behov av sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att eleven ska kunna *tillgodogöra sig kunskaper som minst motsvarar betygskriteriet godtagbara kunskaper, för att eleven ska kunna uppfylla de* kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas eller för att eleven ska undvika svårigheter i sin skolsituation. Bestämmelser om särskilt stöd finns i 3 kap.

För en resursskola gäller inte 36 §. Om det inte finns plats för alla sökandetill en viss resursskola ska ett urval göras. Vid urval ska de elever som har störst behov av det särskilda stöd som resursskolan erbjuder prioriteras.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 39 § tredje stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana speciellt anpassade utbildningar som avses i första stycket 3.

⁹¹ Senaste lydelse 2022:1104.

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklings-samtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska *uppfylla betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper* och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen *och betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper i de ämnen eller ämnesområden som eleven får undervisning i.*

Utvecklingssamtal ska i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram som avses i 3 kap. 9 §.

I årskurs 1–5 ska läraren en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till
 - a) *kriterierna för bedömning av kunskaper eller betygskriterierna för årskurs 6* i de ämnen som eleven får undervisning i, eller
 - a) *ämnets syfte och centrala innehåll* i de ämnen som eleven får undervisning i, eller
 - b) *kriterierna för bedömning av kunskaper i de ämnesområden som eleven får undervisning i, och*

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska *uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper eller betygskriterierna för årskurs 6* och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska *tillgodogöra sig kunskaper i förhållande till ämnets syfte och centrala innehåll* och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Den individuella utvecklingsplanen får även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vidutvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i

⁹² Senaste lydelse 2022:146.

⁹³ Senaste lydelse 2022:146.

utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen. Bilaga 2

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

Om ett åtgärdsprogram utarbetas behöver inte den skriftliga individuella utvecklingsplanen innehålla en sammanfattning av vilka insatser i form av särskilt stöd som eleven behöver för att *uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper eller betygskriterierna för årskurs 6.*

Om ett åtgärdsprogram utarbetas behöver inte den skriftliga individuella utvecklingsplanen innehålla en sammanfattning av vilka insatser i form av särskilt stöd som eleven behöver för att *tillgodogöra sig kunskaper i förhållande till ämnets syfte och centrala innehåll.*

Om en elev ges betyg i årskurs 4 och 5 gäller inte skyldigheten enligt första stycket i de aktuella årskurserna.

16 a §⁹⁴

I årskurs 6–9 ska läraren, om eleven får undervisning i ett ämne som eleven eller vårdnadshavaren inte begär betyg i eller ett ämnesområde, en gång per läsår vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till

a) *betygskriterierna i ämnet, eller a) ämnets syfte och centrala innehåll, eller*

b) *kriterierna för bedömning av kunskaper i ämnesområdet, och*

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska *uppfylla betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper* och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen i det ämnet eller ämnesområdet.

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska *tillgodogöra sig kunskaper i förhållande till ämnets syfte och centrala innehåll* och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen i det ämnet eller ämnesområdet.

Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även i andra fall än vad som följer av första stycket och även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

Om ett åtgärdsprogram utarbetas behöver inte den skriftliga individuella utvecklingsplanen innehålla en sammanfattning av vilka insatser i form av särskilt stöd som eleven behöver för att *uppfylla betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper.*

Om ett åtgärdsprogram utarbetas behöver inte den skriftliga individuella utvecklingsplanen innehålla en sammanfattning av vilka insatser i form av särskilt stöd som eleven behöver för att *tillgodogöra sig kunskaper i förhållande till ämnets syfte och centrala innehåll.*

⁹⁴ Senaste lydelse 2022:146.

Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D eller E användas. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E.

För den elev som inte uppfyller betygskriterierna för betyget E, ska betyg inte sättas i ämnet.

Betyg betecknas med ett heltal på en skala 1–10. Högsta betyg betecknas med 10 och lägsta betyg med 1.

När betyg sätts innan ett ämne har avslutats, ska betygssättning bygga på en bedömning av de kunskaper som eleven inhämtat i ämnet till och med den aktuella terminen. Läraren ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till *de betygs-kriterier som gäller för ämnet* och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. *Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.*

Vid bedömningen ska elevens kunskaper

1. i årskurs 4 och 5, om betyg sätts i dessa årskurser, ställas i relation till de kunskaper som en elev ska ha uppnått vid betygstillfället i förhållande till betygs-kriterierna för årskurs 6,

2. i årskurs 6 ställas i relation till de kunskaper en elev ska ha uppnått vid betygstillfället i förhållande till betygs-kriterierna för årskurs 6, och

3. efter årskurs 6 ställas i relation till de kunskaper en elev ska ha uppnått vid betygstillfället i förhållande till betygs-kriterierna för årskurs 9.

När betyg sätts innan ett ämne har avslutats, ska betygssättning bygga på en bedömning av de kunskaper som eleven inhämtat i ämnet till och med den aktuella terminen. Läraren ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till *ämnets syfte och centrala innehåll och med stöd av betygs-kriterierna* sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper.

När betyg sätts efter det att ett ämne har avslutats ska läraren göra en sammantagen bedömning av

När betyg sätts efter det att ett ämne har avslutats ska läraren göra en sammantagen bedömning av

⁹⁵ Senaste lydelse 2022:146.

⁹⁶ Senaste lydelse 2022:146.

⁹⁷ Senaste lydelse 2022:146.

elevens kunskaper i förhållande till *de betygskriterier som gäller för ämnet* och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. *Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om betygskriterier.

elevens kunskaper i förhållande till *ämnets syfte och centrala innehåll och med stöd av betygskriterierna* sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om betygskriterier.

23 a §⁹⁸

Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen enligt 22 och 23 §§ bortses från enstaka delar av *betygskriterierna för årskurs 6 eller 9*. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna *uppfylla betygskriterierna för ett visst betyg.*

En intellektuell funktionsnedsättning får beaktas vid betygssättningen bara om det finns synnerliga skäl.

Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen enligt 22 och 23 §§ bortses från enstaka delar av *ett ämnes syfte och centrala innehåll*. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna *tillgodogöra sig dessa.*

30 a §⁹⁹

En kommun får begränsa utbildningen vid en viss skolenhet till att avse elever som är i behov av särskilt stöd (resursskola). För en resursskola gäller inte 29 och 30 §§.

Kommunen ansvarar för att bedöma om en elev är i behov av sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att eleven ska kunna *uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas eller för att eleven ska undvika svårigheter i sin skolsituation*. Bestämmelser om särskilt stöd finns i 3 kap.

Kommunen ansvarar för att bedöma om en elev är i behov av sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att eleven ska kunna *tillgodogöra sig kunskaper som minst motsvarar betygskriteriet godtagbara kunskaper, uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas eller för att eleven ska undvika svårigheter i sin skolsituation*. Bestämmelser om särskilt stöd finns i 3 kap.

Kommunen beslutar om placering av en elev vid en resursskola, efter ansökan av elevens vårdnadshavare. Ansökan får även göras av elevens

⁹⁸ Senaste lydelse 2022:1315.

⁹⁹ Senaste lydelse 2022:724.

rektor, om eleven är placerad vid en av kommunens skolenheter och elevens vårdnadshavare medger det.

Om det inte finns plats för alla sökande ska ett urval göras. Vid urval ska de elever som har störst behov av det särskilda stöd som resursskolan erbjuder prioriteras.

34 §¹⁰⁰

En fristående anpassad grundskola ska vara öppen för alla elever som har rätt till utbildning i anpassade grundskolan. Utbildningen får dock begränsas till att avse

1. vissa årskurser,
2. elever som är i behov av särskilt stöd (resursskola), eller
3. vissa elever som utbildningen är speciellt anpassad för.

Huvudmannen för en resursskola ansvarar för att bedöma om en elev är i behov av sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att eleven ska kunna *uppfylla de betygskriterier eller* kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas eller för att eleven ska undvika svårigheter i sin skolsituation. Bestämmelser om särskilt stöd finns i 3 kap.

Huvudmannen för en resursskola ansvarar för att bedöma om en elev är i behov av sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att eleven ska kunna *tillgodogöra sig kunskaper som minst motsvarar betygskriteriet godtagbara kunskaper, uppfylla de* kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas eller för att eleven ska undvika svårigheter i sin skolsituation. Bestämmelser om särskilt stöd finns i 3 kap.

För en resursskola gäller inte 35 §. Om det inte finns plats för alla sökande till en viss resursskola ska ett urval göras. Vid urval ska de elever som har störst behov av det särskilda stöd som resursskolan erbjuder prioriteras.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev, om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 38 § andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana speciellt anpassade utbildningar som avses i första stycket 3.

12 kap.

12 §¹⁰¹

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska *uppfylla betygs-*

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska *tillgodogöra sig kun-*

¹⁰⁰ Senaste lydelse 2022:1315.

¹⁰¹ Senaste lydelse 2022:146.

kriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen och betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper i de ämnen eller ämnesområden som eleven får undervisning i.

skaper i förhållande till ämnets syfte och centrala innehåll och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen.

Utvecklingssamtal ska i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram som avses i 3 kap. 9 §.

13 §¹⁰²

I årskurs 1–6 ska läraren en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till
 a) *kriterierna för bedömning av kunskaper eller betygskriterierna för årskurs 7* i de ämnen som eleven får undervisning i, eller

a) *ämnets syfte och centrala innehåll* i de ämnen som eleven får undervisning i, eller
 b) *kriterierna för bedömning av kunskaper i de ämnesområden som eleven får undervisning i, och*

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska uppfylla *kriterierna för bedömning av kunskaper eller betygskriterierna för årskurs 7* och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska tillgodogöra sig *kunskaper i förhållande till ämnets syfte och centrala innehåll* och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Den individuella utvecklingsplanen får även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det.

Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

Om ett åtgärdsprogram utarbetas behöver inte den skriftliga individuella utvecklingsplanen innehålla en sammanfattning av vilka insatser i form av särskilt stöd som eleven behöver för att uppfylla

Om ett åtgärdsprogram utarbetas behöver inte den skriftliga individuella utvecklingsplanen innehålla en sammanfattning av vilka insatser i form av särskilt stöd som eleven behöver för att

¹⁰² Senaste lydelse 2022:146.

kriterierna för bedömning av tillgodogöra sig kunskaper i kunskaper eller betygskriterierna förhållande till ämnets syfte och för årskurs 7. centrala innehåll.

Om en elev ges betyg i årskurs 5 och 6 gäller inte skyldigheten enligt första stycket i de aktuella årskurserna.

13 a §¹⁰³

I årskurs 7–10 ska läraren, om anpassade grundskolans kursplaner tillämpas och eleven får undervisning i ett ämne som eleven eller vårdnadshavaren inte begär betyg i eller ett ämnesområde, en gång per läsår vid ett av utvecklingssamtalen i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till

a) *betygskriterierna* i det ämne a) *ämnets syfte och centrala innehåll* i de ämnen som eleven får undervisning i, eller

b) *kriterierna för bedömning av kunskaper* i det ämnesområde som eleven får undervisning i, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska *uppfylla betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper* och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen i det ämnet eller ämnesområdet.

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska *tillgodogöra sig kunskaper i förhållande till ämnets syfte och centrala innehåll* och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen i det ämnet eller ämnesområdet.

Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även i andra fall än vad som följer av första stycket och även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

Om ett åtgärdsprogram utarbetas behöver inte den skriftliga individuella utvecklingsplanen innehålla en sammanfattning av vilka insatser i form av särskilt stöd som eleven behöver för att *uppfylla betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper*.

Om ett åtgärdsprogram utarbetas behöver inte den skriftliga individuella utvecklingsplanen innehålla en sammanfattning av vilka insatser i form av särskilt stöd som eleven behöver för att *tillgodogöra sig kunskaper i förhållande till ämnets syfte och centrala innehåll*.

17 §

Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Betyg för godkända resultat betecknas med A, B, C, D eller E. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E.

Betyg betecknas med ett heltal på en skala 1–10. Högsta betyg betecknas med 10 och lägsta betyg med 1.

19 §¹⁰⁴

När betyg sätts innan ett ämne har avslutats, ska betygssättningen bygga på en bedömning av de kunskaper som eleven inhämtat i ämnet till och med den aktuella terminen. Läraren ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till *de betygskriterier som gäller för ämnet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.*

Vid bedömningen ska elevens kunskaper

1. i årskurs 5 och 6, om betyg sätts i dessa årskurser, ställas i relation till de kunskaper som en elev ska ha uppnått vid betygstillfället i förhållande till betygskriterierna för årskurs 7,

2. i årskurs 7 ställas i relation till de kunskaper en elev ska ha uppnått vid betygstillfället i förhållande till betygskriterierna för årskurs 7, och

3. efter årskurs 7 ställas i relation till de kunskaper en elev ska ha uppnått vid betygstillfället i förhållande till betygskriterierna för årskurs 10.

20 §¹⁰⁵

När betyg sätts efter det att ett ämne har avslutats ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till *de betygskriterier som gäller för ämnet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.*

När betyg sätts innan ett ämne har avslutats, ska betygssättningen bygga på en bedömning av de kunskaper som eleven inhämtat i ämnet till och med den aktuella terminen. Läraren ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande *till ämnets syfte och centrala innehåll och med stöd av betygskriterierna* sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper.

När betyg sätts efter det att ett ämne har avslutats ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till *ämnets syfte och centrala innehåll och med stöd av betygskriterierna* sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper.

¹⁰⁴ Senaste lydelse 2022:146.

¹⁰⁵ Senaste lydelse 2022:146.

Regeringen *eller den myndighet som regeringen bestämmer* kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om betygskriterier.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om betygskriterier.

20 a §¹⁰⁶

Vid betygssättning enligt 19 och 20 §§ i ett ämne som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl.

Vid betygssättning i årskurs 10 ska det inom varje skolenhet genomföras bedömningssamråd mellan lärare som undervisar i samma ämne. Syftet med bedömningssamråden är att öka betygens likvärdighet inom respektive ämne.

Rektorn ansvarar för att bedömningssamråd genomförs.

21 §¹⁰⁷

Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen enligt 19 och 20 §§ bortses från enstaka delar av betygskriterierna för årskurs 7 eller 10. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning, utöver dövhet eller hörselskada, eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna *uppfylla betygskriterierna för ett visst betyg*.

Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen enligt 19 och 20 §§ bortses från enstaka delar av ett ämnens syfte och centrala innehåll. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning, utöver dövhet eller hörselskada, eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna *tillgodogöra sig dessa delar*.

13 kap.

12 §¹⁰⁸

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska *uppfylla betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper* och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Informationen vid ut-

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska *tillgodogöra sig kunskaper i förhållande till ämnets syfte och centrala innehåll* och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Informationen vid ut-

¹⁰⁶ Senaste lydelse 2017:1104.

¹⁰⁷ Senaste lydelse 2022:146.

¹⁰⁸ Senaste lydelse 2022:146.

vecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen *och betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper i de ämnen som eleven får undervisning i.*

vecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen.

Utvecklingssamtal ska i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram som avses i 3 kap. 9 §.

13 §¹⁰⁹

I årskurs 1–5 ska läraren en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till *kriterierna för bedömning av kunskaper eller betygskriterierna för årskurs 6* i de ämnen som eleven får undervisning i, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska *uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper eller betygskriterierna för årskurs 6* och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till *ämnets syfte och centrala innehåll* i de ämnen som eleven får undervisning i, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska *tillgodogöra sig kunskaper i förhållande till ämnets syfte och centrala innehåll* och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Den individuella utvecklingsplanen får även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

Om ett åtgärdsprogram utarbetas behöver inte den skriftliga individuella utvecklingsplanen innehålla en sammanfattning av vilka insatser i form av särskilt stöd som eleven behöver för att *uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper eller betygskriterierna för årskurs 6*.

Om ett åtgärdsprogram utarbetas behöver inte den skriftliga individuella utvecklingsplanen innehålla en sammanfattning av vilka insatser i form av särskilt stöd som eleven behöver för att *tillgodogöra sig kunskaper i förhållande till ämnets mål och syfte*.

Om en elev ges betyg i årskurs 4 och 5 gäller inte skyldigheten enligt första stycket i de aktuella årskurserna.

¹⁰⁹ Senaste lydelse 2022:146.

Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Betyg för godkända resultat betecknas med A, B, C, D eller E. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F.

Betyg betecknas med ett heltal på en skala 1–10. Högsta betyg betecknas med 10 och lägsta betyg med 1.

När betyg sätts innan ett ämne har avslutats, ska betygssättningen bygga på en bedömning av de kunskaper som eleven inhämtat i ämnet till och med den aktuella terminen. Läraren ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. *Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.*

Vid bedömningen ska elevens kunskaper

1. i årskurs 4 och 5, om betyg sätts i dessa årskurser, ställas i relation till de kunskaper en elev ska ha uppnått vid betygstillfället i förhållande till betygskriterierna för årskurs 6, och

2. i årskurs 6 ställas i relation till de kunskaper en elev ska ha uppnått vid betygstillfället i förhållande till betygskriterierna för årskurs 6.

När betyg sätts innan ett ämne har avslutats, ska betygssättningen bygga på en bedömning av de kunskaper som eleven inhämtat i ämnet till och med den aktuella terminen. Läraren ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till ämnets syfte och centrala innehåll och med stöd av betygskriterierna sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper.

När betyg sätts efter det att ett ämne har avslutats ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper.

När betyg sätts efter det att ett ämne har avslutats ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till ämnets syfte och centrala innehåll och med stöd av betygskriterierna

¹¹⁰ Senaste lydelse 2010:2022.

¹¹¹ Senaste lydelse 2022:146.

¹¹² Senaste lydelse 2022:146.

Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om betygskriterier.

sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Bilaga 2

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om betygskriterier.

21 b §

Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen enligt 20 och 21 §§ bortses från enstaka delar av *betygskriterierna för årskurs 6*. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna *uppfylla betygskriterierna för ett visst betyg*.

Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen enligt 20 och 21 §§ bortses från enstaka delar av *de kunskaper som framgår av ett ämnes syfte och centrala innehåll*. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna *tillgodogöra sig dessa*.

15 kap.

8 a §¹¹³

Information från en huvudman om erbjudande av nationella program och *introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion utformade* för en grupp elever ska tydligt ange utbildningens inriktning.

Information från en huvudman om erbjudande av nationella program och *introduktionsprogrammet yrkesintroduktion utformat* för en grupp elever ska tydligt ange utbildningens inriktning.

Informationen ska också ange vad utbildningen kan leda till när det gäller etablering på arbetsmarknaden och övergång till vidare studier.

11 §¹¹⁴

Utbildningen i gymnasieskolan ska i huvudsak vara skolförlagd, om inte annat anges i andra, tredje eller fjärde stycket.

Gymnasial lärlingsutbildning ska enligt 16 kap. 11 § i huvudsak vara förlagd till en eller flera arbetsplatser.

Introduktionsprogrammen *programinriktat val*, yrkesintroduktion och individuellt alternativ samt vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år får utformas så att de inte är i huvudsak skolförlagda.

Introduktionsprogrammen yrkesintroduktion och individuellt alternativ samt vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år får utformas så att de inte är i huvudsak skolförlagda.

¹¹³ Senaste lydelse 2022:1089.

¹¹⁴ Senaste lydelse 2020:605.

Av 22 kap. 3 § framgår att utbildning där distansundervisning används inte behöver vara i huvudsak skolförlagd.

22 §¹¹⁵

Betyg ska sättas i ämnen. Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

När ett *godkänt* betyg sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska betyget anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer.

När ett betyg *1–10* sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska betyget anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer.

Betyg ska också sättas

1. efter genomfört gymnasiearbete och examensarbete, och
2. i grundskolans ämnen i de fall undervisning i dessa får förekomma i gymnasieskolan.

24 §¹¹⁶

Som betyg för godkända resultat i ett ämne ska någon av beteckningarna A, B, C, D eller E användas. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F.

Betyg betecknas med ett heltal på en skala 1–10. Högsta betyg betecknas med 10 och lägsta betyg med 1.

Vid betygssättningen ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till *de betygskriterier som gäller för ämnet som helhet* och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. *Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.*

Vid betygssättningen ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till *ämnets syfte och centrala innehåll och med stöd av betygskriterierna* sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper.

Vid en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till sådana delar av ämnets syfte och centrala innehåll som rör säkerhet eller som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska elevens kunskaper, trots det som anges i andra stycket, som minst motsvara betygskriteriet godtag-

¹¹⁵ Senaste lydelse 2022:147.

¹¹⁶ Senaste lydelse 2022:147.

bara kunskaper för att eleven ska Bilaga 2
kunna ges betyget 4.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om betygskriterier.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om betygskriterier.

25 §¹¹⁷

Som betyg på gymnasiearbetet och examensarbetet ska någon av beteckningarna *E* eller *F* användas. Betyget *E* ska användas om en elev har nått examensmålen för gymnasiearbetet eller examensarbetet. I annat fall ska betyget *F* användas.

Som betyg på gymnasiearbetet och examensarbetet ska någon av beteckningarna *1–4* användas. Betyget *4* ska användas om en elev har nått examensmålen för gymnasiearbetet eller examensarbetet. I annat fall ska betygen *1–3* användas.

25 a §¹¹⁸

Vid betygssättning i ett ämne på en nivå som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl.

Vid betygssättning i avslutande nivå i ett ämne ska det inom varje skolenhet genomföras bedömningssamråd mellan lärare som undervisar i samma ämne inom samma nationella program. Syftet med bedömningssamråden är att öka betygens likvärdighet inom respektive ämne.

Rektorn ansvarar för att bedömningssamråd genomförs.

26 §¹¹⁹

Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen bortses från enstaka delar av betygskriterierna. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna uppfylla betygskriterierna för ett visst betyg.

Trots vad som anges i första stycket ska sådana delar av betygskriterierna som rör säkerhet eller som hänvisar till lagar, förord-

Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen bortses från enstaka delar av ett ämnes syfte och centrala innehåll. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna tillgodogöra sig dessa.

Trots vad som anges i första stycket får det inte bortses från sådana delar av ämnets syfte och centrala innehåll som rör säkerhet eller som hänvisar till lagar,

¹¹⁷ Senaste lydelse 2014:530.

¹¹⁸ Senaste lydelse 2017:1104.

¹¹⁹ Senaste lydelse 2022:146.

ningar eller myndigheters föreskrifter *alltid uppfyllas*.

förordningar eller myndigheters föreskrifter.

30 a §¹²⁰

Ett primärt samverkansavtal enligt 2 kap. 2 b § ska omfatta nationella program och *introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion utformade* för en grupp elever. En kommun i det primära samverkansområdet ska erbjuda all sådan utbildning som anordnas av någon av kommunerna i samverkansområdet.

Ett primärt samverkansavtal enligt 2 kap. 2 b § ska omfatta nationella program och *introduktionsprogrammet yrkesintroduktion utformat* för en grupp elever. En kommun i det primära samverkansområdet ska erbjuda all sådan utbildning som anordnas av någon av kommunerna i samverkansområdet.

Kommunen kan även erbjuda sådan utbildning anordnad av en kommun utanför det primära samverkansområdet eller en region enligt ett sekundärt samverkansavtal.

När det gäller övrig utbildning i gymnasieskolan kan kommunen erbjuda utbildning som anordnas av en annan kommun eller en region enligt ett sekundärt samverkansavtal.

30 b §¹²¹

När en kommun bestämmer vilka utbildningar som ska erbjudas och antalet platser på utbildningarna ska den ta hänsyn till

1. ungdomarnas efterfrågan, och
2. arbetsmarknadens behov.

Kravet på att ta hänsyn till arbetsmarknadens behov gäller endast de nationella programmen och *introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion utformade* för en grupp elever.

Kravet på att ta hänsyn till arbetsmarknadens behov gäller endast de nationella programmen och *introduktionsprogrammet yrkesintroduktion utformat* för en grupp elever.

31 a §¹²²

När en region bestämmer vilka utbildningar som ska erbjudas och antalet platser på utbildningarna ska den ta hänsyn till

1. ungdomarnas efterfrågan, och
2. arbetsmarknadens behov.

Första stycket gäller endast de nationella programmen och *introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion utformade* för en grupp elever.

Första stycket gäller endast de nationella programmen och *introduktionsprogrammet yrkesintroduktion utformat* för en grupp elever.

¹²⁰ Senaste lydelse 2022:1089.

¹²¹ Senaste lydelse 2022:1089.

¹²² Senaste lydelse 2022:1089.

32 a §¹²³

När en enskild huvudman bestämmer vilka utbildningar som ska erbjudas och antalet platser på utbildningarna ska den ta hänsyn till

1. ungdomarnas efterfrågan, och
2. arbetsmarknadens behov.

Första stycket gäller endast de nationella programmen och *introduktionsprogrammen programinriktat val* och yrkesintroduktion *utformade* för en grupp elever, i den utsträckning den enskilde har godkännande som huvudman för utbildningarna.

Första stycket gäller endast de nationella programmen och *introduktionsprogrammet* yrkesintroduktion *utformat* för en grupp elever, i den utsträckning den enskilde har godkännande som huvudman för utbildningarna.

33 §¹²⁴

Varje huvudman för en fristående gymnasieskola ska ta emot alla ungdomar som har rätt till den sökta utbildningen i gymnasieskolan. Mottagandet till en viss utbildning får dock begränsas till att avse

1. elever som är i behov av särskilt stöd (resursskola), eller
2. vissa elever som utbildningen är speciellt anpassad för.

Huvudmannen för en resursskola ansvarar för att bedöma om en elev är i behov av sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att eleven ska kunna *uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas* eller för att eleven ska undvika svårigheter i sin skolsituation. Bestämmelser om särskilt stöd finns i 3 kap.

Huvudmannen för en resursskola ansvarar för att bedöma om en elev är i behov av sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att eleven ska kunna *tillgodogöra sig kunskaper som minst motsvarar betygskriteriet godtagbara kunskaper* eller för att eleven ska undvika svårigheter i sin skolsituation. Bestämmelser om särskilt stöd finns i 3 kap.

När det gäller *programinriktat val som utformas för en enskild elev*, yrkesintroduktion, individuellt alternativ och språkintröduktion finns särskilda bestämmelser i 17 kap. 29 § om när huvudmannen för en fristående skola är skyldig att ta emot ungdomar som uppfyller behörighetskraven för sådan utbildning.

När det gäller yrkesintroduktion, individuellt alternativ och språkintröduktion finns särskilda bestämmelser i 17 kap. 29 § om när huvudmannen för en fristående skola är skyldig att ta emot ungdomar som uppfyller behörighetskraven för sådan utbildning.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev, om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 16 kap. 54 § andra stycket.

¹²³ Senaste lydelse 2022:1089.

¹²⁴ Senaste lydelse 2022:724.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådan utbildning som avses i första stycket andra meningen.

16 kap.

24 §¹²⁵

Har en elev efter en avslutad nivå i ett ämne eller ett genomfört gymnasiearbete fått lägst betyget *E*, är huvudmannen inte skyldig att erbjuda ytterligare utbildning av samma slag, om inte annat följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket.

Har en elev efter en avslutad nivå i ett ämne eller ett genomfört gymnasiearbete fått lägst betyget *4*, är huvudmannen inte skyldig att erbjuda ytterligare utbildning av samma slag, om inte annat följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som krävs för att en elev ska få

1. börja läsa ett ämne eller en viss nivå i ett ämne, och
2. läsa ett ämne eller en viss nivå i ett ämne på nytt.

27 §¹²⁶

Yrkesexamen ska utfärdas om en elev som avses i 26 § har *godkända betyg* på en utbildning som omfattar minst 2 250 gymnasiepoäng och som innefattar minst 100 gymnasiepoäng i vart och ett av ämnena

1. svenska eller svenska som andraspråk,
2. engelska, och
3. matematik.

Även gymnasiearbetet ska ingå i de godkända betygen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § *regeringsformen* meddela föreskrifter om

1. vilka nivåer i de ämnen som anges i första stycket som ska ingå i de godkända betygen för respektive yrkesprogram, och
2. vilka andra ämnen och vilka nivåer i dessa som ska ingå i de godkända betygen för respektive yrkesprogram.

Yrkesexamen ska utfärdas om en elev som avses i 26 § *i genomsnitt har betyget 4* på utbildning som omfattar minst 2 250 gymnasiepoäng.

Även gymnasiearbetet ska ingå i betygen enligt första stycket.

¹²⁵ Senaste lydelse 2022:147.

¹²⁶ Senaste lydelse 2022:147.

28 §¹²⁷

Högskoleförberedande examen ska utfärdas om en elev som avses i 26 § *har godkända betyg* på utbildning som omfattar minst 2 250 gymnasiepoäng *och som innefattar minst*

1. 300 gymnasiepoäng i ämnena svenska eller svenska som andraspråk,

2. 200 gymnasiepoäng i ämnet engelska, och

3. 100 gymnasiepoäng i ämnet matematik.

Även gymnasiearbetet ska ingå i de godkända betygen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilka nivåer i de ämnen som anges i första stycket som ska ingå i de godkända betygen.

Högskoleförberedande examen ska utfärdas om en elev som avses i 26 § *i genomsnitt har betyget 4* på utbildning som omfattar minst 2 250 gymnasiepoäng.

Även gymnasiearbetet ska ingå i betygen enligt första stycket.

29 §

För de nationella programmen gäller, utöver vad som föreskrivs i 15 kap. 5 §, *de ytterligare behörighetskrav i fråga om godkända betyg från grundskolan eller motsvarande utbildning som följer av 30–34 §§.*

För de nationella programmen gäller, utöver vad som föreskrivs i 15 kap. 5 §, *ytterligare behörighetskrav i fråga om ett meritvärde om lägst 4 från grundskolan eller motsvarande utbildning.*

30 §¹²⁸

För behörighet till ett yrkesprogram krävs godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik och i minst fem andra ämnen.

Meritvärdet ska utgöras av den sökandes betyg samt resultat från de nationella slutprov som den sökande genomfört i grundskolan eller motsvarande utbildning.

33 §¹²⁹

En sökande som på annat sätt än genom grundskolestudier har förvärvat likvärdiga kunskaper i ett ämne ska vid tillämpningen av

En sökande som på annat sätt än genom grundskolestudier har förvärvat likvärdiga kunskaper i ett ämne ska vid tillämpningen av

¹²⁷ Senaste lydelse 2022:147.

¹²⁸ Senaste lydelse 2018:749.

¹²⁹ Senaste lydelse 2018:749.

behörighetsreglerna anses ha behörighetsreglerna anses ha
godkänt betyg i ämnet. godtagbara kunskaper i ämnet.

34 §

Regeringen eller den myndighet
som regeringen bestämmer
*meddelar föreskrifter om att sär-
skilda förkunskapskrav ska gälla
för vissa utbildningar.*

Regeringen eller den myndighet
regeringen bestämmer *kan med
stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen
meddela föreskrifter om beräkning
av meritvärde.*

17 kap.

2 §¹³⁰

Introduktionsprogrammen är

- *programinriktat val,* – yrkesintroduktion,
- yrkesintroduktion, – individuellt alternativ, och
- individuellt alternativ, och – språkintröduktion.
- språkintröduktion.

3 §¹³¹

Utöver vad som gäller för all gymnasieutbildning enligt 15 kap. 2 § är
syftet med

– *programinriktat val att elever
ska få en utbildning som är inriktad
mot ett visst nationellt program och
att de så snart som möjligt ska
kunna antas till det programmet,*

– yrkesintroduktion att elever ska få en yrkesinriktad utbildning som
underlättar för dem att etablera sig på arbetsmarknaden eller som leder till
studier på ett yrkesprogram,

– individuellt alternativ att elever ska gå vidare till yrkesintroduktion,
annan fortsatt utbildning eller arbetsmarknaden, och

– språkintröduktion att ge nyanlända ungdomar en utbildning med
tyngdpunkt i det svenska språket, vilken möjliggör för dem att gå vidare i
gymnasieskolan eller till annan utbildning.

4 §¹³²

*Programinriktat val och yrkes-
introduktion får utformas för en
grupp elever eller för en enskild
elev. Övriga introduktionsprogram
ska utformas för en enskild elev.*

Yrkesintroduktion får utformas
för en grupp elever eller för en
enskild elev. Övriga intro-
duktionsprogram ska utformas för
en enskild elev.

8 §¹³³

Utöver de gemensamma behörig-
hetsvillkoren för gymnasieskolan i
15 kap. 5 och 6 §§ gäller 10–12 §§

Utöver de gemensamma behörig-
hetsvillkoren för gymnasieskolan i
15 kap. 5 och 6 §§ gäller 11–12 §§

¹³⁰ Senaste lydelse 2018:749.

¹³¹ Senaste lydelse 2018:749.

¹³² Senaste lydelse 2018:749.

¹³³ Senaste lydelse 2018:749.

för de olika introduktionsprogrammen.

för de olika introduktionsprogrammen.

Bilaga 2

11 §

Yrkesintroduktion och individuellt alternativ står öppna för ungdomar som inte har de *godkända betyg* som krävs för behörighet till ett yrkesprogram enligt 16 kap. 30 §. De står dock inte öppna för ungdomar som ska erbjudas språkintröduktion.

Yrkesintroduktion och individuellt alternativ står öppna för ungdomar som inte har *det meritvärde* som krävs för behörighet till ett yrkesprogram enligt 16 kap. 29 §. De står dock inte öppna för ungdomar som ska erbjudas språkintröduktion.

Om huvudmannen för utbildningen finner att det finns synnerliga skäl, får ungdomar som uppfyller behörighetskraven för ett yrkesprogram tas emot till yrkesintroduktion eller individuellt alternativ.

12 §¹³⁴

Språkintröduktion står öppen för nyanlända ungdomar som inte har de *godkända betyg* som krävs för behörighet till ett yrkesprogram enligt 16 kap. 30 § och som behöver en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket för att gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning. Om det finns särskilda skäl får även andra elever gå språkintröduktion.

Språkintröduktion står öppen för nyanlända ungdomar som inte har *godtagbara kunskaper i svenska eller svenska som andraspråk eller det meritvärde* som krävs för behörighet till *ett nationellt program* enligt 16 kap. 29 § och som behöver en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket för att gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning. Om det finns särskilda skäl får även andra elever gå språkintröduktion.

13 §¹³⁵

En ansökan till *programinriktat val som har utformats för en grupp elever eller till yrkesintroduktion* som har utformats för en grupp elever ska ges in till den sökandes hemkommun.

En ansökan till yrkesintroduktion som har utformats för en grupp elever ska ges in till den sökandes hemkommun.

Om ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman, ska ansökan omedelbart sändas vidare till denne.

14 §¹³⁶

Den huvudman som anordnar utbildningen prövar om en sökande till *programinriktat val som har utformats för en grupp elever eller*

Den huvudman som anordnar utbildningen prövar om en sökande till yrkesintroduktion som har utformats för en grupp elever är

¹³⁴ Senaste lydelse 2015:246.

¹³⁵ Senaste lydelse 2018:749.

¹³⁶ Senaste lydelse 2018:749.

till yrkesintroduktion som har utformats för en grupp elever är behörig och om den sökande ska tas emot.

16 §¹³⁷

Hemkommunen ansvarar för att alla behöriga ungdomar i hemkommunen erbjuds *programinriktat val*, yrkesintroduktion, individuellt alternativ och språkintröduktion. *Erbjudandet om programinriktat val ska avse utbildningar som är inriktade mot ett allsidigt urval av de nationella program som kommunen anordnar eller erbjuder genom samverkansavtal.*

Hemkommunen ansvarar för att alla behöriga ungdomar i hemkommunen erbjuds yrkesintroduktion, individuellt alternativ och språkintröduktion.

Utöver det som följer av första stycket ansvarar hemkommunen för att elever från anpassade grundskolan erbjuds yrkesintroduktion och individuellt alternativ, om de önskar sådan utbildning. Hemkommunen behöver dock inte erbjuda sådan utbildning om det med hänsyn till elevens bästa finns synnerliga skäl att inte göra det.

Hemkommunen får erbjuda språkintröduktion enligt 12 § till elever som tillhör anpassade gymnasieskolans målgrupp.

19 §¹³⁸

En kommun eller en region som anordnar *programinriktat val som har utformats för en grupp elever eller yrkesintroduktion* som har utformats för en grupp elever ska ta emot alla de behöriga sökande till utbildningen som hör hemma i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen.

En kommun eller en region som anordnar yrkesintroduktion som har utformats för en grupp elever ska ta emot alla de behöriga sökande till utbildningen som hör hemma i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen.

En elev ska vid beslut om mottagande enligt första stycket jämföras med den som är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, om eleven vistas i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen på grund av placering i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) eller i ett sådant skyddat boende som avses i 6 kap. 1 a § samma lag.

Om det finns platser över på utbildningen, sedan alla sökande som ska tas emot enligt första och andra styckena har antagits, får kommunen eller regionen ta emot andra behöriga sökande till utbildningen.

¹³⁷ Senaste lydelse 2022:1315.

¹³⁸ Senaste lydelse 2024:89.

21 §¹³⁹

En kommun som anordnar *programinriktat val som har utformats för en enskild elev*, yrkesintroduktion som har utformats för en enskild elev, individuellt alternativ eller språkintröduktion får ta emot ungdomar som uppfyller behörighetsvillkoren för respektive utbildning även om de inte kommer från kommunen.

Även en region som anordnar *programinriktat val som har utformats för en enskild elev*, yrkesintroduktion som har utformats för en enskild elev eller individuellt alternativ, får ta emot behöriga ungdomar till utbildningen oberoende av vilken kommun de kommer från.

En kommun som anordnar yrkesintroduktion som har utformats för en enskild elev, individuellt alternativ eller språkintröduktion får ta emot ungdomar som uppfyller behörighetsvillkoren för respektive utbildning även om de inte kommer från kommunen.

Även en region som anordnar yrkesintroduktion som har utformats för en enskild elev eller individuellt alternativ, får ta emot behöriga ungdomar till utbildningen oberoende av vilken kommun de kommer från.

26 a §¹⁴⁰

En kommun eller en region som enligt 19 § andra stycket har tagit emot en elev på *programinriktat val som har utformats för en grupp elever eller yrkesintroduktion* som har utformats för en grupp elever ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av elevens hemkommun. Detsamma gäller den kommun eller region som enligt 21 a § har tagit emot en elev på *programinriktat val som har utformats för en enskild elev*, yrkesintroduktion som har utformats för en enskild elev, individuellt alternativ eller språkintröduktion.

Om den anordnande huvudmannen och elevens hemkommun inte kommer överens om annat ska ersättningen för utbildningen motsvara anordnarens självkostnad.

En kommun eller en region som enligt 19 § andra stycket har tagit emot en elev på yrkesintroduktion som har utformats för en grupp elever ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av elevens hemkommun. Detsamma gäller den kommun eller region som enligt 21 a § har tagit emot en elev på yrkesintroduktion som har utformats för en enskild elev, individuellt alternativ eller språkintröduktion.

28 §¹⁴¹

En fristående gymnasieskola som anordnar ett nationellt program får anordna *programinriktat val som är*

En fristående gymnasieskola som anordnar ett nationellt program får anordna individuellt alternativ och

¹³⁹ Senaste lydelse 2019:947.

¹⁴⁰ Senaste lydelse 2019:947.

¹⁴¹ Senaste lydelse 2018:749.

*inriktat mot det nationella språkintröduktion.
programmet, individuellt alternativ
och språkintröduktion.*

En fristående gymnasieskola som anordnar ett yrkesprogram får anordna yrkesintröduktion.

29 §¹⁴²

Huvudmannen för en fristående gymnasieskola är skyldig att ta emot en elev till yrkesintröduktion, individuellt alternativ och språkintröduktion bara om huvudmannen och elevens hemkommun har kommit överens om det bidrag som kommunen ska betala till huvudmannen för utbildningen.

Huvudmannen för en fristående gymnasieskola är skyldig att ta emot en elev till programinriktat val som har utformats för en enskild elev bara om huvudmannen och elevens hemkommun har kommit överens om det. Bidraget ska bestämmas enligt 35 §.

17 a kap.

14 §¹⁴³

Har en elev efter en avslutad nivå i ett ämne eller ett genomfört examensarbete fått lägst betyget *E*, är huvudmannen inte skyldig att erbjuda ytterligare utbildning av samma slag, om inte annat följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket.

Har en elev efter en avslutad nivå i ett ämne eller ett genomfört examensarbete fått lägst betyget *4*, är huvudmannen inte skyldig att erbjuda ytterligare utbildning av samma slag, om inte annat följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som krävs för att en elev ska få läsa ett ämne eller en viss nivå i ett ämne på nytt.

15 §¹⁴⁴

Gymnasieingenjörsexamen ska utfärdas om en elev har gått igenom en fullständig vidareutbildning med *godkända betyg*.

Gymnasieingenjörsexamen ska utfärdas om en elev har gått igenom en fullständig vidareutbildning med godtagbara kunskaper.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om gymnasieingenjörsexamen.

18 kap.

4 §¹⁴⁵

Utbildningen i anpassade gymnasieskolan ska vara öppen för

Utbildningen i anpassade gymnasieskolan ska vara öppen för

¹⁴² Senaste lydelse 2018:749.

¹⁴³ Senaste lydelse 2022:147.

¹⁴⁴ Senaste lydelse 2014:530.

¹⁴⁵ Senaste lydelse 2022:1315.

ungdomar vars skolplikt har upphört och som på grund av att de har en intellektuell funktionsnedsättning inte bedöms ha förutsättningar att *uppfylla sådana betygskriterier som gäller för gymnasieskolan och som minst ska uppfyllas.*

De ungdomar som tillhör målgruppen för anpassade gymnasieskolan har rätt att bli mottagna i anpassad gymnasieskola om utbildningen påbörjas före utgången av det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år.

ungdomar vars skolplikt har upphört och som på grund av att de har en intellektuell funktionsnedsättning inte bedöms ha förutsättningar att *tillgodogöra sig kunskaper som minst motsvarar betygskriteriet godtagbara kunskaper.*

23 §¹⁴⁶

Som betyg för godkända resultat i ett ämne ska någon av beteckningarna A, B, C, D eller E användas. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E.

Vid betygssättningen ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. *Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.*

För den elev som inte har uppfyllt betygskriterierna för betyget E, ska betyg inte sättas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om betygskriterier.

Som betyg ska någon av beteckningarna 1–10 användas. Högsta betyg betecknas med 10 och lägsta betyg med 1.

Vid betygssättningen ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till ämnets syfte och centrala innehåll och med stöd av betygskriterierna sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om betygskriterier.

24 §¹⁴⁷

Som betyg på gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola ska beteckningen E användas om eleven har nått målen för gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola. *För den elev som inte har nått målen för gymnasiearbetet i*

Som betyg på gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola ska betygen 1–4 användas. *Betyget 4 ska användas om en elev har nått examensmålen för gymnasiearbetet eller examensarbetet. I annat fall ska betygen 1–3 användas.*

¹⁴⁶ Senaste lydelse 2022:147.

¹⁴⁷ Senaste lydelse 2022:1315.

25 §¹⁴⁸

Om det finns särskilda skäl, får det vid betygssättningen bortses från enstaka delar av *betygskriterierna*. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska *uppfylla betygskriterierna för ett visst betyg*.

En intellektuell funktionsnedsättning får beaktas vid betygssättningen bara om det finns synnerliga skäl.

Trots vad som anges i första och andra styckena *ska sådana delar av betygskriterierna* som rör säkerhet eller som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter *alltid uppfyllas*.

Om det finns särskilda skäl, får det vid betygssättningen bortses från enstaka delar av *ett ämnes syfte och centrala innehåll*. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska *tillgodogöra sig dessa*.

Trots vad som anges i första och andra styckena *får det inte bortses från sådana delar av ämnets syfte och centrala innehåll* som rör säkerhet eller som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter.

19 kap.25 §¹⁴⁹

Har en elev efter en avslutad nivå i ett ämne eller ett genomfört gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola fått lägst betyget *E*, är huvudmannen inte skyldig att erbjuda ytterligare utbildning av samma slag, om inte annat följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som krävs för att en elev ska få

1. börja läsa ett ämne eller en viss nivå i ett ämne, och
2. läsa ett ämne eller en viss nivå i ett ämne på nytt.

20 kap.35 a §¹⁵⁰

I utbildning på gymnasial nivå och anpassad utbildning på gymnasial nivå ska betyg sättas i ämnena. Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

¹⁴⁸ Senaste lydelse 2022:1315.

¹⁴⁹ Senaste lydelse 2022:1315.

¹⁵⁰ Senaste lydelse 2022:1315.

När ett *godkänt betyg* sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska betyget anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer. Detta gäller även om betygen på de lägre nivåerna har satts inom gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan.

Betyg ska också sättas efter genomfört komvuxarbete.

När ett *betyg 1–10* sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska betyget anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer. Detta gäller även om betygen på de lägre nivåerna har satts inom gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan.

Lydelse enligt SFS 2024:411

Föreslagen lydelse

36 §

Som betyg på utbildning på grundläggande nivå och i svenska för invandrare ska någon av beteckningarna Godkänt eller Icke godkänt användas.

Som betyg på anpassad utbildning på grundläggande nivå ska beteckningen Godkänt användas. För den elev som inte uppnår betyget Godkänt ska ett intyg om att eleven har deltagit i kursen utfärdas.

Som betyg på utbildning på gymnasial nivå ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Betyg för godkända resultat betecknas med A, B, C, D och E. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F.

Betyg på utbildning på gymnasial nivå och anpassad utbildning på gymnasial nivå ska betecknas med ett heltal på en skala 1–10. Högsta betyg betecknas med 10 och lägsta betyg med 1.

Som betyg på anpassad utbildning på gymnasial nivå ska någon av beteckningarna A, B, C, D eller E användas för godkända resultat. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. För den elev som inte uppnår betyget E i ett ämne ska det utfärdas ett intyg om att eleven har deltagit i utbildning i ämnet.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

37 §¹⁵¹

Vid betygssättning på en kurs ska läraren göra en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygskriterier som gäller för kursen. För att eleven ska få betyget Godkänt ska samtliga kriterier för detta betyg vara uppfyllda.

¹⁵¹ Senaste lydelse 2022:147.

Vid betygssättning i ett ämne ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till *de betygskriterier som gäller för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.*

Vid betygssättning i ett ämne ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till *ämnets syfte och centrala innehåll och med stöd av betygskriterierna sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Vid en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till sådana delar av ämnets syfte och centrala innehåll som rör säkerhet eller som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska elevens kunskaper, trots det som anges i första stycket, som minst motsvara betygskriteriet godtagbara kunskaper för att eleven ska kunna ges betyget 4.*

Betygskriterier ska finnas för varje kurs och ämne där betyg ska sättas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om betygskriterier.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om betygskriterier.

38 §¹⁵²

Om det finns särskilda skäl, får det vid betygssättningen bortses från enstaka delar av *betygskriterierna*. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna *uppfylla betygskriterierna för ett visst betyg.*

Om det finns särskilda skäl, får det vid betygssättningen bortses från enstaka delar av *ett ämnes syfte och centrala innehåll*. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna *tillgodogöra sig dessa.*

Vid betygssättning inom anpassad utbildning på grundläggande och gymnasial nivå får en intellektuell funktionsnedsättning beaktas bara om det finns synnerliga skäl.

Trots vad som anges i första och andra styckena ska sådana *delar av betygskriterierna* som rör säkerhet eller som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter *alltid uppfyllas.*

Trots vad som anges i första och andra styckena ska *det inte bortses från sådana delar av ämnets syfte och centrala innehåll* som rör säkerhet eller som hänvisar till

40 a §¹⁵³

Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från utbildning på gymnasial nivå eller anpassad utbildning på gymnasial nivå ska ha möjlighet att genomgå provning i alla ämnen som det sätts betyg i och på samtliga nivåer i dessa ämnen. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg i ämnet och även om betyget omfattar den nivå i ämnet som provningen gäller. Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i anpassade gymnasieskolan får dock inte genomgå provning på en viss nivå i ett ämne om eleven tidigare har fått minst betyget *E* på den nivån.

Provning i ett ämne får göras bara hos en huvudman som anordnar utbildning i ämnet på den nivå som provningen gäller.

Med provning i ett ämne avses en bedömning av kunskaper på den nivå i ämnet som provningen gäller som resulterar i ett betyg som sätts i enlighet med bestämmelserna om betyg och betygssättning i 35–37 och 38 §§.

40 b §¹⁵⁴

Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från utbildning på gymnasial nivå eller anpassad utbildning på gymnasial nivå ska ha möjlighet att genomgå provning i komvuxarbete. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på komvuxarbetet, ett gymnasiearbete eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i anpassade gymnasieskolan får dock inte genomgå provning i ett komvuxarbete om eleven tidigare har fått betyget *E* på ett gymnasiearbete eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola.

Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från utbildning på gymnasial nivå eller anpassad utbildning på gymnasial nivå ska ha möjlighet att genomgå provning i alla ämnen som det sätts betyg i och på samtliga nivåer i dessa ämnen. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg i ämnet och även om betyget omfattar den nivå i ämnet som provningen gäller. Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i anpassade gymnasieskolan får dock inte genomgå provning på en viss nivå i ett ämne om eleven tidigare har fått minst betyget *4* på den nivån.

Provning i ett ämne får göras bara hos en huvudman som anordnar utbildning i ämnet på den nivå som provningen gäller.

Med provning i ett ämne avses en bedömning av kunskaper på den nivå i ämnet som provningen gäller som resulterar i ett betyg som sätts i enlighet med bestämmelserna om betyg och betygssättning i 35–37 och 38 §§.

¹⁵³ Senaste lydelse 2022:1315.

¹⁵⁴ Senaste lydelse 2022:1315.

Prövning i komvuxarbete får göras bara hos en huvudman som anordnar utbildning inom det kunskapsområde som komvuxarbetet avser.

22 kap.

13 §¹⁵⁵

För behörighet till en utbildning i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan där distansundervisning används med stöd av 8 § ska den sökande när det gäller

1. gymnasieskolan, uppfylla de behörighetskrav som gäller för en sådan utbildning enligt 16 kap. 29–33 §§, 17 kap. 8–12 §§, 17 a kap. 4 § eller 16 § första stycket eller föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 34 § eller 17 a kap. 16 § andra stycket, eller

2. anpassade gymnasieskolan, tillhöra målgruppen för skolformen enligt 18 kap. 4 §.

1. gymnasieskolan, uppfylla de behörighetskrav som gäller för en sådan utbildning enligt 16 kap. 29–33 §§, 17 kap. 8–9, 11–12 §§, 17 a kap. 4 § eller 16 § första stycket eller föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 34 § eller 17 a kap. 16 § andra stycket, eller

14 §¹⁵⁶

Huvudmannen för en sådan utbildning som avses i 13 § prövar om en sökande är behörig och ska tas emot. Huvudmannen är vid denna prövning bunden av hemkommunens beslut enligt 18 kap. 5 § att en sökande tillhör anpassade gymnasieskolans målgrupp.

Behöriga sökande från hela landet ska tas emot till utbildningen (riksrekrytering). Huvudmannen är dock bara skyldig att ta emot en sökande till en utbildning som avser *programinriktat val som har utformats för en enskild elev*, yrkesintroduktion, individuellt alternativ eller språkintröduktion i gymnasieskolan eller till en utbildning som avser ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan om huvudmannen och den sökandes hemkommun har kommit överens om ersättningen.

Behöriga sökande från hela landet ska tas emot till utbildningen (riksrekrytering). Huvudmannen är dock bara skyldig att ta emot en sökande till en utbildning som avser yrkesintroduktion, individuellt alternativ eller språkintröduktion i gymnasieskolan eller till en utbildning som avser ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan om huvudmannen och den sökandes hemkommun har kommit överens om ersättningen.

17 §¹⁵⁷

En offentlig huvudman som har antagit en elev till ett program i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan där distansundervisning används med stöd av 8 § ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av elevens hemkommun (interkommunal ersättning).

¹⁵⁵ Senaste lydelse 2022:1315.

¹⁵⁶ Senaste lydelse 2022:1315.

¹⁵⁷ Senaste lydelse 2022:1315.

Om det är fråga om ett nationellt program i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan *eller programinriktat val som har utformats för en grupp elever i gymnasieskolan* ska hemkommunen betala det belopp som har beslutats i varje särskilt fall av Statens skolverk.

Om det är fråga om en annan utbildning än som anges i andra stycket ska den interkommunala ersättningen motsvara anordnarens självkostnad, om inte den anordnande huvudmannen och elevens hemkommun kommer överens om annat.

Denna paragraf gäller inte om statsbidrag lämnas för en elevs utbildning på grund av att eleven är utlandssvensk.

Om det är fråga om ett nationellt program i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan ska hemkommunen betala det belopp som har beslutats i varje särskilt fall av Statens skolverk.

18 §¹⁵⁸

Hemkommunen ska lämna bidrag till en enskild huvudman som har antagit en elev till ett program i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan där distansundervisning används med stöd av 8 §.

Om det är fråga om ett nationellt program i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan *eller programinriktat val som har utformats för en grupp elever i gymnasieskolan* består bidraget av ett grundbelopp enligt 19 § som har beslutats i varje särskilt fall av Statens skolverk och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 20 §.

Om det är fråga om ett nationellt program i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan består bidraget av ett grundbelopp enligt 19 § som har beslutats i varje särskilt fall av Statens skolverk och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 20 §.

Om det är fråga om en annan utbildning än som anges i andra stycket ska bidraget motsvara den enskilde huvudmannens självkostnad, om inte huvudmannen och elevens hemkommun kommer överens om annat.

Denna paragraf gäller inte om statsbidrag lämnas för en elevs utbildning på grund av att eleven är utlandssvensk.

29 kap.

19 b §

En huvudman för grundskola, specialskola, gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå ska till Statens skolverk lämna sådana uppgifter om betyg som behövs för upprätthållande av stabilitet i prov- och betygssystemet och för att kalibrera betygsvärden inför beräkning av meritvärden.

¹⁵⁸ Senaste lydelse 2022:1315.

*Regeringen eller den myndighet
som regeringen bestämmer får
meddela föreskrifter om vilka
uppgifter och när de ska lämnas.*

28 §

Regeringen eller den myndighet
som regeringen bestämmer får
meddela föreskrifter om skyldighet
att delta i nationella prov

Regeringen eller den myndighet
som regeringen bestämmer får
meddela föreskrifter om skyldighet
att delta i nationella prov och
nationella slutprov.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.
 2. Lagen tillämpas för första gången i fråga om utbildning som påbörjas höstterminen 2027 när det gäller gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan, i fråga om utbildning som påbörjas höstterminen 2028 i årskurs 1–8 när det gäller grundskolan, anpassade grundskolan och sameskolan samt i årskurs 1–9 i specialskolan och i fråga om kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå på utbildning som påbörjas efter den 31 december 2029.
 3. Bestämmelserna i 16 kap. 30 och 34 §§ ska dock tillämpas för första gången på utbildning som påbörjas höstterminen 2030.
 4. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för årskurs 9 i grundskolan och anpassade grundskolan och för årskurs 10 i specialskolan för läsåret 2028/29, för utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2027 när det gäller gymnasieskolan och för utbildning som har påbörjats före den 1 januari 2030 när det gäller kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå.
 5. De upphävda bestämmelserna i 16 kap. 31 och 32 §§ ska fortsatt gälla för utbildning som påbörjas för den 1 juli 2030.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Barnombudsmannen, Bergs kommun, Elevernas riksförbund, Förbundet Sveriges Dövblinda, Hörselskadades riksförbund (HRF), Lapplands Kommunalförbund, Lerums kommun, Ljusdals kommun, Malå kommun, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Myndigheten för delaktighet, Piteå kommun, Regelrådet, Region Norrbotten, Region Stockholm, Region Östergötland, Riksdagens ombudsmän (JO), Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar,

Bilaga 3

Skolforskningsinstitutet, Smedjebackens kommun, Sveriges akademikers centralorganisation (Saco), Sveriges Dövas Riksförbund (SDR), Tillväxtverket samt Ängelholms kommun.